
UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY
AA 001 096 393 2

THE LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA LOS ANGELES

THE·LIBRARY·OF·THE·UNIVERSITY·OF·CALIFORNIA·LOS·ANGELES

ET DØENDE FOLKS SAGA

INDIANERLIV

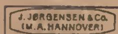
ET DØENDE FOLKS SAGA

VED

O. C. MOLBECH

KUNSTFORLAGET »DANMARK«
KØBENHAVN
1911

J. JØRGENSEN & Co.
(M. A. HANNOVER)

FORORD.

Siden J. F. Cooper i 1826 udgav sin Bog »Den idste Mohikaner« og gjorde den idealiserede nordamerikanske Indianer til Helten i en Roman, har en Række Forfattere søgt at udbytte samme taknemlige Emne med mer eller mindre Held, indtil vore Dages amerikanske Tidsskrifter oversvømmes med en sand Syndflod af — det maa indrømmes — baade fantasirige og interessante Skildringer af denne uddøende Race.

Ogsaa en Mængde Rejsebeskrivelser har i dette Tidsrum beskæftiget sig med Indianernes Liv og ydet fortrinlige Bidrag til Forstaaelsen af dette fredløse Folks Færden; men de videnskabeligt set fyldigste og vægtigste Bidrag er tilflydt Almenheden gennem den Række »Annual Reports«, der siden 1879 er bleven udgivet af »The Bureau of Ethnology«, Smithsonian Institution, Washington, hvorved ogsaa den litterære Behandling af Nordamerikas Urbeboere har taget ny Fart.

Dette enestaaende Værk, samlet af en Stab af Medarbejdere over hele Nordamerika, udgivet og uddelt med storstilet Gavmildhed til amerikanske

Borgere og europæiske Biblioteker, (ogsaa vore har nydt godt deraf!) kort sagt til enhver der maatte føle Interesse for Emnet, er endnu kun lidet kendt herhjemme, og det er Hensigten med efterfølgende Kapitler at give danske Læsere et kort Indblik i den ejendommelige Verden, der rummes i det nævnte statelige Værk.

Kunde Emnet end synes at ligge et dansk Publikum fjernt, nærer Udgiveren dog ingen Tvivl om, at ogsaa hans Landsmænd vil kunne forfriskes af den vidunderlige Stemning og kærlige Forstaaelse af Naturen, som overalt kommer til Orde i Indianernes daglige Liv, deres Sagn og Skikke. De vil gennem disse naive Fremstillinger nu og da ligesom fornemme Suset i de umaadelige Skoves mørknende Løvtag, føle Præriens uendelige Ensomhed, høre Kæmpefloderness evige Brusen mellem de tavse Bjerge og opfatte et Glimt af den Menneskerace, der levede i og med denne vældige, uberørte Natur, indtil den fordreves derfra af en fremmed, stærkere, men neppe synderlig lykkeligere Menneskerace. Men Læseren vil paa samme Tid føle Vemod ved Tanken om, at dette Naturliv nu er afsluttet, ved at gøre sig klart, at hvad han beskæftiger sig med, er et uddøende Folks hele aandelige Eje — det lidet, de efterlader os, var deres Alt, saa meget større Uret har de lidt ved Berøvelsen! —

De følgende Kapitler er oversatte, delvis sammenarbejdede fra forskellige Rapporter over samme Emne, idet overalt de fyldigste og ejendommeligste Træk er tagne med; man maa jo erindre, at Indianerne bestod af mange forskellige Folk, med særlige, omend ofte beslægtede Traditioner og Skikke. Et af de vigtigste Elementer i deres Kultur

var de hemmelige Broderskaber, hvis Ceremoniel i sig indeholder Forklaringen paa meget, der ellers vilde forekomme uforstaaeligt. Disse Broderskaber har derfor ogsaa fundet Plads i denne Bog, der afsluttes med et smukt og karakteristisk »Vidnesbyrd« af Sioux-Indianeren Ohiyesa, nu Dr. Eastman, hvilket er oversat fra »The Outlook« V 97. Nr. 1. 1911.

Juni, 1911.

O. C. MOLBECH.

INDHOLD.

I.

De nordamerikanske Indianere.

Det er ikke saa mange Aar siden, man i Almindelighed nærede højst overdrevne Forestillinger om den nordamerikanske Indianerbefolknings Størrelse i ældre Tid, og først den sidste Menneskealders utrættelige Undersøgelser har bragt Sandheden for Dagen: nemlig at det uhyre Territorium før den hvide Mands Ankomst var overordentlig tyndt befolket.

Indianeren maatte saa godt som udelukkende holde sig til Naturens Ydelser, naar det gjaldt at skaffe sig Fødemidler, og Naturen var unægtelig ogsaa gavmild. Floderne vrimlede af Fisk og Bløddyr og Skovene af Vildt, og rundt omkring fandtes en Rigdom af nærende Rødder og Kornsorter; af alle disse Rigdomme betjente Indianeren sig. Men den praktiske Regel, i Overflodens Tider at sikre sig imod mulig senere Trang, kendte han ikke. Selv om den bitreste Erfaring indprentede ham, at han burde opspare Forraad, var det almindelig Praksis at forøde uhyre Mængder af Levnedsmidler under

en fortsat Række Fester, der ofte dikteredes af Overtro, i Steden for at væbne sig mod den usvigelig sikre Nød og Sult, som ventede ham.

Et velkendt Træk hos Indianeren er hans Gæstfrihed; men selve denne udsprang af en Lov, der har gjort sit til at hindre ham i at tilegne sig Forsynlighedens Princip. Indianerens Samfundsliv hvilede paa Slægts-Systemet, og al Ejendom tilhørte Slægten eller Klanen i Fællesskab. Levnedsmidlerne, den vigtigste Ejendel af dem alle, kunde paa ingen Maade nydes alene af den enkelte eller den Familie, i hvis Lod det faldt at skaffe dem tilveje.

Hvor forskelligt end f. Eks. det fældede Vildt fordeltes i de forskellige Stammer, i en Henseende var Fremgangsmaaden den samme: *alle* skulde have Del deri. Den sultne Indianer behøvede blot at forlange for at faa sin Lod, ligegyldigt hvor ringe Beholdningen var eller hvor truende Fremtiden tegnede sig. Han havde ikke blot Ret til at *bede*, men Ret til at *kræve*. Hvad der oprindelig utvivlsomt kun har været en Ret for Medlemmerne af samme Slægt, udstrakte efterhaanden sin Gæstfrihed til alle og enhver. Men Følgen af denne Skik blev ogsaa, at den daarlige Jæger i Virkeligheden kom til at staa paa lige Fod med den dygtige, den uforsynlige med den forsynlige. Beretningerne om Indianernes Liv vrimler af Tilfælde, hvor Slægter eller Afdelinger har maattet dele deres Forraad med mindre heldig stillede eller mindre forsynlige Kammerater.

Hvor beundringsværdigt et saadant System i mange Henseender kunde være, satte det umis-

kendeligt en Præmie paa Dovenskaben; det indeholdt ingen Spore til Flid eller Driftighed. Og dog indvirkede dette Fællesskab paa sin Maade heldigt paa Karakteren, idet hver Klan eller Stamme kom til at indse Vigtigheden af, at dens enkelte Medlemmer udmærkede sig ved Færdighed, Dygtighed og Flid. Det værdifuldeste Samfundsmedlem blev den, der var i Stand til at tilfredsstille de fleste Fornødenheder i sin Kreds. En heldig Jæger eller Fisker blev altid holdt højt i Ære, og den Kvinde, der formaaede at indsamle store Forraad af Korn, Frugter eller Rødder eller kunde opdyrke en god Majsmark, indgød baade Respekt og nød Stammens udelte Beundring.

Disse Folkeslag lever jo under et simpelt, usammensat Demokrati, og de har en Mængde Poster at besætte. Paa denne Maade belønner Stammen da sine Mænd, og de stiger fra Grad til Grad, idet Folket praktisk set foretager Valget. Den, der er til mest Nytte for Klanen og Stammen, vil ogsaa være heldigst stillet, naar det gælder Forfremmelser i Klanen eller Stammen. Paa denne Maade anspores de ærgerrige og opmuntres i høj Grad til Flid. — —

Det er en Kendsgærning, at de, der ved Studium bliver fortrolige med Indianernes Sprog, Sæder og religiøse Ideer, ofte har en mærkelig Tilbøjelighed til at overse Naturfolkets Fejl og overdrive dets Dyder. Man synes at glemme, at naar alt kommer til alt, er Indianeren en Vild, med den Vildes Karaktertræk, og dog hæves han ofte over det civiliserede Menneske. Denne Tilbøjelighed er lige modsat

den, der viser sig hos Folk, som kun betragter Indianerne paa Afstand og ikke kender deres Karakter uden ganske overfladisk. For disse opvejer Indianerens Laster rigeligt hans Dyder, hans Sprog forekommer dem et Kaudervælsk, hans Krigskunst som Fejghed, hans religiøse Forestillinger som yderlig barnagtige.

Disse Tilbøjeligheder træder stærkest frem, hvor man søger at sammenligne forskellige Stammers Egenskaber. Ingen er imidlertid mere patriotisk end Indianeren. Han tror, at han er Resultatet af en særlig Skabelsesakt af en speciel Guddom, og anser sin egen Race for den særlig udvalgte. Selve det Navn, hvorved den ene Stamme udskiller sig fra andre Stammer, tyder paa Overbevisningen om, at ligesom en Indianer er hævet over alle andre Skabninger, er hans egen specielle Stamme hævet over alle andre Stammer. »Mændene blandt Mændene« er den bogstavelige Betydning af et Navn; »de eneste Mænd« er et andet og saa fremdeles. Og denne patriotiske Aand meddeler sig ofte til den, der længe har opholdt sig imellem dem. Man overser den store Sandhed, at Menneskeaanden overalt praktisk set er den samme, og at de utallige Forskelligheder i dens Foreteelser kun udviser forskellige Trin i dens Vækst eller er Resultatet af forskelligartede Omgivelser. Menneskeaandens Udvikling indskrænkes ikke af Stammers eller Racers snævre Grænser.

Paa den anden Side fører et langvarigt Bekendtskab med mange forskellige Stammer i deres egen Hjemstavn til den Overbevisning, at det ikke saa meget er Flid som Klogskab, der

savnes hos de Vilde. De er i Stand til at udføre og udfører ofte virkelig et stort og vedholdende Arbejde. Baade Mænd og Kvinder arbejder Dag efter Dag og Aar efter Aar paa, hvad de skiftende Aarstider kræver. Civiliserede Mennesker betragter ofte Jagt og Fiskeri som Sport; for de Vilde er det Arbejder, der kræver Udholdenhed, Taalmodighed og Snildhed, og disse Egenskaber findes i rimelig Grad hos alle vilde Folkeslag.

Det er ogsaa sandsynligt, at den Vanskelighed det altid frembyder, at købe større Mængder Levnedsmidler hos Indianerne, ikke har fundet rigtig Forstaaelse. Med mindre den Fremmede indfinder sig, naar der er stor Overflod, saa der enten er rigeligt tilstede, eller det er let at forskaffe tilstrækkeligt til Folkets eget Underhold, kan han ingen Fødemidler købe hos Indianerne. Grunden er den, at Stammens Medlemmer besidder alt i Fællesskab og Købet af Levnedsmidler derfor vilde udkræve en Overenskomst, hvorved alle de styrende Medlemmer af Stammen maa være tilstede og afgive deres Samtykke. — —

Som Bevis paa den Mangel paa Forsynlighed, der almindelig raader mellem Indianerne, kan nævnes Stammernes Færd langs den lakserige Columbia River. Disse Indianere var delt i en Mængde Stammer, henhørende til helt forskellige Sprogstammer. De stod imidlertid alle paa samme Kulturtrin og afveg kun uvæsentlig i Henseende til Vaner og Skikke. Alle havde de Adgang til Laksefangsten i Columbia, der afgav deres væsentligste Subsistensmiddel, og

alle benyttede samme mangelfulde Fremgangsmaade ved Tilberedelsen og Oplagringen af Fisk for Vinteren. Alle Stammerne uden Undtagelse led periodevis mer eller mindre under utilstrækkeligt Forraad af Levnedsmidler, skont der hvert Aar, selv med deres mangelfulde Metoder, kunde være tilberedt nok til at underholde hele Indianerbefolkningen i Nordvesten i adskillige Aar. Og som Forholdet var ved Columbia River med dens enorme Fiskerigdom, saaledes var det alle andre Steder i de forenede Stater.

Selve Agerdyrkningen, hvorved et sikrere og rigeligere Forraad kunde forskaffes, synes ikke at have medført nogen Forøgelse af Indianerbefolkningen; i hvert Fald var det i Kalifornien og Oregon, at der fandtes den tætteste Urbefolkning, skønt her næsten slet ingen Agerdyrkning dreves.

Krigenes Formindskelse af Befolkningen er tidt bleven stærkt overdrevet. Siden den hvide Mands Ankomst til Landet er der bleven ført langt flere Krige end nogensinde tidligere. Mange Krige opstod af den naturlige Kamp om Landet mellem de indfødte Stammer og de indtrængende Nationer, og deres Historie er vel kendt. Som Følge heraf skete det ogsaa, at Stammer, der blev fordrevne fra deres fædrene Hjem, trak sig tilbage til Landstrækninger, der i Forvejen beboedes af andre Stammer, hvorfor der opstod Krig mellem Indianerne indbyrdes. At Skydevaaben og Heste indførtes af de Hvide og efterhaanden blev almindelige, fik ogsaa sin Betydning, og eftersom Skind og Pelsværk fik Handelsværdi, opgav Indianeren Agerdyrknin-

gen for at kaste sig over Jagt og Handel og søge nye Omraader herfor, hvad der gav Anledning til nye Kampe.

I det hele taget har Indianernes Karakter forandret sig meget, siden Columbus opdagede Amerika, og de er bleven langt mere krigerske og røveriske. Før dette Tidspunkt og ogsaa efter denne Tid, paa Steder, der laa fjernt fra Civilisationens Indflydelse, synes Indianerne at have levet forholdsvis fredeligt sammen og have afgjort deres Mellemværender gennem Overenskomster. Vel havde nogle enkelte Stammer indrettet sig særlig med Krig for Øje, men efter alt at dømme levede Indianerne i forholdsvis Fred. Deres Ejendom var ikke betydelig nok til at friste nogen, og deres Krigsførelse var ikke særlig ødelæggende. Med Vaaben som Køller og Spyd, Buer og Pile maatte Kampen altid forme sig som Haandgemæng og afhang for Størstedelen af den enkeltes Kækhed, medens Krige for at erhverve Bytte, Skat eller andre Erobringer var saa godt som ukendte. De Kampe, der til Tider kunde opstaa mellem Stammerne, havde andre Aarsager saasom Krænkelse af andres Jagt- eller Fiskeriret, og endnu langt oftere fremsprang de af Overtro.

Hvad der holdt Indianerbefolkningen nede, var en ganske anden Omstændighed. Indianerne besad ingen fornuftmæssig eller virksom Lægekunst. De troede, at Sygdomme fremkaldtes af usynlige onde Væsener og ved Trolddom, og hertil henførtes enhver Hoste, hver Tandpine, Hovedpine, Feber, Byld eller Saar, kort sagt, enhver Upasselighed. Deres saakaldte Medicin-

Praksis var et frygteligt Trolddoms-System, og til denne Overtro ofredes Menneskeliv i uhyre Omfang. De lidende overgaves til Præstelæger for at pines, forhekses og tilintetgøres, og den almindelige dybe Tro paa Trolddom gjorde dem mistænksomme og førte til, at enhver, der af en eller anden Grund havde gjort sig mistænkelig eller forhadt, blev dræbt, hvad der igen affødte Blodhævnskampe efter kolossal Maalestok. Det kan med Sikkerhed siges, at har Hungersnød, Pest, Sygdom og Krig dræbt mange, saa har Overtro dræbt endnu flere; ja, et naturligt Dødsfald i en Vilds Telt maa anses for et forholdsvis sjældent Fænomen, medens Dødsfald, der havde deres Grund i Trolddomskunster, Medicin og blodige Fejder, opstaaede af Troen paa Trolddom, er overordentlig almindelige.

Hvor sparsom end Befolkningen var i Forhold til det uhyre Areal, der bugnede af Naturens Afgrøde til Menneskelivets Opholdelse, kan det med Sikkerhed siges, at paa Opdagelsernes Tid og længe før var saa godt som hele Arealet beslaglagt og optaget af Indianerstammer; men Indianerens Landbesiddelse betyder paa ingen Maade, at Landet var optaget i den moderne eller civiliserede Betydning af Ordet. Ifølge denne mener man med »optaget« for Størstedelen kontrolleret og ejet af Individer. Indianernes Besiddelse var meget forskellig herfra. Individuel Ejendomsret over Land var som Regel et ganske fremmed Begreb for Indianeren og ganske ubekendt paa det Trin af Civilisation, hvorpaa han befandt sig. Alt Land, hvorledes dets Karakter end var og hvordan det end blev

udnyttet, tilhørte Stammen i Fællesskab, eller i enkelte Tilfælde Klanen. Tilsyneladende maa der dog gøres en Undtagelse fra denne Regel, hvad angaar Nordvestkysten, hvor Landet er delt mellem en Mængde forskellige Familier og anses som streng personlig Ejendom, hvor Arveretten raader og Besiddelsen gaar fra Slægt til Slægt. Landet kan sælges eller skænkes bort, men de større Laksefloder er ofte fælles Ejendom mellem flere Familier. Her peger Tilbøjeligheden hen imod personlig Ejendomsret til Jorden. — —

Det maa nu anses som fastslaaet, at de nordamerikanske Stammer i Steden for at tale beslægtede Dialekter med Rod i et enkelt Modersprog i Virkeligheden taler mange Sprog, der henhører til forskellige, bestemte Grupper uden synlig fælles-Oprindelse;

at den indianske Befolknings Størrelse tidligere var i høj Grad overvurderet og i Steden for at være udstrakt i Virkeligheden var meget ringe i Forhold til det store Territorium, den optog, og det rigelige Forraad af Levnedsmidler dette ydede;

at skønt Befolkningen kun var ringe, havde de forskellige Stammer spredt sig over hele Nordamerika og taget alt Land i Besiddelse, saaledes at det for de fleste Stammers Vedkommende ejedes i Fællesskab af den enkelte Stamme;

at før Europæernes Komme befandt Stammerne sig efter al Sandsynlighed i en Slags Ligevægtstilstand og var hovedsagelig fastboende, og de Stammer, der virkelig kan siges

at have levet som Nomader, begyndte først deres Omstrejfen efter Europæernes Ankomst som det direkte Resultat af Hestens Indførelse, samt at skønt Agerdyrkning var almindelig mellem Stammerne i de østlige Stater og stadig bredte sig mellem de vestlige, var Udbyttet deraf ingensteds tilstrækkeligt til helt at frigøre Indianeren fra hans Jægerliv.

II.

Signal- og Tegnsprog.

Intet andet Sted paa den os bekendte Del af Jorden findes der paa saa stort et Omraade spredt en Befolkning, der, skønt ubetydelig i Antal, er delt i en saadan Mængde forskellige Dialekter og Tungemaal som i Nordamerika.

Mange helt forskellige Sprog har i uendelig lang Tid kun været talt af faa Snese Individer, som ikke var i Stand til gennem Samtale at gøre sig forstaaelig for noget andet Folk paa Jordkloden, der ikke af ganske specielle Grunde paatog sig den besværlige Opgave at tilegne sig deres Sprog. Selv da den saakaldte amerikanske Race stod paa Højdepunktet i Antal, var Befolkningen i den Grad delt af endnu bevarede eller tidligere eksisterende Sprog og Dialekter, at en flydende Samtale i Almindelighed kun kunde føres mellem Beboerne af nogle faa nærliggende Landsbyer. Antallet af os bekendte Sproggrupper af Indianernes Tungemaal inden for de forenede Staters Landomraade beløber sig til fem og treds, og disse er indbyrdes lige

saa forskellige fra hverandre, som de er fra Hebraisk, Kinesisk eller Engelsk. Og inden for disse Sproggrupper findes der igen forskellige, undertiden indtil tyve afvigende Sprog, der atter adskiller sig fra hverandre lige saa meget som Engelsk, Fransk og Tysk gør det.

Under disse Forhold var det naturligt, at et Tegnsprog udviklede sig som et bekvemt Meddelelsesmiddel mellem Stammer, hvis Hovedbeskæftigelse — som hos alle Vilde — var Jagten, hvor det gjaldt om ubemærket at nærme sig Dyrene, eller som kunde være dem behjælpeligt paa deres Krigstogter, hvor der kun gjaldt én Feltplan — at overraske sine Fjender.

I de jomfruelige Skoves tavse Kæmpehaller og særlig i de uendelige Præriers Øde kan selv den mindste Lyd høres langt bort, og da en Menneskestemme ved sin Sjældenhed bliver saa meget lettere bemærket, er det den Dag i Dag, som det har været det i Aarhundreder, en almindelig Forsigtighedsregel mellem Jægere og Krigere ikke at tale sammen paa deres Togter, men udelukkende betjene sig af Tegn. Og den saaledes erhvervede Skik — Benyttelsen af gensidige Tegn — er efterhaanden gaaet over i den daglige Samtale, der herved faar mere Liv og Farve, skønt den ogsaa undertiden benyttes af Dovenskab, da et enkelt Tegn ofte kan spare mange Ord. Men den Ynde, Intelligens og tilsyneladende naturlige Indskydelse, som giver sig til Kende i de fleste af disse Tegn, kan kun opfattes af en virkelig tilstedeværende, og der hviler en Skønhed over deres Bevægelser, der i høj Grad forøges ved den frie, uhindrede Brug

af Armene, hvortil disse Folkeslag er vant, og de smaa, velformede Hænder, som udmærker dem.

Hvor naturlig og praktisk Meddelelsen ved Tegn virkelig i sin Almindelighed er under de givne Forhold, vil tydeligt fremgaa af følgende Skildring af Indianere paa Krigsstien — en Skildring, som afgaves i 1880 i Washington af Høvdingen for Stammer inden for »Indian Territory«:

»Naar en Flok Indianere begiver sig paa Krigssti, meddeler de deres Forehavende til dem, der bliver tilbage, og underretter nærboende Venner derom ved Hjælp af udsendte Løbere. Afdelingen er ikke fuldt og systematisk ordnet før flere Dage efter, at den har forladt Hovedkvarteret, med mindre Forholdene medfører øjeblikkelig Handling. Man udnævner Pibe-Bærere, som under Marchen gaar foran og bærer Piberne, og det er ikke tilladt nogen at krydse deres Vej eller slutte sig til Ekspeditionen ved at ride op foran Marchkolonnen, da det betragtes som et daarligt Varsel for Togtet. Indianere, der ønsker at deltage, maa slutte sig til fra Siderne eller bagfra.

Saa snart de kommer til et Sted, hvor Jordbunden hæver sig, saa man derfra sandsynligvis kan faa god Udsigt over Omegnen, gør Krigerne Holdt og skjuler sig saa godt som muligt. Spejderne, som i Forvejen er udtagne, nærmer sig lige før Daggry til en passende Afstand fra Højdedraget for at undersøge, om Fjenden skulde være kommen dem i Forkøbet, hvad man forvisser sig om ved omhyggeligt at iagttage

Kammen for at se, om noget skulde bevæge sig. Er dette ikke Tilfældet, iagttager man Fuglenes Flugt, thi hvis nogen skulde slaa sig ned paa Højen eller i dens Nærhed, tyder det paa, at der intet findes, som ellers vilde skræmme dem bort. Hvis derimod en eller anden større Fugl som en Ravn, en Krage eller en Ørn skulde flyve op imod Højen og derpaa gøre en pludselig Vending til en af Siderne og forsvinde, tyder det paa, at der er et eller andet, som kræver nøjere Undersøgelse. Mener man, at der er Grund til at passe paa en Fjende, gør Spejderen, der hele Tiden er bleven nøje vogtet af Flokken bagved, Tegn til, at de skal blive liggende stille, idet han signaliserer *Fare* eller *Forsigtighed*, hvad der sker ved, at han griber sit Tæppe med højre Haand og vifter det ned imod Jorden fra et Punkt foran og i Højde med Skulderen. Det er næsten ganske det samme, som den civiliserede Amerikaner gør med Haanden, naar han i Slag eller paa Jagt vil antyde, at man skal forholde sig rolig.

Skulde Højen imidlertid være fri for enhver Fare, stiger Indianeren langsomt og saa skjult som muligt op for at faa Udsigt over Landet. Faar han ikke Øje paa nogen, griber han Tæppet og vifter det vandret fra højre til venstre og tilbage igen adskillige Gange som Tegn paa, at Vejen er klar. Har han opdaget Fjenden, giver Spejderen *Alarmsignal* ved at løbe i Siksak ned ad Højen paa den Side, der er synlig for dem, der ligger og passer paa, hvorved de bliver bekendt med Situationen.

Hvis en Ekspedition eller Fremrykning fore-

tages om Natten, udføres de samme Signaler, som gøres med Tæppet, med en Brand, som laves af en Tot Græs, fastgjort til en kort Stang.

Hvis en Flok Indianere paa Krigstogt slaar Lejr for en Nat eller Dag eller længer, sættes der et Stykke Træ i Jorden pegende i den Retning, man følger, og forsynet med en Mængde Hakker, Indsnit og Mærker, der svarer til det Antal Dage, der er hengaaet, siden de forlod den forrige Lejr, og til de forlader denne, for at senere kommende deraf kan se, hvilken Vej de skal følge, og hvor stor Afstanden er.

Paa en Jagtekspedition tager man under Fremrykningen de samme Forholdsregler for ikke at blive overrasket af Fjenden. Har Spejderen besteget en Høj uden at opdage noget Vildt, griber han sit Tæppe og vifter vandret dermed fra den ene Side til den anden i Højde med Skulderen eller Hovedet; og opdager han noget Vildt, rider Indianeren frem og tilbage — fra venstre til højre — et kort Stykke, saa de fjerne Tilskuere tydeligt kan se det. Opdager han en stor Bøffelhjord, angiver Størrelsen af den Strækning, han rider frem og tilbage, Hjordens Størrelse. Naar Hjorden er meget stor, eller Jægeren skal skynde sig, rider han saa meget hurtigere.«

Man ved, at disse Indianere ogsaa bruger Spejle for at signalisere fra et Højdepunkt til et andet, men man har ikke været i Stand til at lære Systemet at kende, da de siger, at de ikke længer har Brug derfor, da de har opgivet al Krig.

Det er en Selvfølge, at de Meddelelsestegn,

der benyttes, veksler i Karakter efter de Afstande, i hvilke de to Parter befinder sig, som onsker at vedligeholde Forbindelsen.

Paa lange Afstande gives saaledes Signaler, der atter er forskellige, eftersom den signaliserende kan ses eller ej; disse kan deles i følgende tre Grupper: eftersom den signaliserende *ikke* kan ses, eftersom Genstandene benyttes i Forbindelse med Legemsbevægelser, og eftersom de *kun* fremstilles ved Legemsbevægelser.

Til den forste Gruppe henhorer Røg-, Ild- eller Støvsignaler, hvis Anvendelse fremgaar af følgende Beskrivelser:

Til Opsendelse af Røgsignaler vælges de hojeste Punkter i Landet, saa at de kan ses i en Afstand fra 4 til 10 Mil. Det forskellige Antal Røgsøjler har forskellig Betydning. Den simpleste, saavel som den mest varierede Fremgangsmaade, der frembyder Lighed med det telegrafiske Alfabet, er at berede et lille Baal, som ikke maa slaa ud i Lue; ved at lægge en Armfuld til Dels grønt Græs eller Siv derpaa som for at kvæle Ilden frembringes en tæt, hvid Røg, der i Almindelighed vil stige lodret i Vejret i en Højde af flere Hundrede Fod. Naar han saaledes har frembragt en Røgsøjle, tager Indianeren simpelthen sit Tæppe og breder det over den lille Bunke Græs og Siv, hvoraf Ilden næres, og ved at arrangere Kanterne og Hjørnerne af Tæppet paa rette Maade, lukker han Røgen inde og kan saaledes holde den tilbage en kort Tid. Ved nu pludselig at tage Tæppet bort foranlediger han, at der opstiger en tæt Røgsøjle, hvis Varighed og Hyppighed han er

fuldstændig i Stand til at regulere simpelthen ved Brugen af sit Tæppe.

Paa denne Maade var man i Stand til efter forudgaaende Aftale at meddele, at man var ankommen i Sikkerhed til et bestemt Sted, idet man opsendte én Røgsøjle, som blev besvaret af de paagældende paa samme Maade. Ligeledes kunde man ved at antænde en hel Række Smaailde, der hver opsendte sin Røgsøjle fra samme Plan, angive, hvor mange Skalpe man havde taget. Havde man haft Uheld paa Togtet, gaves der intet saadant Signal.

Apache-Indianerne i den nordlige Del af Ny Mexiko plejede at bruge Fyrre- eller Cedergrene, Lov og Græs til deres Baal og benyttede kun tre Slags Røgsignaler, hvert bestaaende af fra en til tre Røgsøjler.

Alarmsignalet afgaves ved at opsende tre eller flere Røgsøjler, der antydede Fare eller Fjendens Nærmelse og tillige krævede, at de, der saa dem, skulde slutte sig sammen. Disse Signaler forplantes fra den ene Lejr til den anden, og selv de fjerneste Skarer ledes af dem. Jo større Hast, der udkrævedes, desto flere Røgsøjler opsendtes.

Naar noget skulde gøres til *Genstand for almindelig Opmærksomhed,* naar f. Eks. en Skare Indianere var bleven træt af at opholde sig i en bestemt Egn, eller Hestene havde fortæret alt Græsset, eller man af en eller anden Grund kunde ønske at drage bort, eller en Fjende var meldt i Sigte, saa der udkrævedes større Vagtsomhed, før man kunde træffe en Afgørelse, opsendtes én fortsat Røgsøjle.

Naar Lejren var bleven flyttet, efter at Alarmsignalet var givet, og Beboerne havde valgt sig en Boplads, hvor de agtede at blive, indtil de frivilligt eller nodtvungent maatte flytte igen, opsendtes to Rogsojler for at underrette deres Venner om, at det var deres Hensigt at forblive der paa Stedet. Under et langvarigt Ophold opsendtes der to Rogsojler for at meddele Nabostammerne, at Lejren endnu eksisterede, og at *alt var sikkert og roligt.*

Folk, der har rejst over Prærierne, har ofte set Indianerne benytte Signallys om Natten og undret sig over, hvorledes det blev gjort. De aftager Spidsen af Pilen og dypper Skaftet i Krudt, hvori der er blandet Lim. Krudtet hænger fast ved Træet og dækker Skaftet i en Længde af tre til fire Tommer med et en kvart-Tomme tykt Lag. Tygget Bark, blandet med tørt Krudt, smøres derefter paa Skaftet, og Pilen er rede til at bruges. Naar den skal affyres, lægger en Kriger den paa sin Buestreng og trækker den tilbage, saa den er færdig til at flyve; derpaa sænker han Pilespidsen noget, en anden Kriger stikker Ild i den tørre Bark, og Pilen skydes op i Luften. Naar den er kommen et Stykke til Vejrs, bryder den ud i Flamme og brænder klart, til den falder til Jorden igen.

Man knyttede forskellige Betydninger til disse Ildsignaler. Saaledes betod mellem Santee-Indianerne *en* Pil: »Fjenden er i Nærheden!« — *to* Pile fra samme Sted: »Fare« — *tre* »stor Fare« — mange Pile: »De er for stærke, vi gaar tilbage«; to Pile opsendte paa samme Tid: »Vi vil angribe«, tre »snart«, fire »nu«; hvis de blev

afskudt skraat: »I den Retning!« Disse Signaler forandredes bestandigt og aftaltes, før man drog ud eller skiltes fra hinanden.

Indianerne benytter deres Signaler med stor Omsigt og tager sjælden fejl, naar de telegraferer til hinanden med disse tavse Budbringere, og den Mængde Meddelelser, de kan give hinanden ved Hjælp af Brande og brændende Pile, er simpelthen vidunderlig. Paa ethvert Krigstogt medføres der Bundter af Signalpile.

Med Hensyn til ovenstaaende er det jo muligt, at de Hvides Indflydelse har gjort sig gældende baade i Maaden at signalisere paa og Benyttelsen af Krudtet, men i hvert Fald brugte Indianerne tidt Pile, hvortil der var fastgjort brændbart Stof, for dermed at sætte Ild paa de fordums Kolonisters Huse.

Støvsignaler benyttedes af Dakotaerne, naar de havde opdaget en Fjende, Vildt eller hvad de ellers søgte, idet man kastede Haandfulde Støv op i Luften. Dette Tegn havde den samme almindelige Betydning, som naar man red frem og tilbage eller i en Rundkreds paa et højt beliggende Sted. Samme Skik benyttedes af andre Stammer, naar Skildvagten var uden Tæppe.

Som Signaler, der benyttedes paa kortere Afstande, hvor større legemlige Bevægelser endnu kan ses, skal nævnes nogle enkelte, før vi gaar over til at undersøge det egentlige Tegnsprog. Skønt de undertiden faldt sammen med dette sidste, er de dog i Almindelighed beregnet paa at benyttes paa en Afstand, hvor smaa og ubetydelige Bevægelser ikke kan skelnes. De udføres, som før nævnt, enten ved Hjælp af

Genstande som et Tæppe, en Lanse eller ved at ride sin Hest paa en vis Maade — eller ved blotte Legemsbevægelser.

Naar Ponkaerne eller Omahaerne opdager Bofler, bliver saaledes Iagttageren staaende oprejst paa Højen med Ansigtet imod Lejren og holdende sit Tæppe i begge Hænder med Armene udstrakt i Højde med Skuldrene.

Har man i Sinde at slaa Lejr, løftes Tæppet i Vejret paa en Stang, saa det kan ses af alle dem, der ønsker at slaa sig ned paa et nyt Sted.

Rider man hurtig rundt i en Cirkel, betyder det: Der er Fare paa Færde, slut jer sammen saa hurtig som muligt!

Fare kan ogsaa antydes paa den Maade, at Vedkommende peger med den højre Pegefinger i Retning af Faren og derpaa lægger Armen over Brystet, saa Haanden kommer til at hvile ved venstre Skulder med Bagsiden udad.

Skulde to Indianere ude paa Prærien nærme sig hinanden paa en Fjerdingvejs Afstand, eller saa de kan se hinanden, vilde de maaske ønske at vise deres fredelige Sindelag. Dette sker ved, at den ene vender sin Hest og rider omtrent halvtredsindstyve Skridt frem og tilbage og foretager denne Manøvre to eller tre Gange. Dette viser den anden Indianer, at han kommer i fredelig Hensigt. Hvis den anden modtager dette Fredstegn, viser han det ved at lade Fingrene gribe i hinanden med det yderste Led, løfte Hænderne op foran Panden og lade dem hvile der, som om han søgte at skærme Øjnene imod det overvældende Sollys. Dette betyder: Ogsaa jeg ønsker Fred!

Endelig skal anføres nogle faa Eksempler

paa, hvorledes Indianeren ved blotte Legemsbevægelser formaar at gøre sig forstaaelig for den, han møder, det være Ven eller Fjende.

Vil man saaledes udtrykke *Vrede,* sker det paa følgende Maade: Haanden lægges knyttet mod Panden og drejes frem og tilbage i denne Stilling.

Fare udtrykkes saaledes: Højre Haands Pegefinger og Tommel danner tilsammen en Bue, de andre Fingre holdes lukkede sammen; Haanden bevæges saaledes frem i Retning af det farlige Dyr eller det farlige Sted.

Trods: Med Pege- og Midterfingrene aabne føres højre Haand fremad imod Fjenden.

Holdt! Løft højre Haand i Vejret med Haandfladen fremad og bevæg den gradvis frem og tilbage flere Gange; er den tiltalte ikke fjendtlig sindet, vil Tegnet straks blive adlydt.

Fred! Hold Haandfladen i Vejret.

Spørgsmaalet: *Hvem er du?* gøres paa følgende Maade: Den løftede højre Haand bevæges langsomt til højre og venstre med Haandfladen fremefter.

Vil man spørge, om den, man møder, er fredelig sindet, løftes begge Hænder i Vejret omfattende hinanden, som naar man trykker en andens Haand, eller med Pegefingrene trækkende Krog, mens Hænderne er løftede. I bekræftende Fald vil den tiltalte svare paa samme Maade.

Efter saaledes at have omtalt de almindeligst udbredte Signaler, som de brugtes af Indianerne paa større Afstande, skal vi i al Korthed kaste et Blik paa det højst karakteristiske Tegnsprog, hvormed disse ukultiverede Stammer maatte

hjælpe sig af Mangel paa virkelige Sprogkundskaber, og Læseren vil mere end en Gang bringes til at mindes de fattige Hjælpemidler, der i Virkeligheden staar til de døvstummes Raadighed.

Allerede i 1880 havde en hel Stab af Forskere indsamlet et betydeligt Materiale til en Slags Ordbog over disse Tegn, og af det utrykte Værk giver vor Kilde et interessant Udvalg til Forstaaelse af Tegn, der kan gøre Krav paa almindelig Interesse, saasom Tegn, der angiver Stammen selv, Egennavne, Talemaader, Samtaler o. s. v.

For at tilkendegive til hvilken Stamme den talende hørte, benyttedes f. Eks. følgende Tegn:

Absaroka eller *Krage*stammens Medlemmer tilkendegav deres Hjemsted ved at holde Hænderne ud til begge Sider og bevæge dem i Luften, som om de fløj, eller de anbragte Haandfladen i Højde med eller foran eller ud for Siden af højre Skulder og bevægede den op og ned i Haandledet. Undertiden benyttedes begge Hænder for at efterligne Kragens Flugt.

Om *Apachen* fortælles, at da den første af denne Stamme kom til det Sted, hvor de senere boede, og blev spurgt, hvem han var, gjorde han Tegnet for »fattig«, da han ikke forstod vedkommende Sprog. Han gned venstre Haands Pegefinger mod den højre, hvilket derefter blev hans Stammes Tegn.

*Arapaho*stammen brugte undertiden at berøre sit venstre Bryst, hvorved man udtalte, at de kaldte sig selv »Gode Hjerter«. Andre greb sig om Næsen med Tommel og Pegefinger.

Sortefoden strøg sig med Haandfladen langs Ydersiden af højre Fod fra Hælen ud forbi Taaen, som om han børstede Støv af.

Cheyenne-Indianerne var kendt af Siouxerne under Navn af »Savene«, fordi deres Tegn var en savende Bevægelse med højre Haands Yderkant over venstre Overarm. Samme Tegn betød en Sav.

Comanchen tilkendegav sig ved en bølgende Bevægelse af Haanden eller Fingrene, idet han efterlignede en fremadkrybende Slange. Et andet Tegn bestod i, at begge Arme fra Albuen ned holdtes i Vejret med Haandfladen indad, hvorpaa de med Bagen af Haanden opad bevægede dem ned langs Haaret for at fremkalde Forestillingen om langt Haar, da de aldrig studser det.

Dakotaen eller *Siouxen* drog Kanten af Haanden forbi Struben, som om han gennemskar den.

I al Almindelighed udtrykte Indianeren sin Race ved Bevægelser, der betegnede en Fjer anbragt paa Hovedet — hans mest karakteristiske Prydelse, ligesom et mere sammensat Tegn betød en hvid Mand.

Snart frembragte man Forestillingen om en Rytter, snart om en Bueskytte; man efterlignede Roningen af en Kano eller Slangens Kryben; man hentydede til, om Ansigterne var tatoverede, om de levede paa Bjærgene, Maaden at bære deres Haar, kort sagt, hvert Medlem af en Stamme var i Stand til ved sine Gebærder at give et Udtryk for sin Stammes særlige Ejendommeligheder og derved give sig til Kende.

Men ogsaa sit eget Navn forstod Indianeren at meddele. En Dakota-Kriger ved Navn »Hurtig-Løber« opgav sit Navn ved at holde højre Haand frem med Haandfladen nedad; derpaa bøjede han alle Fingre sammen med Undtagelse af Pegefingeren, som holdtes let krummet og pegende fremad. Ved dernæst at støde Armen to Gange meget hurtigt fremad angav han en Mand, der løb hurtigt.

Comanche-Høvdingen »Vild-Hest« anbragte først højre Haands Pege- og Langfinger hver paa sin Side af venstre Pegefinger som Benene paa en Rytter. Derpaa holdt han højre Haand løst udstrakt i Højde med og næsten i Armlængde frem for Skulderen og foretog endelig flere hastige Bevægelser nedad og i Retning af venstre Haand, hvad der betød »Hest og Præri eller vild«.

Det næste Skridt i Udviklingen og Anvendelsen af Tegnsproget er dettes Benyttelse til at udtrykke korte, let fattelige Sætninger angaaende Hændelser i det daglige Liv.

Vil Omaha-Indianeren sige: »Jeg har skudt en Bøffel«, gør han det paa følgende Maade: Den aabne venstre Haand bevæges med Haandfladen fremad langsomt til venstre og bort fra Kroppen (Bøffelens Bevægelse, naar den jages). Højre Haand drejes hurtig i Haandledet (Rytteren, der jager Bøffelen); derpaa udstrækkes venstre Haand til venstre, medens højre bøjes, som om den spændte Buen, venstre Haands Pege- og Langfinger slaar Knibs, og højre Pegefinger føres hurtigt hen over venstre Haand.

»Giv mig noget at spise!« udtrykkes saale-

des: Saml Tommel- og Pegefinger med Langfingeren, som om du greb efter en ubetydelig Genstand, imens de andre Fingre holdes naturligt udstrakte; før derpaa Haanden lige op over Munden i faa Tommers Afstand fra denne og gor derefter gentagne smaa, raske Bevægelser hen imod Munden; ræk dernæst den naturlig udstrakte Haand med Haandfladen opad frem foran Kroppen omtrent i Armlængde, saa Fingrene peger skraat fremad til venstre, og gør endelig en kort Cirkelbevægelse med Haanden!

Paa lignende Maade udtrykkes Spørgsmaal. Vil Dakota-Indianeren spørge: »Hvad bestiller du?« eller »Hvad ønsker du?« bevæger han gentagne Gange højre Haand fra højre til venstre, idet han beskriver en opad hvælvet Bue paa en Fods Længde; Haandfladen vendes indad, Fingrene er let bøjede og adskilte og peger fremad.

»Til hvilken Stamme hører du?« — Hold den aabne højre Haand op og bevæg den nogle faa Gange fra den ene Side til den anden, fra fire til otte Tommer, forbi Hagen i fjorten til atten Tommers Afstand, med Haandfladen fremad, Fingrene slappe og lidt adskilte! En anden Stamme udtrykker samme Spørgsmaal blot ved at føre højre Haand over Ansigtet i Retning fra venstre til højre.

»Hvordan vil du rejse — til Hest eller i Vogn?« Dette Spørgsmaal rettes ved først at gøre det Tegn, der betyder »Vil du?« Derpaa strækkes højre Haand frem for at betegne at gaa eller rejse; dernæst anbringes højre Haands Pege- og Langfinger som en Klemme over venstre

Haands Pegefinger for at antyde: Vil du ride? og endelig drejes begge Pegefingre om hinanden for at betegne et løbende Hjul, med andre Ord for at spørge: Vil du køre?

»Jeg er sulten, giv mig noget at spise!« udtrykkes saaledes: Berør Brystet med Spidsen af højre Haands udstrakte Fingre. Anbring Yderranden af den fladt udstrakte højre Haand med Haandfladen opad imod Maven og lad Haanden foretage en savende Bevægelse, hvad der betyder *Sult*. Hold højre Haand foran Ansigtet, med Bagsiden opad og Fingrene pegende mod Munden; før derpaa hurtigt Fingrene til og fra Munden flere Gange, hvilket betegner at *spise*.

»Giv mig en Drik Vand!« Sæt Spidsen af Tommel- og Pegefingeren imod hinanden, mens de andre Fingre holdes krummede, saa de danner en Kop; før dernæst Haanden fra et Punkt omtrent seks Tommer ud for Hagen i en Bue opad, tilbage og nedad forbi Munden, hvad der betyder *Vand;* hold derpaa højre Haand fladt udstrakt, med Fladen opad, og i Højde med Albuen ligefrem eller lidt til højre for Kroppen og giv endelig, medens den føres langsomt fra venstre til højre, en kort Sidebevægelse i Haandledet for at betegne: *giv mig!*

For at give Læseren et Begreb om, hvorledes en Samtale kan føres i dette Døvstummesprog, skal vi fremstille følgende korte Ordskifte: *»Hvor gammel er du?« — »56 Aar!«*

Spørgeren knytter begge Hænder og lægger Armene over Kors paa Brystet med en skælvende Bevægelse ɔ: *koldt, Vinter, Aar*. Derpaa løfter

han venstre Haand op i Højde med Halsen, i en Afstand af 12—15 Tommer derfra, med Haandfladen imod Ansigtet og Fingrene udstrakt og pegende opefter. Med højre Haands Pegefinger bøjes derpaa den ene Finger langsomt ned efter den anden, idet man begynder med Lillefingeren, indtil tre eller fire Fingre er bøjede ind imod Haandfladen; samtidig betragter man spørgende den tiltalte, hvad der betyder: *hvormange?*

Den tiltalte lukker og udstrækker samtlige Fingre paa begge Hænder fem Gange med Haandfladen fremad, hvad der betyder *50*, derpaa udstrækkes alle Fingrene paa venstre Haand, medens den højre lukkes, hvorpaa dennes Tommel sættes op imod venstre Haands Tommel, hvad der giver Tallet *6*. —

Det staar endnu tilbage at give Læseren et Indtryk af den Færdighed, hvormed Indianeren er i Stand til at benytte sit Tegnsprog ved at give en sammenhængende Fortælling, ledsaget af de dertil hørende Tegn. Imidlertid skal vi indskrænke os til kun at give Fortolkningen, idet Læseren af det foregaaende selv vil kunne forestille sig den Uendelighed af sammensatte Fingerbevægelser og forskellige Ansigtsudtryk, som i Virkeligheden udkræves for ad mimisk Vej at skildre en Oplevelse som den nedenstaaende. Det skal kun tilføjes, at Meddelelsen gaves af en gammel Ojibwah-Indianer, der vel benyttede Talesproget under sin Fortælling, men hvis Bevægelser og Tegn spillede en saa stor Rolle, at enhver, der var fortrolig med Indianernes Tegnsprog, alene deraf kunde opfatte Sam-

menhængen, medens hans Tale var usammenhængende og i høj Grad underordnet.

»For mange Aar siden — mit Haar, som dengang var sort og glat, er nu blevet hvidt; jeg stod dengang i Livets Vaar; du, tænker jeg, var paa den Tid en ung Dreng — hændte der mig følgende:

Der ude paa Isen, to Mil østpaa, var jeg en Dag ude at fiske sammen med to andre, den gamle Gabiwabikoke og hans Søn Johannes den Dober. Det var omtrent Kl. 10 om Morgenen — en frisk Brise fra Sydvest var i Forvejen kommen op — da min Snøre, som jeg trak op og ned, begyndte at tage en skraa Retning, som om den blev trukket med af en Strømning. Forbavset saa jeg mig om. Da jeg saa imod Syd, fik jeg Øje paa en mørk Stribe, der strakte sig over Bugten fra Kyst til Kyst; Isen havde løsnet sig, og Vinden førte den ud imod den aabne Sø. Paa et Øjeblik havde jeg rullet min Snøre sammen, greb min Økse og mine Snesko, som jeg tog paa Fødderne, og idet de andre fulgte mit Eksempel, skyndte jeg mig ind imod det nærmeste Punkt af Landet, derhenne hvor Fyrtaarnet staar. Vinden blev stærkere, og vi drog af Sted, saa hurtigt vi kunde. Vi naaede her til selve Kanten af Isen, idet et Vandbælte paa henved 100 Yards Bredde strakte sig nordpaa langs Kysten, saa langt vi kunde øjne. Hvad skulde vi gøre med kun en eneste Økse? Vi befandt os i en ubehagelig Situation. Naa, noget maatte vi gøre. Jeg maalte da en Firkant af paa Isen og gav mig til at hugge den løs med Øksen, et haardt

og kedeligt Arbejde. Isen var kun 8 Tommer tyk, men den var bedækket med Snesjap og Vand i en Fods Højde. Mine Vanter og Benklæder var snart drivende vaade, og jeg begyndte at fryse og føle mig træt. Den gamle Gabiwabikoke var endnu værre stedt end jeg. Derpaa tog hans Søn Øksen, og vi arbejdede alle sammen skiftevis.

Klokken var næsten to om Eftermiddagen, da vi var færdige med vort Arbejde. Ved Hjælp af vore Snesko, hvis Bagende vi stemmede imod den solide Is, lykkedes det os at støde fra med vor Flaade, og ved at vende op og ned paa vore Snesko og bruge deres bageste Ende som Haandtag, gav vi os til at ro med dem ind imod Kysten. Vi gjorde kun langsomt Fremskridt, da Vinden bestandig satte os i Drift udad igen.

Imidlertid lykkedes det Johannes den Døber at slynge vore tre Snører sammen til et stærkt Reb, og efter at have bundet Krogene sammen i Form af et Anker, kastede han det ind imod Kysten. Men da han trak i Linen, gled Krogene af paa den glatte Klippegrund og vilde ikke gribe fat. Vi gentog Forsøgene, men uden Held. Vi genoptog vor tidligere Fremgangsmaade og roede væk med fordoblet Anspændelse.

Dagen begyndte at hælde, og vi begyndte at føle Kulden endnu bitrere. Gabiwabikoke led stærkt under dens Virkning og var fuldstændig udmattet. Vi var allerede drevne over en Mil forbi Fyrtaarnet. Johannes den Døber og jeg vedblev at ro stot og kraftigt og følte os lettede og opmuntrede, da vi saa Kysten komme nær-

mere og nærmere. Isen var ved den Tid Mile borte i nordostlig Retning, og Søen begyndte at rejse sig. Til sidst, just som Solen gik ned, adskilte kun nogle faa Yards os fra Kysten; tre Aareslag endnu, og vor Flaade løb op paa Bredden. Vi var frelst.«

III.

Anvendelsen af Wampum.

En af de mærkeligste Skikke, der har været gængs imellem Indianere paa det nordamerikanske Fastland, er Brugen af Perler (Wampum) til Støtte for Hukommelsen.

Det maa antages, at denne Benyttelse har sit Udspring i Skikken at udveksle Gaver som Venskabstegn, der saa senere bevaredes for at mindes Løfter om Hjælp eller Beskyttelse. I Tidens Løb vilde da Brugen af saadanne Erindringstegn naturligt kunne udvikle sig til et helt System, hvorved man blev i Stand til at bevare Mindet om Begivenheder af endog temmelig indviklet Natur. Betydningsfulde Hændelser som Afslutning af Forbund og Traktater eller lignende fandt saaledes Udtryk i Udveksling af Perlegaver under Form af Wampum-Bælter, hvis Mønstre og Farver hentydede til den højtidelige Begivenhed. Paa denne Maade fandt Stammens Historie, Love og Taler et Udtryk, der kunde bevares og tolkes fra Slægt til Slægt og saaledes forplante Traditionen i Mangel af skrevne Beretninger.

Naturligvis udkrævedes der hertil en Tolk, og man finder derfor f. Eks. hos Onondaga-Stammerne et ligefrem arveligt Embede som »Bevarer af Wampumen«, hvis Pligt det var at være fuldstændig inde i disse Fortolkninger. Dog var denne ikke ene om sin Kundskab; thi hvert Aar paa en fastsat Tid blev Bælterne tagne frem af Skatkammeret og fremvist for hele Stammen, mens hvert enkelts Betydning og Historie blev fremsat offentlig, en Skik, der vedligeholdes den Dag i Dag. Blandt Mohikanerne havde saaledes en bestemt Hovding det Hverv at vaage over Fredsposen, der indeholdt alle de Wampum-Bælter og Snore, som var blevne benyttede, naar Stammen havde sluttet Fred og Venskab med de forskellige Nationer.

Ved Siden heraf benyttedes Wampum i Form af Snore og Bælter i mange andre Øjemed; nogle var vel beregnede paa at stotte Hukommelsen, andre kun til Dels, idet deres Betydning laa i, at de med sig forbandt Navnet paa en Hovding eller Klan eller var knyttede til en eller anden hellig Brug. De brugtes, naar Stammerne kaldtes sammen til Raadslagning, og naar Sendebudet drog fra den ene Stamme til den anden, tjente Wampumbæltet ham som Pas. Naar Raadet var samlet, beviste det Udsendingens Ret til Deltagelse, og det benyttedes baade ved Aabningen og Afslutningen af Mødet ligesom Tobakspiben; det hjalp til ved højtidelige Edsaflæggelser og ved Løsning fra Ed; var det hvidt, tjente det som Fredsbud, var det sort, truede det med Krig, og bedækket med Jord udtrykte det Sorg.

Den forskellige Benyttelse af Wampumbæltet ved højtidelige Lejligheder er overordentlig interessant og forstaas bedst gennem et Øjenvidnes Fremstilling, der gengiver Talerens Ord ved en Raadsforsamling:

Ordene falde omtrent saaledes, idet hver Sætning fremsiges med den største Højtidelighed og bekræftes ved Afgivelsen af et Wampumbælte: »Brødre, med dette Bælte aabner jeg eders Øren, at I maa høre; jeg fjerner Sorg og Kummer fra eders Hjerter; jeg drager af eders Fødder de Torne, der gennemborede dem, mens I drog hertil; jeg renser Raadshusets Sæder, at I kan sidde behageligt; jeg vasker eders Hoved og Krop, for at eders Aand kan blive forfrisket; jeg deler eders Sorg over Tabet af de Venner, der er døde, siden vi sidst mødtes; jeg bortvisker hvad Blod der maatte være udgydt imellem os!« Denne Ceremoni, ved hvilken der bortskænkedes en Mængde Wampumbælter, var temmelig bekostelig og benyttedes kun ved de aller højtideligste Lejligheder. — Disse Bælter bevaredes omhyggeligt af Tilhørerne i Steden for en skreven Beretning, og de egnede sig saa meget mere dertil, som de ofte var forarbejdede med Tegn, der udtrykte den Tanke, som skulde bevares. Ved en Fredsslutning bar saaledes ofte Hovedbæltet Billedet af en Indianer og en hvid Mand, der holdt en Kæde imellem sig. —

I en anden Raadsforsamling, afholdt mellem »de fem Nationers« Stammer for næsten to Hundrede Aar siden, faldt Ordene saaledes, da en Seneca-Høvding havde foreslaaet en Over-

enskomst mellem hans Stamme og Wagunha'erne:

»Vi kommer for at forene de to Parter til en . . . Vi kommer for at lære Visdom af Senecaerne (han skænker et Bælte). Med dette Bælte tørrer vi Taarerne af eders Venners Øjne, deres, hvis Slægtninge er blevne dræbt i Krigen. Ligeledes visker vi Malingen af eders Soldaters Ansigter (han skænker igen et Bælte). Med dette tredje Bælte bortkaster vi Øksen, somYonondio lagde i vore Hænder!« Der skænkes en rød Marmorsol — en Pibe lavet af rødt Marmor. »Yonondio er drukken; vi vasker vore Hænder rene for hans Handlinger (han skænker et fjerde Bælte). Vi har tolv af eders Nation som Fanger; de skal blive bragt hjem til Foraaret (han skænker et Bælte for at bekræfte Løftet). Vi skal bringe eders Fanger hjem, naar Jordbærrene staar i Blomst, til hvilken Tid vi agter at besøge Corlear (Guvernøren i New York) og se det Sted, hvor Wampum laves«.

De her omtalte Bælter blev modtagne af de fem Nationer, og hermed var Overenskomsten godkendt. Denne Cermoni tyder paa, at der blev bortgivet en meget stor Mængde Bælter, men da lige saa mange blev modtagne, var dette uden videre Betydning; endnu større Mængder Wampumbælter benyttedes ved senere Overenskomster, som da indianske Udsendinge fra New England skænkede Franskmændene seks og tredive store Bælter for at takke dem, fordi deres Stammer ikke havde mødt Fjendskab fra deres Side.

En anden næsten to Hundrede Aar gammel

Skildring af Indianernes Skikke giver følgende Beskrivelse:

»Fire eller seks Snore ved Siden af hinanden og sammenføjede med fin Traad danner et *Wampumbælte,* omtrent tre eller fire Tommer bredt og tre Fod langt, og indeholder maaske fire, otte eller tolv Favne Wampum alt efter deres Længde og Bredde. Dette afhænger af den Genstands Betydning, som enten skal forklares eller bekræftes derved eller ved de Personers Stilling, hvem det skal overgives. Enhver Ting af Vigtighed, der afhandles i højtidelige Raadsforsamlinger enten mellem Indianerne indbyrdes eller med Europæerne, godkendes og faar Retsgyldighed ved Hjælp af Snore og Bælter af Wampum. Naar en Snor bortgives, holdes der ofte en lang Tale, og en hel Del bliver sagt i Anledning af den foreliggende Sag, *naar derimod et Bælte skænkes bort, siges der kun faa Ord;* men det er da Ord af stor Vigtighed og som ofte kræver Forklaring. Naar Taleren har fremført en eller anden vigtig Sætning, bortgiver han en Snor af Wampum, idet han tilføjer: Jeg skænker denne Wampumsnor til Bekræftelse paa, hvad jeg har sagt! — men Hovedgenstanden for sin Tale bekræfter han med et Bælte. Ogsaa Svarene paa en saadan Tale maa bekræftes ved Snore og Bælter af Wampum af samme Størrelse og Antal som dem, der er modtagne. Baade Farven og andre Egenskaber ved Wampumen er af Betydning, og hentyder direkte til det, de skal godkende. Brunt og mørkt Violet, hvad der af Indianerne kaldes Sort, betyder altid, at noget er af alvorlig eller

tvivlsom Betydning, men Hvidt er Fredens Farve. Hvis derfor en Snor eller et Bælte af Wampum skal tilkendegive en Advarsel imod et Onde eller en alvorlig Bebrejdelse, skænkes de bort i Sort. Hvis et Folk opfordres til at gaa i Krig, eller Krig erklæres imod det, er Bæltet sort eller mærket med Rødt, som hos dem kaldes Blodfarven, medens der paa Midten er fremstillet Billedet af en Økse i hvidt Wampum. — —

Indianerne henviser til dem som til offentlige Dokumenter og gemmer dem i en Kiste, der er forfærdiget til dette Brug. Paa visse Aarstider mødes de for at studere deres Mening og forny de Tanker, de i sin Tid skulde symbolisere eller bekræfte. Ved en saadan Lejlighed sætter de sig ned omkring Kisten, tager den ene Snor eller Bælte ud efter den anden og lader dem gaa fra Hand til Haand mellem alle de Tilstedeværende, og for at enhver skal forstaa deres Betydning, gentages de Ord, der blev udtalte ved deres Bortgivelse, for hele Forsamlingen. Paa denne Maade sættes de i Stand til at erindre de Lofter, de forskellige Parter gensidig har givet hinanden, og det er Skik og Brug at give selv unge Knøse, der er beslægtede med Høvdingerne, Adgang til deres Forsamlinger. De bliver tidlig gjort bekendt med alle Statens Sager, og saaledes overgives Indholdet af deres Dokumenter til Efterverdenen og kan ikke let gaa i Glemme«.

Det maa antages, at naar en Overenskomst eller et Løfte blev brudt, blev Bæltet løst fra sin Betydning og kunde da igen benyttes i samme eller ændret Form, ellers vilde Dokumenterne i

Tidens Løb, hvis de holdtes i Orden, blive meget besværlige.

Nægtelse af at gaa ind paa en Traktat og modtage den ledsagende Wampum gives der ogsaa Eksempler paa, som da Indianerne, misfornøjede med en Traktat, efter Raadslagningen gav Wampumen tilbage med de Ord: »Fra alle Sider hører vi Taler fra Amerikanerne, og ikke to ligner hinanden. Vi formoder, at de har i Sinde at narre os. Tag derfor eders Wampumsnore tilbage!«

Ligeledes hændte det en Gang, at Sendebudene søgte at overtale og tvinge en Nation til at modtage Bæltet ved at lægge det om Skuldrene eller Laaret paa Høvdingen; men denne rystede det af uden at berøre det med Hænderne og kastede det efter dem med en Pind, som om det havde været en Slange eller en Tudse, han smed bort fra sin Vej. —

Grunden til, at andre Genstande end Perler ikke oftere benyttedes paa samme Maade, maa sikkert være den Værdi, man bestandig tillagde Wampum; ved enkelte Lejligheder og hos visse Stammer fandt dog andre Genstande lignende Anvendelse, som da en Traktat i 1690 besegledes ved, at alle Parter skænkede hinanden Wampum undtagen New England Kolonierne, der sendte én Fisk lavet af Træ til Tegn paa deres Samtykke. Og om Osage-Indianerne berettes, at de benytter Vingen af Svaner eller Vildgæs, Wampum og Piber, naar der aabnes Fredsforhandlinger, mens Pile, Krigskøller og sort og rød Maling bruges, naar der erklæres Krig. En Genstand f. Eks. et Skind, der er

malet sort, eller en Ravnevinge, betyder Dødsfald mellem Venner; farvet eller stribet med Rødt melder det Fjenders Død. Mellem Canada-Indianerne var det Skik ved Fredsslutning at begrave en rødfarvet Økse som Tegn paa, at alt tidligere Fjendskab skulde være glemt. Naar Betingelserne var diskuterede og fastslaaede, besegledes Traktaten ved, at man udvekslede Halssmykker, hvorpaa Høvdingene paa begge Sider skænkede og modtog Foræringer af sjældne Genstande som Fredspiber, broderede Dyreskind o. l. Naar denne ceremonielle Byttehandel var endt til gensidig Tilfredshed, brød Forsamlingen op.

Endnu skal det beskrives, hvorledes de forskellige Perler flettes sammen til at danne Snore og Bælter.

De Perler, der ansaas for mest praktiske til at trække paa Snore eller væve ind i Stoffet, var smaa Cylindre paa $^1/_8$ til $^1/_4$ Tommes Diameter og fra $^1/_4$ til $^1/_2$ Tommes Længde. Hvide Snore eller Bælter var tilstrækkelige til at udtrykke simple Ideer eller usammensatte Kendsgerninger, men ved at sammensætte forskellige Farver til Mønstre blev det muligt at gengive langt mere indviklede Forhold. Paa Bælterne var Farverne i Almindelighed valgte uden Hensyn til Beskaffenheden af de Kendsgerninger eller Tanker, de var bestemte til at udtrykke, men i enkelte Tilfælde angav selve Figurerne deres Karakter; Snore derimod kunde ikke udnyttes paa denne Maade.

Wampum i Form af Snore benyttedes paa følgende Maade imellem Nutidens Irokesere:

Seks Snore af Purpurperler, forenede i et Bundt, betyder de seks Nationer, der oprindelig dannede Stammen. Naar Stammerne mødes, ordnes Snorene i en Kreds, hvilket betyder, at Raadsforsamlingen er aabnet. Quondagaerne repræsenteres af syv Snore, hvori findes nogle faa hvide Perler; andre af seks purpurfarvede, atter andre af syv, hvovedsagelig purpurfarvede, og saaledes videre.

Naar der udnævnes en ny Hovding, udtrykkes den Tale, som holdes ved denne Lejlighed, i ti meget lange Snore af hvid Wampum. Tre, næsten helt hvide, Snore fremstiller den nye Høvdings Navn. Naar en Høvding dør, sørges der over ham med ti Snore af sorte Perler; har han kun mistet sin Stilling, bruges seks korte Snore.

Den, der besidder Perler, bliver derved udrustet med en vis Autoritet; de benyttes ogsaa som Fuldmagter og ifølge Indianernes Sigende er »Hovdingens Wampum det samme som et Brev«.

Ved en bestemt Lejlighed reddede Mingo-Høvdingen Logaa en hvid Fange fra Pinsler derved, at han styrtede frem gennem Kredsen af Indianere og kastede en Wampumsnor om Fangens Hals. Paa Grund af denne Snor saa han sig i Stand til at føre ham bort og optage ham i sin Familie; ligeledes fortæller en Amerikaner, hvorledes en Chippewa-Høvding holdt en Tale til ham og gav ham en Pibe, som han skulde bringe til Sioux-Indianerne. Til Piben var fæstet syv Wampumsnore for at betegne, at syv

Høvdinger havde givet ham Myndighed til at slutte Fred eller erklære Krig.

I Forfærdigelsen af *Bælter* udviser Indianerne betydelig Dygtighed og Smag. De, hvorpaa der var fremstillet store Mønstre, udmærkede sig baade ved Sindrighed i Figurerne og ved meget smukke Farver. Perlebælter har rimeligvis været brugt ligefrem som et Klædningsstykke, længe før de kom til at forplante Traditioner, og Perler benyttedes utvivlsomt ogsaa som Pynt andensteds paa Klædedragten. Man siger, at de i Østen forfærdigedes af Kvinderne, i en senere Tid har rimeligvis de Hvide til en vis Grad deltaget i Fabrikationen.

Af et Bæltes Forfærdigelse gives følgende Beskrivelse: »Noget specielt Mønster fulgtes ikke; undertiden er de tre Fingre brede og tre Fod lange, til andre Tider af en Haands Bredde og over tre Fod lange; snart er de alle ensfarvede, snart af forskellige Kulører, og i andre Tilfælde er der iævet Billeder af Mænd, som ved deres Stillinger angiver de Genstande eller Begivenheder, de var bestemt til at minde om. I Almindelighed var de tre Fingre brede, eller saa brede som syv Perler, og Længden fra to til seks Fod.

Ved Bæltetilvirkningen, som er meget simpel, snoes der først otte Traade eller Snore af Bark fra Elmens Fibre, som maa være af den forønskede Længde, og disse trækkes gennem en Stump Dyreskind for at kunne holdes adskilt fra hinanden med lige store Mellemrum og vedblive at være parallele. Dernæst bøjes en Pind i Form af en Bue, og hertil fastgøres Enden af

hver enkelt Snor, saa de alle holdes stramme — ligesom Rendegarnet i en Væv. Ved Hjælp af en Naal trækkes nu syv Perler, der skal udgøre Bæltets Bredde, paa en Traad og føres paa tværs hen *under* Snorene, saa der mellem hver af disse kommer til at ligge en Perle paa langs. Derpaa føres Traaden tilbage igen *over* Snorene og trækkes atter igennem hver enkelt Perle, saa disse holdes paa deres Plads af to Traade, en under og en over Snorene. Saaledes vedbliver man, til Bæltet har faaet den ønskede Længde, hvorpaa Enderne af Snorene knyttes og Enderne af Bæltet overdækkes og pyntes med Baand. I gamle Dage var baade Snore og Traad lavet af Sener.«

Undertiden forfærdigede man ogsaa Bælter ved at dække den ene Side af et Skindbælte med Perler, der rimeligvis blev syet paa, en Fremgangsmaade, som er meget almindelig i moderne Arbejde, hvor der bruges Glasperler; dog findes denne Metode ikke anvendt i de nu eksisterende Erindringsbælter.

Som før nævnt er Wampumbælterne af forskellig Bredde og Længde. Hvide og sorte Perler benyttes, de første til at fremstille, hvad der er godt, saasom Fred og Venskab, de sidste til det modsatte; dog benyttes ogsaa nu og da de sorte i fredelige Øjemed, naar hvide ikke kan tilvejebringes; i saa Fald maa de dog først oversmøres med Kalk, hvidt Ler eller andet, der kan ændre Farven fra sort til hvid. — Et sort Bælte med et Billede af en Økse i Rødt er et Krigsbælte, som, naar det sendes til en anden

Nation sammen med en Rulle Tobak, indbyder til at slutte sig til dem for at drage i Felten. — Veje fra en venligsindet Nation til en anden fremstilles i Almindelighed paa Bæltet ved, at der indvæves en eller to Rækker hvide Perler i det Sorte, løbende igennem Midten fra den ene Ende til den anden. Dette betyder, at de staar i venskabelig Forbindelse med hinanden. Delaware-Indianerne fremviste i sin Tid et stort Venskabsbælte, langs hvis Rande der fandtes flere Rækker sorte Perler, mens der gennem Midten løb flere Rækker hvid Wampum. Midt paa Bæltet var fremstillet en Diamanttegning i hvid Wampum, som kaldtes Raadsbaalet, medens de hvide Striber skulde forestille Vejene imellem Indianerne og den, hvem Bæltet var skænket. — I et Fredsbælte fremstilles ogsaa undertiden meget kunstfærdigt to Hænder forenede i sorte Perler paa hvid Bund.

Det prægtigste Bælte, der endnu eksisterer, er femten Perlerækker bredt og seks Hundrede og halvtreds langt og indeholder saaledes 9750 Perler. Figurerne derpaa menes at fremstille de tretten Koloniers Sammenslutning. Paa Midten ses et Hus med tre Gavle og tre Rum; paa hver Side af Huset findes en Mand, der synes at staa under en Arm, der beskyttende strækker sig hen over ham, og denne Mand forbinder Huset med den næste Mand. Der findes i alt femten Mænd, to forbundne med Huset, og af de andre staar seks til højre og syv til venstre for Midtergruppen.

Desuden findes et overordentlig interessant

Bælte, som menes at være det, Leni-Lenape-Høvdingene skænkede William Penn ved Afslutningen af Traktaten 1682; i hvert Fald er det gaaet i Arv fra Slægt til Slægt blandt Efterkommerne af Pennsylvaniens Grundlægger.

IV.

Spil og Lege.

Indianernes Spil kan i al Almindelighed deles i to Slags: *Lykkespil* og *Spil, der beror paa Færdighed.* Spil, grundede paa ren Beregning, som Skak, findes ikke.

Lykkespillet kan igen deles i to Klasser: I. Saadanne, i hvilke Genstande af lignende Art som Tærninger kastes ud for at bestemme et eller flere Tal, hvis sammenlagte Sum beregnes ved Hjælp af Pinde, Smaasten o. l., paa et Regnebræt eller en Rundkreds, og II. Spil, hvorved en eller flere af de Spillende skal gætte, hvor en bestemt eller særlig mærket Genstand er skjult, idet Tab eller Gevinst afhænger af, om man taber eller vinder i Antallet af Gætninger.

Færdighedsspillet kan deles i: I. forskellige Arter af Bueskydning, II. Spil, hvorved Spyd eller Pile skydes hen over Jord eller Is, III. Skydning mod bevægeligt Maal, enten et Hjul eller en Ring, hvori er spændt et Net, IV. Boldspil under meget forskellig Form, og V. Væddekamp-Spil, der mer eller mindre staar i For-

bindelse med Boldspil, hvortil endelig kommer et Enkeltspil, der svarer til det europæiske, hvorved anvendes Kugle og Fangestok.

Alle disse Spil findes hos alle Nordamerikas Indianerstammer og drives af dem med stor Forkærlighed; de spilles af de Voksne, Mænd og Kvinder, Ynglinge og Piger, men ikke af Børn, og i Almindelighed paa visse bestemte Tider i Forbindelse med Fester eller religiøse Ceremonier. Selv hos vidt adskilte Stammer er et tydeligt Slægtskab kendeligt mellem Udførelserne af samme Spil, idet Forskellighederne mere viser sig i Genstandenes Beskaffenhed, der afhænger af Omgivelserne, end i Spillets Formaal eller Udførelse.

Intet tyder paa, at noget af disse Spil er bleven indført før eller efter Landets Erobring af Europæere; de synes at være fremvoksede naturligt af Urfolkets oprindelige Institutioner, og de synes ikke at være undergaaet anden Forandring under de Hvides Paavirkning end det almindelige Forfald, der naturligt maa følge af de nuværende Forhold. Kun meget faa Spil er laant fra de Hvide, der til Gengæld har optaget f. Eks. Ketserspillet fra Indianerne, der dog altid benytter to Ketsere hver under Spillet.

Som Eksempel paa de mærkelige religiøse Ceremonier og Regler, der saa godt som altid er knyttede til Indianernes Spil og Væddekampe, skal anføres et Øjenvidnes Beretning om Cherokeestammernes Boldspil i Nord Carolina i 1889, ved hvilken Lejlighed de unge Mænd fra to Smaaflækker kæmpede mod hinanden. Han fortæller: —

Foruden den almindelige Øvelsestræning, der begynder 2—3 Uger før det egentlige Boldspil, maa hver enkelt Spiller underkaste sig en lige saa lang Karantæne. Han maa ikke spise Kødet af en Hare, som Indianerne ellers ynder meget, fordi Haren er et frygtsomt Dyr, der let bliver forskrækket og gaar fra Sans og Samling, naar den forfølges af Jægeren. Boldspilleren skal afholde sig fra den, for at ikke ogsaa han skal blive forvirret og tabe Modet under Spillet. Ligeledes skal han undgaa Kødet af Frøer, fordi Frøens Knogler er sprøde og lette at brække, og en Spiller, som spiste af en Frø, derfor maatte vente at komme til Skade allerede i den første Kamp. Af samme Grund afholder han sig fra at spise Kødet af en ung Fugl eller et ungt Dyr og fra at berøre et Barn. Han maa ikke nyde en bestemt Slags Fisk, der er langsom i sine Bevægelser, eller en vis Urt, hvis Stængel let knækker. Ogsaa varm Mad og Salt er forbudt. Denne Tabu varer altid i syv Dage, før Spillet begynder, men paatvinges ofte Spillerne i 28 Dage ɔ: 4 × 7 Dage, da baade 4 og 7 er hellige Tal. Fremfor alt maa han i denne Tid ikke berøre en Kvinde; skulde en Spiller overtræde denne Bestemmelse, vilde han udsætte sig for alvorlig Hævn fra sine Medspilleres Side. Denne Tabu vedvarer ogsaa i syv Dage, efter at Spillet er til Ende. Hvis en Kvinde blot saa meget som berører et Boldtræ Aftenen før Spillet, er det dermed gjort ubrugeligt. I gamle Dage kunde en Forsyndelse mod denne Bestemmelse medføre haarde Straffe, ja endog Døden. Skulde en Spillers Hustru være

med Barn, tillades det ham under ingen Omstændigheder at deltage i Spillet, da han saa anses for at være tung og ugidelig i sine Bevægelser, fordi han antages at have mistet just saa meget af sin Styrke, som der er tilflydt Barnet. —

Aftenen før Spillet afholder hvert Parti sin Boldspil-Dans i sin egen By, og Kampen foregaar midtvejs imellem Byerne. I Dansen deltager begge Køn, men den adskiller sig betydeligt fra Stammens andre Danse, idet Kønnene stadig holdes adskilte. De Dansende bestaar af næste Dags Spillere tillige med syv Kvinder, der forestiller de syv Cherokee-Klaner. Mændene danser i en Rundkreds omkring Baalet, mens de synger til Lyden af en Skralde, der bæres af en anden Optrædende, som kredser om udvendig; Kvinderne opstiller sig i Række faa Fod derfra og danser frem og tilbage, snart nærmende sig Mændene paa et Par Skridts Afstand, snart drejende sig hastig rundt og fjernende sig fra dem, bestandig i Takt med Trommen og gentagende Omkvædet paa Dansemelodierne, som synges af den paa Jorden siddende Trommeslager. Denne har Plads længst borte fra Ilden. Skralden bestaar af et Græskar forsynet med et Skaft og fyldt med Smaasten, mens Trommen ligner en lille Tønde overspændt med et Murmeldyr-Skind. Den er til Dels fyldt med Vand, ligesom Skindet gøres fugtigt for at forstærke Lyden; kun én Trommestik bruges. Mænd og Kvinder danser hele Tiden hver for sig, og baade Musik, Danse og Sange kan tydelig skelnes fra hinanden, mens de tilsammen

frembringer et harmonisk Hele. Nu og da afløses Kvinderne af andre, men Mændene vedbliver at danse i samme snevre Rundkreds hele Natten igennem, undtagen under de hyppige Ophold, naar de »gaar til Vands«.

Paa den ene Side af Baalet er der plantet to gaffelformede Stænger, hvorover en tredje Stang ligger vandret; paa denne er Boldtræerne anbragte parvis, indtil Dansen begynder. Til disse Stænger ligesom ofte til Trommen er der fæstet Smaastykker af Flaggermusens Vinger, da man derved mener at sikre sig Held i Kampen. I tidligere Tid brugte man at indsvøbe Skindene af flere Flaggermus og hurtigflyvende, insektædende Fugle i en Hjortehud sammen med de Klæder og Perler, der senere skulde benyttes ved de religiøse Ceremonier, og hænge dem paa Stængerne, mens Dansen varede. Naar Boldspillerne senere gjorde sig i Stand til Væddekampen, fæstede de Fjerene fra disse Skind i Haaret eller paa Ketserskaftet for at vinde i Færdighed og Nøjagtighed. Undertiden indflettes ogsaa Flaggermusens Knurhaar i Ketsernettet. Nu klæder Spillerne sig af og males, mens Haaret pyntes med Fjer, saa de fremtræder ganske som under Spillet. Naar alt er rede, tager en af de Assisterende Ketserne ned fra Stangen, hænger dem over Armen, ligesom de før hang, og gaar rundt for at give hver enkelt Mand hans egen Ketser. Derpaa tager Manden med Skralden sit Instrument og giver sig til at trave rundt udenfor Kredsen, mens han udstøder et gennemtrængende »Hi!« hvorpaa Spillerne svarer med et hurtigt »Hi-hi!«

mens de bevæger sig langsomt i Kreds med Ketserne trykket fast ind mod Brystet. Nu bliver Bevægelserne hurtigere, og Sangen skifter om til »Ehu!« der besvares med: »Hohi! Ehu! Hahi! Ehu! Hahi!« Derpaa forandres Sangen igen til: »Ahige!« og de Dansende svarer med samme Ord i en højere Tone. Bevægelserne bliver efterhaanden livligere og livligere, og Korsangen højere, indtil paa et Signal med Skralden Spillerne slaar deres Ketsere mod hinanden og udfører de samme Bevægelser, som om de optog Boldene og tumlede med dem. Endelig styrter de frem og danser tæt op til Kvinderne, og første Del af Skuespillet er til Ende, idet hele Sværmen udstøder et langtrukket »Hu-u!«

Imidlertid har Kvinderne stillet sig i Række nogle faa Fod derfra med Ryggen imod Mændene og foran dem har Trommeslageren taget Plads paa Jorden med Ryggen mod Kvinderne og de andre Dansende. Efter et Par indledende Slag paa Trommen begynder han en langsom, afmaalt Melodi, der ender i et Danse-Omkvæd, som Kvinderne optager i Kor. Dette bliver han ved med, indtil alle er i Harmoni med Lyden, hvorpaa han giver sig til at improvisere saaledes, at Ordene stemmer med Korets Takt og med Anledningen til Dansen. Da dette baade udkræver hurtig Opfattelse og Sangfærdighed, er Valget af Trommeslageren en Sag af største Betydning, ligesom denne behandles med tilsvarende Ærbødighed. Han synger om Morgendagens Spil, om de smukke Ting hans Parti kan vinde, om den Glæde, hvormed deres Venner vil modtage dem, naar de vender tilbage

fra Kampen og om deres Modspilleres Skuffelse og Nederlag. Og under hele Sangen vedbliver Kvinderne med deres Omkvæd som en Slags instrumental Ledsagelse af Sangen. Da Chirokee-Sangene altid foredrages i en lav Tone, frembringer de en sørgmodig-klagende Virkning, selv om den Følelse, de udtrykker, er fornøjelig eller endog overgiven larmende og gaar ud paa at vække Munterhed hos dem, der forstaar Sproget. Dette Indtryk bestyrkes af Danserne selv, thi Kvinderne bevæger sig langsomt og højtideligt frem og tilbage hele Natten igennem uden saa meget som et Smil i deres Ansigter, medens Mændenes lejlighedsvise Latterudbrud synes halvt tilbagetrængte. Ogsaa den ensformige Gentagelse er næsten uudholdelig for enhver anden end en Indianer, idet de samme Ord, i samme Toneart, synges atter og atter i en halv Time eller mer. Skønt Forsangeren stadig improviserer, er mange af Udtrykkene efterhaanden bleven stereotype og anvendes næsten ved hver eneste Boldspil-Dans. — —

Ifølge en Cherokee-Mythe udfordrede Pattedyrene engang Fuglene til et stort Boldspil. Udfordringen blev modtaget, Forberedelserne ordnede, og omsider forsamledes Parterne paa det aftalte Sted — Dyrene paa Jorden, mens Fuglene tog Plads i Trætoppene og ventede paa, at Bolden skulde blive kastet op til dem. Paa Dyrenes Side fandtes Bjørnen, hvis tunge Vægt knuste enhver Modstand; Hjorten, der overgik alle andre i at løbe, og Skildpadden, der ikke kunde saares selv af de haardeste Slag. Paa Fuglenes Side var Ørnen, Høgen og andre store

Fugle, alle bekendt for deres hurtige og kraftige Flugt. Medens disse var i Færd med at pudse deres Fjer og iagttage hver eneste Bevægelse af Modstanderne neden under, fik de Øje paa to smaa Skabninger, næppe større end Mus, der klatrede op i det Træ, hvori Fuglenes Anfører befandt sig. Endelig naaede de op til Toppen og bad ydmygt, om de maatte faa Lov at deltage i Spillet. Anføreren saa lidt paa dem, og da han saa, at de var firbenede, spurgte han, hvorfor de ikke gik til Dyrene, hvor de hørte hjemme. De to Smaadyr forklarede da, at det havde de gjort, men man havde leet ad dem og forsmaaet dem, fordi de var saa smaa. Da Anføreren havde hørt deres Beretning, følte han Medlidenhed med dem; men der var en stor Vanskelighed — hvordan kunde de slutte sig til Fuglene, naar de ingen Vinger havde? Ørnen, Høgen og de andre stimlede nu til, og da man havde diskuteret Sagen noget, besluttede de, at de vilde forsøge at skaffe de to Smaafyre Vinger. Men hvordan kunde det lade sig gøre! Ved en lykkelig Indskydelse kom en af dem pludselig til at tænke paa Trommen, der skulde benyttes under Dansen. Skindet var lavet af Murmeldyr-Hud; maaske man kunde skære et Hjørne af og bruge det til Vinger! Man skred straks til Værket. To Stykker af Trommeskindet blev skaaret til og fæstet til Benene paa det ene af Smaadyrene, og saaledes opstod Flagermusen. Bolden blev nu kastet i Vejret og Flagermusen fik Ordre til at gribe den, og dens Færdighed i at vige til Side og smutte omkring, mens den stadig holdt Bolden i Bevægelse og

aldrig tillod den at falde til Jorden, overbeviste snart Fuglene om, at de havde erhvervet sig en overordentlig værdifuld Kampfælle. Dernæst henvendte de deres Opmærksomhed paa det andet lille Dyr, men her var Vanskeligheden større. Alt Skindet var bleven brugt til at lave Vinger til Flaggermusen, og der var ingen Tid til at sende Bud efter mere. Under denne Forlegenhed var der en, der foreslog, at man skulde lave Vinger ved at udspile Dyrets eget Skind; to store Fugle greb derfor hver fra sin Side fat i Dyret med deres stærke Næb, og ved at hale og trække i Pelsen lykkedes det dem efter nogle Minutters Forløb at spile Skindet ud mellem For- og Bagbenene, indtil Hensigten var naaet og Flyveegernet samtidig var blevet til. Fuglenes Anfører kastede nu Bolden i Vejret for at prøve Egernet, og i gratiøse Hop sprang dette ned fra Grenen, greb Bolden mellem Tænderne og bar den gennem Luften hen til en anden Trætop hundrede Fod derfra.

Da nu alt var rede, begyndte Spillet; men straks i Begyndelsen greb Flyveegernet Bolden og bar den op i et Træ, hvorpaa det kastede den op til Fuglene, som holdt den svævende i Luften i nogen Tid, indtil den endelig faldt ned; men ligesom den skulde til at berøre Jorden, greb Flaggermusen den og ved stadig at vige til Side og krydse fra det ene Sted til det andet, holdt den Bolden borte fra selv de hurtigste Dyr, indtil den endelig slog den mod Maalet og saaledes skaffede Fuglene Sejr. Paa Grund af deres Hjælp ved denne Lejlighed paakalder Boldspilleren endnu Flaggermusens og Flyveegernets As-

sistance og binder et lille Stykke Flaggermusvinge til sin Bold-Ketser eller fæster det til Stangen, hvorpaa Ketserne hænger, mens Dansen varer. — —

Naar Dansen har varet en vis Tid, træder en dertil særlig udvalgt Mand frem af Tilskuerflokken omkring Baalet og trækker sig et Stykke tilbage i Mørket i Retning af Modpartens Hjemsted. Med Ansigtet vendt til den Side fører han Haanden til Munden og udstøder fire Hyl, hvoraf det sidste udtrækkes i en ejendommelig Trille. Spillerne svarer nu med et Kor af Hyl, eller snarere Bjæf, thi Indianerens Hyl ligner mest af alt en Hvalps Bjæffen. Derpaa løber han tilbage, indtil han har naaet Dansernes Kreds, gør Holdt og raaber et eneste Ord, der kan oversættes som: »De er allerede slaaet!« Et nyt Bjæffekor hilser dette Budskab. Denne Mand kaldes *Spætten* paa Grund af hans ejendommelige Hyl, som man mener ligner den Lyd, Spætten frembringer, naar den banker paa en død Træstamme. Cherokeerne tror, at dette Hyl høres af Spillerne i den anden By, som, det maa erindres, selv afholder Dans paa samme Tid, og at det i den Grad forfærder dem, at de ganske taber Modet til Spillet. At hver af Parterne har sin Spætte volder ingen Vanskelighed med Hensyn til denne Tro.

I Løbet af Natten sker det hyppigt, at Spillerne, ledsagede af deres Troldmand og hans Hjælper, forlader Dansen og begiver sig til et ensomt Sted ved Flodbredden for at undergaa den mystiske Ceremoni »at gaa til Vands«, og imidlertid fortsætter Kvinderne og Trommesla-

gerne Dansen og Korsangen, der vedbliver uden Afbrydelse og næsten uden Forandring indtil Daggry. Ved Slutningsdansen kastes der grønne Fyrregrene paa Ilden, saa Danserne indhylles i en mørk Røg, hvad der sikkert har en eller anden hemmelig Virkning, da samme Skik følges ved andre Danse, naar der nylig har fundet et Dødsfald Sted i Lejren.

Ved Solopgang begiver Spillerne sig til Boldpladsen, ledsagede af Troldmanden og hans Hjælper, og klædte i deres sædvanlige Klæder, kun med Ketserne i Haanden. (Stedet, der var udset til Spilleplads, og som altid ligger omtrent midtvejs mellem de to Flækker, var ved denne Lejlighed flere Mil nord for Dansepladsen og paa den anden Side af Floden.) Undervejs standser hvert af Partierne fire Gange, og hver enkelt af Spillerne gaar da »til Vands« alene sammen med Troldmanden. Da dette tager lang Tid, bliver det gerne Eftermiddag, før de to Partier mødes paa Kamppladsen. Mens Troldmanden er optagen af sine Mysterier nede i Laurbærbuskene ved Floden, bliver de andre Spillere siddende langs Stien og fordriver Tiden med at sno Ekstra-Snore til deres Ketsere, rette paa deres Fjerprydelser og samtale om det forestaaende Spil. I tidligere Tid var det ikke tilladt en Spiller under disse Hvil at sidde paa en Træstamme eller en Sten, kort sagt paa noget som helst andet end den bare Jord; heller ikke var det tilladt at læne sig mod andet end en anden Spillers Ryg, hvis man ikke vilde udsætte sig for at tabe i Spillet og maaske oven i Købet blive bidt af en Klapperslange. Denne Regel iagttages

dog ikke mere, og det er sikkert kun ældre Folk, der ved, at den nogensinde er bleven bragt i Anvendelse.

Naar Troldmanden efter det fjerde Hvil kommer op fra Vandet, samler han alle Spillerne om sig og holder en livlig Tale, hvori han formaner dem til at gøre deres yderste i den forestaaende Væddekamp; siger, at de uden Tvivl vil sejre, da Varslerne alle er gunstige; forestiller dem de prægtige Ting, de kan vinde, og hvilken Triumf der venter dem fra deres Venner, naar Spillet er forbi, og forsikrer dem endelig i mystiske Udtryk om, at deres Modstandere vil blive drevne gennem de fire Fjeldkløfter ind i »det mørke Land«s sørgelige Skygger, hvor de vil gaa til Grunde i Forglemmelse. Denne Tale, der afgives i hurtigt, stødvis Tempo som af en Auktionsholder, har en meget oplivende Virkning paa Tilhørerne og afbrydes hyppigt af henrykte Bjæffe-Udbrud fra Spillernes Side. Endelig skingrer Hylene igen, og man fortsætter Vandringen.

Saa snart de faar Boldpladsen i Sigte, fremstaar *Spætten* igen og forkynder deres Nærmen med fire Hyl, der ender i en lang Trille ligesom Natten forud under Dansen. Spillerne svarer igen med et Hyl og begiver sig til et passende Sted ved Floden, hvor der er Læ, for at fuldende deres Forberedelser.

Nu afmærker Troldmanden en lille Flade paa Jorden, som skal forestille Boldpladsen; i Haanden holder han et Bundt tilspidsede Stokke paa en Fods Længde, og han viser nu hver enkelt Mand, hvilken Plads han skal indtage i Marken, naar Bolden kastes i Vejret efter den

første Tur, idet han driver en af Stokkene i Jorden for hver Spiller, indtil han har et fuldstændigt Diagram af hele Boldpladsen udbredt foran dem paa Jorden.

Derpaa afklæder Spillerne sig for at undergaa Skrabnings-Ceremonien. Denne smertefulde Operation foretages af Hjælperen. Tortur-Instrumentet kaldes en *Kanuga* og ligner en kort Kam med syv Tænder, idet syv ogsaa hos Cherokee-Indianerne er et helligt Tal. Tænderne er dannede af skarpe Splinter af Kalkunens Ben-Knogler og fæstede i et Haandtag, lavet af Penneposen af en Kalkunfjer, paa en saadan Maade, at de ved et let Tryk af Tommelfingeren kan skydes ud som en Række smaa Søm.

Naar Spilleren har afklædt sig, griber Hjælperen hans Arm med den ene Haand, i den anden holder han *Kanuga'en,* hvis Tænder han trykker ind i Kødet ved Skulderen; med et ligeligt Tryk fører han derpaa Instrumentet nedad indtil Albuen, saa der fremstaar syv hvide Streger, der bliver røde, saa snart Blodet skyder frem til Overfladen. Derpaa trykker han igen *Kanuga'en* ind paa et andet Sted nærved Skulderen og fører den atter ned til Albuen, og Gang efter Gang gentages Operationen, indtil Offerets Arm er dækket med 2 Streger over Albuen. Nu frembringer Hjælperen det samme Antal Streger paa Underarmen, hvorefter den anden Arm behandles paa samme Maade, og endelig skrabes begge Ben, baade over og under Knæet; tilsidst indridses et lignende Kryds paa Spillerens Bryst, de øverste Linier forenes med en Streg fra Skulder til Skulder, og et lignende Kryds indridses paa

Ryggen. Paa dette Tidspunkt pibler Blodet i Smaastrømme frem af næsten tre Hundrede Rifter. Ingen af dem er videre dyb, men de er utvivlsomt meget smertefulde, hvad enhver indrømmer, som har været underkastet denne Operation. Ikke desto mindre udholder de unge Mænd villigt og næsten muntert Ceremonien, som de anser for en Nødvendighed for at sikre sig Held i Kampen. For at bringe Blodet til at løbe friere, skraber de unge Mænd det lidt af med Spaaner, eftersom det siver ud. Derpaa giver Troldmanden dem et lille Stykke af en Rod, som han ved Hjælp af Trylleformler har meddelt visse Egenskaber. Forskellige Rødder benyttes hertil, alt efter Troldmandens Forgodtbefindende; men deres Egenskaber beror udelukkende paa Indvielsesceremonierne. Mændene tygger denne Rod og spytter Saften ud over deres Krop og Lemmer, hvorpaa de gnider den godt ind i Saarene, endelig gaar de ned til Vandet, springer i og afvasker Blodet for igen at klæde sig paa til Spillet.

Nu til Dags bestaar Cherokee-Indianernes Boldspil-Dragt blot af et Par korte Benklæder, prydede med forskellige Mønstre i rødt eller blaat Tøj; en Fjer-Amulet bæres paa Hovedet. Tidligere bar de kun et Lændeklæde, som det endnu undertiden forekommer, og Baandene, hvormed dette var fastgjort, var forsætlig meget svage, saa at de let kunde briste, hvis en Modstander skulde gribe fat deri, og Ejermanden saaledes undslippe med Tabet af sit eneste Klædningsstykke. Haarprydelsen bestaar af Ørnefjer, der antages at give skarpt Syn, en

Dyrehale, der skænker Hurtighed, eller Halen af en Klapperslange, der gør Bæreren frygtelig i Modstanderens Øjne. Kan Ørnefjer ikke skaffes tilveje, benyttes Fjer af Hogen eller andre hurtige Rovfugle. Under Løbet frembringer Klapperslangehalen en lignende Lyd som Slangen selv, naar den vil bide. Desuden maler Spilleren sin Krop i forskellige Mønstre ved Hjælp af Farver eller Trækul. Trækullet tages fra Danse-Baalet, og saa vidt muligt benyttes hertil Veddet af et Træ, der er bleven ramt af Lynet, da dette anses for særlig heldigt og forlenet med hemmelige Egenskaber. Undertiden maler Spilleren et Kors over sit Hjerte og en Plet paa hver Skulder; hertil bruger han pulveriseret Trækul, der fremskaffes af Troldmanden, og som frembringes ved at brænde Veddet af et hvidt Akacietræ og af et Træ, der er ramt, men ikke dræbt af Lynet. Trækullet stødes fint og puttes tillige med en sort og en rød Perle i et tomt Larvehylster, hvis ene Ende er skaaret af. Denne Maling gør Spilleren hurtig som Lynet og usaarlig som Træet, der trodser Tordenkilen, og gør hans Kød lige saa haardt og fast at føle paa som Veddet af det hvide Akacietræ. Lige før Paaklædningen indgnides Legemet med Fedt eller den tyggede Bark af den slibrige Elm eller Sassafras-Busken, indtil Skindet er saa glat som en Aals.

De mere forsigtige Spillere tager under Træningen ogsaa deres Tilflugt til forskellige Midler for at blive saa meget desto sikrere paa Udfaldet. De bader saaledes deres Lemmer i et Afkog af en vis Urt, for at Musklerne kan

blive lige saa sejge som denne Urts Rod; eller i et Afkog af et lille Siv, der vokser ved Vejkanten, fordi dets Stængel altid holder sig oprejst og ikke vil lægge sig mod Jorden, hvor meget man end træder paa det. Ligeledes bader de sig i et Afkog af det vilde Skovæbletræ eller Jerntræet, fordi Stammerne af disse Træer, selv naar de er fældede, bæres oppe og holdes fra Jorden af deres vidtspredte Kroner. For at blive smidige pisker de sig selv med de sejge Stængler af en bestemt Græsart eller med Piske lavede af Barken fra Skuddet af et Valnøddetræ, der er groet op under en overliggende Træstamme, idet Barken maa være taget fra det Sted, hvor Skuddet er bleven bøjet. Efter at Skrabningen har fundet Sted, søger Spilleren at gøre sig frygtindgydende overfor sine Modstandere ved at spise noget af en Klapperslange, som Troldmanden har dræbt og kogt. Han gnider sig med et Aaleskind for at blive slibrig som en Aal og gnider sig en Gang ned ad hvert Lem med For- og Bagbenet af en Skildpadde, fordi dette Dyrs Ben er mærkværdig stærke. Undertiden tegner Troldmanden paa Jorden et Billede af hans Rival uden Arme og med et Hul, hvor Hjertet skulde være. Ned i dette Hul lader han falde to sorte Perler, dækker dem med Jord og stamper paa dem, og saaledes er den frygtede Rival fordømt til at tabe, med mindre (og dette er altid en Bagdør!) hans egen Troldmand har iagttaget Forsikringsregler herimod, eller den, til hvis Fordel Ceremonien er udført, har tilintetgjort Virkningen ved at krænke en eller anden af de uendelig mange Regler. Til-

lige anmoder Spilleren ofte sin Troldmand om at besværge en farlig Modstander, saa han bliver ude af Stand til at se en Bold i Flugten, eller saa han kan forstuve et Haandled eller brække et Ben.

Naar Spillerne har klædt sig paa, er de rede til at »gaa til Vands« for sidste Gang, og hertil vælger Troldmanden en Krumning af Floden, hvor han kan se mod Øst med Ansigtet op mod Strømmen. Denne Ceremoni, »at gaa til Vands«, er den helligste og mest betydningsfulde i hele Cherokee-Ritualet og maa altid udføres fastende, ligesom der i de fleste Tilfælde er gaaet en hel Nattevagt forud for den. Den foretages i Forbindelse med Bønner for at opnaa en høj Alder, for at tilintetgøre en Fjende, for at vinde en Kvindes Kærlighed, sikre sig Held paa Jagten og i Boldspil og for at komme over en farlig Sygdom, men udføres kun som et sidste Middel eller naar Sagen er af særlig Vigtighed. Den almindelige Fremgangsmaade og de vigtigste Formularer er næsten ens i alle Tilfælde.

Mændene stiller sig op ved Siden af hinanden og ser ned paa Vandet med Ketserne trykket ind mod Brystet, mens Troldmanden tager Plads lige bagved dem, og en Hjælper knæler ned ved Siden af ham og breder over Jorden et Klæde, hvorpaa de hellige Perler er lagt. Disse Perler er af to Farver, røde og sorte, og hver Slags er anbragt paa et Klæde af samme Farve og svarer i Antal til Tallet af Spillere. De røde Perler forestiller de Spillere, for hvem Troldmanden udfører Ceremonien, mens de

sorte forestiller deres Modstandere, idet Rødt er Symbolet paa Magt og Sejr, mens Sort betyder Død og Ulykke. Naar alt er rede, rækker Hjælperen Troldmanden en rød Perle, som han tager mellem højre Haands Tommel- og Pegefinger, og derpaa en sort Perle, som han tager paa samme Maade med venstre Haand. Derpaa udstrækker han Hænderne, og med Øjnene ufravendt fæstede paa Perlerne beder Troldmanden for den, der er i hans Varetægt, til »den røde Flaggermus« i Sollandet for at gøre den: »O, lange Mand! jeg kommer til Kanten af dit Legeme. Du er mægtig og fuld af Kraft. Du bærer store Træstammer oppe og tumler dem omkring, hvor Skummet er hvidt. Intet kan modstaa dig. Skænk mig saadan Styrke i Væddekampen, at min Fjende maa blive uden Vægt i mine Hænder — saa jeg bliver i Stand til at kaste ham op i Luften eller slaa ham til Jorden!« — Paa lignende Maade beder han til »den røde Flagermus« i Sollandet for at gøre ham dygtig til at vige til Side, til »det røde Dyr«, at han maa blive fodrap, til »den røde Høg« om at gøre ham skarpsynet, og til »den røde Klapperslange« om at gøre ham frygtelig for alle, der sætter sig op imod ham.

Med samme lave Stemme og stødvise Ord, hvormed alle Formularèrne fremsættes, erklærer nu Troldmanden, at hans Myndling, hvis Navn og Klan han nævner, nu er opfaren til den første Himmel. Eftersom han vedbliver med sine Bønner, erklærer han derpaa, at han nu har naaet den anden Himmel (han løfter Hænderne lidt i Vejret); snart stiger han op til

den tredje Himmel, og Troldmandens Hænder løftes endnu højere; paa samme Maade naar han op til den fjerde, femte og sjette Himmel, og endelig løfter han sine skælvende Hænder højt mod oven og forkynder, at Mandens Aand nu har hævet sig til den syvende Himmel, hvor hans Fødder hviler paa »de røde Sæder«, hvorfra de aldrig skal fjernes.

Derpaa vender han sig mod sin Myndling og spørger med lav Stemme om Navnet paa den Modstander, han mest frygter paa Modpartiets Side. Svaret gives i en Hvisken, og med Hænderne udstrakte ligesom før nedkalder Troldmanden de mest tilintetgørende Forbandelser over Hovedet paa det fordømte Offer, hvis Navn og Klan ligeledes nævnes. Han beder »den sorte Taage« lægge sig over ham, saa han ikke kan finde Vej, og »den sorte Klapperslange« om at slutte ham i sine slimede Bugter, og tilsidst »den sorte Edderkop« om at sænke sin sorte Traad ned fra oven, slynge den om Offerets Sjæl og drage den bort fra dens Legeme langs det sorte Spor til »det mørke Land« imod Vest og begrave den der i den sorte Kiste under den sorte Jord for aldrig at komme tilbage. Under den sidste Forbandelse bøjer han sig ned og borer med Fingeren et Hul i den bløde Jord, hvad der forestiller, at han gennemborer den fordømte Mands Hjerte, lader den sorte Perle falde deri og stamper Jorden til over den; derpaa dypper alle Mændene samtidig deres Ketsere i Vandet, løfter dem atter op og berører dem med Læberne, hvorpaa de igen bøjer sig

ned, fylder Haanden med Vand og bader Hoved og Bryst.

Naar denne Ceremoni er til Ende, danner Spillerne en Række med Troldmanden i Spidsen og marcherer saaledes ind paa Boldpladsen, hvor de ventes af en stor Skare Tilskuere, Mænd, Kvinder og Børn, undertiden flere Hundrede i Antal; thi Indianerne møder altid frem ved et Boldspil lige fra den gamle Heks, der krumbøjes af henved hundrede Aars Vægt, til Pattebørnene, der hænger paa Mødrenes Ryg. Boldpladsen er en jævn Mark nær Floden, omgiven af høje, skovbevoksede Bjerge. Ved hver Ende ses Maalene, der hvert bestaar af et Par oprejste Stænger, mellem hvilke Bolden maa drives frem for at gøre et Spil, og den Side, der først udfører 12 Hjemløb, erklæres for Sejrherre og har vundet Indsatsen. Bolden leveres af det udfordrende Parti, der undertiden søger at vælge en, der er saa lille, at den falder igennem Nettet paa Modstandernes Ketsere; men da Modpartiet har Opmærksomheden henvendt herpaa, lykkes dette Kneb sjældent. Naar Bolden en Gang er sat i Bevægelse, maa den kun tages op med Ketsere, skønt Spilleren tidt derefter tager den i Haanden, kaster Ketserne og løber med den, til han bliver afbrudt af en fra Modpartiet og om muligt kaster den til en af sine Venner. Hvis en Spiller griber Bolden med Haanden, som det undertiden kan ske i Haandgemænget, rejser der sig øjeblikkelig fra hele Boldpladsen et Skrig: »Med Haanden! Med Haanden!« — der betyder det samme som »mod Reglerne«, og dette Spil erklæres for uafgjort.

Medens Spillerne venter paa Modpartiet, samler deres Venner sig om dem, og over de fremrakte Ketsere kaster Kvinderne Tøjstykker, smaa Stumper Lærred, der bruges som Schawler, og de højrøde Forklæder, som Cherokee-Indianerne sætter saa stor Pris paa — alt for at tjene som Indsats i Spillet. Disse Tørklæder benyttes baade som Hatte, Huer og Skærf, idet Kvinderne kaster dem over Hovedet som et Schawl, og Mændene snor dem om Haaret som en Turban, medens begge Kon bruger at knytte dem om Halsen eller benytte dem som Poser til at bære Smaapakker i. Knive, Nips og undertiden Smaamønt sættes ogsaa ind paa Væddemaalet; iovrigt er de villige til at sætte alt, hvad de ejer, ind.

Nu melder en Række Hyl, at Modpartiet nærmer sig, og faa Minutter efter kommer Rækken ud mellem Buskene, afklædte, skrabede og pyntede ligesom de andre, med Ketserne i Hænderne og med Troldmanden i Spidsen. De to Partier mødes midt paa Pladsen, og en kort Tid minder Scenen om en Auktion, da Mænd og Kvinder bevæger sig mellem hinanden og holder Genstandene i Vejret, som de agter at sætte ind paa Spillet, og opfordrer andre til at sætte noget op imod dem. Naar de er færdige med at vædde, stiller de to Partier af Boldspillere sig op i to Rækker overfor hinanden, hver Mand med sine Ketsere liggende foran sig paa Jorden, saaledes at Ketserhovedet peger mod den Mand, der staar lige overfor ham. Dette gøres for at se, at hver har sin Modstander, og at Antallet er det samme paa begge Sider. Skulde

det vise sig, at en Spiller ingen Modstander har overfor sig, maa han gaa ud af Spillet; dette sker ret hyppigt, da begge Partier søger at holde deres Forberedelser hemmelige til det sidste Øjeblik. Der er intet bestemt Antal fastsat, det almindeligste er fra 9 til 12. Paa dette Tidspunkt fremsiger Spillerne igen en hemmelig Besværgelse til den røde *Jahulu* eller Valnøddetræet, hvilket har til Formaal at gøre Modstandernes Ketsere ubrugelige.

I al den Tid Spillet foregaar, er Troldmanden, skjult mellem Buskene ved Flodbredden, optagen af Bønner og Besværgelser til Fordel for sit Parti og til Ødelæggelse for deres Rivaler. Gennem sin Hjælper, der tjener som Budbringer, holdes Troldmanden stadig bekendt med Spillernes Bevægelser, der meddeles ham af syv Mænd, som er udvalgt til at følge Spillet med dette Formaal for Øje. Disse syv Mænd har ogsaa Opsigt med Boldspildansen og de dertil knyttede Besværgelser og andre Skikke. Hver lille Hændelse anses for et Varsel, som Troldmanden tager i Betragtning.

Nu træder en gammel Mand frem med Bolden, og efter at have taget Plads ved Enden af Rækkerne henvender han en Slutningstale til Spillerne, siger at den store Fordeler, Solen, ser ned paa dem, og opmuntrer dem til at spille, som deres Fædre har gjort før de, men fremfor alt at være koldblodige, saa ingen bagefter skal sige, at de blev vrede og kivedes, og for at de, naar Spillet er forbi, hver kan vende tilbage med Fred langs det hvide Spor for igen at

komme til at hvile i sit hvide Hus. Hvidt betyder i disse Formularer Fred og Lykke og alt Godt. Med et lydeligt: »Nu i Lag med de tolv!« slutter han af og kaster Bolden i Vejret.

I samme Øjeblik klaprer tyve Par Ketsere sammen i Luften, idet Ejermændene springer til for at gribe Bolden i dens Fald. Under denne Sammenstimlen hænder det i Almindelighed, at Bolden falder til Jorden og gribes af en, der er kvikkere end de andre; men hyppigt lykkes det en at gribe den mellem sine Ketsere, mens den er ved at falde, hvorpaa han gør sig fri fra de andre og styrter afsted mod Maalet. Men før han er naaet en Snes Skridt bort, er de over ham, og den hele Flok vælter over hinanden, ruller og tumler omkring i Støvet, slidende og halende i hinanden for at faa fat i Bolden, til det lykkes en af Spillerne at slippe ud af den kæmpende Bunke, og han skynder sig afsted med Bolden. Øjeblikkelig springer de andre op, kaster deres Ketsere og styrter bort for at afskære ham eller hindre hans Tilfangetagelse, mens deres sorte Haar flagrer efter dem, og de nøgne Kroppe blinker i Solen under Løbet. Scenen forandres uophørlig. Snart er alle Spillerne samlede i den nedre Ende af Pladsen, da en Spiller pludselig, med et vældigt Kast, sender Bolden højt over Tilskuernes Hoveder og ind i Krattet paa den anden Side. Og før man kan se sig for, kommer de stormende under Larmen af de korte, skarpe Cherokee-Raab, lige ind i Tilskuermængden, væltende Mænd og Kvinder til højre og venstre og snublende over Hunde og Børn i deres vanvittige Iver efter at faa fat i Bolden.

Det er et meget pirrende Spil, medens det paa samme Tid er meget brutalt; i al Almindelighed er det en Blanding af Baseball, Fodbold og det gammeldags Bandybold. Næsten alt, hvad der ikke er Drab, er tilladt i Spillet, og ofte gaar begge Partier til Kampen for med fuldt Overlæg at lemlæste eller paa anden Maade udygtiggøre Modpartens bedste Spillere. Alvorlige Ulykkestilfælde er almindelige. I et Spil greb saaledes en kæmpemæssig bygget Spiller sin Modstander om Livet, løftede ham i Vejret og slyngede ham til Jorden med saadan Kraft, at han brækkede Nøglebenet. Hans Venner fik ham trukket til Side, og Spillet fortsattes. Undertiden kan man se to Mænd ligge kæmpende paa Jorden med Haanden om Struben paa hinanden, længe efter at Bolden er bleven baaret til den anden Ende af Pladsen, indtil Mænd med lange, stærke Piske kommer løbende til og giver sig til at bearbejde deres nøgne Skuldre, til de maa slippe deres Tag. Det paahviler ogsaa disse Mænd at opsamle Ketserne, som er bleven kastet bort under Ophidselsen, og bringe dem tilbage til deres Ejermænd, naar næste Løb begynder.

Naar Bolden er gaaet gennem Maalet, gaar Spillerne tilbage til Midten af Pladsen og tager Opstilling efter forudgaaende Instruks af Troldmændene. De to Anførere staar overfor hinanden, og Bolden kastes nu i Vejret af Anføreren for de vindende. Derpaa begynder Kampen igen, og saaledes vedbliver man, indtil det ene Parti kan tælle 12 vundne Løb og erklæres for Sejrherre og Vinder af Indsatserne.

Saa snart Spillet er forbi, i Almindelighed ved Solnedgang, gaar de Spillere, der har vundet, igen »til Vands« med deres Troldmand for at udføre en ny Ceremoni, der kan afværge de overvundnes hævngerrige Besværgelser. Derpaa klæder de sig paa, og hele Skaren af sultne Spillere, der intet har spist, siden de begav sig til Dansen den foregaaende Nat, giver sig i Kast med de Fødemidler, som Kvinderne forsyner dem med fra deres Schawler og Kurve. Endnu skal det nævnes, at hvis nogen af Spillerne skulde blive tørstig under Spillet, tillades det ham at drikke en sur Drik, tilberedt af grønne Druer og vilde Skovæbler.

Før de skilles, udfordrer gerne det overvundne Parti Sejrherrerne til en ny Kamp, og efter faa Dages Forberedelser er de rede til næste Boldspil. —

Sagnet fortæller, at Maanen er en Bold, der blev kastet op imod Himlen i gamle Dage. To Byer spillede imod hinanden, men den ene havde de bedste Løbere og havde næsten vundet Spillet, da Anføreren for de andre tog Bolden op med Haanden og søgte at slaa den mod Maalet; men den ramte den solide Himmelhvælving og blev siddende der for at advare Spillere mod at snyde. Naar Maanen er lille og bleg, er det, fordi nogen har haandteret Bolden nærlig, hvorfor man i fordums Tid kun spillede, naar det var Fulmaane. —

V.

Jagt og Krig.

Ifølge Traditionen drog adskillige beslægtede Indianerstammer, deriblandt Omaha'erne, Ponka'erne og Osagerne, i fordums Tid ned ad Ohiofloden, og da de naaede Mississippi, skiltes de. Nogle drog op langs denne Flod, og herfra stammer Navnet Omaha — egentlig Umanhan —, der betyder »at gaa imod Vind eller Strøm«. De andre drog ned ad Floden, hvoraf de fik deres Navn. Efter forskellige Vandringer slog Omaha'erne sig ned i det nuværende Nebraska, hvis største Stad vil bevare deres Navn for Efterverdenen. De lever nu hovedsagelig af Agerbrug, og hver bor paa sin egen Landstrækning, hvorpaa han har modtaget Skøde af Regeringen. Men før ogsaa denne Stamme, drevet af Nødvendigheden, slog sig til Ro ved fredelige Sysler, var *Jagt* og *Krig* de store Begivenheder i deres Liv, og Udøvelsen deraf foregik under regelbundne Former.

Jagten dreves paa to Maader. Enten drog en enkelt Indianer eller nogle ganske faa ud for

at jage Storvildt, eller hele Folket drog ud og flyttede fra Sted til Sted med Kvinder og Børn for at opspore Bøffelhjorder; og Jagttiden var enten om Sommeren, naar Majsen var plantet og Bønnerne sanket, og endte i Begyndelsen af September, eller den begyndte sidst i Oktober, naar man begav sig paa Vintertogt, paa den Tid Dyrenes Haarlag var tættest. Hver Mand opslog da sit Telt, hvor det passede ham bedst, og der fandtes Ly og Læ af Skov og Krat imod den isnende Blæst. Fra denne Jagt vendte man tilbage i Begyndelsen af April.

Før man drog ud paa Sommerjagt, afholdtes en Fest. Den øverste Høvding stod i Spidsen derfor og indbød hertil alle de andre Høvdinger og Krigere. En Herold sendtes ud i Landsbyen og anmodede de indbudne om hver at medbringe sin Skaal og sin Ske. Naar Gæsterne da var forsamlede i den øverste Høvdings Hus, tog de to fornemste Plads i Baggrunden lige overfor Indgangen, og paa hver Side af dem tog de lavere Høvdinger Sæde i en Rundkreds og efter Rang. Derefter fulgte Krigerne lige ned til Indgangen, paa hvis venstre Side Værten sad, og paa hvis højre Side sad »Vogterne af Stammens hellige Telte«, som skulde passe Ilden og Kedlerne. Derpaa tændtes de hellige Piber efter visse Regler og gik fra Haand til Haand rundt i Kredsen.

En af de øverste Høvdinger forklarede nu, hvorfor man havde sammenkaldt dem til dette Møde. Sagen blev drøftet fra flere Sider, og naar man først var bleven enig om det væsent-

lige, bestemte man, hvilken Vej man burde drage.

Imidlertid var Maden færdig, og Kedlerne blev tagne af Ilden, hvorpaa en af de øverste Høvdinger nævnede en ung Mand ved Navn og sagde: »Tag dig af den Kedel for os!« Den unge Mand dyppede nu med højre Haand en Ske i en af Kedlerne og tog et særlig godt Stykke Kød op. Med venstre Haand i Vejret bød han Kødstykket i Skeen frem imod de fire Verenshjørner og endte med at kaste Kødet i Ilden.

Derpaa blev Maden serveret for Gæsterne, og de bedste Stykker sattes foran Høvdingerne. Efterhaanden som enhver fik sin Portion, takkede han Værten, idet han kaldte ham ved Navn efter sit Slægtskab til ham, som: »Tak, min ældre Broder! — Tak, min yngre Broder! — Tak, Moders Broder!« De ældre, der var tilstede, takkede Værten, Høvdingerne og de unge Mænd. Disse lod noget af Maden blive tilbage til Herolderne og de Gamle, som spiste den fra Kedlerne i Stedet for fra en Skaal. Efter Maaltidet røg man, hvorefter Gæsterne en for en rejste sig, takkede Værten og gik ud af Huset paa værdig Maade, idet Begyndelsen gjordes af dem, der sad til venstre for Indgangen og Ildstedet. I enkelt Række passerede de forbi de øverste Høvdinger og langs Resten af Gæsternes Kreds, til de naaede Indgangen. Derpaa gik de ud, der havde siddet til højre for Ildstedet; i begge Tilfælde fulgte Gæsten Solens Retning. Herolderne sang derpaa ude i Landsbyen til Værtens Pris, hvem de takkede for hans Gæstfrihed, ligesom de takkede Høvdingerne og de

unge Mænd, der var tilstede ved Festen, hvorpaa de kundgjorde Raadets Beslutning for Folket.

Nu gav Kvinderne sig til at gemme, hvad de ønskede at efterlade, i Skjulesteder i Jorden. Mad og lignende blev lagt i et Tæppe, hvis fire Hjørner blev samlede og ombundne med en Rem, hvorpaa hele Bylten blev kastet ned paa Bunden. Mange saadanne Bundter anbragtes i et Gemme. Derpaa gik Kvinderne hen over Majsmarkerne for at efterse, at alt Arbejdet var tilendebragt, hvorefter de gjorde deres Paksadler og Bærebøre i Stand og stoppede deres Mokkasiner og andre Klæder. De unge Mænd derimod tilbragte en Del af Tiden med at danse til Ære for de Mænd, udenfor hvis Huse de hellige Broderskaber plejede at samles.

Naar Dagen for Afrejsen var kommen, læssede Kvinderne deres Sager paa Heste og Hunde og tog selv saa stor en Byrde paa Ryggen, som de kunde bære. Huse, der blev efterladt af gamle eller svagelige, lukkedes ved at tilstoppe Indgangene med Kvas. De, der havde mange Heste, kunde lade deres Familier ride, men de fleste maatte gaa til Fods. Før Afmarchen havde man allerede bestemt, hvor man skulde tilbringe Natten, og en Mand blev sendt gennem Landsbyen som Herold og raabte: »De siger, at I skal rejse Teltene i et Land, som I ikke kan se!« Derpaa beskrev han Stedet, saa at Jægerne eller Scouterne kunde vide, hvor de skulde slutte sig til Folket igen. Denne Forsigtighedsregel gentoges hver følgende Aften eller om Morgenen, før Jægerne skulde drage ud.

I Almindelighed valgte man Lejrpladsen nær ved et Vandløb og søgte at finde en flad Mark, der var stor nok til, at hele Stammen kunde opslaa sine Telte i en enkelt Kreds; kunde dette ikke finde Sted, rejstes de i to Kredse, den ene uden om den anden. Saa snart Teltene var opslaaede, anbragte hver af Kvinderne sit Tørrestillads udenfor Teltet, undertiden to eller tre foran hvert. De brugtes til at tørre det friske Kød paa og dannedes ved at stikke to omtrent fire Fod høje Gaffelgrene i Jorden seks eller otte Fod fra hinanden, hvorefter en Stang anbragtes fra den ene Gaffel til den anden. Over denne hængte man saa Kødstykkerne.

Høvdingerne plejede nu at udvælge fire Mænd til at lede Jagten. Den af dem, som ønskede at være den øverste, maatte da skaffe en Pibe og en Standart tilveje. Den første var dannet af rød Pibesten, men hørte ikke til de hellige Piber; den sidste bestod af en Egestang, omtrent 8 Fod lang og farvet rød, og til den var fæstet en Række Ørnefjer, som enten var hvide eller plettede. Høvdingerne meddelte nu Lederne af Jagten, hvad de mente, der burde gøres, og disse holdt Raad sammen derom. Hvis der senere skete et Uheld, enten opkom Strid mellem Mænd og Kvinder, eller Hundene kom op at slaas, hvis det blev Storm, Regn eller lignende, blev Skylden derfor lagt paa den af Lederne, som havde anvist, at de skulde gaa i den fulgte Retning, og fra dette Øjeblik brød ingen sig om hans Anvisning, han maatte vige Pladsen for en anden.

I Almindelighed hengik der to eller tre Uger efter Opbrudet fra Landsbyen, før man naaede den Egn, hvor der var Overflod af Bøfler. Da Stammen imidlertid ofte manglede Føde, forlod hver Morgen nogle af Mændene Lejren for at opsøge andet Vildt, indtil Bøffelhjorden kunde omringes. Før de drog afsted, blev de kaldt til den gamle Høvding, som stod udenfor sit Telt og med høj Røst kaldte hver enkelt Mánd frem. Hans Navn blev dog ikke raabt op, derimod Navnet paa hans lille Søn. Den øverste Jagtleder henvendte sig nu til Fædrene med følgende Ord: »Du skal gaa ud som Scout (Spejder). Ligemeget hvad du ser, skal du give Melding derom, ganske som det er. Hvis du ikke siger Sandheden, saa gid du maa blive ramt af Lynet! Gid Slangerne maa bide dig! Gid Mænd maa dræbe dig! Gid dine Fødder maa smerte! Gid din Hest maa kaste dig af!« — Naar Sønnerne bliver store nok, gaar de selv ud som Scouter, naar deres Navn raabes op.

Disse Scouter eller Jægere skulde bringe det Vildt, de nedlagde, til Lejren og gennemsøge den omliggende Egn for at se, om der fandtes Bøfler eller Fjender. De gennemstrejfede i Almindelighed uhyre Strækninger og havde Lov til at skyde paa alt Slags Vildt undtagen Bøfler. Naar de, der var længst ude, fik Øje paa en Bøffel eller fandt Spor af dem, maatte de ikke længer skyde paa noget Dyr, men skulde øjeblikkelig vende tilbage til Stammen og give Melding. Saa snart de fik Lejren eller Stammen,

der endnu var paa March, i Sigte, afgav de Signal ved at vifte med deres Tæppe eller Klæder.

Var der allerede slaaet Lejr, naar Scouterne viste sig, begav disse sig straks til Høvdingens Telt, hvor Standarten var plantet, og saa snart Lederne af Jagten erfor deres Ankomst, begav de sig til samme Telt. Naar de alle var samlede, afgav Scouterne Melding. Før Ankomsten til det hellige Telt meddelte de ingen som helst Nyheder, og naar de afgav Melding, sagde de ikke positivt: »Vi har set Bøfler!« men: »Maaske har jeg taget fejl, men jeg tror, det var Bøfler!« — Ordene blev udtalt med megen Overvejelse. »Hvor mange var der?« spurgte saa Lederne, og Svaret blev maaske: »Jeg tror, omtrent fyrretyve!« — De var bange for at give en forkert Melding til Lederne og Vogteren af det hellige Telt.

Naar Lederne havde modtaget Melding, sendte de Herolden til Høvdingerne, som nu samledes ved hans Telt. Tillige kundgjorde han, at alle de unge Mænd skulde begive sig derhen; disse kom da og blev staaende udenfor, og naar de havde faaet at vide, hvor og hvormange Bøfler der var, efterlod de Kvinderne i Lejren, steg til Hest og skyndte sig ud efter Hjorden. —

Vendte Scouterne tilbage, mens Stammen var paa March, gik de fire Jagtledere i Forvejen for at møde dem, ledsagede af Herolden. Han forblev bagved dem, indtil de mødte Scouterne, hvorpaa han gik frem foran dem og modtog Melding, der fremførtes hviskende. Derpaa hviskede Herolden Nyhederne til den øverste Le-

der til venstre for ham, denne hviskede dem videre til den næste, og saa fremdeles. Naar Herolden havde meddelt sig til den første, traadte han flere Skridt tilbage bagved Lederne og lagde sig ned paa Jorden med Hovedet i den Retning, hvorfra Scouterne kom, og efterat alle Lederne var bleven gjort bekendt med Nyhederne, tog de hver sit Drag paa Piben, og sendte Herolden tilbage for at meddele Sagen videre. Scouterne begav sig imidlertid tilbage til deres Familier. Herolden raabte nu: »De siger, at I skal gøre Holdt!« Saa snart Folket hørte, at man havde fundet en Bøffelhjord, blev der slaaet Lejr, og Mændene drog i en Fart til Hest ud efter Bøflerne. Det kunde da hænde, at en og anden først henvendte følgende Ord til sin Hest: »Ho, mit Barn, gør nu dit bedste. Jeg skal selv gøre mit bedste!« Andre gav deres Heste »Medicin« for at gøre dem hurtige.

Saa snart de fik Øje paa Hjorden, standsede de, og Herolden nævnte nogle af de unge Mænd ved Navn og sagde: »Lad os indvie nogle Sider Bøffelkød. Du skal tage en Side for mig!« Høvdingerne og Lederne holdt nu Raadslagning, og efter at man havde besluttet at omringe Hjorden, udnævntes nogle til at tjene som Ordenshaandhævere. Disse valgtes af en bestemt Klasse og skulde intet foretage sig, før de var i Nærheden af Hjorden. Saa skulde de passe paa, at ingen af Stammen skræmmede Bøflerne bort ved at rykke frem i Utide. Den, der ikke adlød dem, blev alvorlig straffet, ofte ved at blive ubarmhjertig hudflettet.

Under Raadslagningen sagde Høvdingerne:

»Lad os indvie nogle Bøffeltunger og to eller fire Bøffelhjerter!« Derpaa kaldte de paa to af de unge Mænd og sagde: »Unge Mænd, I skal skaffe os Hjerter og Tunger og nedlægge dem ved det hellige Telt!«

Den Afdeling, der skulde angribe Hjorden, førtes af to Mænd, som bar de hellige Genstande, der tilhørte den øverste Leder; den ene bar Piben, den anden Standarten. De gik ved Siden af hinanden, og bag dem fulgte de to Mænd, som var valgt til at indsamle Hjerter og Tunger. De var kun iført et Lændeklæde og var kun udstyrede med Buer og Knive. Bag dem fulgte Jægerne i tilfældig Orden. Naar de to Førere var kommen i passende Nærhed af Hjorden, skiltes de; den ene gik til højre, den anden til venstre, idet hver af dem bevægede sig fremad i en Halvcirkel og fulgt af Halvdelen af Mændene. De gav sig nu til at danne en Kæde for at omringe Hjorden, og Førerne løb fremad, til de mødtes bagved denne, hvor de gik et kort Stykke forbi hinanden. Derpaa begyndte Angrebet. —

Mens Førerne var undervejs hver til sin Side, fortsatte de to unge Mænd bagved dem deres Retning lige imod Hjorden, hvor de gjorde Holdt. De maatte stadig passe paa for at undgaa Angreb af en eller anden fremstyrtende Bøffel.

Saa snart de saa, at et Dyr var nedlagt, styrtede de til og udskar dets Hjerte og Tunge, hvorpaa de gav sig i Lag med det næste Dyr, der blev fældet. Hver af dem udskar paa denne Maade 8 eller 10 Tunger, men de maatte skære

Hul i Struben paa Dyret og trække Tungen ud gennem Aabningen. Tungerne maatte derefter ikke komme i Berøring med noget som helst Redskab eller Metal, før de senere blev kogt i Kedlerne ved det hellige Telt. Saa snart Hjerter og Tunger var udtagne, blev der skaaret et Hul igennem dem, og de blev trukket paa en Bue, hvis Ender blev omvundne med et Stykke frisk Bøffelhud, hvorpaa Buen anbragtes paa Ryggen af sin Ejermand, saaledes at den friske Bøffelhud eller Buestrengen gik hen over hans Bryst. Derpaa ilede de to unge Mænd tilbage foran Jægerne og overgav Hjerter og Tunger til Vogteren af Standartteltet.

Om Aftenen, naar Ordenshaandhæverne og de andre Jægere var vendt tilbage til Lejren, blev Hjerterne og Tungerne kogt af Vogterne af de hellige Telte, og naar de var tilberedte, blev en Mand afsendt som Herold for at indbyde Høvdingerne, der nu begav sig til Standartteltet. Naar ikke alle Høvdingerne kom tilstede, og der var mange Tunger, blev nogle af de unge Krigere indbudne til at deltage i det hellige Maaltid. Kødet blev ikke sønderdelt med nogen Kniv, og Gæsterne maatte fortære deres Portioner paa Stedet, da intet maatte tages med til Hytterne. Fortæringen foregik paa den Maade, at Indianeren bredte den nederste Rand af sin Kappe paa Jorden, lagde Kødet derpaa, løftede dette improviserede Fad til Munden og bed et Stykke af ad Gangen. Selv om Kappen var ny og vilde blive tilsmudset herved, var det en Pligt at benytte den saaledes. Denne Ceremoni gentoges fire Gange under Sommerjag-

ten, og først naar den fjerde Hjord var bleven omringet, kunde man benytte Kniv og Skaal.

Medens Gæsterne var optagne af Maaltidet, blev der afsunget visse hellige Sange, medens Herolden fra Standartteltet sad henne ved Døren og kastede længselsfulde Blikke til Maden i det forfængelige Haab, at der skulde blive noget tilovers til ham.

Sangenes Tal var stort, og de vedblev at lyde indtil Morgengry. Først lød Kornsangene: »Jeg rydder Landet, — jeg saar Majsen, — Majsen kommer op, — den har Blade, — Kolben viser sig, — Kolben har Haar, — endelig prøver vi Kolberne, ved at trykke dem med Fingrene, for at se, om de er modne, — omsider er det modent, — endelig trækker vi Kolberne af Stilkene, — til sidst bælger vi Majsen, — til sidst afskaller vi Majsen, — til sidst spiser vi Majsen!«

Derpaa fulgte Bøffelsangene i lignende Orden: »De har set Sporene, — de er komne tilbage efter at have set Bøffelen, — de er gaaet til den nærliggende Høj, — — jeg har saaret en Bøffel, — den vandrer afsted og hoster Gang efter Gang.« Den sidste Sætning hentyder til, at Bøflerne, naar de er saarede, plejer at hoste flere Gange, mens Blodet strømmer ud. —

Saa stor Færdighed besidder Indianerne i at skyde med Bue, at de hyppig sendte deres Pil tværs igennem Dyrenes Krop, saa Spidsen kom til Syne paa den modsatte Side; ja, man ved Eksempler paa, at Pilen ikke blot har gennemboret Bøffelen, men har fortsat sin Fart

gennem Luften, indtil den er faldet til Jorden paa den anden Side af Dyret.

Da hver Mand havde sit eget Sæt Pile, der adskilte sig fra de andres ved særlige Kendetegn, var det ikke vanskeligt for ham at faa dem tilbage, naar Hjorden var nedlagt, og ved Hjælp af dem kunde han ligeledes sige, hvilke Dyr han havde dræbt. Derfor opstod der sjælden Strid om, hvem Vildtet tilkom, og Kroppen tilkendtes den, der havde været saa heldig at gennembore den ædleste Del med sin Pil.

Var der dræbt mange Bøfler, tog enhver, der havde nedlagt en, en Mand til at hjælpe sig med at skære den op, og disse to delte da Dyret. Huden tilfaldt den, der havde dræbt det, ligesom de bedste Stykker tilhørte ham. Undertiden uddelte han ogsaa Stykker til dem af sin Slægt, der ingen Heste ejede; men forøvrigt kunde han give til hvem han vilde. I Almindelighed blev han dog gaaet til Haande af fire eller fem andre, og Kroppen deltes da i et tilsvarende Antal Stykker.

Havde derimod et større Antal Indianere f. Eks. 30 eller flere i Forening kun nedlagt en enkelt Bøffel, blev den delt i en Mængde ligestore Stykker, som tilfaldt alle Jægerne. Kvinderne hjalp aldrig til med at skære Dyret op. Hændte det, at en Mand ikke havde nogen til at tage sig af hans Ekstrahest, lod han sin Hustru ride den og tillod hende at tage de spiselige Indvolde ud, naar han havde sprættet Dyret op; men hvis den, der havde nedlagt Bøffelen, satte sig derimod, kunde hun ikke gøre det.

Under Vinterjagten spiste man de unge Bøffeltyre, da de var fede, hvorimod de fuldvoksne Tyre ikke blev spiste, da Kødet var for haardt. Om Sommeren spiste man af samme Grund ikke de unge Tyre, mens Køerne altid egnede sig til Føde.

Med Undtagelse af Hoved og Fødder blev alle de spiselige Dele af Dyret bragt til Lejren for at opbevares; Hjernen benyttedes til at tilberede Huden eller omdanne den til Læder. Skindet brugtes dels til at lave Skindhytter af, dels til Klæder. Kødet blev skaaret i tynde Skiver og lagt paa de før omtalte Stænger for at tørres i Solen eller over en sagte Ild, medens andre skar det i Strimler paa to Tommers Bredde. Senere anbragte Kvinderne dem paa deres Opbevaringssteder, og Stammen drog videre for at indfange nye Hjorde. —

Naar man havde dræbt en stor Mængde Bøfler, ønskede Stammen at drage hjem igen; men før Opbrudet maatte man deltage i en religiøs Ceremoni, ved hvilken der nedlagdes Gaver foran Stangen, der var rejst foran et stort Telt. Med en Blanding af Bøffelfedt og rødt Ler indgnedes den hellige Stang under Afsyngelsen af hellige Sange, hvorefter der undertiden fulgte en Skinfægtning mellem Stammens unge Mænd. —

Krig mellem Indianerne opstod i Almindelighed, enten fordi den ene Stamme havde stjaalet Heste fra den anden, fordi en Kvinde var løbet bort, eller fordi den ene Stamme var trængt ind paa den andens Jagtdistrikt. Naar derfor en Skare Krigere begav sig paa Krigs-

stien, var det ikke altid for at hente Skalper; Hensigten kunde ogsaa være den, at stjæle Heste fra Fjenden. Hvis de tilfældig stødte paa ham, veg de imidlertid ikke tilbage for at sætte Livet ind derpaa. Indianerne havde ingen staaende Hær; Krigertjenesten var altid frivillig, og naar man kom hjem, opløstes Skaren. Egentlig Krig har kun meget sjælden fundet Sted imellem Indianerstammerne indbyrdes, hvorimod tilfældige Sammenstød kunde indtræffe et Par Gange om Aaret.

Det første Forslag om at betræde Krigsstien stammer aldrig fra Høvdingerne, da de ifølge deres Stilling er forpligtede til at bruge al deres Indflydelse for at bevare Freden, naar ikke ganske særlige Omstændigheder gør sig gældende. I Almindelighed er det en eller anden ung Mand, der faar i Sinde at foretage en Ekspedition mod Fjenden.

Naar han har lagt sin Plan, taler han saaledes til en af sine Venner: »Min Ven, da jeg ønsker at gaa paa Krigsstien, saa lad os gaa! Lad os koge Mad til et Gæstebud.« Hvis Vennen da samtykker, bliver disse to Lederne, saafremt de kan overtale andre til at følge sig. Dernæst vælger de to unge Mænd, der udsendes for at indbyde andre, hvis Navne opgives dem. Hver af Sendebudene tager sin Halvdel af Teltkredsen og begiver sig i Stilhed til det Telt, hvis Beboer han skal indbyde; uden at gaa ind bliver han staaende ved Indgangen og siger: »Min Ven, du er indbudt (af den og den), naar han har Lejlighed«. Hvis Manden er tilstede, svarer Hustruen: »Din Ven hører det«. Er Man-

den ikke hjemme, skal Hustruen svare: »Din Ven er her ikke, han skal komme til dig«. — Disse Indbydelser sker om Natten og saa hemmeligt som muligt, for at ikke andre skal høre om Festen og ønske at slutte sig til Ekspeditionen. Naturligvis benyttes denne Fremgangsmaade kun, naar det drejer sig om at organisere en lille Skare paa fra to til ti Personer.

Naar Sendebudene er komne tilbage, forsamles Gæsterne i Værtens Hytte eller Telt. De to Værter tager Plads lige overfor Indgangen, mens Sendebudene sidder nærmest Døren, for at de kan gaa ud og ind, passe Ilden, bringe Vand og Brænde og opvarte Gæsterne, som selv medbringer Ske og Skaal.

Naar alle er forsamlede, henvender den, der har udkastet Planen til Togtet, følgende Ord til Selskabet: »Mine Venner, min Ven og jeg har indbudt Jer til et Gæstebud, fordi vi har i Sinde at gaa paa Krigsstien!« Hvortil de unge Mænd svarer: »Ven, i hvilken Retning skal vi gaa?« Og Værten siger: »Vi vil drage derhen, hvor de har taget vore Heste.«

Den, der har Lyst til at drage med, siger nu: »Ja, min Ven, jeg er villig!« medens den, der ikke vil gaa med, siger: »Min Ven, jeg ønsker ikke at gaa. Jeg er ikke villig«. Undertiden fortsætter da Værten: »Lad os drage ud paa den og den Dag. Gør jer rede!« —

Maden bestod af tørret Kød og Majs, og undertiden sang Værten hellige Sange, mens Føreren for dem, der ikke vilde drage ud, sad og sang Dansemelodier. Fire Gange blev Sangen afsungen og fire Gange plejede de at danse.

Naar Sangen var tilende, gav alle sig til at spise sammen med Værten.

Paa hver Side af den Stang, hvorpaa Kedlerne hang, var der anbragt et rundt Bundt Græs, for at Mændene kunde tørre deres Hænder og Mund efter Maaltidet. Naar Tiden er inde, tager hver af Sendebudene en Tot Græs og rækker den til Høvdingen paa sin Side af Ildstedet, og naar Høvdingerne har aftørret deres Ansigt og Hænder, rækker de Græstotterne videre til deres nærmeste Sidemænd, hvorfra de efterhaanden gaar Kredsen rundt, til de naar Døren. Derpaa lægges Totterne sammen til en og rækkes igen til en af Høvdingerne, for at han kan aftørre sin Skaal og sin Ske, hvorfra den gaar videre fra Mand til Mand paa venstre Side af Ildstedet og derfra forbi Indgangen til dem til højre for Ildstedet, indtil den ender hos Høvdingen. Endelig modtager Sendebudene Græsbundtet, hvormed de saa aftørrer Kedlerne.

Da siger Værten: »Nu er det nok, tag I det!« — hvorpaa Sendebudene kaster Bundtet i Ilden, saa der opstaar en stærk Røg. Nu raaber Værten og hans Kammerat: »Hold jeres Skaale over Ilden!« Og alle rejser sig og kaster Skaalene ind i Røgen; da enhver prøver at komme først, slaar Skaalene imod hinanden og foraarsager et stærkt Spektakel.

Forvirringen forøges yderligere ved, at hver enkelt Mand nu giver sig til at tale til Tordenguden, Wakanda, som af nogle anses for Krigsguden.

En raaber: »O, Krigs-Høvding, jeg vil dræ-

be En!« En anden: »O, Krigs-Høvding, jeg er vendt tilbage med Heste, som jeg har taget!« eller: »O, Krigs-Høvding, jeg har grebet En lige i Skalp-Lokken!« — hvad der altsammen skal forestille Bønner om, at det, de siger, virkelig maa ske.

Imidlertid bliver de, der har afslaaet at tage Del i Ekspeditionen, siddende som Tilskuere og ler ad dem. Endelig gaar alle Gæsterne hele Kredsen rundt, idet de følger Solens Retning, og passerer forbi Værten ud af Hytten. Hver enkelt maa gaa hele Kredsen rundt, før han forlader Stedet.

Gæstebudet varer gerne fire Dage eller Nætter, med mindre man har Hastværk; hver af Høvdingerne tilbereder Maden til en Nats Fest, og hvad han sætter frem, maa være forskelligt fra, hvad den forrige bød. Slipper Maden op, giver Værten nogle af Folkene Ordre til at gaa ud og skaffe Vildt.

Hver af Krigerne gør nu sin Bylt i Stand bestaende omtrent af 15 Par Mokkasiner med tilhørende Sener, en Syl og en Sæk fuld af Levnedsmidler, især tørret eller ristet Majs. Undertiden er denne stødt fint og blandet med Fedt og Salt, hvis nemlig Kvinderne har haft Tid til at tilberede det nogle Dage, før de bryder op. Har Krigerne Hastværk med at komme afsted, og ikke Tid til at vente, til Mokkasinerne bliver syet, skærer Kvinderne dem kun til.

Opbrudet foregaar om Natten, og hver enkelt søger at slippe bort alene i Mørket for ikke at vække Mistanke; Lederne skøtter nemlig ikke om, at ret mange skal følge med, da nogle

maaske kunde vise Ulydighed, og derved forraade deres Nærmelse for Fjenden. En anden Hensigt med at holde Sagen hemmelig er at forebygge, at Høvdingerne faar noget at vide derom, da disse ofte sætter sig derimod og søger at holde de unge tilbage fra Krigsstien. Hvis de hører om Krigs-Gæstebudet, sender de en Mand ud for at erfare, om man agter at drage afsted. I saa Fald indbydes Lederne til et Møde med Høvdingerne, og ved Ankomsten finder de, at der er lagt Gaver frem midt i Hytten for derved at bevæge dem til at afstaa fra deres Forehavende.

Krigerne og Lederne sværter nu deres Ansigter med Trækul og gnider dem over med Ler. Kan de skaffe dem tilveje, klæder de sig i Bøffelhuder med Haarene udad, og gnider dem ind med hvidt Ler. Sendebudene bærer tillige Fjer i Haaret og omgjorder sig med de Byltremme, Kvinderne plejer at bruge. Alle maa de faste i fire Dage, hvorefter de igen kan vaske deres Ansigter.

Det kan hænde, at en Indianer, som er bleven opmærksom paa de krigerske Forberedelser, kunde ønske at slutte sig til dem uden at være opfordret. Han tigger sig da nogle Mokkasiner til fra sine Paarørende og begiver sig paa Vej lige efter de bortdragende. Naar Krigerne da næste Dag lejrer sig, sætter han sig i nogen Afstand fra dem, saa de kan se ham, og naar en af de underordnede faar Øje paa ham, siger han til sin Høvding: »O, Krigs-Høvding, denne Mand er kommen efter os!« — hvorpaa Høvdingen henvender sig saaledes til alle Kri-

gerne: »Krigere, se om I kender ham! Tæl jeres Mokkasiner og efterse jeres Pile!« hvorpaa en Slave sendes afsted for at undersøge, hvem han er. Bliver man derefter enig om, at han kan slutte sig til dem, sendes Scouten efter ham. —

Er Troppen kun lille, har den to Krigs-Høvdinger og hver af disse en Næstkommanderende, gennem hvem han uddeler sine Ordrer; denne vælges altid, før Troppen forlader Landsbyen.

Ønsker man at forberede et større Krigstogt, er Fremgangsmaaden lidt anderledes. Dels udsendes i saa Fald 4 Sendebud til Teltlejren, dels behøver man ikke at hemmeligholde Sagen. Hvert Telt raabes an, og Beboerne opfordres aabenlyst til at komme til Gæstebudet og medbringe deres Skaale.

Ved en bestemt Lejlighed mente man at have lidt saa stor en Uret, at samtlige Mænd, ja endog Høvdingerne mødte. Efter at Hovedlederen havde meddelt Sagens Sammenhæng, blev Krigspiben stoppet. Derpaa udstrakte han sine Hænder imod Folket, berørte deres Hoveder og sagde: »Hav Medlidenhed med mig og gør, hvad I anser for rigtigst imod mig!« Derpaa sagde den Høvding, hvem det paahvilede at fylde den hellige Pibe, til Forsamlingen: »Hvis I er villige til at tage Hævn over Pawneestammen, saa før denne Pibe til jeres Læber; er nogen af jer uvillig dertil, saa gør det ikke!« — hvorefter hver eneste Mand førte den til sine Læber og røg deraf. Og Høvdingen sagde: »Kom, lad os fatte en endelig Beslutning. Af-

gør, naar vi skal tage Hævn over dem!« — hvorpaa en af dem svarede: »O Leder! lad os fortære vor Føde i Sommertiden og bede til Wakanda, og lad os tage Hævn over dem tidlig i Foraaret.« Og de fire Ledere raabte nu uafbrudt Dag og Nat: »O Wakanda, hav Medlidenhed med mig! Hjælp mig i den Sag, som gør mig bedrovet.« Selv under Sommerjagten, mens de ledsagede Folket, vedblev de at raabe, og om Dagen afholdt de sig fra Spise og Drikke; men om Natten tog de Føde til sig og drak Vand.

Ved det sædvanlige Gæstebud indtog de fire Ledere samme Plads overfor Indgangen som de to tidligere nævnte, og Festen forløb paa lignende Maade med Undtagelse af, at man ved denne Lejlighed anvendte »de hellige Sække«.

Disse var indviede til Torden- eller Krigsguden, og naar Indianerne drog paa Krigsstien, plejede de at plukke Fjedrene af røde, blaa og gule Fugle og stoppe dem i disse Sække. Omahaerne havde fem saadanne Sække, som bevaredes af forskellige Klaner indenfor Stammen. Den første og fornemste fyldtes med Fjer og Skind af Smaafugle og indpakkedes i et slidt Feltskind, og i Almindelighed benyttedes Fjer af Duehøgen, den gaffelhalede Høg og Svalen. Disse hellige Sække er ikke tunge, men den, der bærer en af dem, udfører intet andet Arbejde, og han maa altid have sit Tæppe sammenknyttet i Halsen og svøbt om sig, selv naar Vejret er varmt.

Under Gæstebudet anbringes de tre Sække midt i Hytten, og Bærerne indtager deres Sæ-

der og synger hellige Sange, hvoraf nogle er henvendte til Tordenen, andre er Sange til deres Danse; den, som foranstalter Gæstebudet, skænker Gaver til Sækkebærerne, for at de skal stille de hellige Sække med deres særlige heldbringende Egenskaber til deres Raadighed.

De øverste Høvdinger vælger deres Næstkommanderende og anviser hver af de andre Høvdinger en Afdeling paa c. 20 Krigere, der holder Lejr for sig selv, med deres eget Lejrbaal, adskilt fra de andre Afdelinger. Naar Fasten begynder, bærer ogsaa Høvdingen Fjer i Haaret, ligesom de øverste af dem vikler snoede Græsbaand om Vrist og Ankel og Hoved, hvad der staar i Forbindelse med Troen paa Tordenguden.

Naar de hellige Sække skal aabnes, samler de øverste Høvdinger deres Ledsagere i en Kreds og byder dem til Sæde. De hellige Sække lægges nu for Fødderne af de øverste Høvdinger, hver af disse aabner sin egen Sæk og holder Mundingen af denne imod Fjenden, — en Skik, der følges, selv om Krigerne er ude for at stjæle Heste.

Saa snart Scouterne har spist deres Frokost, drager de afsted i Forvejen, og kommer de til en Høj, bestiger de den ikke, men foretrækker at passere gennem en Lavning mellem Højene. Opdager de intet Spor af Fjenden herfra, fortsætter de deres Vej.

Naar Troppen standser for at slaa Lejr for Natten, udsendes der fire Scouter, en foran, en bagved og en til hver Side af Lejren, med Ordre til at vende tilbage, »naar de bliver søvnige«

ɔ: ved Midnat; skulde nogen af dem ane nogen Fare, maa han give Tegn ved at efterligne Præriulvens Skrig; men er alt fredeligt, kommer de efterhaanden tilbage til Lejren og gaar til Ro med deres Kammerater.

Naar Hanen begynder at gale, raaber en af Høvdingerne: »Krigere, rejs jer og tænd Baal!« Hvorpaa de alle i en Fart staar op og klæder sig paa, og saa snart de har spist, sendes Scouterne ud ligesom den foregaaende Morgen.

Naar Krigerne har været 4 Nætter undervejs foruden den Nat, da man drog ud, antager de i Almindelighed nye Navne, med mindre nogen synes bedst om sit gamle Navn. Høvdingen meddeler alle de tilstedeværende, at den og den Mand har skiftet Navn, hvorpaa han henvender Ordet til Guden i Himlen og Guden under Jorden: »I Guder paa begge Sider, hører det; hører, at han har antaget et andet Navn!«

Krigerne bringer nu deres Klæder og Vaaben og opdynger dem midt i Kredsen, og efterhaanden som hver Mand lægger sine Ejendele paa Dyngen, siger han: »Ogsaa jeg, o Krigs-Høvding, opgiver det Navn, som er mit!« — en Henvendelse til Tordenguden. Derpaa griber en af de fornemste Høvdinger ham ved Skuldrene og fører ham hele Kredsen rundt følgende Solens Retning, og naar Vandringen er tilende, spørger Høvdingen ham: »Hvilket Navn vil du have, o Kriger?« Hvorpaa Manden opgiver det Navn, han ønsker, og Høvdingen siger: »Krigeren siger, at han har et meget kosteligt Navn!« Derpaa sendes en Mand ud som Herold for at udraabe Navnet for de

forskellige Guddomme, en Fremgangsmaade, der vekslede i Retning af Ordlyd. Som Eksempel kan nævnes følgende: Herolden udraabte:

»Han taler om at opgive sit Navn! Han siger, at han bærer Navnet »Han-frygter-ikke-en-Pawnee,-naar-han-ser-ham«. I Guddomme paa begge Sider, jeg siger Eder det og kundgør det for Eder, at I maa høre det, Hallo! O, Torden! Du, som føler Vrede, jeg siger Dig det og kundgør det for Dig, at Du maa høre det, Hallo! O, I store Klipper, som bevæger Jer, jeg siger jer det og kundgør det for jer, at I maa høre det, Hallo! O, I store Høje, som bevæger jer, jeg siger jer det og kundgør det for jer, at I maa høre det, Hallo! O, I store Orme, som bevæger jer, jeg siger jer det og kundgør det for jer, at I maa høre det, Hallo! Alle I Smaadyr, jeg siger jer det og kundgør det for jer, at I maa høre det, Hallo! O, I store Fugle, som bevæger jer, jeg siger jer det og kundgør det for jer, at I maa høre det, Hallo!«

Hertil knyttedes saa forskellige Løfter, der afgaves paa forskellige Krigeres Vegne, som:

»Han staar og siger, at han vil fælde En midt i Fjendens Rækker, som skal nære stor Frygt for ham! — Han siger, at han vil gribe En midt imellem Fjenderne uden selv at have modtaget et Saar!«

Undertiden gaar de Gamle, som er blevne hjemme, omkring som Udraabere Dag og Nat. De vandrer om mellem Hytterne og bestiger Højene og opmuntrer de bortdragne Krigere f. Eks. paa følgende Maade: »Gør dit Bedste!

Du er draget paa Krigsstien, fordi du er en Mand. Du drager over et Land, som det er en Glæde at gennemvandre. Hvil (naar du dør), hvor du ønsker at hvile. Vær vis paa at hvile med dit Ansigt imod Fjenden!«

Ogsaa Kvinderne sender Hilsener til de fjerne Krigere. —

Før Angrebet paa Fjenden fandt Sted, blev hans Lejr altid nøje udspejdet af Scouterne. Antallet af Hytter blev talt, og man forvissede sig om, at Fjenden sov, før man skred til Angreb ved Midnat eller henad Morgenstunden. Som typisk paa et saadant Overfald kan anføres følgende Beskrivelse af Omaha'ernes Overrumpling af Pawnee-Stammens Lejr:

»Da Omahaerne var komne til Udkanten af Landsbyen, gav de sig til at kravle frem imod den i fuldkommen Tavshed, i Afdelinger paa tyve Mand, som hver holdt sin nærmeste Kammerat ved Haanden. Høvdingen medbragte en af de hellige Sække, som han aabnede fire Gange med Mundingen mod Fjenden, for at Vinden kunde føre den overnaturlige Kraft fra Sækken over imod Hytterne og bringe dem, der sov, til at glemme deres Vaaben og Krigsmod. Desuden havde Høvdingen en Krigskølle med Jernspids, som han benyttede som en indviet Genstand og svang fire Gange imod Fjenden. Da de var kommen Hytterne ganske nær og det endnu var mørkt, spændte en af Krigerne sin Bue af al Magt og sendte en Pil langt ud i Luften; men den kunde ikke ses. De nærmede sig nu mere og mere, mens de hviskende opmuntrede hinanden. Omsider brød Dagen frem, hvilket er den sædvanlige Angrebstid, da

Folk saa formodes at sove fast. Høvdingen spændte sin Bue og sendte igen en Pil ud, som nu kunde ses; derpaa vinkede han fire Gange med den hellige Sæk og gav en Gang Førerens Angrebskrig, hvorpaa hele hans Skare istemte Skalp-Raabet og begyndte Kampen ved at skyde paa Hytterne.« —

Enhver af de kæmpende søger at finde en Dækning, hvorfra man kan skyde paa Fjenden, selv om enkelte modige Krigere nu og da udsætter sig for stor Fare ved at styrte frem imod Fjendens Rækker for at prøve at tage en Mand til Fange eller saare ham. Den, der først kan komme til at ramme eller berøre en falden Fjende i hans Kammeraters Nærværelse — i Almindelighed søger de jo at hævne ham — betragtes ogsaa som meget tapper. Blev en af de øverste Høvdinger dræbt, standsede Kampen altid straks, selv om han hørte til det sejrende Parti, og hvis nogen hørte, at en af hans nær beslægtede var bleven dræbt eller fangen, søgte han at naa ind til ham, saa de i Almindelighed omkom sammen.

Naar de vender tilbage fra Togtet, bebuder de Udfaldet paa forskellig Maade: Bringer de Skalpe eller Heste, stikker de Ild paa Græsset. Affyres der Bøsser, betyder det, at en Fjende er bleven dræbt; men hvis der hverken lyder Skud eller Græsset antændes, er det Tegn paa Uheld.

Naar Krigerne har hvilet sig et Par Dage, kommer de sammen for at opføre den saakaldte »Skalp-Dans«. Men først modtager de heldige Krigere forskellige Belønninger og Tapperheds-

tegn af Høvdingen, som opbevarer de hellige Sække. Tre af disse anbringes ved Siden af hinanden, bagved hvilke Krigerne stiller sig i Række, og naar hver af disse har valgt sin Sæk at tale til, skænker han den en Gave.

Derpaa henvender Høvdingen sig til ham og minder ham om, at Wakanda ser ham, og hvis han taler Usandhed, kan han ikke vente at blive ret længe paa Jorden, hvorpaa den unge Mand svarer: »Jeg taler Sandhed. Wakanda ved det!« I det samme løfter han sin højre Haand imod Himlen. Derpaa henvender han Ordet til selve Sækken: »O, Du Ærværdige, skønt jeg vil fortælle Dig noget, vil jeg ikke lyve, naar jeg fortæller Dig det.« Under disse Ord lader han en lille Pind, som han har holdt højt i Vejret, falde til Jorden. Falder den ned paa Sækken og bliver liggende der, er det et Tegn paa, at han har talt Sandhed; men falder den af, tror de, at han har løjet og ikke har udført det i Kampen, som han paastaar.

Naar nu alle Krigerne er bleven prøvede paa denne Maade, henvender Høvdingen for Sækkene sig til dem. Til den første, der lagde Haand paa Fjenden, siger han: »Du skal bære en Krage ved dit Bælte!« Undertiden tilføjer han: »Du skal sværte Dig selv. Du skal male Pletter paa Dig selv, saa de kan ligne Kragens Skarn!« Og denne Kriger maa da sværte sin Krop og hist og her afmærke Pletter derpaa med hvidt Ler.

Den næste, der havde lagt Haand paa Fjenden, modtog følgende Belønning: Han fik Lov til at sværte sin Krop fra Bæltestedet opad

til Skuldrene og gnide hvidt Ler over Skuldrene. Til ham blev der sagt: »Du skal stikke hvide Ørnefjer i dit Haar og smykke Hovedet med en Dyrehale.«

Saaledes belønnedes enhver efter sin Fortjeneste, og som Vidnesbyrd om den Krigeraand, der hos Omaha'erne affødte de ovennævnte ejendommelige Skikke og Udtryksmaader, skal til Slutning anføres følgende lille Beretning:

En gammel Mand havde været meget tapper i sin Ungdom; han havde mangfoldige Gange betraadt Krigsstien og dræbt mange Fjender af andre Stammer. To unge Mænd var hans eneste Børn, og til dem sagde han: »Gaa paa Krigsstien. Det er godt at dø, naar man er ung. Løb ikke bort! Jeg vilde betragte det som en Skam, om I blev saaret i Ryggen; men det vilde glæde mig at høre, at I var bleven saaret i Brystet.«

Imidlertid udbrød der Krig med en anden Stamme, og de to unge Mænd deltog deri. Deres Afdeling blev trængt tilbage, og begge de unge Mænd faldt.

Da de andre var vendt hjem, sagde de til den Gamle: »Dine Sønner blev dræbt!« — »Ja,« svarede han; »det er netop, hvad jeg ønskede. Jeg vil gaa ud og se dem. Lad dem ligge, jeg skal selv tage mig af dem.«

Han gik ud og fandt den ældste saaret langs ned ad Ryggen, men med Ansigtet vendt imod Hjemmet. »Hvad! Han ligger, som om han inderlig ønskede at naa sit Hjem,« sagde den Gamle. »Jeg sagde, at Du skulde ligge med

Ansigtet *den* Vej!« Og han greb ham i Armene og drejede Kroppen, saa han kom til at ligge med Ansigtet mod Fjenden.

Den yngste Søn fandt han saaret i Brystet, og han laa med Ansigtet mod Fjenden.

»Haha, dette er min egen Søn. Han adlød mig!« sagde den Gamle og kyssede ham.

VI.

Lægekunst.

I gamle Dage kunde alle Dyrene, baade Pattedyr, Fugle, Fisk og Insèkter, tale, og de levede i Fred og Venskab med Menneskene. Men i Tidens Løb formerede Menneskene sig saa meget, at hele Jorden blev opfyldt af deres Boliger, og de stakkels Dyr kunde næsten ingen Plads finde.

Dette var i og for sig slemt nok, men for at de skulde blive endnu ulykkeligere stillet, opfandt Menneskene Buer, Knive, Pusterør, Spyd og Fiskekroge, og de gav sig til at dræbe baade de større Dyr, Fuglene og Fiskene for at faa deres Kød og Skind, imens de mindre Skabninger som Frøer og Orme uden Medlidenhed blev knust og traadt ned af lutter Tankeløshed eller Foragt. Som Sagerne stod, besluttede da Dyrene at raadslaa om, hvilke Forholdsregler der kunde træffes for deres Sikkerhed.

Bjørnene var de første, der kom sammen for at raadslaa, og de mødtes i deres Forsam-

lingshus paa »Bjørnebær-Pladsen«, en af de høje Tinder i Røgbjergene, og den gamle Høvding, den hvide Bjørn, førte Forsædet. Efter at hver efter sin Tur havde forebragt Klager over den Maade, hvorpaa Mennesket dræbte deres Venner, spiste deres Kød og brugte deres Skind til at smykke sig selv med, blev det enstemmig vedtaget at erklære Menneskene Krig.

En af dem spurgte da, hvilket Vaaben Menneskene benyttede for at tilintetgøre dem, og alle Bjørnene raabte i Kor: »Buer og Pile naturligvis!« — »Og hvad forfærdiger de dem af?« var det næste Spørgsmaal. »Buen af Træ og Strængen af vore egne Tarme,« svarede en af Bjørnene; og de besluttede da at lave en Bue og nogle Pile og se, om de ikke kunde vende Menneskenes Vaaben imod dem selv.

En af Bjørnene skaffede et smukt Stykke Akacietræ tilveje, og en anden ofrede sig selv for det fælles Bedste for at skaffe dem Tarme til Buestrængen. Men da alt var rede, og den første Bjørn traadte frem for at prøve at skyde, opdagede han, at naar han trak Strængen tilbage for at lade Pilen fare ud, hang de lange Kløer fast i Strængen, saa Skuddet fejlede. Det var ærgerligt, men en af de andre foreslog nu, at han skulde komme over Vanskelighederne ved at klippe sine Kløer, hvad der altsaa skete, og ved næste Forsøg gik Pilen lige mod Maalet. Men nu gjorde Høvdingen, den hvide Bjørn, Indvendinger og sagde, at de nødvendigvis maatte have lange Kløer for at kunne klatre i Træerne: »En af os har allerede maattet lade sit Liv for at forsyne os med Buestrænge, og skærer

vi nu Kløerne af, vil vi allesammen dø af Sult. Det er bedre at stole paa vore Tænder og Kløer, som Naturen har skænket os, for det er aabenbart, at Menneskenes Vaaben ikke egner sig for os!«

Da ingen kunde finde paa nogen bedre Udvej, sendte Høvdingen Forsamlingen hjem, og Bjørnene spredtes igen i Skovens Tilflugtssteder uden at have fundet Midler til at hindre Menneskenes hastige Formering. Var Raadslagningen falden anderledes ud, vilde vi nu have levet i Krig med Bjørnene; men som det er, spørger Jægeren ikke engang Bjørnen om Forlov, naar han dræber den.

Derpaa holdt Hjortene en Forsamling under deres Høvding, »den lille Hjort«, og efter nogen Overvejelse besluttede de at paaføre hver eneste Jæger Gigt, der dræbte nogen af dem uden at bede om Forladelse for sin Forseelse. De sendte derpaa Meddelelse om deres Beslutning til den nærmeste Indianerlejr og lod dem samtidig vide, hvorledes de skulde forsone dem, naar Nødvendigheden tvang dem til at dræbe nogen af Hjortestammen. Og naar nu en Jæger nedlægger en Hjort, løber »den lille Hjort«, der er hurtig som Vinden og ikke kan saares, hastig til Stedet, og bøjet over Blodpletterne spørger den Dyrets Aand, om den har hørt Jægeren bede om Tilgivelse. Hvis den svarer Ja, er alt vel; men lyder Svaret benægtende, følger den Jægerens Spor ledet af Bloddraaberne paa Jorden, indtil den har naaet hans Hytte i Lejren, hvorpaa »den lille Hjort« gaar usynlig derind og slaar den forsømmelige Jæger med Gigt, saa

han i samme Øjeblik bliver til en hjælpeløs Krøbling. Ingen Jæger, der tager Vare paa sit Helbred, undlader nogensinde at bede Hjorten om Forladelse, fordi han dræber den, skønt enkelte, der ikke kender den rigtige Ordlyd, undertiden søger at lede »den lille Hjort« fra sit Spor ved at tænde en Ild bag sig.

Derefter kom Fiskene og Krybdyrene, som havde deres særlige Anker imod Menneskeheden. De holdt et samlet Møde og besluttede, at deres Ofre skulde drømme, at Slanger snoede sig om dem i klamme Slyngninger og blæste deres stinkende Aande ind i Ansigtet paa dem, eller de skulde drømme, at de spiste raa eller fordærvet Fisk, saa de mistede Appetiten, blev syge og døde. Dette er Forklaringen paa, at man drømmer om Slanger og Fisk.

Endelig kom Fuglene, Insekterne og de mindre Dyr sammen til en lignende Raadslagning, hvor Maddiken førte Forsædet ved Forhandlingerne. Den ene efter den anden skulde nu udtale sin Mening, og derefter skulde de stemme om, hvorvidt Mennesket skulde anses for skyldigt eller ikke skyldigt. Syv Stemmer skulde være nok til at dømme ham. Den ene efter den anden traadte nu op og dadlede i stærke Udtryk Menneskets Grusomhed og Uretfærdighed imod de andre Dyr og stemte for, at han skulde dø.

Frøen havde først Ordet og sagde: »Vi maa gøre noget for at hæmme Menneskets Udbredelse, hvis ikke Folk skal blive saa talrige, at de helt fortrænger os fra Jorden. Se, hvor Mennesket har sparket til mig, fordi jeg er

grim, som han siger; hele min Ryg er bedækket med Saar!«

Og dermed viste han dem Pletterne paa sit Skind.

Derpaa kom Fuglen, der fordømte Menneskene, fordi »de brænder mine Fødder af«, hvormed den sigtede til Jægerne, der steger Fuglene, idet de stikker dem paa en Pind og holder dem over Ilden, saa deres Fjer og smaa Fødder svides og brændes.

Andre fortsatte paa samme Maade, kun Jordegernet vovede at sige et Ord til Forsvar for Mennesket, der aldrig gjorde den noget ondt, fordi den var saa lille; men herover blev de andre saa forbitrede, at de faldt over Jordegernet og flængede den med Tænder og Kløer, og der kan ses Striber deraf paa dens Ryg den Dag i Dag.

Omsider gav Forsamlingen sig til at nævne og anvise forskellige Sygdomme, og havde ikke Opfindsomheden tilsidst svigtet, vilde ikke et eneste Menneske have kunnet blive tilbage. Maddiken hilste fra sit Højsæde enhver ny Sygdom med Glæde, indtil de havde naaet Enden paa Listen, da en foreslog, at Kvindens Sygdom undertiden skulde vise sig skæbnesvanger. Ved disse Ord rejste Maddiken sig og raabte: »Tak! det glæder mig, at nogle af dem skal dø, for der bliver saa mange af dem, at de træder paa mig!« — Han ligefrem rystede af Glæde ved Tanken derom, saa han tilsidst faldt bagover og ikke kunde komme op igen, men maatte vrikke sig afsted paa Ryggen, som Maddiken siden bestandig har gjort.

Da Planterne, som var venlig sindede mod Mennesket, hørte, hvad Dyrene havde gjort, besluttede de at krydse deres onde Planer. Alle Træer, Buske og Urter, lige ned til Græsset og Mosset, blev enige om at yde et Lægemiddel imod nogle af de Sygdomme, der var bleven nævnt, og hver eneste af dem sagde: »Jeg skal komme Mennesket til Hjælp, naar han kalder paa mig i sin Nød!«

Saaledes opstod Medicinen; og Planterne, hvoraf hver enkelt er skabt til sit Brug, naar vi blot vidste Besked dermed, yder en Modgift imod de Ulykker, som de hævngerrige Dyr har stiftet. Naar Lægen er i Uvished om, hvilken Behandling han skal give sin Patient, indgiver Plantens Aand ham Tanken om det rette Lægemiddel. —

Paa denne Tro har Cherokee-Stammen baseret sin Lægekunst, og hvad man saa end mener om dens Theori, maa det indrømmes, at den praktisk set i sine mindste Detaljer er en konsekvent Anvendelse af de Synsmaader, der indeholdes i Mythen. Som de fleste andre Naturfolk tror ogsaa Cherokeerne, at Sygdom og Død ikke er efter Naturens Anordning, men skyldes Dyreaander, Spøgelser og Hekse.

Fra et videnskabeligt Synspunkt er saavel Teori som Diagnose fuldstændig forkert, og følgelig deres Lægemidler i saa Henseende saa godt som værdiløse. Selv om det maa indrømmes, at mange af de Planter, de benytter som Lægemidler, virkelig er i Besiddelse af helbredende Egenskaber, findes der lige saa mange, der anses for værdifulde, som er ganske virk-

ningsløse, og det er sandsynligt, at de forskellige Urter og Planter fra Begyndelsen af betragtedes som overnaturlige Lægemidler, der valgtes ud fra en eller anden indbildt Forbindelse med Dyret, der paaførte Sygdommen. Saaledes kommer den Dag i Dag Lægen, der tillaver Medicin for Orm, Stykker af den almindelige Portulaks kødfulde Stængler deri, fordi disse har nogen Lighed med Orme og altsaa maa besidde en eller anden hemmelig Magt over Orme. Her er Portulak'en et Lægemiddel ganske som den Pilespids af Flint, der kommes i samme Medicin for at dens skærende Egenskaber paa samme mystiske Maade kan gaa over i Drikken og sætte den i Stand til at skære Ormene i Stykker.

Paa samme Maade kalder Cherokeerne Galdesyge »den gule«, fordi det mest iøjnefaldende Symptom paa denne Sygdom er Patientens Opkastning af den gule Galde; og derfor sammensættes Medicinen af fire forskellige Planter, der alle paa Grund af Rodens, Stilkens eller Blomstens Farve kaldes »gule«.

Samme Tanke ligger til Grund for de Forbud, der i Almindelighed ledsager Behandlingen. En kirtelsyg Patient maa afholde sig fra at spise Kød af en Kalkun, fordi den Kødlap, som hænger ned fra dens Strube, har nogen Lighed med en Kirtelbetændelse. Naar Jægeren har nedlagt et Dyr, gør han altid et Snit og fjærner Hasesenen, fordi denne Sene trækker sig op i Kødet, naar den skæres over: følgelig vilde den, der var saa uheldig at nyde noget af denne Sene, se sine Lemmer trække sig sammen paa samme Maade.

Patientens Tro har meget at sige for hans Helbredelse, thi Indianeren har lige saa blind Tillid til sin Medicinmand som et Barn til en mere intelligent Læge. De Ceremonier og Bønner, der anvendes, er ogsaa beregnede paa at indgyde denne Følelse, og den Virkning, de saaledes gør paa den syge Mands Sind, reagerer utvivlsomt heldigt paa hans legemlige Konstitution.

Cherokeernes Lægevidenskab er blot en erfaringsmæssig Udvikling af Fetich-Idéen. Frembringes Sygdommen af en Kanin, maa Modgiften være en Plante, der kaldes »Kanin-Føde«, »Kanin-Øre« eller »Kanin-Hale«; for Drømme om Slanger bruges Planten »Slange-Tand«, for Orm en Plante, der ligner Orme, for Øjenbetændelse en Blomst, der ligner og bærer Navn af »Dyre-Øje«. En gul Rod maa være god, naar Patientens Opkastning er gul, en sort, naar der danner sig sorte Ringe om Øjnene, og i begge Tilfælde faar baade Sygdommen og Planten Navn efter Farven. Et Opkog paa Burrer maa helbrede for Glemsomhed, thi intet hænger paa som en Burre, og et Opkog paa de sejge Rødder af »Djævelens Støvlebaand« maa egne sig til at hærde Boldspillerens Muskler, fordi de næsten er stærke nok til at standse Plovjernet i dens Fure.

Det er klart, at et saadant System maa føre til langt flere Skuffelser end Helbredelser, og dog er det ikke saa længe siden, at Halvdelen af vor egen Anvendelse af Medicin var baseret paa samme Idé; Middelalderens Læger lærte at

similia similibus curantur, og hvem af os har ikke hørt, at »Hundens Haar læger dens Bid«?

Indianernes fuldstændige Uvidenhed om de virkelige medicinske Principper viser sig ved, hvad de foreskriver de Syge. Med Undtagelse af Fasten træffes der ingen Foranstaltninger for, at den Syge skal komme sig eller befinde sig nogenlunde vel. Selv Fasten er ligesaa meget en religiøs Regel som en medicinsk Forskrift; thi i de fleste Tilfælde maa ogsaa Lægen afholde sig fra at spise, indtil Solen gaar ned.

Da Indianerens Køkken er overmaade begrænset, tilberedes der ingen lækre eller appetitvækkende Retter for Patienten; han maa spise de samme tunge, klægede Majsmel-Skiver og Brød, bagt af Bønner, som er hans Hovednæring, naar han er rask. I de fleste Tilfælde forbydes det ham at spise visse Slags Føde som Egern, Fisk, Kalkun o. s. v., men Grunden er ikke den, at disse Ting anses for skadelige for Helbreden, som vi forstaar det, men fordi de staar i en mystisk Forbindelse med Sygdommens Aand. Hvis saaledes et Egern har givet Aarsag til Sygdommen, maa Patienten ikke spise Egernkød; hvis Sygdommen er Gigt, maa han ikke spise Benet af noget Dyr, fordi Lemmerne i Almindelighed er Sædet for denne Plage.

Kali, Salt og varm Føde er altid forbudt, naar der overhovedet forekommer Indskrænkninger i Kosten, men ogsaa her tjener Forbudet i ni af ti Tilfælde kun til at frembringe Ubehag i Stedet for at virke velgørende. Kali kommes næsten i alle Cherokeernes Fødevarer, idet Kali

Potaske træder i Stedet for Salt, der sjældent bruges, fordi det er indført af de Hvide. Deres Bønner og Kastanjebrød, Majsmelskiver, Majsgrød og Vælling koges alle i en Lerpotte, alt indeholder Kali og alle, med Undtagelse af Vællingen, spises varmt. Koldt er deres Brød ligesaa haardt og smagløst som en Klump Dejg fra den foregaaende Dag, og at tvinge et Menneske til at leve paa saa ufordøjelig Føde og tilmed spise den kold uden saa meget som at krydre den med en Smule Salt, skulde synes tilstrækkeligt til at slaa Vedkommende ihjel ogsaa uden Lægens Hjælp. Saltet eller Kalien, der er saa strengt forbudt, er i Virkeligheden styrkende og apetitvækkende og virker i mange Tilfælde helbredende; men saaledes er nu deres Sundhedsregler.

I alvorlige Tilfælde afsondres Patienten, og ingen Fremmede faar Tilladelse til at betræde Huset. Ved første Øjekast skulde dette synes at være en virkelig Forsigtighedsregel for at sikre den Syge Hvile og Ro; men dette er ikke Tilfældet. Nødvendigheden af Ro er rimeligvis aldrig faldet nogen Cherokee-Læge ind. Denne Forholdsregel har kun til Hensigt at hindre direkte eller indirekte Berøring med Kvinder under deres Sygdomme, idet Nærværelsen af en Kvinde, der f. Eks. skal føde, eller blot Nærværelsen af en, der kommer fra et Hus, hvor en Barselkvinde opholder sig, anses for at ophæve Virkningen af Lægens Behandling. Af denne Grund er alle andre Kvinder end de, der hører til Husstanden, udelukkede; selv Børn, der kommer fra et saaledes befængt Hus, maa

ikke komme ind. Det hedder saaledes i en af deres Besværgelser, at Patienten »skal afholde sig fra at berøre et Egern, en Hund, en Kat, en Bjerg-Ørred eller en Kvinde«, ligesom han maa have sin egen særlige Stol at sidde paa i de fire Dage, han er under Lægebehandling.

Under en bestemt Børnesygdom er det forbudt at bære Barnet ud i fri Luft, ikke for at sikre Barnet Ro, eller fordi det ikke maa udsættes for den kolde Luft, men fordi det er Fuglene, der sender Sygdommen, og skulde en Fugl tilfældig flyve hen over dets Hoved, vilde dens Vingeslag vifte Sygdommen tilbage i Barnets Legeme.

For yderligere at karakterisere Cherokee-Indianerens Synspunkt overfor alvorlige Sygdomstilfælde skal anføres en af de talrige hellige Formularer, der benyttes af Medicinmanden, f. Eks. ved Barnefødsel. Hensigten er her at skræmme eller lokke Barnet til at komme frem ved, dersom det er en Dreng, at fortælle ham, at der kommer en hæslig gammel Kone, hvis det er en Pige, at hendes Bedstefader er lige i Nærheden.

Forklaringen herpaa er den, at en gammel Kone altid er en Skræk for alle Smaadrenge i Nabolaget, fordi hun bestandig driller og forskrækker dem med at sige, at hun vil blive ved at leve, til de er voksne og saa tvinge dem til at ægte sig, grim og rynket som hun er.

Af samme Grund er Morfaderen særlig frygtet af alle Smaapiger, og intet vil faa en Børneskare til hurtigere at løbe hjem end at sige, at den Gamle kommer anstigende.

Da Barnets Køn jo altid er usikkert, henvender Lægen sig først til Drengen med sin Formular, og hvis dette ikke hjælper, til Pigen med en tilsvarende. Besværgelsen er saalydende:

»Hør! Du lille Mand, skynd dig nu op. Der kommer en gammel Kone. Den skrækkelige nærmer sig og er lige herved. Kom hurtig! Tag din Seng og lad os løbe! Yu!«

»Hør, Du lille Kvinde, skynd dig nu op. Der kommer din Bedstefader. Den frygtelige gamle Fyr nærmer sig og er lige herved. Kom hurtig! Tag din Seng og lad os løbe! Yu!«

VII.

Hemmelige Broderskaber blandt Zunierne.

Zunifolket bebor den vestlige Del af Ny Mexico langs Zunifloden, en Biflod til den lille Coloradoflod, hvor det har haft sit Hjem i adskillige Aarhundreder. Tre Mil øst for dets Hovedstad strækker sig et overordentlig smukt Højdedrag, bestaaende af rød og hvid Sandsten, kaldet Kornbjerget, og her ligger Levningerne af den gamle Zuniby.

Sagnet fortæller, at en stor Oversvømmelse engang fordrev Zunierne fra det Sted, hvor de nu bor, i Dalen lige under Bjerget, saa de maatte søge Ly oppe paa dette imod Vandet, der vedblev at stige, til det naaede Toppen, og for at forsone det fjendtlige Element ansaas et Menneskeoffer for nødvendigt. En ung Mand og Kvinde, Søn og Datter af to Præster, kastedes da i Havet, og to høje Klippetinder, der siden ved Vejrligets Indflydelse er bleven adskilte fra Hovedbjerget, betragtes endnu den Dag i Dag

af Zunierne som de to Unge, der er bleven forvandlede til Sten og anraabes som »Fader« og »Moder«.

Mange af Zuniernes Sagn og Skikke er knyttede til dette Bjerg, hvis Tinder er dækket af udstrakte Ruiner af den forlængst forladte Stad, og rundt omkring findes endnu Altre og Samlinger af hellige Genstande, hvortil Stammens forskellige Broderskaber bestandig har søgt.

Af disse Broderskaber eller hemmelige Ordener findes der 13 i Zuni, i mange af hvilke Kvinder og Børn spiller en fremtrædende Rolle, og dertil kommer det særlig mytologiske Broderskab »Kokko«. I dette indvies alle Drenge, medens kun faa Pigeborn indtræder deri. For disse sidstes Vedkommende er Indtrædelsen nemlig en frivillig Sag; bliver en Pige Medlem deraf, maa hun aldrig gifte sig, og hun opfordres derfor ikke til at indtræde i »Kokko«, før hun har naaet en saadan Alder, at hun fuldt ud forstaar det alvorlige Ansvar, hun derved paatager sig.

Vi skal nu følge Zuniernes Sagn fra den ældgamle Tid, da dette Folk først kom til denne Verden. —

Paa deres Vandring hertil passerede de gennem fire Verdener, alle beliggende i denne Verdens Indre, og Vejen fra Mørke til Lys førte gennem et stort Rør. Fra den inderste Verden ledsagedes de paa Vej af to smaa Krigsguder: *Ahaiuta* og *Maasewi*, Tvillingbrodre og Sønner af Solen, og udsendte af denne for at føre dette Folk til ham.

Tidligt om Morgenen naaede de denne Verden, og da de fik Øje paa Morgenstjernen, glædede de sig og sagde til Krigsguderne: »Vi ser Eders Fader, som I har fortalt os om!« — Men Guderne svarede: »Nej, dette er Krigeren, der kommer før vor Fader!« Og da Solen stod op, faldt Folket til Jorden, og de bøjede deres Hoveder i Frygt.

Da man havde vandret en Tidlang, besluttede man, at Medicinmanden *Kavimosa* skulde sende sin Søn og Datter i Forvejen, for at de kunde finde et passende Sted til at grundlægge en By, og Søskendeparret steg da op paa en Fjeldtinde, hvorfra de kunde se vidt ud over Landet.

»Hvil Du nu her, min Søster, thi Du er træt!« sagde den unge Mand; »jeg skal nok gaa alene.« — Træt og udmattet som hun var, faldt Pigen snart i Søvn, og da Broderen kom tilbage, blev han betagen af Søsterens overvældende Skønhed. De forblev nu en Tid sammen paa Bjerget, og ved deres Forening blev de forvandlede: den unge Mand til et hæsligt Uhyre, kaldet *Koyemeshi,* og Pigen til en Skabning med snehvidt Haar ved Navn *Komoketsi.* Fra denne unaturlige Forbindelse stammer Hermafroditen.

Broderen sagde nu til Søsteren: »Vi ligner ikke længer vort Folk, lad os derfor grunde vort Hjem paa dette Bjerg. Men det er ikke godt for os at være ene, vent derfor her, mens jeg gaar ud og forbereder et Sted for de andre.« Efter at være steget ned fra Bjerget lod han sin Fod slæbe gennem Sandet paa Sletten nedenunder, og straks dannede der sig en Flod og en Sø, og

paa Bunden af denne Sø en Samling Huse, i hvis Midte der fandtes et helligt Hus eller en »Kiva« med mange Vinduer, for at de, der ikke maatte faa Adgang dertil, derigennem kunde se paa Dansen indenfor.

Da han havde fremtryllet disse Ting, vendte han tilbage til Søsteren paa Bjerget, hvorfra de nu kunde se deres Folk nærme sig. Siden den Tid har Bjerget baaret Navnet *Kokokshi,* idet Kokshi betyder »god«.

De første af Zunierne, der overskred Floden, var Bjørneklanen, Kornklanen og Sandhøj-Trane-Klanen; men da de var naaet midt ud i Floden, blev deres Børn forvandlet til Skildpadder, Frøer, Slanger, Ænder og Ørentviste, som gav sig til at bide og knibe, mens de klyngede sig fast om Mødrenes Hals. Rystende af Skræk lod Mødrene dem falde i Floden, og da Krigsguderne savnede Børnene og spurgte: »Hvor er de Smaa?« — svarede Mødrene: »Vi blev bange og lod dem falde i Vandet.« Da raabte Guderne til Resten af Folket: »Vent, vent, til vi har faaet talt med Jer!« Hvorpaa de bød Kvinderne fatte Mod og holde fast paa Børnene, til de var komne over Floden. Disse adlød nu Gudernes Befaling og bar de Smaa over, skønt de blev forvandlede ligesom de første. Da de havde naaet dtn modsatte Bred, antog Børnene igen deres gamle Skikkelse paa Hænderne nær, som var bleven forsynede med Svømmehud. Men *Ahaiuta* gennemskar Svømmehuden med sin Stenkniv, saa de igen fik deres naturlige Udseende.

De Mødre, som havde ladet deres Børn falde i Floden, sørgede nu og vilde ikke lade

sig trøste, ligesom Medicinmanden, der raabte: »Ak, hvad er der dog blevet af de Smaa?« *Ahaiuta* og *Maasewi* lovede da at gaa ned og se, om de kunde skaffe Underretning om dem, og da de var steget ned i Søen, fandt de der den smukke Kiva, hvor Børnene var forsamlede. Men nu var de igen bleven forvandlede, de var ikke længer Kryb, men saa ud som de to Søskende, og siden den Tid er de bleven tilbedte som Guder og kaldes *Kokko*. Men de smaa Krigsguder kendte dem igen og tiltalte dem som »mine Børn!« og de svarede: »Sæt Jer ned og fortæl os om vore Mødre!« Da nu Guderne fortalte dem, at deres Mødre vedblev at være ganske utrøstelige over at have mistet dem, svarede de: »Sig til vore Mødre, at vi er ikke døde, men lever og synger paa dette smukke Sted, som ogsaa er deres Hjem, naar de sover. Her skal de vaagne og bestandig være lykkelige. Vi er her for at gaa i Forbøn hos vor Fader, Solen, at han maa give vort Folk Regn og Jordens Frugter og alt, hvad der er til deres Bedste.«

Ført af de to Krigsguder drog Zunierne derpaa videre til det Sted, hvor Zuni-Byen nu ligger; men en Del af dem blev tilbage ved en Kilde omtrent 3 Mil vest for Zuni og grundlagde der Landsbyen »Den varme Kilde«.

Søskendeparret *Koyemeshi* og *Komoketsi* steg imidlertid ned igennem Bjergets Indre til Bunden af Søen, den evige Saligheds Vande. Paa Vejen findes fire Kamre, hvor Parret dvælede under Vandringen, og hvor nu til Dags de to Kokko-Præster hviler sig paa Rejsen til de hellige Vande. Og saa lettroende er Folket, at

Præsterne virkelig indbilder dem, at de stiger gennem Bjerget ned til Søen. —

Engang da *Kæklo,* Kokkoernes store Fader, befandt sig langt ude i Nordvesten, saa han en Mængde forskellige Veje for sig, men da han ikke vidste, hvilken der førte til hans Folk, gav han sig til at græde bitterlig, ja, Mærkerne af hans Taarer kan endnu ses i hans Ansigt. En And, som hørte nogen græde, kom da frem og spurgte om Grunden til hans Sorg.

»Jeg vil drage til mit Folk; men der er saa mange Veje, at jeg ikke ved, hvilken der er den rette!« — »Jeg kender alle Veje, og jeg skal føre Dig til dit Folk,« svarede den kloge And.

Da den nu havde fulgt *Kæklo til* Aandesøen, sagde den: »Her er Kokkoernes Hjem; nu skal jeg føre Dig til Kivaen og aabne Døren for Dig.« Da *Kæklo* var traadt ind gennem Døren og saa alle dem, der var forsamlede her, sagde han: »Lad mig se, er hele mit Folk tilstede? — Nej, den fjedrede Slange er her ikke. Han maa indfinde sig!« Og to af Kokkoerne blev sendt ud efter ham.

Den fjedrede Slange har sit Hjem i den før omtalte varme Kilde, og dens Stemme kan bestandig høres dybt nede i det kogende Vand.

Da engang i gamle Dage en ung Pige strejfede alene om i Nærheden af denne Kilde, saa hun et smukt Drengebarn, der var i Færd med at bade sig i dens Bølger. Hun blev saa betagen af Drengens Skønhed, at hun tog ham med sig hjem og fortalte sin Moder, at hun havde fundet denne yndige, lille Dreng. Moderens Instinkt sagde hende, at det ikke var et rigtigt

Barn, og hun sagde det til Datteren; men denne holdt fast ved, at hun vilde beholde den Lille som sit eget Barn. Hun svøbte ham omhyggeligt i Bomuldstøj og lagde sig til at sove med Drengen i sin Arm. Om Morgenen undrede Moderen sig over, at Datteren ikke viste sig, og hun sendte sin anden Datter ind for at kalde paa hende. Da denne traadte ind i Soveværelset, fandt hun hende sovende omslynget af en stor Slange. Forældrene blev nu kaldt til og sagde: »Dette er en eller anden Gud, min Datter; Du maa bringe ham tilbage til hans Bølger!« Og Pigen bragte da Slangen til den varme Kilde, mens hun undervejs besprængte den med indviet Mel. Da de naaede til Kilden, gled Slangen ned i den, og Pigen fulgte med og blev dens Hustru.

Imidlertid kom den fjedrede Slange snart tilbage med de to Kokkoer, der var sendt ud efter ham. Dog drog de ikke hen over Jorden, men kom ad de underjordiske Vande, der strømmer fra Kilden til Aandesøen. Da Slangen var kommen, udstedte *Kæklo* sine Befalinger til Forsamlingen; han udpegede nogle, der skulde drage mod Nord, Syd, Øst og Vest, til Himlen og til Jorden for at skaffe Kornsorter til Zunierne; thi før denne Tid havde Zunierne ernæret sig af Frø og Græs.

»Naar Kornet er samlet,« sagde *Kæklo* til Slangen, »skal Du bringe det med Vandet til Zunierne og sige dem, hvad de skal gøre dermed. Jeg skal gaa forud og forberede dem paa dit Komme.«

Og hans Folk svarede: »Du er vor Fader,

Du skal ikke vandre til Fods!« hvorpaa ti af Kokkoerne fulgte med og bar ham paa deres Ryg, og naar de blev trætte, afløste de hinanden.

Ni Dage før Sendebudenes og Slangens Ankomst besøgte *Kæklo* Zunierne og fortalte Folket om Kokkoerne, hvordan de fremtidig skulde træde i deres Sted og overholde deres Ceremonier, og han bød dem at gøre Drengene til Medlemmer af Kokko-Broderskabet; dog maatte den dermed forbundne Indvielsesceremoni kun finde Sted hvert fjerde Aar. Desuden berettede han Folket sin egen Historie, hvorledes Anden havde hjulpet ham og ført ham hjem til hans eget Folk. — —

Efter i ovenstaaende at have givet et kort Uddrag af Zuniernes Mytologi, hvis umiskendelige Slægtskab med et senere Kapitels Skabelsessagn let falder i Øjnene, skal vi gaa over til at beskrive Zunibarnets religiøse Opdragelse, i hvilken Mytologiens Sagn spiller en saa betydelig Rolle. Først skal vi kaste et Blik paa de almindelig anvendte Fødselsskikke.

Saafremt Forældrene ønsker, at det ventede Barn maa blive en Datter, gaar de sammen til »Moderklippen«, hvor de opsender deres Bønner og nedlægger deres Offer, idet de anraaber deres store Fader, Solen, om, at Barnet maa blive en Datter, der kan vokse op i alle en god Kvindes Dyder og særlig faa den Gave at kunne væve smukt og være dygtig til at udføre Pottemagerarbejde.

Ønsker de derimod en Søn, følges de til Alteret ovenover, og her ved »Faderklippen«s

Bryst beder de sammen til den store Fader, og ofrer deres Fjerstokke, for at han skal hjælpe dem til en Søn, der kan faa Magt til at overvinde sine Fjender og gøre sig bemærket i Kokko-Broderskabet og andre Ordener samt gøre sig Markerne underdanige, saa de skænker rig Grøde.

I begge Tilfælde bestrør de Altrene med indviet Mel, og bliver de ikke bønhørt, nærer de Paagældende ingen Tvivl om, at en af dem ikke har opsendt sin Bøn med tilbørlig Alvor.

Zunibarnet kommer til Verden omgiven af Ceremonier. Under selve Fødselen er kun Mormoderen og to kvindelige Læger tilstede; men saa snart det er født, træder Farmoderen ind og medbringer som Gave til den Nyfødte en stor Lerskaal, hvori der ligger et lille bitte Tæppe. Derpaa tilbereder hun af Yuccaplantens Rødder varmt Sæbevand i Skaalen og bader Barnet deri, alt medens hun opsender Takkebønner for det Liv, der er skænket dem, og beder for Barnets Fremtid. Dernæst tager hun varm Aske, opblødt i Vand, i sin hule Haand og indgnider dermed hele det lille Legeme med Undtagelse af Hovedet, hvilken Proces gentages hver Morgen, saa længe Barnet er spædt, medens dets Ansigt indsmøres med den samme Dejg, til det er et Par Aar gammelt. Zunierne paastaar, at fire Dage efter Barnets Fødsel gaar det første Skind af under denne Afgnidning og erstattes af et nyt.

Nu lægger Farmoderen Barnet i Armene paa Mormoderen, som derefter pusler det og svøber det i et Stykke Bomuldstøj. Imidlertid reder Farmoderen et Leje af varmt Sand ved Mode-

rens højre Side, idet hun arrangerer et køligt Sted for Barnets Hoved, lægger den Lille derpaa og tildækker den med det lille Tæppe, hun selv bragte med. Paa Barnets højre Side anbringes en hvid Majskolbe, hvis Art retter sig efter Barnets Køn.

Fjerdedagen efter Fødselen bades Barnet paany i det varme Sæbevand af Farmoderen, der atter fremsiger en lang Bøn; i de første ti Dage efter Fødselen forbliver hun nemlig i Svigerdatterens Hus, passer denne og hjælper med ved Forberedelserne til den forestaaende Festlighed.

Den tiende Dags Morgen tages Barnet op af sit Sandleje, som det ikke længer skal benytte, og bæres paa Farmoderens venstre Arm ud for første Gang at hilse den opgaaende Sol, medens hun trykker den omtalte Kornkolbe ind imod dets Bryst. Til venstre for Farmoderen gaar Moderen, og de to Kvinder stror en Stribe indviet Mel paa Vejen som Billede paa den lige Vej, Barnet skal følge for at vinde Gudernes Gunst. Saaledes bliver det første, Barnet i sit Liv faar at se, den ypperste Genstand for deres Tilbedelse, og længe før dets smaa Læber er i Stand til at fremstamme en Bøn, har Farmoderen fremsagt den for den Lille. Skønt Zunierne dyrker mange Guder, deriblandt deres Forfædres Aander, er de dog kun Midlet, hvorved man stræber frem imod den ene store Fader for dem alle — Solen.

Naar de er kommen tilbage til Huset, bader Farmoderen igen Barnet i Yuccavand, hvorpaa det for første Gang bliver lagt i sin Vugge.

Her fastspændes det med Armene ned langs Siden, saa det ikke kan røre en Haand. Ofte forsynes Vuggen med et hætteagtigt Dække af tykke Tæpper, og undertiden anbringes to Reb i Vuggen, saa den danner en Gynge. —

Samme Morgen bader Farmoderen begge Forældrene i Yuccavand, Moderen over hele Legemet, Faderen kun paa Hovedet. Forældrenes hele Husstand samles nu i Barnets Hjem, og enhver af Faderens kvindelige Paarørende medbringer et lille Tæppe som Gave til Barnet. Forsamlingen deltager saa i en Fest, under hvilken Mormoderen fører Forsædet, og ved Festens Slutning bæres Barnet af Faderens ældste Søster til Farmoderens Hjem for at fremvises for Bedstefaderen, der anraaber Solen om at skænke Barnet sin Velsignelse.

Den tvungne Indvielse i Kokko-Broderskabet foregaar under Ceremonier, der nøje svarer til de Instrukser, der blev givet ved dets Stiftelse, ligesom de derved anvendte Masker hentyder til den oprindelige elled aandelige Kokko.

Guddommen *Kæklo* rider ligesom i gamle Dage paa Ryggen af Aanderne og forkynder Slangens Nærmelse. Naar han om Morgenen er ankommen til Landsbyen, deler han sin Tid mellem Kivaerne, hvoraf der i Zuni findes seks, en for hvert af de fire Himmelhjørner, for Zenith og for Nadir. Fra disse Forsamlingshuse lader han Kokkos Befalinger udgaa til Folket

og beretter Historien om *Kæklo* - og Sendebudene, der samler Kornsorter paa Jorden. Naar Solen staar op, forsvinder han.

Den næste Morgen gør de, der skal repræsentere Kokko, Fjerstokkene i Stand, og midt paa Dagen plantes disse i Jorden. Om Natten begiver hver sig til sin Kiva, og her tilbringer de de følgende otte Nætter, i hvilken Tid det er dem forbudt at beskue en Kvindes Ansigt. Tiden hengaar under Røgning og Samtale samt med Indøvelse af den forestaaende Ceremoni.

Paa den anden Dag gaar de alle ud for at hente Brænde, som de bærer hjem paa Ryggen; thi saaledes bar de Gamle sig ad, før man kendte til Anvendelsen af Lastdyr.

Den tredje og fjerde Dag tilbringes ligeledes med at hente Brænde, og paa denne sidste Dag begiver de ti Mænd, der skal forestille de afdøde Aander, sig sammen med den, der skal fremstille *Sisiki,* Koyemeshiernes Oldefader, gennem Landsbyen og spørger efter de Drenge, der skal indvies.

Udenfor de Huse, hvor der findes Drenge, der er gamle nok til at deltage i Broderskabet, standser de, og en af dem gaar ind, byder Drengens Moder Godmorgen og spørger om Navnet paa hendes Søn. Hun svarer: »Han har intet Navn!« og beder Aanderne skænke ham et, hvorpaa Manden atter gaar ud til sine Kammerater og meddeler Kvindens Ord.

Undervejs fra Kivaen gennem Landsbyen tildækker Indianeren sit Ansigt for ikke at komme til at se paa de Kvinder, han maatte møde.

Den femte Dag gaar de paa Harejagt; men

det er nok at fange én Hare. Denne bæres af Oldefaderen hen til den nordlige Kiva, hvor han flaar den og udstopper Skindet med Cederbark; en Smule Mel anbringes i Hjertets Sted, Øjenhulerne fyldes med Guldglimmer og et Rør stikkes fra det indvendige Fyld ud gennem Munden.

Den sjette Dag hentes der atter Brænde, og paa den syvende tildannes der Offerstave af Ørnefjer; paa den ottende Dag males de Masker, der skal anvendes. Naar disse er færdige, bringer ældre og yngre Mænd dem og de andre Prydelser ud til et afsides Sted i Bjergene, hvor de iføre sig dem for derpaa at vende tilbage til Landsbyen, saa snart Maanen dukker frem.

Den højtidelige Optagelse i Kokko-Broderskabet finder kun Sted hvert fjerde Aar, og ingen Dreng, der er over fire Aar, kan efter Døden optages i Kokkos Kiva paa Bunden af Søen, med mindre han har modtaget Kokkoernes hellige Aandepust. Derfor er de, der forestiller disse, under Ceremonierne i Besiddelse af dette. Foruden Sendebudene fra de fire Himmelhjørner, Himlen og Jorden, er Solens Fader, ti Koyemeshier og Slangen tilstede. Sendebudene fra Nord bærer gule Masker, de fra Vest blaa, fra Syd røde og fra Øst hvide, de fra Himlen alle Slags Farver og de fra Jorden sorte.

De indfinder sig i Landsbyen efter Solnedgang. Slangen, der er lavet af Huder, er omtrent 12 Fod lang og 18 Tommer i Gennemsnit. Bugen er malet hvid, Ryggen sort, dækket med hvide Stjerner, der ifølge Skik og Brug fremstilles ved en Slags Halvcirkel. Halsen hviler

paa et Slags smukt dekoreret Alter, der bæres af to Kokkoer, medens Halen holdes af Præsten, som uafbrudt blæser i en stor Konkylje; denne bæres i højre Haand, Slangen i venstre.

Nu drager Kokkoerne gennem Byen, hvor de begiver sig til hver af Kivaerne og stikker Slangens Hoved ind gennem Lugen, for at de, der har Lov til at opholde sig derinde, kan faa Guden at se. Til sidst bringes den til Jordens Kiva, hvis Vægge er smykkede med Billederne af to Slanger, der næsten naar hele Stuen rundt, saa deres Hoveder mødes i Rummets nordlige Ende. Her opstilles Guden imellem de to Slangehoveder, og de andre Kokkoer trækker sig tilbage til deres respektive Kivaer, hvor de modtages af de der forsamlede Medlemmer af forskellige hellige Broderskaber. Naar Kokkoerne har fjernet sig, begiver de ti Koyemeshier sig til deres Hus, der ikke er et helligt Forsamlingshus, men udvalgt iblandt Ulve-Klanen.

Kokkoerne synger og danser nu skiftevis i hinandens Kivaer, indtil den første Lysstribe bebuder, at Dagen gryer. Da stikkes Slangens Hoved ud gennem en Aabning i Sidevæggen, saa alle kan se den. Bag Dyret staar imidlertid den gamle Præst og puster gennem dets Krop, hvorved han frembringer den ejendommelige Lyd, som han har vedligeholdt Natten igennem, og som skal efterligne et Søuhyres Brølen. Dog kommer Slangen kun til Syne i det usikre Lys, lige før Dagen gryer.

Solens Fader forbliver i Jordens Kiva hos Slangen, og saa snart Solen staar op, indfinder Sendebudene sig hver med sin Fjerstok og

Majskolbe. Først nærmer Sendebudet fra Nord sig til Slange-Præsten, rækker ham sin Fjerstok og en gul Majskolbe og beder, at Slangen maa skænke hans Folk Jordens Sæd; dernæst overrækker Sendebudene efterhaanden hver sin Fjerstok tillige med en blaa, en rød, en hvid, en mangefarvet og en sort Majskolbe, og alle beder den samme Bøn. Allerede ved Indtrædelsen i Kivaen har de aftaget deres Masker, saa de ikke ved denne Lejlighed fremstaar som Kokkoer, men blot som Mænd, der beder til Kokko; efter Ceremonien ifører de sig igen deres Masker og vender tilbage til deres egne Forsamlingshuse.

Nu stiger den, der forestiller *Sisiki* (Koyemeshis Oldefader) op ad Stigen, der fører til Nordkivaen, standser udenfor Lugen, holder den udstoppede Hare for Munden og taler gennem Røret: »Jeres lille Bedstefader er sulten; han ønsker noget at spise; bring ham noget kogt Kød!«

Koyemeshierne adlyder straks »den lille Bedstefader«; de begiver sig til de Hjem, hvor der findes Børn, som skal optages, og beder om Mad; ved denne Lejlighed giver de da Drengen det Navn, han skal bære, idet han indtil nu blot er betegnet som »lille Dreng«, »yngste Dreng« eller »ældste Dreng«. — Koyemeshierne tager imod Maden og bringer den hen til Nordkivaen, hvor den deles og bringes videre til de andre Kivaer. Hertil benyttes Bønner af samme forskellige Farver som Majskolberne, og hver Farve bringes til den tilsvarende Kiva, hvor der afholdes et prægtigt Maaltid.

Derpaa bemaler Kokkoerne deres Legemer hver med sin Farve og begiver sig gennem Landsbyen for at plante deres Fjerstokke hver i sin Retning, hvorefter de trækker sig tilbage.

Saa snart Sendebudet fra Nord er kommen tilbage til sin Kiva, drikker han af Medicinvandet, som imidlertid er bleven tilberedt af Præsten for det store Ild-Broderskab, og denne deltager nu med nogle af sit Folk i Opførelsen af et Sandalter. Dette opføres i Nordkivaen. Først anbringes det almindelige gule Sand, i hvis Midte Skaalen med Medicinvandet sættes, og derover strøes der hvidt Sand. Sendebudene og deres Brødre afbildes paa Alteret, der er c. 12 Fod i Gennemsnit, og om det hele snor Slangen sig.

Nu dukker Sendebudene igen frem fra deres Kivaer, hver med et langt Knippe Jucca-Ris, til hvis Ende der er fæstet forskelligfarvet Majs, og til dem henvender enhver sig, der ønsker en rig Høst, alt efter den Farve Majs han begærer, og modtager samtidig et stærkt Slag af Riset. Saaledes hengaar Dagen, og ved Aftentid begynder Ceremonierne ved Drengenes Optagelse i Broderskabet.

Solens Præst træder ind paa den hellige Firkant og angiver ved forskellige Melstriber, som han strøer i Kivaen, hvor Kokkoerne skal indtage deres Pladser. Derpaa begiver Fadderne sig ned langs Melstriben, hver med sit Barn fastgjort til Ryggen med et stramt Tæppe, og eftersom de passerer forbi Kokkoerne, slaar hver af disse Barnet med sit Ris, hvad der ofte kan lokke Taarerne frem. Efter

at have passeret Rækken, træder Fadderen ind i Nordkivaen, hvor en Præst fra det store Ildbroderskab træder ham i Møde og spørger: »Hvem er din Kokko?« Naar Fadderen har svaret, faar han Ordre til at vælge en Fjer for sin Dreng. Disse Fjer prydede før Figurernes Hoveder, men er i Forvejen bleven indsvøbte i Majsblade og bragt til Præsten af de paagældende Faddere. Han fæster nu Fjeren, en blød, dunet Ørnefjer, til Barnets Skalplok, hvorpaa han modtager en Drik af det hellige Vand, som Medicinmanden øser op af Skaalen med en Muslingskal fastgjort til et langt Rør. Ogsaa Barnet drikker deraf og gentager en Bøn efter sin Fadder, hvorpaa de forlader Kivaen og begiver sig til den nordlige Side af den hellige Firkant, hvor Drengen knæler ned og omfatter Fadderens bøjede Knæ, medens denne trækker ham tæt ind til sig ved Hjælp af Tæppet.

Nu optræder der fire nye Kokko-Skikkelser, som hver slaar Barnet fire Gange over Ryggen med sit Yuccaris, efter at de først med Foden har undersøgt Tykkelsen af Barnets Klædning; thi dette maa ikke have andet over Ryggen end det ene Tæppe, som Fadderen har skænket det.

Naar Ceremonien er til Ende, følger Drengen hjem med sin Fadder, hvor et udsøgt Maaltid venter dem.

De natlige Ceremonier foregaar i Syd- og Øst-Kivaerne, hvortil Kokkoerne begiver sig. Fadderen tager her Plads paa et Stentrin, der strækker sig langs hele Rummet, og Drengen sætter sig ligeledes derpaa imellem hans Knæ.

Til højre for Fadderen sidder hans Hustru, til venstre hans Søster. Er Hustruen ikke tilstede, sidder den ældste Søster til højre, den yngste til venstre.

Nu træder Solens Fader ind og sætter sig paa en Trone, der er opstillet for ham i Værelsets vestlige Ende; et indviet Tæppe dækker Væggen og et andet er udbredt over Gulvet til at sidde paa; det hele er rigeligt smykket med hvide Skærf, vævede Bælter og Halskæder af Turkiser og andre kostelige Perler. Til begge Sider sidder de to unge Præster, som har rejst Tronen, og til venstre for Præsten og Solens Fader tager Ypperstepræsten og Jordens Præstinde Sæde. Resten af Stentrinnet er optagen af Drengene og deres Kammerater. Den, der forestiller den lille Krigsgud *Ahaiuta*, har Plads til venstre for Ild-Alteret og holder det hellige Baal vedlige. Alle, Solens Fader iberegnet, kommer ind med Hovedet først; de sætter Panden mod Stenpladen over Ilden, slaar en Kulbøtte og springer saaledes ind i Værelset paa alle fire, og saaledes kryber de hen til deres Pladser. Efter Solens Fader kommer Sendebudet fra Nord og derpaa de andre i hurtig Følge saaledes at den, der kommer efter, stadig passer at sætte Hænder og Fødder nøjagtigt i Formandens Spor.

I begge Kivaerne er der til Sæde for Kokkoerne lavet smaa Sandbunker c. 18 Tommer i Gennemsnit og 1 Fod i Højden.

Naar alle har taget Plads, rejser Sendebudet fra Nord sig, tager sit Yuccaris og gaar hen til den Gruppe, der sidder til højre for

Indgangsstigen. Idet han omfatter Riset med begge Hænder, nærmer han sig hvert enkelt Barn og aander fire Gange paa Riset, mens han holder det tæt hen for Barnets Mund, for at dette hver Gang kan indaande den hellige Aande, som stryger hen over Fjerene fra Kokkoens Mund. Den, der forestiller Solens Bedstefader, bærer foruden Riset Haren, og hen over begge meddeler han den hellige Aande til Barnet. Medens dette foregaar lægger Fadderen sine Hænder over Barnets Øjne, for at det ikke skal se Kokkoerne altfor nærved, og naar alle Sendebudene saaledes har været hos hvert enkelt Barn, stikker de Riset i Bæltet, tager Plads midt i Kivaen, sætter igen Hovedet mod Ildstenen, slaar en Kulbøtte og kommer ud med Benene først.

Nu viser Slangen sig i Lugen, bragt derhen af Solpræsten og Slangepræsten. Ypperstepræsten, Buepræsten og Jordens Præstinde nærmer sig den hver med sin store Lerskaal og modtager heri det Vand, Slangen udspyer; hver af Fadderne fylder herfra sin lille Skaal med det hellige Vand, drikker selv deraf og giver Resten til Drengen. Skaalen er en Gave fra Fadderen, og med dette Vand bestænker Drengen siden den Majs, der er opdynget i hans Hjem. Naar alt Vandet er øst af de tre store Skaale, holder fire Mand et Tæppe frem og opfanger deri de forskellige Kornsorter, som Slangen udsender af sin Bug. Tre Præster tager nu Kornet herfra og fylder det i deres egne Tæpper, som bæres over venstre Arm, hvorfra de igen uddeler det til de Tilstedeværende. Sandet

fra de sammenfaldne Smaabunker samles ligeledes i et Tæppe, hvorefter det kaštes i Floden for ad denne Vej at føres til Kokkoernes Hjem.

Omsider vender Drengene hjem sammen med Fadderen og en anden Slægtning, og næste Morgen henter Fadderens Søster ham hjem og giver ham et godt Maaltid. Derpaa følger Fadderen ham et Stykke paa Vej ud østfor Byen, medens han strøer en Stribe Mel paa Jorden og beder en Bøn, som Drengen gentager. Dernæst danner han et Hul i Jorden og planter deri den Fjerstok, han har lavet til Drengen. I fire Dage maa denne ingen Kødspiser nyde, og den Fjer, der blev sat paa hans Hoved under Indvielsen, maa ikke fjernes før den fjerde Morgen, efter at Fjerstokken blev plantet. Han gaar da igen ud ad Vejen med sin Fadder, og denne ofrer nu Fjeren fra Drengens Hoved under en Bøn, som Barnet gentager.

Saaledes slutter Zunidrengens mærkelige Indvielse i Kokko-Broderskabet. —

Den frivillige Optagelse i Kokko-Broderskabet gaar ud paa at forny de Løfter, som hans Faddere i sin Tid har afgivet paa Drengens Vegne, hvorfor ogsaa baade hans Fader og Fadder bestandig indprenter ham den anden Optagelses store Betydning. Denne Indvielse finder Sted aarligt; men selv om Drengen har erklæret, at det er hans Ønske at indtræde i Broderskabet, kan Kokkoerne, naar de ser

ham og finder, at han er for ung, sende ham hjem igen for at vente til hans Hjerte er bleven visere.

Til denne Højtidelighed samles Fadderne og Drengene i den nordlige Kiva. Hver Dreng indtager efter Tur sin Plads og modtager sine Prygl, da disse er nødvendige, for at han kan blive optaget. Medens Sendebudene, som forhen skildret, tildeler Drengen de fire Slag over Ryggen med deres Yuccaris, staar de to af Koyemeshierne ved Siden af og tæller Slagene; de øvrige opholder sig imidlertid paa Pladsen udenfor, optagne af barnlige Lege, der vækker stor Munterhed blandt Folket.

Naar Drengene har faaet deres Prygl, sætter de sig igen, og de fire Sendebud træder nu hen til hver enkelt Dreng, aftager deres Masker, sætter dem paa Drengens Hoved og giver ham deres Yucca-Ris. Drengen slaar da Kokkoen en Gang over hver Arm og en Gang over hver Ankel; denne siger intet dertil, men Fadderen hvisker til Drengen, at han skal ikke være bange og blot slaa rigtig til. Naturligvis stirrer Drengene fulde af Forbavselse paa Kokkoerne, naar de genkender dem uden Masker, og saa snart disse har givet sig til Kende, forlader de Kivaen og styrter ud i Landsbyen, hvor de bruger deres Ris iflæng, hvad der menes at have helbredende Virkning paa dem, der rammes.

Imidlertid kaldes Drengene ind foran Præsterne, og Kokkopræsten holder en Tale til dem, meddeler dem nogle af Broderskabets Hemmeligheder og lægger dem paa Sinde, at hvis de

nogensinde skulde aabenbare, hvad der er betroet dem, vil de blive straffede med Døden og deres Hoved afhugget med en Stenkniv; thi saaledes har Guden befalet. Tillige fortæller de Drengene, hvorledes Guden Kokko kom her til Jorden, underviste Folket og bød dem træde i hans Sted ved Ceremonierne. Sluttelig beretter Præsten, hvorledes der engang i gamle Dage var nogle, der aabenbarede Hemmeligheden og sagde, at Kokkoerne ikke var rigtige Guder, men blot Mennesker, der havde udklædt sig som saadanne. Da Guden Kokko hørte dette, steg han ned paa Jorden og spurgte efter Drengene. Disse var imidlertid flygtede, og deres Mødre erklærede, at de ikke vidste, hvor de var. Da stampede Guden i Jorden, Klippen aabnede sig, og dybt nede i Bjergets Indre fandtes Drengene. Han bød dem komme op og afhuggede deres Hoveder med sin Stenkniv. Denne Historie er nok til at skræmme Børnene; de kan jo deraf se, at der ingen Frelse er for dem, naar Guden endog kan faa Klipperne til at aabne sig.

Nu deltager de alle i et Gæstebud i Kivaen, og Festen aabnes med en Bøn af Præsten. Derpaa tager han et Stykke Brød, der er tilberedt af alle Maaltidets Retter, ruller det sammen og lægger det ved Siden af sig. Naar Festen er forbi, bærer han det ned til Aandesøen, graver et Hul i Jorden og anbringer Brødet deri som et Offer til Guderne.

Hver af Drengene begiver sig nu til sin Fadders Hus, hvor dennes Moder og Søstre vasker Drengens Ansigt og Hænder i Yucca-

sæbevand og beder til, at han maa blive sine Løfter tro.

Naar Drengen herefter er vendt tilbage til sit Hjem, søger Faderen at udfritte ham og siger: »Da du nu ikke længer er et uvidende Barn, men en ung Mand, saa fortæl mig, hvad Præsten sagde til dig? Hvad syntes Du om Kokkos Ord?« — Men Drengen er bleven saa rædselsslagen, at han intet beretter. —

Naar en ung Mand bliver valgt til at forestille Kokko, oplæres han i, hvorledes han skal male sin Maske, hvorefter han om Natten begiver sig til en bestemt Kiva, hvor han lærer Sangen og Bønnerne. For bedre at fæstne disse i Erindringen holder han mellem Tommel- og Pegefinger et lille Stykke Krystal, som han putter i Munden og synker, saa snart han er færdig. Naar han da næste Morgen vaagner, er Sangen og Bønnerne uudslettelig indprentede i hans Hukommelse, og før han gaar hjem, modtager han et Slag med Yucca-Riset over sine Arme og Ankler.

Der findes kun faa Kvinder indenfor Kokko-Broderskabet. Naar en af disse bliver gammel, søger hun at finde en ung Pige, som vil paatage sig Løfterne ved hendes Død. Men naar den Gamle beder hende indtræde i Broderskabet, svarer Pigen: »Jeg kender ikke Broderskabets Hemmeligheder; Du maa tale med min Fader derom!« — Naar dette er meddelt Faderen, taler denne hele Natten igennem med Datteren, indprenter hende de Pligter, der vil komme til at paahvile hende, og at Guderne vil vredes, hvis hun efter at være indtraadt

skulde gifte sig. Hun behøver imidlertid ikke at indtræde, og det forekommer sjældent; sker det, maa Pigen gennemgaa begge Ceremonier.

Hun vælger selv sin Fadder, som til den første Ceremoni giver hende et Tæppe, til den anden en Klædning, et hvidt Tæppe, noget blaat Garn, et Kvindebælte, et Dyreskind, et indviet Tæppe og den Maske, hun skal bære. —

Imidlertid sker det i *Zuni*, hvor Folket i saa høj Grad er under Præsternes Indflydelse og lever i en overtroisk Skræk for at være ulydig mod Kokko's Befalinger, at Kvinder besmitter deres hellige Embede ved at gifte sig. Naturligvis er de for Fremtiden fuldstændig afskaarne fra at deltage i Ceremonierne, men kan dog leve blandt deres Folk uden anden Straf end den almindelige Uvilje.

VIII.

Den Bjergfostrede.

Et Navajo-Sagn.

For mange Aar siden levede der i Carrizo-bjergene en Familie, der bestod af seks Medlemmer: Fader, Moder, to Sønner og to Døtre. De boede ikke bestandig paa samme Sted, men flyttede fra Sted til Sted i Omegnen. De unge Mænd gik paa Jagt efter Kaniner og Skovrotter, thi det var ved saadanne Smaadyr, de opholdt Livet. Pigerne var optagne af at samle forskellige Slags vilde spiselige Frøsorter.

Omsider drog de til et Sted, der kaldtes »den bevingede Klippe«, som ligger paa en Slette øst for Carrizo-bjergene. Da de først slog sig ned her, fandtes der intet Vand i Nærheden, og den ældste Broder gik derfor ud for at søge efter noget. Da han fra Lejren fik Øje paa en lille sandet Høj, dækket af Plantevækst, besluttede han at undersøge, hvilken Slags Planter der voksede der, og da han naaede derhen, opdagede han et Sted, hvor Grunden var fugtig. Han fik fat i en Stok til at grave med og gav

sig til at lave et Hul i Jorden, og han havde ikke gravet ret længe, før Vandet pludselig brød frem i Mængde og fyldte Hullet, hvorpaa han skyndte sig tilbage til Lejren og berettede det Held, han havde haft.

Dengang de brød op fra Carrizo-bjergene, havde det været deres Hensigt at drage til La Plata-bjergene for at skaffe sig Levnedsmidler, og Opholdet ved »den bevingede Klippe« skulde kun have været midlertidigt; men da de nu havde fundet Vand i Overflødighed, raadede den ældste Broder dem til ikke at drage videre, men foreløbig at blive, hvor de var. Og den Kilde, som han bragte frem, eksisterer endnu og kendes af Navajo-Indianeren som »det enøjede Vand«.

Kilden laa i nogen Afstand fra Lejren, og de ejede kun et eneste Vandkar omflettet med Vidjer, hvorfor Hustruen, hvis Arbejde det var at hente Vand, foreslog, at de skulde flytte hen i Nærheden af Kilden for at lette hende Arbejdet; men Manden, hvem det paahvilede at bygge Hytten, raadede til, at de skulde blive, hvor de var, da der fandtes Bygningsmateriale lige i Nærheden. Efter at de længe havde drøftet Sagen, fik Konen Overtaget og de flyttede alle deres Ejendele hen i Nærheden af Kilden. Den ældste Søn raadede nu til, at de skulde grave sig ind i den bløde Sandbund for at finde godt Læ, hvorfor Manden valgte en Sandskrænt, overgroet med Fedttræplanter, som han gravede ud.

Da de ejede et Økseblad af Sten med en Fure i, dannede de sig et Skaft dertil ved at

bøje en Egekvist om det og fastbinde det med Yuccabast. Dagen efter, at de havde fundet Kilden, gik de unge Mænd ud hele Dagen og huggede Tømmer, og om Aftenen hjembragte de fire Stænger; imidlertid var Manden beskæftiget med at udhule Skrænten. Næste Dag tilbragte de paa samme Maade, og saaledes hengik fire Dage, indtil Hytten var færdig. Dernæst forfærdigede de sig Hømaatter til at ligge paa og en lignende til at hænge for Døren. Desuden flettede de nogle Maatter af fin Cederbark til at dække sig med, naar de sov; Saalerne paa deres Mokkasiner forarbejdede de af Græs og den øverste Del af Yuccabast. De unge Mænd maatte gaa paa Jagt hver Dag, og det var kun med stort Besvær de kunde holde Huset forsynet med Kød, da de hovedsagelig levede af Smaadyr, der kunde fanges i Fælder. Disse opstillede de om Aftenen udenfor Dyrenes Huler, og naar det var langt fra Hjemmet, sov de i Nærheden af Fælderne. Og saaledes gik de paa Jagt i fire Dage, efter at Hytten var bleven færdig, medens Søstrene gennemsøgte hele Omegnen for at finde Frøsorter.

Men trods alt deres Slid var det vanskeligt at skaffe sig Opholdet paa dette Sted. Landet var goldt, selv Rotter og Præriehunde var sjeldne, og af Frøplanter fandtes kun faa. Da den fjerde Dag var til Ende, holdt de derfor Raadslagning, og Manden sagde, at de maatte heller drage videre til San Juan-Floden, hvor der fandtes rigeligere Føde; de kunde jo opstille Fælder og indsamle Frø paa Vejen. De bestemte sig altsaa til at drage bort, og næste

Morgen brød de op. Omsider naaede de San Juan-Flodens Bredder, hvor de fandt rigeligt af Frugter og Frø, og om Natten lejrede de sig nærved Floden.

Næste Dag drog de videre op langs Bredden, og om Natten gjorde de Holdt paa et Sted, der er bekendt for sin Rigdom paa Saltsten. De Rejsende huggede noget ud under en stor Klippe og fyldte det i deres Sække, der var lavet af Egernskind og andre Smaadyr. Derpaa drog de videre langs Floden, indtil de kom til et nyt Sted, hvor de forblev en Dag og dræbte to Kaniner. De flaaede dem, tog Indvoldene ud, knuste dem — Knokler og det hele — mellem to Sten, saa at intet gik til Spilde, kogte det i en Lerpotte, og da de var tilstrækkelig kogt, kom de noget Frømel deri, saa det blev en tyk Suppe, hvoraf de fik sig et solidt Maaltid.

Her besluttede Manden, at de skulde gaa over Floden, og han sendte Sønnerne ud for at finde et Vadested. Efter nogen Tids Forløb vendte de tilbage og sagde, at de havde fundet et Sted, hvor Strømmen kun naaede dem til Knæerne og, hvor den var dybest, kun til Hoften, og de troede nok, at de alle kunde komme over, og næste Morgen vadede de over. De fulgte nu den nordlige Bred, til de naaede en lille Biflod, som de fulgte indtil det blev Aften, og de igen slog Lejr.

Næste Dag fortsatte de Rejsen og kom til et Sted, hvor Jordbunden bar Spor af Hjorte og andet Storvildt. Her slog de Lejr, og næste Morgen drog Sønnerne ad forskellige Veje ad Bjergene til for at jage; men ved Aften vendte de

tomhændede tilbage. Saaledes gik de fire Dage paa Jagt uden Held, men mens Sønnerne var borte, havde Manden travlt med at hugge Smaatræer om med sin Stenøkse og bygge et Hus, og Døtrene samlede Frøsorter, som var alt, hvad Familien fik at spise. Da der var fuldt op af Smaatræer lige ved Lejren, gik det hurtigt med at opføre Huset, og da Sønnerne den fjerde Dags Aften vendte tilbage fra deres frugtesløse Anstrængelser, var det færdigt.

De traadte ind i Hytten og satte sig ned. De var trætte og sultne og slemt forrevne af Tjørn og Krat i Bjergene. Faderen sagde ikke et Ord til dem, han saa ikke engang til dem, men syntes hensunken i dyb Grublen; heller ikke de unge Mænd sagde noget, alle forblev tavse. Til sidst saa Manden op og sagde: »Velkommen, mine Børn! I er igen vendt tilbage til Hytten uden Bytte. Hvad kan det hjælpe, at I hver Dag gaar ud at jage, naar I ikke bringer noget hjem? I dræber intet, fordi I ved intet. Hvis I havde Kundskaber, vilde I ogsaa have Held. Jeg beklager Jer.« — De unge Mænd svarede ikke, men lagde sig til Ro og sov ind.

Ved Morgengry blev de vækket af Manden, som sagde: »Gaar ud, mine Børn, og byg et Svede-Hus og tænd et Baal til at ophede Stenene til Badet, og byg Svedehuset, som jeg siger. Lad Tømmeret bestaa af fire forskellige Slags Træ. Brug Enebær imod Øst, Bjerg- Mahogni mod Syd, Pinon imod Vest og Bjergrose imod Nord, foren dem foroven og dæk Tømmerværket med Buskads. Skaf to smaa Gaffelgrene paa en Arms Længde til at række de op-

hedede Stene ind i Svedehuset og en lang Stang til at rage Stenene ud af Ilden med, og alle Grenene maa have deres Bark afgnedet af Hjortens Takker; og saml nogle af de Urter, Dyrene holder mest af at afbide, og strø dem over Svedehusets Gulv, saa vi kan sidde derpaa!« — Og de byggede Hytten efter hans Anvisninger, tændte Ilden og hedede Stenene.

Medens de var i Færd med at bringe de ophedede Sten ind i Hytten fra Baalet, hentede Manden de Maatter, de plejede at bruge som Sengetøj, og da alle Stenene var bragt ind, hængte han alle Maatterne, den ene ovenpaa den anden, for Døren, hvorpaa de tre Mænd gik ind i Svederummet og satte sig ned for at svede uden at sige et Ord. Da de havde svedet tilstrækkeligt, gik de udenfor og satte sig uden at tale, indtil de igen var rede til at udsætte sig for Heden. Paa denne Maade gennemgik de Svedekuren fire Gange under fuldkommen Tavshed, og da de kom ud sidste Gang, bød Manden sine Døtre opgrave noget Sæberod og tilberede noget Skum. Heri lod han Sønnerne vaske Haaret og hele Kroppen grundigt, og da de var ordentlig renset, sendte han dem ud for at opsætte tolv Stenfælder, et Arbejde, der optog hele Resten af Dagen. Hver Fælde bestod af en flad Sten, hvis Overflade var lige med Jorden; herpaa blev der drysset lidt Jord, for at Rotten ikke skulde blive mistænksom, og over denne stilledes en anden flad Sten med en Helding fremover og kun støttet af en spinkel Pind, hvortil der var fæstet aromatiske Bær som Madding. — Den Aften sad de unge Mænd længe

oppe og samtalede med deres Fader, og de gik ikke til Sengs før efter Midnat, da de efter Faderens Paabud lagde sig til Hvile ved Siden af hinanden med Hovedet mod Øst.

Den ældste Broder stod tidlig op, ragede op i Gløderne og gjorde Ild paa, og snart efter vaagnede den yngste. Som de nu sad der ved Ilden og varmede sig, sagde den ældste: »Min yngre Broder, jeg havde en Drøm i Nat; jeg drømte, at jeg dræbte en Buk!« — Og den yngste svarede: »Min ældre Broder, ogsaa jeg havde en Drøm; men hvad jeg dræbte var en Hind.« — Faderen hørte deres Samtale, og idet han rejste sig, sagde han: »Det er godt, mine Børn, gaa ud og prøv igen!«

De gik nu ud for at se til deres Fælder. Den første, de kom til, var falden; de lettede paa Stenen og under den fandt de Kroppen af en Rotte. Saaledes gik det ved hver enkelt Fælde, et eller andet lille Dyr laa dræbt under den, og de vendte tilbage med tolv Smaadyr til Maaltidet. Derpaa bød Faderen dem tage deres Buer og Pile og gaa paa Dyrejagt. »Jag,« sagde han, »mod Øst og Vest og Nord; men gaa ikke syd for Hytten!« Og med dette Paabud drog de ud, hver i sin Retning.

Den ældste Broder havde ikke været længe borte, før han saa en Flok Dyr og skød et af dem. Han flaaede det, skar det op, medtog Ryggen, Huden og Talgen og hængte Resten i et Træ. Da han nærmede sig Huset, saa han sin yngre Broder komme fra en anden Side med Huden og Kødet af en Hind, og da de sammen traadte ind i Hytten, spurgte Faderen, hvilket

af de to Dyr, der var skudt først. Den ældste Broder svarede: »Jeg tænker mit, fordi jeg dræbte det tidlig i Morges, kort efter at jeg gik hjemmefra.« — »Godt,« sagde Faderen; »Skindet af det, der først er dræbt, er mit; gaa og spænd det ud, og tør det omhyggeligt for mig!«

Derefter gik de paa Jagt daglig i tolv Dage; men Lykken syntes at have forladt dem; de nedlagde ikke mere Vildt, ogsaa deres Kødforraad var udtømt. Da sagde Faderen: »Man maa altid prøve fire Gange, før en Ting lykkes. Gaa ud en Gang endnu, og hvis I nedlægger et Dyr, skal I ikke flaa det, men lade det være, som det er.«

Næste Dag fulgtes de ad fra Hytten, og det varede ikke længe, før de dræbte et Dyr, og den yngste Broder sagde: »Hvad skal vi nu gøre ved det, siden Fader sagde, at vi ikke maatte flaa det og ikke skære det op!« Den ældste svarede: »Det ved jeg ikke. Gaa hjem til Hytten og spørg Fader, hvad vi skal gøre.« Den yngste gik da tilbage til Faderen, og denne gav ham følgende Ordre: »Skær Skindet løst omkring Halsen og træk derpaa forsigtig Skindet af Hovedet, saa at Takker, Ører og alt det andet følger med, uden at Skindet rives sønder, og lad saa meget Kød blive siddende ved Næsen og Mulen, at de ikke skrumper ind og mister deres naturlige Form, naar de tørres. Flaa derpaa Skindet af Kroppen, og ogsaa dette Skind tilhører mig. En af jer skal tage Indmaden ud og bringe mig det i Skindet; den anden skal bringe Skindet af Hovedet sammen med Kødet. Den, der bærer Indmaden, skal komme først og

ikke standse, før han er kommen lige hen til mig, og han maa overgive det til mig og ingen anden.« Den yngste Broder vendte nu tilbage og fortalte det altsammen til den ældste.

De flaaede Dyret, som det var sagt dem; den yngste lagde Indmaden i Skindet og gik foran, og den ældste fulgte efter med Dyrekødet og Skindet af Hovedet. Da de naaede Hytten, sagde Faderen: »Hvor er Indmaden?« og den yngste svarede: »Det ligger i Skindet.« — »Tag den ud!« sagde Faderen, »og hæng den op i den Bjerg-Mahogni derhenne!« Den unge Mand gjorde, som det blev ham befalet. Derpaa traadte Faderen frem med sin Bue og Pil og rakte dem til den ældste, som lagde Pilen paa Strengen og holdt Buen. Den Gamle lagde sine Hænder over Sønnens, og de spændte Buen sammen. Faderen sigtede omhyggelig efter Indmaden og lod Pilen fare ud. Den ramte Maalet og trængte baade gennem Hjerte og Lunge, saa at Spidsen stak ud paa den modsatte Side. Derpaa bød den Gamle sin Søn gribe Pilen ved Spidsen og trække den helt ud, hvilket han gjorde. Nu lod han Sønnen stille sig tæt ved Siden af Indmaden med Blikket vendt derimod, og mens han stod saaledes, pustede han paa ham i Retning af Indmaden og sagde: »Naar du for Fremtiden vil dræbe en Buk, behøver du blot at skyde ind i Bjerg-Mahognitræet; selv om der slet intet Dyr var i Sigte, vil du finde et dræbt der, hvor Pilen rammer; og ønsker du at dræbe en Hind, behøver du blot at skyde din Pil ind i Bjergrosenbusken.«

Derpaa gav de sig til at berede Skindet

af Hovedet efter Faderens Anvisning. For at holde Halsskindet aabent, indsatte de et Tøndebaand af Træ. De syede Munden sammen, lod Øjenhulerne være aabne, udstoppede Skindet med Hø og hængte det hele op i et Træ, hvor det kunde tørres uden at blive tilrøget eller støvet. Desuden skar de Huller i Halsen, for at Jægeren kunde se ud derigennem. Skindet af Hinden, som den yngste Broder havde nedlagt for nogen Tid siden, og som imidlertid var bleven garvet, malede de rødt og graat, saa det kom til at ligne et Antilopeskind. Desuden skar de sig to Stokke af en Arms Længde, for at Jægeren ved Hjælp af dem kunde bevæge sig let fremad med Hovedet i passende Højde, naar han krøb frem forklædt som et Dyr. I de næste fire Dage hvilede de, naar undtages at den ældste Broder øvede sig i at efterligne et Dyrs Gang.

Fra den Lejr, hvor disse Begivenheder fandt Sted, flyttede de til et Sted, der kaldtes »den hvide opstaaende Klippe«, og før de gav sig til at jage eller samle Frø, satte Manden dem alle til at bygge en Hytte, baade Mænd og Kvinder, og i Løbet af fire Dage var den færdig baade indvendig og udvendig.

Morgenen efter, at Hytten var færdig, sendte Faderen igen de unge Mænd ud, idet han ligesom tidligere raadede dem til ikke at drage mod Syd. De drog sammen afsted og opdagede snart en Flok Dyr. Den ældste Broder tog nu Dyremasken paa og begyndte at efterligne Hjortens Bevægelser, mens han spurgte Broderen, hvad han syntes om Efterligningen. Da denne

gav sit Bifald tilkende, sagde den ældste: »Snig dig om paa den anden Side af Hjorden; naar de da faar Øje paa dig, vil Dyrene komme over til mig!« Han ventede en Stund, og da han saa, at hans Broder var kommen om bagved Hjorden, valgte han sig en stor, fed Buk ud og begyndte at nærme sig den, alt imens han gik og skrabede i Jorden ligesom et Dyr og gned sine Takker imod Træerne. Snart begyndte nu Bukken at nærme sig Jægeren, men denne holdt bestandig Hovedet vendt imod Dyret for at narre det. Da Bukken kom ganske tæt ind paa Indianeren, sendte han den en Pil og dræbte den. De bar nu Kødet hjem, og Faderen erklærede, at Kødet og Skindet skulde være hans som Betaling for de gode Raad. Dette var den tredje Gang, han havde raadet dem, og tredje Gang han havde modtaget en Gave for sin Tjeneste, og han gav Ordre til, at Kødet skulde skæres i Stykker og hænges op i Træerne for at tørres, medens Skindet skulde spændes ud og tørres til hans Leje.

Den næste Dag vilde den ældste Broder have, at den yngste skulde blive hjemme, han vilde helst gaa alene paa Jagt. Den Gamle advarede ham som sædvanlig, og Sønnen drog derfor nordpaa, men kom om Aftenen tilbage uden Bytte. Næste Morgen gik han igen ud, og denne Gang gik han efter Faderens Anvisning mod Vest. Han jagede hele Dagen igennem uden Held, og det blev næsten Aften, saa han skulde vende hjem. Da huskede han paa, hvad Faderen havde fortalt ham om de Træer, hvor han altid vilde kunne finde Dyr for sine

Pile, og da han saa sig om, faldt hans Øje paa en Bjergrosenbusk; han afskød sin Pil imod den, og i samme Øjeblik saa han et Dyr segne om i Krattet. Han skyndte sig derhen og fandt en dræbt Hind. Han flaaede den og skar den op, men kunde ikke finde noget højt Træ, hvori han kunde hænge Kødet for at bevare det for Ulvene, hvorfor han lagde det ovenpaa Bjergrosen, bredte Skindet derover, stak en opretstaaende Pil fast ovenpaa det hele og gik hjemad.

Paa Hjemvejen tænkte han ved sig selv: Hvorfor siger min Fader altid, at jeg ikke maa gaa imod Syd? Han vedblev at grunde derover, og før han naaede Hytten, havde han bestemt sig til at tilfredsstille sin Nysgerrighed og ved første Lejlighed drage sydpaa. Da han var kommen hjem, sagde han, hvor han havde gjort af Kødet, og da han var bange for, at Krager eller Prærieulve skulde komme til det, bad han sin Broder skynde sig ud og hente det. Da Kødet var blevet bragt hjem, bad han om et Stykke maatte blive stegt, som han kunde tage med paa Jagten næste Dag, og hele Natten igennem vedblev Faderens Forbud at spøge i hans Hjerne og vilde ikke lade sig fordrive.

Da han næste Morgen drog paa Jagt, formanede Faderen ham som sædvanlig, og han lod derfor, som om han gik mod Øst, men da han ikke længer kunde ses fra Hytten, drejede han mod Syd og fortsatte Vejen i denne Retning. Han vedblev at vandre, til han kom til San Juan-Floden og vadede over, hvor de allerede en Gang tidligere var komne over. Om-

sider naaede han et Sted kaldet »Lerhøjen«, og her lagde han sin Dyreskindsmaske og sine Vaaben paa Jorden og klatrede op paa Højen for at undersøge, om der fandtes Vildt i Omegnen. Men i Steden for at se imod Syd, i den Retning han vandrede, saa han imod Nord i Retning af det Land, hvor hans Folk boede. Foran ham laa La Plata-Bjergenes skønne Tinder og Skovkløfter. Skyerne hang over Bjergene, Regnbyger gød sig ned ad deres Sider, og hele Landet straalede af Skønhed. Og han sagde til Landet: »Jeg hilser dig!« og en Følelse af Ensomhed og Hjemve lagde sig over ham, og han græd og sang denne Sang:

Det strømmende Vand! Det strømmende Vand!
Min Hu vandrer derover.
Det brede Vand! Det strømmende Vand!
Min Hu vandrer derover.
Det ældgamle Vand! Det strømmende Vand!
Min Hu vandrer derover.

Guderne hørte hans Sang, og de var rede til at opfylde hans Ønsker. Det var bestemt, at han skulde vende tilbage til La Plata-Bjergene, men ikke saaledes, som han helst ønskede.

Han aftørrede sine Taarer og gik tilbage til det Sted, hvor han havde lagt sin Maske og sine Vaaben ved Foden af Højen. Han trak sin Hjortskindsklædning paa og vilde just til at trække Masken over sit Hoved, da han hørte en Larm fra Syd, og da han saa sig om, fik han Øje paa en stor Skare Ryttere, der kom

op imod ham. Han tog Masken af for bedre at se og bemærkede da, at de under Fremrykningen delte sig i to Rækker; et Øjeblik efter var han omringet. Rytterne hørte til Ute-Stammen, et Folk, hvis Sprog han ikke forstod.

En ung Mand red nu tæt op til Navajo-Indianeren, sigtede med sin Pil imod hans Bryst og spændte Buen helt ud til Pilespidsen; men just som han vilde skyde, henvendte en gammel Mand sig med høj Røst til Flokken, og den unge Kriger sænkede sin Pil og slappede sin Bue igen. Taleren steg derpaa af sin Hest, nærmede sig Fangen og greb ham ved Armen. I lang Tid blev der nu talt højt og Sagen drøftet mellem Uterne; men omsider holdt Striden op, og den gamle Mand vinkede til Navajo-Indianeren, at han skulde følge med. De lod ham trave afsted, mens de selv fulgte ham til Hest i en Halvkreds for bedre at kunne passe paa ham. Ikke længe efter gik de over San Juan-Floden, og om Natten slog de Lejr nærved La Plata-Bjergene, hvor de passede nøje paa ham Natten igennem, men ikke gav ham noget at spise. De bandt hans Fødder sammen og hans Hænder paa Ryggen og kastede et ugarvet Hjorteskind over ham, før de lagde sig til at sove.

Tidlig næste Morgen drog de videre. Ved »de spredte Kilder« standsede de en kort Tid for at holde Maaltid, men den eneste Føde, de gav Navajo-Indianeren, var en Haandfuld Rønnebær. Da de kom til Sydspidsen af »det smalle Vand« gjorde de Holdt for Natten, og en Del af dem begav sig paa Jagt. De fik fat i to Dyr, et stort og et lille, og Fødderne af

dem gav de Fangen til Aftensmaaltid; næste Morgen gav de ham et Stykke Lever, hvoraf han spiste det halve og gemte Resten. Derpaa drog de hurtig videre, og om Natten holdt de Rast i Nærheden af en Kilde. Hele den Dag havde de ikke givet ham noget at spise, og om Aftenen fik han heller intet, saa det var godt, han havde gemt noget af Leveren. Dette spiste han, da det var blevet mørkt. Den tredje Morgen maatte han drage ud fastende og gaa til Fods som sædvanlig. Men omtrent ved Middagstid fik en af Uterne Medlidenhed med ham og laante ham sin Hest, mens han selv gik til Fods hele Eftermiddagen. Den Aften kom de til en stor Flod, og her lod de ham ved Tegn forstaa, at dette var den sidste Flod, de skulde overskride, før de naaede deres Hjem. Paa den anden Side af Floden kunde man intet andet øjne end en stor Slette.

Den næste Dag kunde han dog i Morgenskæret skimte nogle svage Bjergtoppe mod den nordlige Horisont. Uterne pegede i denne Retning og lod ham ved Tegn forstaa, at han skulde gaa til. De fulgte ikke lige straks med ham, men sadlede op i Ro og Mag, mens han vandrede afsted. Skønt Navajo-Indianeren nu en Tidlang befandt sig alene paa Vejen og sine Vogtere ude af Syne, vidste han nok, at han ikke kunde slippe fra dem. Foran og til alle Sider strakte sig en øde Slette, hvor det ikke var ham muligt at opdage et eneste Skjulested, saa han stavrede afsted, træt og sulten og bedrøvet, og græd hele Vejen. Efterhaanden indhentede Rytterne ham igen, og ved Middagstid

fik han paany en Haandfuld Rønnebær at spise.

Om Aftenen naaede de til en Slette omgiven af Bjerge til alle Sider, og her fandtes en stor Ute-Lejr, hvis Telte var spredt omkring paa Sletten. Et Telt var malet sort foroven og hvidt forneden, og foran det var der oprejst en gaffelformet Stang. Her førtes han hen af sin Herre, den gamle Mand, der havde frelst hans Liv, medens Resten af Krigerne spredtes til deres forskellige Telte. Den Gamle hængte sine egne Vaaben og Udrustning paa Stangen, og Slaven fulgte hans Eksempel og hængte sin Dyreskindsmaske og Klædning paa Gaffelen; sine to korte Stave lænede han imod Stangen og henvendte sig nu i Bøn til Dyrehovedet:

Hvergang jeg har vendt mig til dig, har
du hjulpet mig, mit Dæggelam!
Engang var du i Live, mit Dæggelam!
Bevar mig for at dø, mit Dæggelam!
Vaag over mig!

Da han havde endt sin Bøn, traadte en gammel Mand frem og gav sig til at danse rundt om ham, og da han var færdig, nærmede en gammel Kone sig med en Fløjte i Haanden, og hun begyndte at fløjte rundt om ham, alt sammen af Glæde over, at de havde fanget en Indianer af en fremmed Stamme. Derpaa vinkede hans Herre, at han skulde træde ind i Teltet, og her fik han en stor Skaal fuld af Bær, hvoraf han spiste, til han var mæt, hvor-

efter han fik Lov til at lægge sig ned og sove uforstyrret hele Natten.

Næste Morgen begyndte Uterne at komme ind i Teltet, indtil efterhaanden en hel Mængde var forsamlet. De lod ved Tegn Navajo-Indianeren forstaa, at de ønskede at vide, hvorfor han bar Masken og Hjortskindet. Han svarede, at han brugte dem ikke til noget bestemt, men at det kun var saadan et Indfald. De gentog Spørgsmaalet tre Gange meget skarpt og udfrittende, men han vedblev at give dem undvigende Svar. Fjerde Gang paalagde de ham snarest mulig at sige Sandheden, idet de mindede ham om, at han var en Fange, hvis Liv var i deres Hænder, og at hvis han ikke meddelte dem sin Hemmelighed, vilde han blive dræbt, før Solen gik ned, hvis han derimod røbede den, skulde hans Liv blive sparet. Han tænkte et Øjeblik over deres Ord og besluttede at sige Sandheden, hvorpaa han forklarede dem Brugen af Masken og Dragten, ligesom han fortalte dem om den vidunderlige Evne han besad til at skaffe sig Vildt ved at skyde ind i visse Buske. Da det blev mørkt, sendte de to unge Mænd ind til ham, for at han kunde indvie dem i sine Hemmeligheder, og han begyndte saa med at fortælle dem alt, hvad hans Fader havde foretaget sig, og hvad han havde vist ham. Derpaa lærte han dem, hvordan de skulde bygge et Svedehus, hvorledes de skulde lave Masken, skyde efter Indmaden og gaa som et Dyr, og han lod dem øve sig i Vildtets Gang og Bevægelser. Og hermed hengik der elleve Dage.

Den tolvte Dag drog Uterne paa Jagt, og kun nogle faa blev tilbage i Lejren. Lige ved Teltet fandtes en lille Plads indhegnet med Buske, og deri var rejst to høje Stænger, hvorpaa man tilberedte Huder. Hans Herre paalagde ham den Dag at tilberede to Skind, og han gav sig i Lag med dem og sled haardt med at skrabe og gnide dem lige til Middag, da han følte sig sulten og gik ind i Teltet for at se, om han kunde finde noget at spise. Han aabnede en Sæk og fandt, at den indeholdt tørret Kød, af dette lagde han noget paa Ilden og satte sig ned for at vente paa, at det skulde blive mørt. Som han nu sad der og passede paa Kødet, hørte han en Støj henne ved Dyreskindsdøren, og da han saa op, fik han Øje paa en gammel Kone, der kom kravlende ind paa Hænder og Fødder. Hun kravlede en Gang omkring Ilden og igen ud ad Døren, men før hun forsvandt, vendte hun Hovedet imod ham og sagde: »Mit Barnebarn, hjælp dig selv!« Et Øjeblik blev han siddende forbavset over det forunderlige Syn og de forunderlige Ord, derpaa styrtede han ud af Teltet for at følge efter sin Gæst og se, hvem det kunde være. Han gik fire Gange omkring Teltet og spejdede i alle Retninger; men der var ingen at se. Resten af Dagen bestilte han ikke meget, han tog kun nu og da en Sten op og gned løs paa Skindene, men den meste Tid slenterede han omkring optagen af sine Tanker.

Kort efter Solnedgang vendte Jægerne tilbage med en Overflødighed af Kød. De strømmede sammen til den store Hytte, hvor Herren

over Navajo-Indianerne opholdt sig. De udvidede nu dette ved at tage Pælene bort forneden og flytte Ejermandens Sager ud til Yderkanten, saa der blev en aaben Plads i Midten, hvorefter de gjorde alt rede til at modtage et stort Antal Gæster. Efter Mørkets Frembrud forsamledes en Mængde Uter i Teltet, og Slaven fik Ordre af sin Herre til at bringe Vand ind. Han tog da to Flasker, omflettet med Vidjer, ned til en Kilde i Nærheden, fyldte dem og satte dem paa Jorden ved Siden af Kilden, mens han gik ud for at sanke nogle Planter, som han kunde stoppe i Mundingen som Propper. Som han gik dér, hørte han en Stemme sige »Sst«, og da han vendte Blikket i den Retning, hvorfra Lyden kom, saa han en Skikkelse sidde i Vandet. Den bar en Maske som Hovedet af en stor Ugle og røg af en Pibe. Da han vendte sig imod den, sagde Skikkelsen: »Du gaar omkring som En uden Vid og Sans. Hvorfor hjælper du ikke dig selv? Naar du næste Gang hører min Stemme, vil du gøre bedst i at følge den!«

Stemmen tav og Uglemennesket forsvandt, og Navajo-Indianeren satte Propperne i Flaskerne og bar dem hjem. Da han kom tilbage, opdagede han, at der var bundet to store Hunde ved Døren, en paa hver Side, og at man havde indsat tre nye Døre i Hytten, mens han havde været borte, saa der nu var fire Døre for Indgangen. Da han traadte ind, fandt han Hytten fuld af Uter, og han saa fire Tobakspunge og fire Piber ligge nærved Ilden, hver mod sit Himmelhjørne. En meget gammel Mand og en

meget gammel Kone sad hver ved sin Side af Døren. Et Reb, som var bundet fast til den gamle Kone gik langs Hytten paa den ene Side og mod Vest bagom Tilskuerne, og et andet, der var bundet til Manden, gik rundt langs den modsatte Side af Hytten. Hans Herre bød ham sætte sig i den vestlige Ende af Hytten; og saa snart han havde taget Plads, blev det ene Reb bundet til hans Haandlede, det andet til hans Ankler, og han var saaledes gjort sikkert fast ved de to Gamle.

Han frygtede nu mer end nogensinde for sit Liv, thi han var vis paa, at hans Vogtere havde i Sinde at pine ham til Døde. Piberne blev tændt og Raadslagningen tog sin Begyndelse. Til langt ud paa Natten havde de talt i det fremmede Sprog, som han ikke kunde forstaa, da han syntes, han hørte Yebitcai-Gudens Stemme højt over Larmen af de menneskelige Røster udstøde sit »Huhuhuhu« langt borte. Han lyttede efter af al Magt, og efterhaanden følte han sig overbevist om, at han hørte Stemmen nærmere og nærmere og højere og højere. Det varede ikke længe, før Skriget gentoges tredje Gang, og snart efter hørte Fangen det igen, højt og tydeligt, lige vest for Hytten. Derpaa lød der ligesom Fodtrin ved Døren, og et hvidt Lyn slog igennem Røghullet og kredsede omkring i Hytten over de Raadslagendes Hoveder. Men Uterne kunde ikke høre den Stemme, som Navajo-Indianeren hørte, og saa ikke det Syn, der viste sig for ham. Snart efter traadte Yebitcai ind i Hytten, og staaende paa den hvide Lysstraale sagde han: »Hvad fejler dig, mit

Barnebarn? Du tænker jo paa ingenting. Noget maa du gøre for dig selv, hvis ikke vil du i Morgen blive pisket ihjel — det har Raadet besluttet. Træk fire Pæle op fra Bunden af Teltet, saa det bliver aabent der og du kan skubbe noget igennem!« Navajo-Indianeren svarede: »Hvordan skal jeg bære mig ad? Se, hvordan jeg er bunden! Se, hvor jeg er viklet ind!« Men Guden svarede atter: »Naar du gaar herfra, saa tag med dig hine Sække, der er fulde af broderede Klæder, og Tobakken derhenne fra Pungene ved Baalet.«

Næppe var Guden atter forsvunden, før Navajo-Indianeren hørte en Stemme over sit Hoved, og en Fugl fløj ned gennem Røghullet, kredsede fire Gange omkring i Hytten over Hovederne paa Uterne og fløj ud igen samme Vej, ad hvilken den var kommen ind. Et Øjeblik efter, at den var forsvunden, begyndte nogle af Uterne at nikke og lukke Øjnene, og snart viste de andre Tegn til Søvnighed; nogle strakte sig paa Gulvet besejrede af Søvnen, andre rejste sig og gik, enkeltvis og i smaa Klynger, for at søge hjem til deres Hytter og hvile der. De sidste, der faldt i Søvn, var den gamle Mand og Kone, der sad ved Døren, men tilsidst sank også deres Hager ned mod Brystet. Nu gav Navajo-Indianeren, som ikke havde nogen Tilskuer at frygte, sig til at løsne sine Strikker, og indefra løftede han nogle af de Pæle, der fastholdt Teltet, og skubbede Sækkene ud, som Yebitcai havde sagt. Han gik nu ud ad Hyttens Dør, hvor han fandt Vagthundene i dyb Søvn, og medtog Rebene, hvormed han havde været

bunden, og noget af Tobakken; han gik nu om bag Hytten til det Sted, hvor han havde skubbet Sækkene ud, og bandt dem sammen med Rebene til et tvedelt Bundt, der var let at haandtere. Han slængte Bylten over Skuldren og stod rede til at gaa.

I dette Øjeblik hørte han sydfra Skriget af en Ugle, og da han straks erindrede Ugleskikkelsen, som han havde mødt om Aftenen ved Kilden, og hvad den havde sagt, fulgte han dens Kalden. Han var ikke gaaet langt, før han naaede til en stejl Kløft, hvor to Sidedale stødte sammen, og det forekom ham umuligt at naa videre. Men snart bemærkede han et højt Grantræ, der voksede op fra Bunden af Kløften til Stedet, hvor han stod, og nu viste Guden sig igen for ham og sagde: »Hvor kommer det sig, at du endnu er her, mit Barnebarn? Klatr over i det Grantræ og gaa paa den Maade ned i Kløften.« — Navajo-Indianeren strakte Haanden ud for at gribe fat i Trætoppen, men det veg tilbage for hans Greb. »Se, Bedstefader!« sagde han da til Yebitcai, »det trækker sig tilbage for mig; jeg kan ikke naa det!« — Da slyngede Guden det hvide Lyn om Toppen af Træet, ligesom en Indianer kaster sin Lasso om Halsen paa en Hest, og trak det ind til Randen af Klippen. »Stig nu ned!« befalede han Indianeren, »og naar du er naaet til Bunden, skal du tage fire Skud fra forskellige Steder paa Træet. Du kommer maaske engang til at trænge til dem!« Derpaa steg Navajo-Indianeren ned og medtog de fire Skud af Træet, som han gemte under sine Klæder.

Ved Foden af Skrænten mødte han igen Yebitcai, og i det samme hørte han en fjern, stærk Larm oppe fra Toppen af den Klippe, han var steget ned fra. Den nærmede sig og blev stærkere og stærkere, og snart kunde han opfatte Lyden af vrede Stemmer. Uterne havde opdaget Fangens Flugt og forfulgte ham af alle Kræfter. »Dine Fjender er efter dig,« sagde Guden; »men de smaa Huller paa den anden Side af Kløften er Dørene til min Bolig; der kan du skjule dig. Bunden af Kløften er opfyldt af store Klippeblokke og væltede Træstammer, og det vilde koste dig baade Tid og Møje at komme derover, hvis jeg ikke hjalp dig. Men jeg skal gøre noget, der vil lette dig Vejen!« Og som han sagde dette, aandede han stærkt, og i samme Øjeblik spændte en stor, hvid Regnbue sig over Kløften. Navajo-Indianeren prøvede at bestige den; men den var saa blød, at hans Fødder gik igennem. Yebitcai stod ved Siden af og lo ad hans frugtesløse Forsøg paa at komme op paa Regnbuen, og da han havde moret sig tilstrækkeligt over ham, aandede han igen stærkt, og i samme Øjeblik blev Regnbuen saa haard som Is, saa de begge let kunde komme over den. Da de havde naaet den anden Side af Kløften, pegede Guden paa et ganske lille Hul i Klippen og sagde: »Dette er Døren til min Hytte. Træd ind!«

Imidlertid lød Uternes Raab højt i Ørene paa den forfærdede Flygtning, og han syntes, at nu maatte hans Forfølgere have naaet til Randen af Klippen, saa de snart vilde faa Øje paa ham; men hvor meget han end anstrængte sig

for at slippe ind i Hulen, vilde det ikke lykkes — Hullet var ikke stort nok til, at han kunde faa Hovedet igennem. Yebitcai skoggerlo og klappede i Hænderne af Morskab, da han saa Navajo-Indianerens frygtelige Angst og frygtesløse Anstrengelser. Da han havde let længe nok, pustede han ind i det lille Hul, og straks aabnede der sig en vid Indgang, hvorigennem de begge med Lethed kunde gaa. De gik nu igennem tre Kamre og standsede i det fjerde. Her tog Guden Sækken af Indianerens Ryg, aabnede dem og udtog nogle smukt prydede Klæder — et Par Mokkasiner, et Par Benklæder med lange Frynser ned langs Siden og en Skjorte. Disse tog han paa og gik ud, mens han efterlod Navajo-Indianeren i Hulen. Saa snart hans Redningsmand var gaaet, hørte Flygtningen stærk Larm udenfor og Lyden af forbitrede Stemmer, som blev ved at larme i lang, lang Tid. Tilsidst døde de dog hen, og han hørte dem ikke mere. Uterne havde forfulgt hans Spor til Randen af Klippen, hvor han klatrede over i Træet, men der tabte de Sporet og gennemsøgte hele Omegnen for at finde det igen, derfra stammede Larmen. Da alt igen var bleven stille, vendte Yebitcai tilbage og sagde: »Dine Fjender er draget bort; du kan nu uden Fare gaa videre!« Med Ryggen dækket af et garvet Elsdyrskind og et Par nye Mokkasiner paa sine Fødder gik Navajo-Indianeren da ud af Hulen.

Det var mørkt, da han vovede sig frem; han vendte sig nu imod Hjemmet og vandrede hastig afsted hele Natten. Da Dagen gryede, begyndte han at fatte Haab; men eftersom Solen

steg højere paa Himlen, naaede fjerne Lyde, der blev stærkere og stærkere, hans Øre. Han kunde kende, at det var hans Forfølgeres Stemmer og blev igen betagen af Angst. Han ilede fremad og naaede til Foden af en enlig Klippetinde, der syntes ganske utilgængelig. Da han rettede sit Blik imod Toppen, fik han Øje paa et sort Bjergfaar, som stod deroppe. Da han tænkte sig, at dette mærkelige Syn var et Tegn fra Guderne og spaaede ham godt, nærmede han sig Klippen, da Faaret gav sig til at tale til ham og sagde: »Mit Barnebarn, kom om paa den anden Side af Klippen; der vil du finde et Sted, hvor du kan klatre op!« — Han gik nu om paa den anden Side og fandt en Spalte i Klippen; men den var altfor smal til, at han kunde klatre op ad den. Men Faaret pustede ned i Spalten, og den udvidede sig saa meget, at han med Lethed kunde følge den og klatre op til Toppen. Her saa han, at Faaret stod med hver af sine fire Klove i sit Spor, der var præget i Klippen, og lige under Midten af Dyret var der et lille Hul i Grunden. Faaret bød ham nu stige ned i dette, men da det var for lille, blæste Faaret ned deri, saa baade Manden og Faaret let kunde komme igennem, hvorpaa de steg ned i Klippens Indre. Her fandtes igen fire Rum, hvoraf de to var blaa og de to sorte, og i alle Retninger udstraalede der Regnbuer. I det fjerde Rum, som var sort, efterlod Faaret Navajo-Indianeren, for at han kunde hvile sig, og gik selv ud igen, og medens han laa skjult her, kunde han ligesom den foregaaende Dag længe høre de vrede Uter raabe og larme omkring

Klippen. Da Støjen var hørt op, vendte Faaret tilbage og meddelte ham, at hans Fjender havde fjernet sig, og han kunde uden Frygt fortsætte sin Rejse.

Han vandrede ene videre hele Natten, og næste Morgen befandt han sig ved Bredden af den Strøm, hvor Uterne havde sovet Natten før de naaede deres Telte. Ogsaa her hørte han i det Fjerne Stemmerne af sine Forfølgere og fortnede sin Gang. Pludselig saa han en lille gammel Mand sidde paa Jorden beskæftiget med at rense Kaktusfrugt. Han havde en skarp Næse, smaa klare Øjne og en lille Knebelsbart. Navajo-Indianeren saa straks, at det var en Skovrotte. Den Gamle spurgte Vandreren, hvorfra han kom. »Aah, jeg slentrer blot lidt omkring her,« var Svaret. Men Rotten var ikke tilfreds dermed og gentog sit Spørgsmaal tre Gange paa en saadan Maade, at Indianeren kunde forstaa, at hans Ord ikke blev troet. Tilsidst svarede han derfor, som sandt var, at han var en Navajo-Indianer, der var bleven fanget af Uterne, og at han flygtede for sine Fjender, der var lige i Hælene paa ham. Rotten svarede: »Det er godt, du siger mig det, for jeg tænker, jeg kan redde dig. Ovre paa den Skrænt er der en flad Klippe, og rundt omkring den er der opdynget en hel Mængde Sten og Smaapinde. Det er mit Hjem, og jeg skal følge dig derhen«. Derpaa førte han Indianeren hen til Klippen og viste ham et lille Hul nedenunder den, hvorpaa den bød ham bøje sig ned med Hovedet tæt til Hullet. Da han adlød, pustede Rotten stærkt ind i Hullet, der straks udvidede

sig, saa han kunde komme ind. Inde i Hulen fandt han en gammel Kone, to unge Mænd og to unge Kvinder. Dette var Skovrottens Familje, og de forlod straks Hulen, saa snart den Fremmede var kommen i Sikkerhed. Snart efter hørtes atter Larmen af de forfølgende Uter omkring Klippen og udenfor Indgangen til Hulen, og Navajo-Indianeren sad længe stille og lyttede efter dem. Efter en Tids Forløb sagde Rottekonen: »Du ser ud til at være træt og sulten. Vil du have noget at spise?« Da han svarede Ja, gik hun hen i et Hjørne af Boligen, hvor der laa en hel Mængde Splinter og Ben og Skaller af Frø og Frugter, og hun tog nogle af dem og bød ham; men i det samme hviskede Vindguden ham i Øret og advarede ham imod at tage noget af Affaldet, hvorfor han sagde til Konen: »Min Moder, dette kan jeg ikke spise!« Hun gik da hen i et andet Hjørne af Hulen, hvor der laa en anden Dynge Affald; men Vindguden advarede ham igen og han afslog ogsaa dette. Hun gik endnu til to andre Affaldsbunker, men han sagde bestandig Nej. Men mens han havde siddet der i Jordhytten, havde han ikke glemt at se sig om, og han havde da bemærket en lang Række Krukker, omflettede med Vidjer, som var sat tilside. Ved den ene Ende stod en sort Krukke, ved den anden Ende en hvid, og da hun omsider spurgte: »Hvilken Mad er det, du vil have, min Søn?« — hviskede Vindguden til ham: »Bed hende om det, der findes i de yderste Krukker!« Og han svarede: »Jeg vil spise af det, der er i den sorte og den hvide Krukke.« Hun tog nu Laagene af Krukkerne, og fra den

sorte tog hun Pinon-Nødder og Yucca-Frugt og af den hvide Kirsebær og Kaktus-Frugt, som han altsammen modtog i en Fold af sit Elsdyrskind. Han skulde netop til at spise af den herlige Frugt, da han igen hørte Vindgudens sagte Stemme: »Spis ikke Rottens Føde i Rotternes Hjem, hvis du ike selv vil blive til en Rotte; vent til du gaar ud i Aften!« Og hvor meget han end længtes efter noget at spise, smagte han dog ikke derpaa, men beholdt det i Folden paa sit Elsdyrskind. Langt op ad Dagen forbavsedes de ved pludselig at høre en stærk, raslende Lyd ved Mundingen af Hulen, og de saa Enden af en tyk Stok, der nu og da blev stødt haardt ind igennem Aabningen og ragede rundt i alle Retninger; men den var ikke lang nok til at naa hen, hvor de sad. »Hvad er det?« spurgte Konen. »Aah,« svarede Navajo-Indianeren; »det er Uterne, der har opsporet mig her til Hullet og nu haaber at kunne dræbe mig ved at støde den Stok herind!« Imidlertid havde den gamle Rotte siddet sikkert skjult udenfor og passet paa, hvad Uterne foretog sig, og da den kom hjem om Aftenen, spurgte den Familjen, om Stokken havde ramt nogen af dem. »Vi saa kun Enden af den!« svarede de. Derpaa vendte den sig imod Navajo-Indianeren og sagde: »Dine Forfølgere er forsvundne; du kan nu gaa videre uden Frygt!«

Hele Natten igennem vandrede han møjsomt videre, og ved Daggry befandt han sig ved de høje Vulkaner ved »det smalle Vand«, hvor Uterne tidligere havde gjort Holdt med ham. Der er et Sted, hvor Klippevæggen er ganske

jævn, og da han gik der forbi, hørte han en Stemme sige: »Sst!« Han saa sig om til alle Sider, men opdagede intet, der kunde have frembragt denne Lyd. Som han var ved at gaa videre, hørte han den samme Stemme, men kunde heller ikke denne Gang faa Øje paa nogen. Da det gentog sig fjerde Gang, opdagede han imidlertid paa den jævne Klippeflade en Dør, der stod aaben, og et lille Dyr, der kaldes Kleyatcini, som sad og saa ud paa ham. Mens han nu stod og betragtede dens skarpe Næse og klare Øjne, lød atter hans Forfølgeres Stemmer i det Fjerne, og det lille Dyr bød ham træde indenfor og skjule sig. Saa snart Navajo-Indianeren var kommen ind, gik det lille Dyr ud og lukkede Døren til efter ham. Flygtningen havde ikke været længe i sit ny Skjulested, før han igen kunde høre Larmen af de skuffede Forfølgere, men denne Gang ophørte den hurtigere end tidligere, og Solen var endnu ikke gaaet ned, da det lille Dyr vendte tilbage og meldte, at Uterne havde forladt Egnen. Da Navajo-Indianeren nu traadte ud af Klippen, viste Kleyatcini ham, hvor de Bjerge laa, hvor hans Hjem var, og den raadede ham til at drage lige dertil.

Han fortsatte nu sin Vandring i den angivne Retning, og ved næste Daggry, da han vandrede afsted mellem to lave Lerhøje, hørte han endnu en Gang sine Fjenders Stemmer og Hestetramp. Men hans gode Ven Yebitcai viste sig igen for ham og sagde: »Mit Barnebarn, er du her endnu? Er du ikke kommen længer end hertil?« — »Jeg er kun kommen hertil,« raabte Indianeren, »og, Bedstefader, jeg kunde

ikke naa videre. Se paa mine Lemmer! Se, hvor ømme og ophovnede de er! Jeg er saa udmattet, at jeg føler, jeg ikke meget længer kan undfly mine Fjender.« Guden svarede: »Gaa hen til den Høj, der er længst borte fra os og stig op paa den; men før du tager det allersidste Skridt, der bringer dig op paa Toppen, skal du lukke Øjnene!« Navajo-Indianeren skyndte sig hen til Højen, og saa træt han var, havde han snart besteget den. Og just som han løftede Foden for at gøre det sidste Skridt, lukkede han sine Øjne, som Guden havde budt ham. Da han atter følte Grunden under sin Fod, slog han Øjnene op, og se! i Steden for at staa paa en lille Høj befandt han sig paa Toppen af en høj Bjergaas omgiven af dybe Dale, kantede med sonderrevne Klipper og dækkede af store Gran- og Fyrreskove, og langt borte paa Sletten ved Foden af Bjerget — saa fjernt, at han knap kunde se dem — øjnede han sine skuffede Forfølgere; men ved Siden af ham stod Yebitcai, og han udpegede for ham mange Steder i det Fjerne, som han kendte, ogsaa San Juan Dalen, hvor han og hans Folk først havde boet. Og hele denne Dag hvilede han i Fred og Sikkerhed paa Bjergaasen.

Ved Aftentid begav han sig igen paa Vej, og ved Daggry gik han over San Juan-Floden. Da han ikke længe efter vandrede over en aaben Slette, hørte han endnu en Gang Uterne paa sit Spor, og han følte sig nu atter fortvivlet og uden Haab, thi hans Lemmer var saa stive og opsvulmede, at hver Bevægelse foraarsagede ham Smerte og han knap kunde slæbe sig afsted.

Men i det samme fik han en Følelse af, at han ikke var alene, og da han saa sig om, fik han Øje paa Vindguden, Niltci, som vandrede ved hans Side. Og Vindguden frembragte en vældig, mørk Hvirvelstorm, som et Øjeblik brølede ved Siden af dem og derpaa gravede et dybt Hul i Jorden ligeved, hvori der var en Hule med fire Kamre. Derpaa samlede der sig mørke Skyer paa Himlen, og Regnen begyndte at falde. »Har du noget hos dig, der kan hjælpe dig?« spurgte Guden. »Jeg har intet,« svarede Indianeren, »uden de fire Granskud, som Yebitcai bød mig plukke af Træet, ad hvilket jeg steg ned i Dalen, den Nat jeg forlod Uternes Lejr.« — »Det er tilstrækkeligt!« svarede Vindguden. »Lav i en Fart fire Lerkugler og stik et Granskud gennem hver af dem, og læg dem paa Jorden, saa at Toppen af Skuddene vender imod dine Fjender.« Navajo-Indianeren gjorde, som det blev ham sagt. Derpaa blæste Vindguden Granskuddene og Lerkuglerne ud imod Forfølgerne og bød Indianeren stige ned i det Tilflugtsted, Hvirvelvinden havde dannet. Han steg da derned og forblev i Sikkerhed, mens han oven over sig kunde høre mægtige Tordenskrald, Uvejrsstormens vældige Brusen og den tunge Raslen af uhyre Haglkorn, der var hidført ved Hjælp af Lerkuglerne. Efterhaanden døde Stormen hen, og ved Middagstid traadte Vindguden ind i Hulen og sagde: »Kom nu frem, dine Fjender er adspredte! Mange af dem er bleven dræbt af Haglene, og Resten er draget hjem.« Derpaa steg Indianeren atter frem af Jorden og begav sig paa Vej i Retning af sit fordums Hjem.

Det var næsten Aften, da han naaede Toppen af Bjerget. Sneen begyndte at falde tæt, og en skarp Vind gav sig til at blæse. Han vandrede videre til den vestlige Aas af Bjerget, hvor der fandtes en stor Kløft. Her rasede Stormen saa heftig, at han knap kunde staa oprejst, og tilmed var Kløften saa stejl, at han ikke kunde se, hvordan han nogensinde skulde naa ned. Men snart opdagede han, ligesom en Gang tidligere, et Grantræ, der voksede op langs Siden af Kløften, og samtidig viste Yebitcai sig igen og raadede ham til at gaa ned ved Hjælp af Træet. Det gjorde han, og da han havde naaet Bunden, stod Guden dernede og ventede paa ham. Og Indianeren tiltalte ham nu saaledes: »O, Bedstefader! jeg er træt og anstrængt og søvnig. Gid jeg kunde lægge mig til at sove under dette Træ!« Men Guden svarede: »Mit Barnebarn, gaa hen og hvil dig ved hint Baal!« og han pegede ud paa et fjernt Ildskær paa en Bjergside, der laa hinsides en meget dyb Dal. »Nej, Bedstefader,« raabte Navajo-Indianeren; »jeg er træt og mine Lemmer er ømme og kraftesløse; jeg kan ikke gaa saa langt!« — »Jeg skal hjælpe dig!« svarede Guden, og som han talte, udsendte han et Lynglimt som en Bro over Dalen, og derover førte han ham til det langt borte liggende Bjerg. De naaede nu til et Sted nærved Ildskæret; men i samme Øjeblik, som de atter stod paa den faste Jord, forsvandt baade Guden og Ildskæret. Indianeren stod forvirret og vidste ikke, hvad han skulde gøre. Han gik et lille Stykke omkring Bjerget, men bestemte sig om og vendte tilbage til det Sted, hvorfra han gik

ud. Her fandt han Guden ventende paa ham. Denne sagde ikke et Ord, men pegede blot ned i Dalen og gik i Forvejen. Paa Bunden af Dalen kom de til et stort Hul i Jorden; Guden pegede derhen og gik igen i Forvejen. Efterhaanden som de kom længer ind i Hulen, blev Luften varmere, og lidt efter fik de Øje paa et Baal, som dog ikke næredes af Brænde. Paa Jorden laa der fire Smaasten nær ved hinanden, en sort imod Øst, en blaa imod Syd, en gul imod Vest og en hvid imod Nord, og herfra udgik Ilden. Rundt om Baalet lejrede der sig fire Bjørne af samme Farve og svarende til Smaastenene. Da de Fremmede traadte hen til Ilden, bad Bjørnene dem om noget Tobak, og da de svarede, at de ingen havde, blev Bjørnene vrede og gentog deres Forlangende tre Gange. Da Navajo-Indianeren flygtede fra Uternes Lejr, havde han medtaget noget Tobak fra en af de fire Tobakspunge, der benyttedes af Raadet, saa vel som en Pibe, som han havde bundet fast til sin Skindkappe; da derfor Forlangendet blev fremført fjerde Gang, stoppede han Piben og tændte den ved Ilden. Han rakte nu Piben til den sorte Bjørn, som blot tog et Drag af den og derefter rakte den til den blaa Bjørn, hvorpaa den i samme Nu segnede bevidstløs om. Den blaa Bjørn tog to Drag og lod Piben gaa videre, idet ogsaa den faldt til Jorden uden Bevidsthed. Den gule Bjørn bukkede under efter det tredje Drag, og den hvide Bjørn, imod Nord, efter det fjerde. Nu slog Navajo-Indianeren Asken og Tobakken ud af sin Pibe og gned sig med den paa sine Fødder, Ben, Underliv, Bryst, Skuldre

og Pande og derpaa Snuden af hver af Bjørnene, hvorpaa de alle kom til Kræfter igen, og han gemte igen Piben i sin Kappe. Da Bjørnene var kommen sig, anviste de Indianeren Plads øst for Baalet, hvor han kunde ligge hele Natten, hvorpaa de fremtog deres Forraad af Majsmel, Rønnebær og andre Bær og bød ham deraf; men Guden advarede ham igen mod at spise og forsvandt paany. Hvor sulten han end var, lagde Indianeren sig altsaa til Hvile uden Aftensmad, og da han vaagnede om Morgenen, og Bjørnene igen tilbød ham noget at spise, afslog ham det igen og sagde, at han var ikke sulten. De viste ham derpaa, hvordan man lavede Smaapinde, der ofres til Bjørneguderne, og fra et Hjørne af Hulen fremdrog de et stort Taagelagen, hvorpaa der var malet Billeder af de Guddomme, der vaager over de dyrkede Planter. Da han tog Afsked, sagde Bjørnene: »Der er ogsaa andre i denne Egn, som har Hemmeligheder at meddele dig. Hist ovre findes »de røde Stenes Kreds«, hvor der bor mange.« Og derpaa drog han videre til dette Sted.

Som han vandrede gennem Dalen, hørte han en Lyd som en stærk Brusen bagved sig, og da han saa sig om, fik han Øje paa en Hvirvelstorm. Den kom nærmere og syntes at rykke frem for at tilintetgøre ham. Han var rædselslagen og raabte til Stormen: »Det er mig, *Den Bjergfostrede! Hvem er du?*« Stormen genkendte ham og lagde sig, og i Stedet viste der sig fire Mænd i Skikkelse af Væseler, og de fire Væselmennesker viste ham, hvordan han

skulde lave Offerpinde til Væselguddommene. Fra dette Øjeblik bar Navajo-Indianeren Navnet *«Den Bjergfostrede«*, under hvilket Navn han kendtes baade blandt Guderne og sit eget Folk.

Han drog nu videre til »de røde Stenes Kreds«; men han var ikke kommen langt, før han igen mødte Vindguden, der sagde til ham: »De, du vil træffe i »de røde Stenes Kreds«, er onde Aander; derfor vil jeg staa dig bi og gaa foran dig!« Da de var komne til Stedet, fandt de et Hul i Klipperne, bevogtet af to store Klapperslanger, en paa hver Side, mens Døren dannedes af to Pinon-Træer. Da de to Vandringsmænd nærmede sig, viste Slangerne Tegn paa stor Forbitrelse, og da de traadte hen til Døren, raslede de voldsomt med Halerne, spillede med Tungen og huggede efter dem, som om de vilde bide, hvad de dog ikke gjorde. Vindguden bøjede Træerne tilside, han selv og hans Ledsager traadte ind, og saa snart de var komne indenfor, lukkede Træerne sig sammen igen for Indgangen. Derinde traf de paa en gammel, skaldet Mand, der kun havde en Tot Haar over hvert Øre. Det var den store Slange. Han spurgte Vindguden, hvem hans menneskelige Ledsager var, og denne svarede, at han var en Navajo-Indianer, der var bleven fanget of Uterne, men var sluppet fra dem og havde gennemgaaet mange Strabadser. Da den store Slange hørte dette, lærte han Indianeren, hvordan han skulde lave Offerpinde til den store Slange, og hvorledes han skulde anbringe dem.

Herfra drog de til det næste Sted, som

kaldtes »Vinden kredser omkring en Klippe«. Da de kom i Nærheden, hørte de høje Tordenskrald, og Lynet slog ned paa fire forskellige Steder lige ved dem. De nærmede sig nu Lyngudernes Hjem, hvad der var Grunden til, at de syntes truede af Tordenkiler. Da tiltalte Navajo-Indianeren Lynet, ligesom han forhen havde talt til Hvirvelvinden, og sagde: »Det er mig, *Den Bjergfostrede;* hvem er du?« hvorpaa Tordenen og Lynet ophørte; og de Rejsende vandrede videre, indtil de kom ind i et Hus af sorte Skyer, inde i et Bjerg, som var Lynildens Hjem. Han var skaldet ligesom den store Slange og havde ogsaa kun en lille Tot Haar over hvert Øre. Paa hver af de fire Sider af Værelset, hvori Lynilden sad, fandtes en Lyn-Fugl; den imod Øst var sort, den imod Syd blaa, mod Vest gul og mod Nord hvid. Fra Tid til anden udsendte Fuglene Lyn fra deres Kløer til Midten af Værelset, hvor Guden sad, og Lynet havde samme Farve som Fuglen, der udsendte det. Da de Rejsende traadte ind, sagde Lynguden til Vindguden. »Hvem er det, du har bragt med dig?« Denne svarede: »Det er en Navajo-Indianer, der har været fangen af Uterne og er undsluppen. Han har lidt meget. Se, hvor hans Knæ og Ankler er opsvulmede!« Derpaa viste Lynguden ham to Offerpinde for Lynet, og da han havde lært ham, hvordan han skulde lave og anbringe dem, bød han dem Farvel.

Det næste Sted, de naaede til paa deres Rejse, var »de smalle Sandhøje«. De traadte ind i Højen og kom til Guldsmed-Gudens Hus,

der var fuldt af Guldsmede og Regnbuer. De fandt Guldsmed-Guden og hans Hustru hjemme, ligesom Guden fra »Fjerenes Hus«, der havde sorte Gamacher. Her forsvandt Vindguden og Kvinden rettede sine Spørgsmaal til Indianeren, som i al Korthed fortalte sin Historie. Hun rejste sig og gik ud, og vendte kort efter tilbage med et stort Fad, dannet af smukke, hvide Muslingeskaller; det var fyldt med Vand og Sæberod. Hun stillede det foran Navajo-Indianeren og sagde: »Du staar i Begreb med at besøge et smukt Folk; det sømmer sig derfor, at du bader dit Legeme og vasker dit Haar godt!« Da han var færdig med Badet, lagde Guden fra »Fjerenes Hus« fint Majsmel paa hans Fødder, Knæ, Underliv og andre Steder paa Kroppen, der almindelig berøres ved Helbredelsesceremonier, og under hans Vejledning indgned Indianeren hele sit Legeme med Mel for at blive tør, ligesom han malede sit Ansigt med hvidt Ler. Derpaa bragte Guden smaa Bundter ind af forskellige Urter, brændte dem til Kul og lærte Indianeren at sværte sine Arme og Ben med denne Farve. Da dette var gjort, anbragte han hvide Pletter ovenpaa det sorte, kort sagt, malede ham som de Sendebud, der udsendes for at indbyde Gæster til Dans ved Festerne. Da Malingen var fuldendt, tog Guldsmed-Kvinden fat i hans Haar, trak det nedad og strakte det, til det gød sin Rigdom helt ned til hans Ankler, hvorpaa hun bearbejdede hans Ansigt og Krop, indtil hun havde omdannet ham til en Yngling af den skønneste Skikkelse og de mest tiltalende Træk. De udstyrede ham

med hvide Mokkasiner og en Bæverskindskrave, hvortil der var fastgjort en lille Fløjte; de fæstede smaa Fjerstokke, der skulde forestille Vinger, til hans Arme, og udsmykkede ham paa enhver Maade. Derpaa gav Kvinden ham hvidt Majsmel blandet med Vand at spise, og han sov Natten igennem hos Guldsmedene. Næste Morgen lagde Kvinden to hvide Lynstriber paa Gulvet og bad ham træde hen derpaa med en Fod paa hver Stribe, hvorpaa hun sagde: »Nu tilhører det hvide Lyn dig; brug det hvordan og naar du vil!« Endelig sagde hun, at han skulde begive sig op paa Toppen af den Høj, hvori deres Bolig befandt sig, og da han kom derop, fandt han et andet Hus ovenpaa, hvor han igen mødte Guden og hans Hustru. Han bemærkede nu en hvid Lynstribe, der spændte over en bred Dal og strakte sig fra den Høj, hvorpaa de stod, til et langborte liggende skovklædt Bjerg. »Der,« sagde Guldsmedkvinden, «er det Spor, du skal følge!«

Han fulgte nu Lynsporet og kom snart til »den hellige Kvindes« Hus. Indvendig bestod dette af sorte Klippesten; men Lynet strakte sig helt ind i Boligen, saa han behøvede blot at følge det for at finde Vej. Døren bestod af Træer og inde i Huset hang Solen paa den østlige Væg og Maanen paa den vestlige. Her fik han »den hellige Kvindes« Offerstok at se og fik at vide, hvordan den skulde laves og hvorledes den skulde benyttes. Just som han var ved at forlade denne, viste to af Vindenes Guder sig sammen med Guldsmed-Guden, og alle fire drog afsted til Tcuckai.

Her gik de ind i et Hus, som laa inde i et Bjerg. Det havde to Etager, med fire Værelser i den nederste Etage og fire ovenpaa. Der var fire Indgange, som dækkedes af Træer i Steden for Døre: mod Øst et sort Grantræ, mod Syd et blaat, mod Vest et gult og mod Nord et hvidt, straalende Grantræ. Her boede fire Kvinder ved Navn »Pigerne, der bliver til Bjørne«. Deres Ansigter var hvide, deres Arme og Ben var bedækkede med Haarbørster, deres Hænder var som menneskelige Væseners, men deres Tænder var lange og spidse. Det fortælles, at den første af denne Art Kvinder havde tolv Brødre, og hun forstod Kunsten at forvandle sig fra en Prærieulv til en Bjørn. Hun var en stor Kriger og usaarlig. Naar hun drog i Krig, tog hun Hjertet ud og skjulte det, for at ingen skulde kunne dræbe hende, og naar Slaget var forbi, satte hun det igen ind paa dets Plads. Pigerne viste ham, hvordan han skulde lave fire Offerpinde og fortalte ham, hvorledes han skulde grave dem ned for at ofre dem paa rette Maade.

Herfra begav de sig til et nyt Sted, hvor de fandt de fire »hellige unge Mænds« Hus. I dette var der fire Værelser med ujævne Vægge, der saa ud som Væggen i en Grotte; men Huset var bygget af Vand. Paa Væggene hang der en Mængde Fjerpile, og de unge Mænd stod hver i sit Verdenshjørne og holdt en saadan Pil i sin udstrakte højre Haand. Han fik her Paalæg om nøje at mærke sig, hvordan de unge Krigere stod opstillede, for at han kunde efterligne dem

i de Broderskabsceremonier, som han skulde indstifte mellem Menneskene.

Det næste Sted, de besøgte, var »Klippen, der bøjer sig tilbage«, hvor de gik ind i et Hus, der var dækket indvendig med mangefarvede Striber, og hvor de traf otte til af »de hellige unge Mænd«. Her stod to mod hver Himmelkant, og hver af dem holdt et lille Træ over sin Mund, som om han vilde sluge det. En af dem sagde: »Saaledes skal du gøre! Vi er otte. men naar du efterligner os i den Dans, du skal lære dit Folk, behøver du ikke otte unge Mænd — seks vil være nok.«

Herfra gik de til »de store Ege« for at besøge Egernets Hjem. Det var opført af sort Dynd, og Døren var af røde Solstraaler. Paa den østlige Væg hang der en sort Træstamme, paa den sydlige en blaa, paa den vestlige en gul og paa den nordre en hvid Stamme, hvori Egernene opholdt sig. Skønt Egern var de unge Mænd og Kvinder og lignede hinanden meget og alle havde de røde og sorte Striber langs Ryggen. Ogsaa de viste ham, hvordan han skulde lave og nedgrave Fjerstokke, der var indviede til dem selv.

»Det sidste Bjerg« er en kegledannet, spidst opløbende Klippe, af Form som en Navajo-Hytte; den er sort med hvide Striber ned ad Siderne. Dette var det næste Sted, de besøgte. Inden i Bjerget fandtes et Hus, hvis Dør var af Mørke, og som bevogtedes af en Flagermus og et andet natligt Dyr. Her opholdt der sig en hel Mængde unge Mænd og Kvinder, som i Virkeligheden var Stinkdyr, og ogsaa disse

meddelte Navajo-Indianeren deres Hemmelighed.

De drog dernæst til »det stejle Bjerg«, og fandt her det Sted, hvor de to Egern levede. Da de fire Vandringsmænd traadte ind, sagde de to Egern til dem: »Hvad vil I her? I kommer altid, hvor I ikke ønskes!« Guderne svarede: »Vær ikke vrede! Dette er den Navajo-Indianer, der blev tagen til Fange af Uterne; men han undslap og har gennemgaaet meget. Lynet har befalet os at føre ham til alle de Helliges Hjem; derfor fører vi ham hertil.« — »Det er godt«, sagde de to Egern; »men han er sulten og maa have noget at spise. De bragte ham nu Nødder af Pinontræet, Fyrre- og Grannødder samt Rønnebær; men Guderne bød ham ikke at nyde af Nødderne, for at han ikke selv skulde forvandles til et Egern; han skulde kun spise af Rønnebærrene. Og da han havde endt sit Maaltid, lærte han deres Ceremonier.

Nu hviskede Vindguden: »Lad os drage til »de fire Indgange under et Bjerg«, hvor Pindsvinet bor!« — Dens Hus laa i et sort Bjerg, og dets østlige Dør dannedes af en sort Gran. Paa de andre Sider var Indgangene aabne, og her fandt de fire Pindsvine-Guder, to mandlige og to kvindelige, med Farver efter de fire Himmelhjørner, sort, blaa, gul og hvid. Ogsaa de indviede ham i deres Lærdomme og bød ham den indvendige Bark af forskellige Træer at spise; men atter afslog han efter Vindgudens Raad Føden og sagde, at han ikke kunde spise den Slags. »Det er godt,« sagde Pindsvinene, »nu maa du forlade os!«

Efter endnu at have besøgt det Hus, hvor den lange Frø, Vandslangen og Pileslangen hørte hjemme, — det var bygget af sort Vand med en Dør af Vind — kom de til »Huset af Bjergkrystal«, hvor »den unge Gudinde«, den rigeste af alle de overnaturlige Væsener, boede. Huset var af hvid Bjergkrystal og Døren af alle Slags Planter, og midt paa Gulvet stod en stor Krystal, dannet som en Fjerstok. Just som de traadte ind, mødte de Yebitcai, der havde forladt dem ved Bjørnenes Hus, og Selskabet bestod nu af fem Medlemmer. Værelset var i Begyndelsen meget lille, men Guden aandede derpaa, saa det udvidede sig til en stor Sal.

Efter at Navajo-Indianeren var bleven undervist af Gudinden, vandrede de videre til »de store Kirsebærtræer«, hvor der boede fire Guder i et Hus af Kirsebær med en Dør af Lynild. Navajo-Indianeren blev meget forbavset ved at finde, at de ikke alene bar samme Navn som han, »De Bjergfostrede«, men at de ganske saa ud som han og bar nøjagtig samme Klædning. Hans Ledsagere sagde da til ham: »Det er de Guder, i hvis skønne Lignelse Guldsmed-Gudinden har dannet dig. Det er de Guder, hvis Navn du bærer». Guderne bad nu deres Gæster tage Plads, og de satte sig omkring Ilden, hver mod sit Himmelhjørne. Hver af Guderne holdt en Pil, dannet af Bjergrosen, i sin udstrakte højre Haand; Spidsen var af Sten, Fjerene var Ørnefjer, hvoriblandt sad et Dun af en overnaturlig Fugl. Som de saaledes holdt Pilene i Haanden, raabte de »ai, ai, ai, ai«, og ved det fjerde »ai« slugte

hver af dem sin Pil, med Spidsen nedad, til Fjerene naaede Munden, hvorpaa de atter trak Pilen ud og sagde: »Saadan vil vi, at Navajo-Indianerne skal gøre under den Dans, som du skal lære dem; men de maa passe nøje paa ikke at brække Pilespidserne af, naar de sluger dem og trækker dem ud igen!« — Da de bød ham Farvel, sagde de: »Vi venter dig!« hvilket antydede, at naar han forlod Jorden, skulde han vende tilbage til Guderne og leve evigt imellem dem.

Endnu besøgte de »de høje Gudinders« Hjem, der var bygget af Dugdraaber. Naar de rejste sig, syntes deres Hovedfjer at naa til Himlen, saa høje var de. Herfra gik de videre til en stor Kilde, oven over hvilken Yebitcai havde sin Bolig. Da de naaede hertil, standsede Guden ved Foden af Højen og bød sine Ledsagere fire Gange gaa i Forvejen, men fire Gange afslog de det. Derpaa klappede han i Hænderne, udstødte sit Skrig: Hu-hu-hu-hu! og gik selv foran. Huset var af fint Majsmel, Døren af Dagslys, og Loftet bares af fire hvide Graner; Regnbuer løb i alle Retninger og gennemstraalede Huset med lyse og skønne Farver. Her lærte Navajo-Indianeren ingen Ceremonier eller Regler for Benyttelsen af Fjerstokkene, men han fik Lov at dvæle her fire Dage og der blev budt ham hvidt Majsmel i Overflod.

Nu førte Yebitcai ham op paa Toppen af en Høj, hvorfra de kunde se Gangico i det Fjerne, det Sted, hvor Indianerens Slægt boede; thi de var flyttet bort fra den Dal, hvor han havde forladt dem. Derpaa viste Guden ham

den korteste Vej hjemad og bød ham vende tilbage til sit Folk.

Da han kom saa nær, at han kunde se sit Hjem, blev han standset af Folk, der forbød ham at komme nærmere, før de havde sendt Bud efter en Medicinmand. Og da denne indfandt sig, blev der foretaget forskellige Ceremonier over den hjemvendte Vandringsmand, ligesom han blev vasket fra Hoved til Fod og tørret med Majsmel; thi saaledes gør Navajo-Indianerne ved enhver, der vender tilbage fra Fangenskab hos en fremmed Stamme, for at han kan blive frigjort for alt Slags fremmed Stof og fremmed Indflydelse. Da han saaledes var bleven renset, traadte han ind i Huset, og hans Slægtninge omfavnede ham og græd over ham. Men han kunde nu ikke udholde Lugten af Hytten, saa han gik snart udenfor igen og satte sig, og da Medicinmanden saa dette, mente han, at den Renselse, man havde foretaget, havde ikke været tilstrækkelig, hvorfor de burde afholde en stor Dansefest for ham, saa han kunde blive fuldstændig helbredet.

Man blev nu enig om, at der før Dansen skulde tilstaas *«Den Bjergfostrede«* fire Dage og Nætter, hvori han skulde berette sine Oplevelser, og at Medicinmanden skulde udsende en Del unge Mænd for at indsamle de nødvendige Planter til de kommende Ceremonier. Og i fire Dage og Nætter havde han nu travlt med at fortælle sine Hændelser og undervise sine Tilhørere i alle de Mysterier, han havde lært hos de forskellige Guddomme. Derpaa opførte de Medicin-Hytten og gjorde alt

rede til at iagttage de nye Skikke og rense ham, der var vendt tilbage. Medicinmanden udvalgte af samtlige Planter, der blev bragt ham af de unge Mænd, dem, som han ansaa for bedst egnede til at rense den Syge for den fremmede Føde, han havde nydt mellem en anden Stammes Indianere og de overnaturlige Væsener, han havde besøgt. Den første Dag gav han ham Gran og Fyr, den næste Dag store og smaa Pilekviste, den tredje Dag en Plante, der kaldes Litci og den aromatiske Lumac, den fjerde Dag Ceder og Pinon, og om Morgenen sad han ved Ilden og drak koldt og varmt Vand, der havde været gydt over disse Træsorter.

I Løbet af disse fire Dage nærmede de nye Ceremonier, som Profeten havde indført, sig deres Fuldendelse, og paa den femte Dag besluttede man at sende en Løber ud for at indbyde Naboerne til den store Dans. Der skulde udsendes to, en imod Nord for at indbyde nogle venligsindede Ute-klaner, nogle fjerntboende Navajo-Afdelinger samt nogle andre i den Egn; den anden skulde begive sig Sydpaa og bede forskellige Apache-Stammer og andre om at komme tilstede. Til begge Egne var der to Dages og Nætters Rejse, og selv den hurtigste Løber kunde ikke komme tilbage i kortere Tid. Da den lange Rejse maatte foretages til Fods og i Løb, var det imidlertid ikke muligt at finde en eneste ung Mand der i Lejren, som vilde paatage sig den frivillig; skønt Mændene holdt Raadslagning hele Dagen og paa enhver Maade søgte at overtale de Unge dertil, kunde ingen findes, der vilde udføre nogen af Rejserne.

Ved Nattens Frembrud traadte da en gammel Kone ind i Hytten og sagde: »Jeg vil sende min Sønnesøn ud som Løber!« Den gamle Kone havde sin Hytte i Nærheden af den nylig opførte Medicin-Hytte, og de Tilstedeværende kendte godt hendes Sønnesøn. Naar som helst de besøgte hende, laa han altid paa Gulvet og sov; man saa ham aldrig gaa paa Jagt, og han var derfor anset for at være en doven Døgenigt, saa da hun fremkom med sit Forslag, saa de blot paa hinanden og lo. Hun ventede lidt, og da ingen svarede, tilbød hun igen sin Sønnesøns Tjeneste, men opvakte kun ny Latter og forstaaende Øjekast. Tredje og fjerde Gang gentog hun sit Forslag, og tilsidst sagde hun: »Hvorfor svarer I mig i det mindste ikke? Jeg har sagt, at jeg vil lade min Sønnesøn bringe Bud til et af disse Steder, men I ler kun ad mig og takker mig ikke engang. Hvad er Grunden?« Den øverste Medicinmand, der stammede fra en fjerntliggende Lejr og ikke kendte hende, spurgte nu de Tilstedeværende, hvem denne Kone var, og hvad Slags Mand hendes Sønnesøn var; men Mændene lo blot igen og gav heller ikke ham noget Svar. Han vendte sig da mod den Gamle og sagde: »Bring din Sønnesøn hid, saa jeg kan faa ham at se!« Kvinden svarede: »Det er allerede silde, Natten falder paa, og Vejen er lang. Det er ingen Nytte til, at du ser ham i Aften; lad os vente til i Morgen!« — »Godt,« svarede Medicinmanden, »bring ham herhen i Morgen tidlig!« Derpaa forlod hun Hytten efter at have lovet at gøre, som han havde sagt, og saa snart hun var borte,

brød den længe tilbageholdte Munterhed løs. De lo alle af fuld Hals, lavede Vittigheder om den dovne Sønnesøn og sagde til Medicinmanden, at det var ingen Nytte til at sende en saadan Fyr afsted som Bud, naar de bedste Løbere iblandt dem ikke engang turde paatage sig Rejsen. »Han er altfor svagelig og doven til at gaa paa Jagt,« sagde de; »han lever paa Korn og smager aldrig Kød!«

Saa snart det blev saa lyst, at man kunde skelne den ene Genstand fra den anden, raabte en Mand, der stod i Døren til Medicinhytten og saa ud: »Der kommer han!« og indenfor gav de sig alle til at le og afventede, hvad der vilde ske. Et Øjeblik efter traadte Sønnesønnen ind og satte sig ved Ilden. De betragtede ham alle med Forbavselse. Da de sidst saa ham, var hans Haar kort og sammenfiltret, som om det ikke havde været kæmmet og vasket i tre Aar, og hans Skikkelse var mager og sammenbøjet. Nu viste han sig med svære, skinnende Lokker, der naaede ham til nedenfor Knæet; hans Lemmer var store og kraftige, han knejste med Hovedet og bevægede sig som en Yngling fuld af Mod; og mange af dem sagde til hinanden: »Det kan ikke være den samme Mand!« — Lidt efter traadte en anden ung Mand ind, der var lige saa smuk og lige saa kraftig bygget som den første, og han satte sig ved Ilden lige overfor Sønnesønnen. Det hvide Ler og Trækullet, der skulde bruges til at bemale Sendebudene med, var allerede tilberedt, og da de unge Mænd i Hytten saa de to prægtige Løbere, rejste de sig uden at sige et Ord og gav sig til

at male og udsmykke dem til Rejsen. Da Udsmykningen var til Ende, sendte Medicinmanden dem afsted med mange Paalæg og Raad og sagde, at de skulde fløjte fire Gange i deres Piber, før de kom saa langt bort fra Hytten, at de ikke længer kunde høres.

Sønnesønnen gik mod Nord og den anden imod Syd, og de gik saa langsomt, at Tilskuerne igen lo og gjorde sig lystige, og mangen En sagde: »De vil aldrig naa den Lejr, vi har sendt dem til!« Lige før Solen stod op, tabte de dem af Syne. De, der var blevne tilbage i Lejren, indrettede sig nu paa at tilbringe Tiden med Underholdning; de jævnede Jorden til Leg og bragte deres Stokke og Tøndebaand ud; de tænkte, de vilde faa rigelig Tid til at lege, før Sendebudene kom tilbage. Og En sagde: »Derhenne ved det Træ saa vi Sønnesønnen sidst. Jeg tænker, hvis vi gik derhen, vilde vi finde ham sovende under det!«

Omtrent midt paa Eftermiddagen, mens de var optagne af deres Lege, saa en af dem tilfældig imod Nord og øjnede i det Fjerne det ene af Sendebudene, der kom hen imod dem, og han raabte: »Der kommer Sønnesønnen; han er lige vaagnet op og kommer tilbage for at faa noget at spise!« — Et Øjeblik efter meldtes det, at den anden Løber nærmede sig fra Syd. De naaede Medicin-Hyttens Dør samtidig, men Sønnesønnen gik først ind, rakte Medicinmanden sin Sæk og satte sig lige overfor sin Kammerat. Mange af dem, der befandt sig udenfor, trængte nu ind i Hytten for at more sig over dem, og de lo og hviskede imellem

sig selv; men Sendebudene var tavse og alvorlige, og mens Medicinmanden aabnede deres Sække, aftog de deres Pynt og vaskede Malingen af Kroppen. I Sønnesønnens Rejsesæk fandtes fire ristede Majskolber, der endnu var varme af Ilden, og Medicinmanden brød dem itu og fordelte Stykkerne mellem de Tilstedeværende; i den andens Sæk laa der to Stykker Sukker af den Slags, som Apacherne tilvirker. Da de to unge Mænd havde renset sig, gik de ud i Tavshed og uden at se paa nogen.

Ved Aften vendte de tilbage til Hytten og satte sig paa den vestlige Side, hver paa sin Side af Medicinmanden, hvorpaa Sønnesønnen vendte sig imod ham og sagde: »Da vi i Eftermiddags kom her til Hytten, berettede vi intet om vor Færd, fordi de Folk, der var sammen med dig, var nogle Tosser, som lo, da vi kom hjem fra den lange Rejse, de selv var bange for at foretage. Men nu er vi komne for at fortælle dig om vore Oplevelser. Jeg,« fortsatte Sønnesønnen, »gik imod Nord. Paa Vejen mødte jeg et andet Sendebud, der var undervejs hertil fra en Lejr langt borte for at indbyde jer allesammen til en Dans paa en indhegnet Plads, der er forskellig fra vor. Da han erfarede mit Ærinde, forsøgte han at overtale mig til at vende her tilbage og opsætte vor Dans til en anden Dag, saa vi kunde komme til deres Fest og de derefter til vor; men jeg afslog det og sagde, at vort Folk havde Hastværk med sin Fest. Vi byttede saa Buer og Koggere, for at vore Folk kunde se, at vi havde mødt hinanden, og at hvad vi berettede ved vor Tilbage-

komst var Sandhed. Du vil se, at den Bue og det Kogger, jeg nu har, ikke er de samme, som jeg tog med mig i Morges. Vi skiltes, og jeg fortsatte min Vej Nordpaa. Det var endnu tidligt paa Dagen, da jeg kom til det Sted, hvor de venligsindede Uter holdt Lejr. Der besprængte jeg Medicinmanden med Mel og meddelte ham mit Ærinde. Just som jeg ankom, var de i Færd med at afdække den Grube, hvori de havde ristet Majs, og de gav mig da de Kolber, som jeg bragte med mig. De lovede at være i vor Lejr den tredje Dags Aften, naar vor Dans skal finde Sted.«

Da Sønnesønnen havde endt sin Beretning, gav hans Kammerat følgende Meddelelse om sin Færd: »Lige efter Solopgang naaede jeg de fire Stammers Lejre og gik derind. I den ene af dem stod de i Begreb med at tage Sukker ud af Gruben, og de gav mig da de Stykker, jeg bragte med mig hjem. Jeg besøgte Medicinmandens Hytte i hver af de fire Stammers Lejr, besprængte ham med indviet Mel og meddelte ham, naar vor Dans skulde finde Sted. De lovede alle at komme med deres Folk om tre Dage, naar vi skal afholde vor Fest.«

Dengang de to Sendebud kom for at berette deres Oplevelser til Medicinmanden, var de prægtig klædt; de bar Ørenringe og Halsbaand af Turkiser, Koraller og sjeldne Konkylier, og de bar broderede Kapper af en Slags, som ikke længer ses, men som Guderne bar i gamle Dage. De raslede ligesom vissent Løv, og den enes var sort, den andens hvid. Da de nu igen kom ud af Medicin-Hytten, begav de sig rundt mel-

lem Hytterne og Indhegningerne hos dem, der var forsamlede, og besøgte Hustruerne og Kæresterne af dem, der havde været saa dumme at le ad dem om Morgenen, og overalt smilede Kvinderne til de to smukke og prægtig klædte unge Mænd. Næste Morgen lo og spottede Mændene ikke længer, de hviskede heller ikke indbyrdes, men tilkastede dem mutte og skamfulde Blikke, og i Dagens Løb deltog Sendebudene i Legen og vandt mange Genstande af høj Værdi.

Paa den tredje Dags Eftermiddag viste der sig en stor Støvsky i den nordlige Horisont og en lignende imod Syd. De blev større og større og kom bestandig nærmere, og snart begyndte de indbudne Indianere at strømme til fra begge Sider. Den ene Skare ankom efter den anden, og ved Aftenstid havde der samlet sig en stor Folkemængde for at overvære Dansen. Saa snart Gæsterne begyndte at indfinde sig, gav de to unge Mænd sig til at fælde Træer til en Indhegning, og da Solen var gaaet ned, tog man fat paa at bygge en mørk Kreds af Grene. Mens de unge Mænd var beskæftigede hermed, holdt de Gamle Taler til Mængden, for gamle Folk holder altid af at snakke, naar de Unge slider i det. Det blev den største Indhegning, der nogensinde er bleven opført i Navajo-Indianernes Land. Pladsen var omtrent en Mil bred, og dog var de Besøgendes Antal saa stort, at de fyldte hele Kredsen. Paa samme Tid kunde man høre Lyden af Sang og Trommer rundt omkring fra de mange forskellige Dansehold,

der øvede sig, til de skulde deltage i Nattens Underholdning.

Efter at Indhegningen var fuldendt, hengik der nogen Tid, før de første Dansere viste sig, og en Mand traadte derfor ind paa Pladsen og bad de første Dansere skynde sig, da der var saa mange Hold langt borte fra, som ønskede at optræde i Løbet af Natten. Snart efter traadte de to, der skulde indlede »den store Fjerpils« Dans, ind, og efter dem fulgte seks andre og opførte Helbredelsesdansen over *Den Bjergfostrede.* Da denne var forbi, traadte forskellige Hold af de Fremmede ind efter hinanden og udførte deres Ceremonier, som Navajo-Indianerne ved denne Lejlighed lærte og siden har benyttet, naar de synger deres Sange indenfor den mørke Indhegning af Grene.

Da en Navajo-Høvding i Løbet af Natten gik igennem Trængselen, saa han den gamle Kone sidde paa Jorden. Han gik hen til hende og sagde: »Din Sønnesøn og hans Ven har udført en stor Daad for os; de har foretaget en lang Rejse. Der var mange, der tvivlede om, at de virkelig havde gjort den, indtil vi saa Skarerne fra Nord og Syd forsamles i vor Lejr efter deres Indbydelse. Nu ved vi, at de har talt sandt. Jeg beder dig: sig mig, hvordan de har kunnet udføre disse Vidundere!« Og hun svarede: »De er Guddomme. I mange Aar er min Sønnesøn staaet tidlig op hver Morgen og har løbet Gang paa Gang omkring Tsotsil-Bjerget, før Solen stod op; det er derfor, Folk aldrig har set ham ude om Dagen, men altid sove i Hytten. Rundt omkring Bjerget findes

en Mængde Smaadynger af Offerstene; dem har min Søstersøn allesammen ophobet, thi hver Gang han løber omkring Tsotsil, kaster han en Sten paa en af disse Dynger.«

Da Dagen begyndte at gry, var der endnu adskillige Hold, der var komne for at give Forestillinger, som ikke havde faaet Lejlighed dertil, og ved Dagens Frembrud maatte Ceremonierne høre op. Endnu før de Besøgende begyndte at forlade den indhegnede Plads, rejste imidlertid den Høvding sig, som havde talt med den gamle Kone, og fortalte Forsamlingen alt, hvad hun havde sagt, og da der endnu var mange, der ikke kunde tro, at de unge Mænd havde foretaget Rejsen, foreslog han, at der i Løbet af tolv Dage skulde foranstaltes et Væddeløb mellem de to hurtige Sendebud rundt om Tsotsil-Bjerget, saafremt alle de Tilstedeværende vilde love at komme igen og overvære det, og han bad dem indbyde deres Naboer fra Byen og andre Stammer til at komme med. Efter at ogsaa andre Høvdinge havde talt, samtykkede man i hans Forslag; alle lovede at vende tilbage om elleve Dage, og Væddeløbet blev fastsat til den følgende Morgen, hvorpaa hver drog tilbage til sit Hjem.

Om Eftermiddagen paa den ellevte Dag, da de alle igen var forsamlede, rejste Navajo-Høvdingen sig og tog Ordet; han indbød Høvdingerne for de andre Stammer til at staa frem og ordne alt til Væddeløbet, og de blev da enige om, at Løbet skulde foretages omkring selve Tsotsil-Bjerget, ikke omkring hele Bjergkæden. Navajo-stammen dannede nu det ene Parti, de

andre Stammer det andet og de tog Plads i nogen Afstand fra hinanden. De Fremmede fik Lov at vælge først, og de valgte det andet Sendebud, hvorfor Sønnesønnen tilfaldt Navajo-Indianerne. Derefter begyndte Væddemaalene, og Indsatserne bestod i Perlebaand af Koraller, Turkiser og Konkyljer, Konkyljekrukker saa store som Lerkar, af smukt garvede Hjorteskind, Klæder smykkede med Pindsvinepigge, og af Rustninger forarbejdede af flere Lag Skind. Perlebaandene og Krukkerne blev lagt i en Bunke, Skindene og de broderede Klæder i en anden, og begge var af antagelig Størrelse.

Løbet begyndte og udgik fra »det enlige Enebærtræ mellem Klipperne«. De løb imod Vest, og fem af de hurtigste Løbere mellem de forsamlede Indianere begyndte Løbet samtidig for at se, hvor længe de kunde følge de to; men de havde kun tilbagelagt et kort Stykke Vej, før de andre var ude af Syne, og de fem begav sig paa Tilbagevejen. Før de imidlertid kunde naa tilbage til Enebærtræet, var de to Løbere allerede komne ind og Væddeløbet afgjort. Sønnesønnen havde sejret med to Kropslængders Forspring, og alle de Skatte, der var udsat som Pris af de fremmede Nationer, tilfaldt saaledes Navajo-Stammen.

De Fremmede var imidlertid misfornøjede; de sørgede over, hvad de havde tabt, og talte længe indbyrdes om Sagen. Endelig besluttede de at udfordre Navajo-Stammen til et nyt Væddeløb, saafremt denne vilde gaa ind paa et længere Løb, idet Strækningen skulde indbefatte alle Højene ved Foden af Bjergkæden. Navajo-

Indianerne modtog Udfordringen og fastsatte Løbet til tolv Dage efter. Allerede tidlig paa den ellevte Dag begyndte de Fremmede at strømme til fra alle Sider og ved Aftenstid var de alle mødte. Lederne forklarede dem nu Betingelserne for Løbet og beskrev nøje den Strækning, man havde vedtaget som Bane. Væddemaalene var ikke saa høje som forrige Gang; Navajo-Stammen satte kun omtrent Halvdelen ind, af hvad de havde vundet ved det tidligere Væddeløb. Atter for de to Løbere afsted, og i netop saa lang Tid, som det tager at se Solen flytte sig, var de tilbage ved Maalet. Men denne Gang sejrede de Fremmedes Løber over Sønnesønnen med omtrent samme Forspring, som denne havde haft forrige Gang.

Nu var de Fremmede tilfredsstillede og sagde: »Vi vil ikke forsøge mere. Mange af vore Ejendele er endnu i Navajo-Indianernes Besiddelse; men det er godt, vi har vundet tilbage, hvad vi har.« Og en af de vise Mænd iblandt dem sagde: »Ja, I har været heldige; thi havde I tabt det andet Løb, vilde I med det samme have mistet Regn og Solskin og alt, hvad der gør Livet glædeligt.« Fordi Navajo-Stammen ved Væddeløbet vandt saa store Rigdomme, har den siden bestandig været rigere end de omboende Folkeslag. —

Ved disse Ceremonier blev *Den Bjergfostrede* helbredet for alle sine besynderlige Følelser og Ideer. Lugten af hans Folks Hytte var ham ikke længer ubehagelig; men tidt sagde han: »Jeg ved, jeg kan ikke blive hos jer for bestandig; thi Guderne be-

søger mig om Natten, naar jeg sover. I Drømme færdes jeg atter iblandt dem, og de beder mig vende tilbage til dem.«

Senere flyttede hans Slægt fra Sted til Sted, indtil de kom til »Det kolde Vand«, hvor de igen slog Lejr; og næste Morgen sagde Navajo-Indianeren til sin yngre Broder: »Lad os gaa ud og skyde nogle Dyr, saa vi igen kan lave nogle Hjortemasker ligesom dem vi brugte i La Plata-Bjergene, da vi skød saa mange Dyr.« De to Brødre drog da afsted og kom til et Sted, der kaldes »de sorte Bjerge«, hvor de satte sig paa den Bjergside, der vender imod Tsotsil. Som de nu sad her, sagde *Den Bjergfostrede:* »Min yngre Broder, se de Hellige!« men Broderen kunde ikke se nogen. Saa sagde han videre: »Farvel, min yngre Broder! Guderne kommer fra de hellige Steder for at hente mig. Du vil aldrig mere faa mig at se; men naar Regnbygerne driver over Himlen og Tordenen gjalder, saa vil du sige: Det er min ældste Broders Stemme! Og naar Høsten kommer, vil du sige om de smukke Fugle og Græshopperne: Det er efter min ældste Broders Styrelse!«

Og som han sagde disse Ord, forsvandt han. Den yngste Broder saa sig omkring, og da han ikke fandt nogen, begav han sig hjem. Da han var kommen tilbage til sit Folk, fortalte han dem om Broderens Forsvinden, og de sørgede over ham som over en Død.

IX.

Sia-Indianernes Skabelseshistorie.

I Begyndelsen fandtes der kun et Væsen i Underverdenen, Edderkoppen Sussistinnako; der fandtes dengang ingen andre Dyr, Fugle, Kryb eller nogen anden Skabning. Den drog en Streg af Mel fra Nord til Syd og en anden tvers over denne fra Øst til Vest, og nord for denne paa hver Side af Linien fra Nord til Syd anbragte den to Smaastykker. Disse Smaastykker var meget værdifulde og sjeldne, men indtil den Dag i Dag ved ingen, hvoraf de bestod; Edderkoppen var den eneste, som vidste det.

Efter at have anbragt Smaastykkerne i den rigtige Stilling satte Edderkoppen sig ned vest for Stregen og syd for den Linie, der krydsede den, og begyndte at synge, og lidt efter gav de to Smaastykker sig til at ledsage Sangen ved at ryste sig ligesom Bjælder. Musikken lød sagte og liflig, og efter nogen Tids Forløb kom to Kvinder tilsyne, hver udviklet af sit Smaastykke, og kort efter begyndte Menneskene at vandre omkring. Derpaa fremkom Dyrene,

Fuglene og alle levende Væsener, og Edderkoppen vedblev at synge, til hans Skabelse var fuldendt, hvorpaa han følte sig meget lykkelig og tilfreds.

Der var mange Mennesker, og de holdt sig tæt sammen og gik ikke meget omkring for ikke at træde paa hinanden; der var nemlig intet Lys, saa de kunde intet se.

De to Kvinder, som først blev skabte, var alles Mødre. Den Kvinde, som var skabt øst for Melstregen, kaldte Edderkoppen *Utset,* og hun blev Moder til alle Indianerne; den anden kaldte den *Nowutset,* som blev Moder til alle andre Nationer. Og Edderkoppen inddelte Menneskene i Stammer, idet den til nogle sagde: »I hører til Majs-Stammen, og I er de første af alle!« og til de andre sagde den: »I hører til Prærieulvene, til Bjørne- eller Ulveflokkene,« og saa fremdeles.

Da Edderkoppen næsten havde fuldendt sit Skabelsesværk for Jorden, syntes den, at det vilde være godt, om der var Regn til at vande Jorden, hvorfor han skabte Skyen, Lynet og Tordenen og Regnbuefolket til at arbejde for Jordens Folk. Dise sidst skabte delte den i seks Afdelinger, der sendtes bort til de fire Himmelhjørner, Zenith og Nadir, hvor hver skulde have sit Hjem i en Kilde i det Indre af et stort Bjerg, paa hvis Top der groede et Kæmpetræ. Granen voksede mod Nord, Fyrren mod Vest, Egen paa Sydbjerget, Aspen mod Øst, Cedertræet paa Zenithbjerget og en anden Slags Egetræ paa Nadirbjerget. Disse Folk skænkede Ederkoppen Verdens Midterslette (Verden var

nemlig delt i tre Dele: Jorden, Midtersletten og den øvre Slette) ikke blot som Arbejdsmark til Fordel for Jordens Folk, men ogsaa til Lystgrunde for dem selv; og da Edderkoppen ikke ønskede, at de sidst skabte skulde blive set af Jordens Folk, naar de drog over Midtersletten, befalede han Sialandet at ryge, saa at der kunde rejse sig Skyer, der kunde skjule Midterslettens Folkeslag.

Jordens Folk dannede sig Huse ved at grave Huller i Jorden og Klipperne; de kunde ikke opføre Boliger som nu, da de ikke kunde se. Ikke længe efter mødtes de to Mødre, Utset og Nowutset, hvoraf den sidste var den ældste og største, den første den klogeste og venligste, og som begge boede nordpaa, og talte længe sammen; de besluttede, at de vilde skabe Lys og sagde: »Nu vil vi skabe Lys, for at vore Folk kan se; endnu kan vi intet sige til Folkene, men i Morgen vil blive en god Dag, og den følgende Dag vil ogsaa blive en god Dag« — hvormed de mente, at deres Tanker var gode, og de var enige, og at deres Fremtid vilde blive lys, og de tilføjede: »Nu er alt dækket af Mørke, men om en Stund vil vi faa Lys!«

Disse to Kvinder var inspirerede af Edderkoppen, og de skabte Solen af hvide Konkyljer, Turkiser, rød Sten og Abaloneskal. Da de havde skabt Solen, bar de ham østpaa og slog Lejr der, da der ingen Huse fandtes. Næste Morgen steg de op paa et højt Bjerg og kastede Solen ned bagved det, og nogen Tid efter begyndte den at stige op, og da Folket saa Solen, frydede det sig. Paa lang Afstand var

dens Ansigt blaat, men eftersom den kom nærmere, blev det mere straalende; Folket saa imidlertid ikke selve Solen, men en Maske, der var saa stor, at den skjulte hele dens Legeme. De saa nu, at Verden var stor, og Landet var skønt, og da Kvinderne vendte tilbage til Landsbyen, sagde de: »Vi er alles Mødre!«

Skønt Solen oplyste Verden om Dagen, gav den intet Lys om Natten, da den saa vendte tilbage til sit Hjem i Vesten, og Mødrene skabte da Maanen af en sortagtig Sten, mange Slags gule Sten, Turkiser og en rød Sten, for at Verden kunde blive oplyst om Natten, og Maanen kunde blive Solens Broder og Ledsager. Men Maanen drog langsomt afsted og gav ikke altid Lys, hvorfor Stjernefolket blev skabt med Øjne af skønt funklende, hvid Krystal, for at de kunde blinke og oplyse Verden om Natten. Medens Stjernefolket levede i Underverdenen, var de samlede i Grupper, hvad der var meget smukt; de var ikke spredte, som de er i den øvre Verden.

Atter traadte de to Kvinder sammen og besluttede at opføre fire Byer, en i hvert Himmelhjørne. Da Byerne var opførte, drog Utset ud for at besøge dem, der laa mod Vest, Syd og Øst, medens Nowutset blev tilbage i den nordlige By.

Da Utset havde rejst hele Verden igennem og besøgt sine tre Byer, vendte hun tilbage til sit Hjem imod Nord, hvor hun blev vel modtagen af Nowutset, der syntes glad over at se sin yngre Søster igen, og efter at have ønsket hende et hjerteligt Velkommen, bød hun hende tage

Sæde. Nowutset havde imidlertid et Billede, som hun ikke ønskede, at Søsteren skulde se, hvorfor hun skjulte det under et Tæppe og sagde: »Gæt en Gang, hvad jeg har her! Hvis du gætter rigtigt, skal jeg vise dig det!« — »Jeg ved det ikke!« svarede Utset, og den ældste sagde da: »Hvad tror du, jeg har her?« Og den anden svarede igen: »Jeg ved det ikke!« og ogsaa tredie Gang fik Nowutset dette Svar. Efter nogen Tids Forløb sagde den yngste Søster: »Jeg tror, du har et Billede under det Tæppe, som du taler med, naar du er alene.« — »Det er rigtigt,« svarede den ældste, »du er et godt Hoved!« men Nowutset syntes dog ikke om, at den anden vidste Besked. Imidlertid viste hun Søsteren Billedet, og kort efter forlod hun hende, idet hun sagde: »Jeg vender tilbage til mit Hus og vil ikke rejse videre. Kom og besøg mig i Morgen!«

Da Utset var kommen hjem, kaldte hun Skovhanen til sig og sagde: »I Morgen tidlig skal du gaa østpaa til Solens Hus og følg saa Vejen derfra til hans Hjem i Vesten og bliv der, til min Søster kommer herhen for at tale med mig; saa skal jeg kalde paa dig.«

Næste Morgen tidlig kom den ældste for at besøge Søsterens Hjem. »Sæt dig ned, min Søster!« sagde denne, og lidt efter foreslog hun: »Lad os gaa ud at spadsere. Jeg saa saadan en smuk Fugl gaa forbi, men jeg ved ikke, hvor den hører hjemme;« i det samme pegede hun paa Fuglens Fodspor paa Jorden, som var blød, saa de var meget tydelige, og det kunde ses, at de gik i en lige Linje fra Solens Hus imod Øst

til hans Hus i Vesten. — »Jeg kan ikke finde ud af det,« vedblev den yngste; »maaske er Fuglen gaaet fra Øst til Vest, maaske omvendt; da Sporene viser begge Veje, er det vanskeligt at sige. Hvad mener du, Søster? — »Jeg ved det ikke,« svarede den anden. Fire Gange spurgte Utset Søsteren, og hver Gang fik hun samme Svar, men sidste Gang tilføjede Nowutset: »Hvor kan jeg vide det? Jeg ved hverken, hvad der er Taaen eller hvad der er Hælen; men jeg tænker, Fuglen er gaaet mod Øst.« — »Det er galt, »svarede den yngste; »jeg ved, hvor Fuglen er, og den vil snart være her!« Dermed kaldte hun paa den, og lidt efter kom Hanen løbende vestfra.

Den ældste Søster ærgrede sig over, at hun ikke var klogere, og sagde: »Kom hjem til mig i Morgen; i Dag kan du være stor paa det. Jeg troede, Fuglen var gaaet imod Øst, men du vidste, hvor den var, og den kom, da du kaldte. Men kom du til mig i Morgen!«

Næste Morgen kom den yngste Søster til den ældstes Hus og blev indbudt til at sætte sig. Da sagde Nowutset: »Søster, mellem os sagt: hvad tror du det er?« I det samme pegede hun paa en Skikkelse, der var indsvøbt i et Tæppe og kun viste Fødderne, der var krydsede over hinanden. Fire Gange blev Spørgsmaalet gentaget, og hver Gang svarede den yngste, at det vidste hun ikke, og tilsidst føjede hun til: »Jeg tror, Fødderne er byttede om; den paa højre Side skulde være paa venstre Side og omvendt«. — »Hvis Fødder er det?« spurgte den ældste. Men Edderkoppen hviskede Svaret

til Utset, som svarede: »Jeg tror hverken, det er en Mand eller en Kvinde af dem, Sussistinnako har skabt, men noget du selv har dannet!« Og den ældste Søster svarede: »Du har Ret, min Søster!« Hun tog Tæppet af og viste hende et Menneske. Derpaa forlod Utset Huset efter at have bedt Søsteren besøge hende igen næste Dag, og hele Natten havde hun travlt med at opføre et Alter efter Edderkoppens Anvisning. Hun dækkede det til med et Teppe, og da Søsteren kom og blev adspurgt, om hun kunde sige, hvad det var, vidste hun intet at svare. Efter den fjerde Opfordring afdækkede Utset Alteret og de stirrede begge derpaa i Tavshed.

Næste Morgen begav den yngste sig efter Indbydelse til den ældstes Hus, ledsaget af Sussistinnako, som var usynlig. Og da Nowutset denne Gang spurgte: »Hvad er det, jeg har her?« svarede Søsteren: »Jeg ved det ikke; men jeg tænker mig, at du under det Tæppe gemmer alt, hvad der er nødvendigt for Fremtiden; maaske tager jeg fejl!« — »Nej,« svarede Nowutset, »Du har Ret.« Og idet hun tog Tæppet bort, sagde hun: »Min Søster, vel er jeg den første og den største, men baade dit Hoved og dit Hjerte ejer Visdom. Du ved meget; jeg troer, mit Hoved er svagt.«

Igen besøgte Nowutset sin yngste Søster, og da hun ikke kunde gætte, hvad denne gemte i sit inderste Værelse, aabnede Utset Døren og raabte: »Alt dette er mit. Naar du har set rigtig derpaa, vil vi gaa!« Men Værelset var fuldt af Menneskeskikkelser med Hoveder af Uhyrer, som Utset havde skabt efter Edderkoppens

Anvisning. Den yngste lukkede atter Døren, og de traadte igen ud i Forstuen. Kun Utset havde talt, men da den ældste nu tog Afsked, sagde hun: »Kom til mit Hus i Morgen!« Sussistinnako hviskede da i Øret paa Utset: »I Morgen vil du faa smukke Ting at se i din Søsters Hus; men de er ikke gode, de er onde.« Den ældste Søster sagde nu videre: »Før Solen har forladt sit Hjem, vil vi gaa ud og se ham sammen; og begge skal vi bære en Tryllekvist paa Hovedet dannet af de lange hvide Dunfjer, som sidder under Ørnens Hale, og de skal anbringes lodret paa Hovedet, saa de kan se Solen, straks naar han kommer frem.« Og den yngste Søster svarede: »Du er den ældste og skal gaa foran, og din Fjer vil først faa Solen at se; min kan ikke se ham, før han er draget et godt Stykke, fordi jeg er saa lille. Du er den største og skal gaa forrest!« Til Trods for Ordene vidste hun dog bedre; hun vidste, at selv om hun var den mindste i Henseende til Skikkelse, var hun dog den største og betydeligste af de to Kvinder.

Den Nat talte Sussistinnako længe med Utset, og hun sagde: »Nu da du har skabt Folket med Uhyrehovederne, maa du skabe en Mand til at være Sendebud mellem Solen og dette Folk og en anden, der kan bringe Bud mellem det og Maanen.«

Det første Menneske, der saaledes blev skabt, kaldtes Koshairi. Han er ikke blot Sendebud mellem Solen og Folket med Uhyrehovederne, men han er tillige Solens Ledsager, der underholder ham med sit Fløjtespil; desuden er

han Mellemmand mellem Jordfolket og Solen. I sin Egenskab af Sendebud er han Solens Høvding; men naar han ledsager og underholder Solen paa hans daglige Rejse, er han Solens Tjener. Det andet Menneske, der blev skabt, var Querranna, hvis Hverv var tilsvarende til Koshairis, men hvis Høvding var Maanen, idet de dog begge stod under Solen.

Da de første Mennesker var skabte, kaldte Utset paa en lille sort Fugl med hvide Vinger og sagde:

»I Morgen gaar min Søster og jeg ud for at se paa Solen, straks naar han forlader sit Hus. Vi bærer Tryllekviste paa Hovedet og gaar ved Siden af hinanden; hun er meget højere end jeg, saa Solen vil se hendes Ansigt, før han ser mit. Det er ikke godt; du skal derfor i Morgen tidlig begive dig til Solens Hus og tage en Fjer ud af din venstre Vinge, men ikke af den højre; spred saa dine Vinger og forbliv svævende lige foran Solen, naar han kommer fra sit Hus!«

I den tidlige Morgen begav de to Kvinder sig paa Vej for at hilse den opgaaende Sol, og de ledsagedes af Mænd og Ynglinge, der medbragte deres Buer og Pile, og som havde delt sig, saa nogle gik ved Siden af Nowutset, andre ved Siden af Søsteren. Da de nu havde gjort Holdt for at afvente Solens Opgang, sagde den ældste: »Hvis Solen ser først paa mig, skal alle Folkene paa min Side tilhøre mig og tilintetgøre de andre, og hvis Solen ser først ind i min Søsters Ansigt, skal alle de, der er paa hendes Side, være hendes Folk og ødelægge mine.«

Da Solen nu forlod sin Bolig, anbragte Fuglen sig saaledes, at den skyggede for Lyset, undtagen hvor det trængte igennem der, hvor Fjeren var plukket ud af Vingen, og Lyset skinnede ikke blot paa Tryllekvisten paa den yngste Søsters Hoved, men det overstraalede hele hendes Ansigt, mens det endnu kun lige berørte Toppen af den ældstes Fjer; og saaledes skete det, at den yngstes Folk tilintetgjorde den ældstes.

De to Kvinder blev nu staaende, mens Mændene kæmpede; men medens de forblev oppe paa Toppen af Klippen, steg Mændene ned paa en Græsslette for at stride. Da der var gaaet nogen Tid, løb den yngste ned paa Sletten og raabte: »Det er nok; kæmp ikke længer!« hvorpaa hun vendte tilbage til Bjergtoppen og sagde til Søsteren: »Lad *os* stige ned paa Sletten og kæmpe!« Og de kæmpede som Kvinder — ikke med Buer og Pile — de brødes; og mens de nu kæmpede haardt og længe, sluttede Mændene Kreds omkring dem. Og nogle af Mændene sagde: »Lad os skille Kvinderne ad!« men andre svarede: »Nej, lad dem alene!« — Den yngste blev tilsidst udmattet i Armene og raabte til sit Folk: »Jeg er meget træt!« Da strakte Folket den ældste til Jorden og bandt hendes Hænder. Den yngste bød sine Folk lade hende ligge, men selv slog hun hende i Ansigtet, som hun laa der paa Jorden, og dræbte hende. Derpaa skar hun hendes Bryst op med en Stenkniv og udtog hendes Hjerte, og midt i den uhyre Kreds af sit Folk holdt hun Hjertet i sin Haand og raabte: »Lyt-

ter, I Mænd og Ynglinge! Denne Kvinde var min Søster, men hun tvang os til at kæmpe; det var hende, der først lærte jer Kampen. De faa af hendes Folk, der undslap, er spredt i Bjergene, og det er Rotte-Folket.« Og hun skar Hjertet i Stykker og kastede dem paa Jorden og sagde: »Hendes Hjerte vil blive til Rotter, for det var ondt!« og straks kunde man se Rotter løbe i alle Retninger. Men da det Indre af Hjertet var fuldt af Kaktus, sagde hun: »Rotterne skal for bestandig leve, hvor der findes Kaktus!« Og de lever den Dag i Dag deraf. Derpaa bød hun sit Folk drage hjem.

De første otte Aar, efter at denne Kamp havde fundet Sted, levede Folket meget lykkeligt, og alt trivedes; men det niende Aar var et ondt Aar, thi hele Jorden blev opfyldt af Vand. Det kom ikke i Form af Regn, men som Floder mellem Højsletterne, og det vedblev at strømme ind fra alle Sider, saa Folk og Dyr maatte flygte op paa Højderne. Vandet blev ved at stige, til det næsten stod lige med det øverste af Højsletten, og Sussistinnako raabte: »Hvor skal mit Folk drage hen? Hvor gaar Vejene til de fire Himmelhjørner? Ak, jeg ser Vandene overalt!« Og alle hans Magere sang fire Dage og Nætter foran deres Altere og foranstaltede en Mængde Ofringer; men Vandene vedblev at stige som før. Og Sussistinnako sagde til Solen: »Stig op og drag hen over Verden; din Vej skal gaa fra Nord til Syd, og naar du kommer tilbage, skal du sige, hvad du synes derom!« Da Solen var vendt tilbage, sagde den: »Jeg gjorde, som du bød mig, men jeg

syntes ikke om Vejen.« Atter bød Edderkoppen ham stige op og gaa over Verden fra Vest til Øst, og da han kom tilbage, spurgte den, hvordan han syntes om den Vej. »Der er maaske dem, der synes om den, men jeg kan ikke lide den.« — »Stig atter op og gaa den lige Vej fra Øst til Vest!« Og da Solen vendte tilbage, spurgte Sussistinnako ham for tredje Gang, og Svaret var: »Jeg er vel tilfreds, jeg synes godt om Vejen!« Da sagde Sussistinnako: »Min Søn, hver Dag skal Du staa op og drage over Verden fra Øst til Vest!« Daglig standser nu Solen paa sin Rejse midtvejs mellem Øst og Verdens Midtpunkt for at indtage sin Frokost, ved Midtpunktet for at spise sin Middag og midtvejs mellem dette Punkt og Vest for at nyde sit Aftensmaaltid, og han undlader aldrig at indtage disse tre Maaltider paa disse bestemte Punkter.

Solen bærer en Skjorte af garvet Dyreskind og Benklæder af samme Stof, der naar ham til Læggen, begge er forsynede med Frynser; hans Mokkasiner er ligeledes af Dyreskind og broderede med gule, røde og Turkisperler, og han er klædt i en Dyreskindskøllert, hvorpaa der er malet en Slange. Han bærer Bue og Pile, og Koggeret, der er af Kuguarskind, hænger over hans Skulder; han holder Buen i sin venstre Haand, en Pil i sin højre, og endelig bærer han Masken, som skjuler ham for Jordens Folk. En Ørnefjer med en Papegøjefjer paa hver Side pryder det øverste af Masken, og paa hver Side og forinden er der anbragt en Ørnefjer. Haaret omkring Hoved og Ansigt

er rødt som Ild, og naar han ryster det, kan Folkene ikke taale at stirre paa Masken; det gælder nemlig om, at de ikke ved nøje at se derpaa skal opdage, at det er Masken, ikke Solen selv, de betragter. Den sværere Linie, der indrammer Masken, er gul og varsler Regn. Maanen kom til den øvre Verden sammen med Solen, og ogsaa den bærer en Maske.

Hver Nat drager Solen forbi Sussistinnakos Bolig, og denne spørger da: »Hvordan har mine Børn det deroppe; hvor mange er døde i Dag, og hvor mange er fødte? Og Solen bliver kun saa længe hos ham, at han kan besvare Spørgsmaalene, saa drager han videre til sit Hjem i Østen. — —

Nu anbragte Edderkoppen et uhyre Rør paa Toppen af Højsletten og sagde: »Gennem dette skal mit Folk drage op til den øvre Verden.« Utset førte an og bar en Sæk, hvori der rummedes mange af Stjernefolket; efter hende fulgte Magerne med deres kostbare Sager og hellige Tæpper paa Ryggen, derpaa kom det lavere Folk og alle Dyr, Slanger og Fugle. Kalkunen var langt bagved, saa Bølgeskummet fra Vandene naaede den yderste Ende af dens Fjer, hvorfor de den Dag i Dag bærer Mærke af Vandet.

Da de naaede op i Toppen af Røret, fandt de at den faste Jord lukkede for Udgangen, hvorfor Utset kaldte Græshoppen til sig og sagde: »Kom her, Mand!« Græshoppen skyndte sig hen til hende, og hun forklarede den nu, at Jorden lukkede for Udgangen. »Du ved bedst, hvordan man skal komme gennem Jorden, gaa

derfor op og lav os en Dør!« — »Vel, Moder!« svarede den; »det skal jeg, jeg tror nok, jeg kan bane en Vej!« Den gav sig til at arbejde med Fødderne, og efter nogen Tids Forløb krøb den igennem Jorden og kom ind i en anden Verden. Da den havde set Verden, vendte den tilbage til Utset og sagde: »Der er godt deroppe.«

Nu kaldte Utset paa Grævlingen og sagde: »Lav os en Dør; Græshoppen har lavet en, men den er meget for lille.« — »Javel, Moder, det skal jeg!« svarede Grævlingen, og efter møjsommeligt Arbejde kom ogsaa den op i den anden Verden, vendte tilbage og sagde: »Jeg har aabnet en Vej, Moder!« Da Utset endnu til denne Dag paakaldes baade som Fader og Moder, fordi hun handler paa Skaberen, Sussistinnakos Vegne, sagde Grævlingen videre: »Moder, Fader! Verden deroppe er god.«

Derpaa kaldte Utset paa Hjorten og sagde: »Gaa du først, og hvis du kommer vel igennem, hvis du blot kan faa Hovedet igennem, kan ogsaa andre gaa den Vej!« Hjorten steg op, vendte tilbage og sagde: »Fader, der er ikke noget i Vejen, jeg kom igennem uden Vanskelighed.« Derpaa kaldte hun paa Elsdyret og sagde, at hvis det kunde faa sit Hoved gennem Døren, kunde de allesammen passere. Ogsaa den vendte tilbage og sagde: »Fader, det er godt; jeg kom igennem uden Besvær!« Hun lod ogsaa Bøffeloksen forsøge, og den bragte samme Besked.

Endelig kaldte Utset paa Skarnbassen, gav den Sækken med Stjernerne og sagde, at den skulde gaa først ud. Det lille Dyr vidste ikke,

hvad Sækken indeholdt, men den blev meget træt af at bære den og undrede sig over, hvad der dog kunde være i den. Da den var kommen ind i den nye Verden, lagde den træt Sækken ned og besluttede at kigge ind i den og se, hvad den indeholdt. Den skar blot et lille bitte Hul, men Stjernerne begyndte straks at flyve ud og fylde Himlen rundt omkring. Det lille Dyr var altfor træt til at vende tilbage til Utset, men hun fulgte snart efter med hele sit Folk i den førnævnte Orden. Da Kalkunen var kommen ud som den sidste, blev Døren lukket forsvarligt med en stor Sten, for at Vandene forneden ikke skulde følge efter dem. Utset saa nu efter sin Sæk og blev meget forbavset over næsten at finde den tom; hun kunde ikke forstaa, hvor Indholdet var blevet af. Det lille Dyr sad angst og bedrøvet ved Siden af, men Utset blev vred og sagde: »Du er slet og ulydig og fra nu af skal du være blind!« Den lille Fyr havde dog holdt nogle faa Stjerner tilbage ved at gribe fast om Sækken, og dem fordelte Utset nu paa Himlen. Af syv Stjerner dannede hun en Gruppe (den store Bjørn), af tre en anden (en Del af Orion), af andre dannede hun Plejaderne, hvorpaa hun kastede Resten langt ud i Himlen og raabte: »Nu er det godt!«

Sky-, Lyn-, Torden- og Regnbuefolkene fulgte med Sia-Stammen op i den øvre Verden og skabte sig Hjem i Kilderne ligesom dem, de havde benyttet i den lavere Verden, og ligesom disse findes de i Hjertet af Bjergene, paa hvis Tinde Træet knejser. Det var dog ikke alle Underverdenens Folk, der forlod deres gamle Op-

holdssted; kun en Del af dem sendte Sussistinnako op for at arbejde for Jordens Beboere, og alene Skyfolket er saa talrigt, at de ikke alle behøver at arbejde, men nogle af dem tilbringer Tiden med Adspredelser. Disse Folk bevæger sig fremad paa Hjul, de ældre paa større, de yngre paa mindre. De skjuler sig omhyggeligt bag deres Masker, der antager forskellig Form, efter hvad de foretager sig. Nogle forestiller hvide, svømmende Skyer, der ligner Sletterne, og under disse arbejder Folket med at vande Jorden.

Lynfolket afskyder Pile for at frembringe Regn, Smaaglimtene stammer fra Børnenes Buer.

Tordenfolket har Menneskeskikkelse, men med Vinger af Knive, der frembringer en stærk Larm, naar de slaas mod hinanden og dermed skræmmer Sky- og Lynfolket til at arbejde saa meget ivrigere.

Regnbuefolket blev skabt for at arbejde paa den store Midterslette, for at den kunde blive skønnere at se til for Jordens Folk; baade Voksne og Børn bygger de prægtige Buer, ad hvilke Krigsheltene vandrede.

Sia-Folket kom ind i denne Verden højt oppe mod Nord; de levede først i Lejre, men byggede sig efter kort Tids Forløb en Landsby. I Begyndelsen bestod deres Føde kun i Frøene af visse Græssorter; men da Utset ønskede, at hendes Folk skulde have anden Føde, indrettede hun Marker paa alle Sider af Landsbyen og nedlagde deri smaa Stykker af sit Hjerte, og heraf fremkom Majsen, idet Utset

sagde: »Denne Majs er mit Hjerte, og den skal være for mit Folk som Mælk fra mine Bryster!«

Da Sia-Folket havde boet en Tid i Landsbyen, besluttede de at drage videre til Midten af Jorden; men Jorden var fugtig, og Utset vidste ikke, hvordan hun skulde faa den haard.

Hun bød da Kuguaren komme til sig og spurgte den, om den ejede noget Tryllemiddel, hvormed den kunde gøre Vejen haard, saa Folket kunde vandre ad den. Kuguaren svarede: »Jeg skal prøve, Moder!« Men da den var gaaet et kort Stykke Vej, sank den i den vaade Jord indtil Skuldrene, hvorpaa den vendte forskrækket tilbage og sagde til Utset, at den ikke kunde komme videre. Derefter udsendte hun Bjørnen; men det gik denne ligesom Kuguaren, og da det ikke gik Grævlingen eller Ulven bedre, vendte Utset tilbage til Underverdenen og spurgte Sussistinnako til Raads.

Sussistinnako raadede hende til at henvende sig til en Kvinde af Edderkoppe-Broderskabet og faa hende til at benytte sine Midler til at gøre Vejen haard. Utset vendte altsaa tilbage til den øvrige Verden og sendte Bud efter den omtalte Kvinde.

Da hun havde indfundet sig, sagde Utset til hende: »Min Moder Sussistinnako siger, at Edderkoppe-Broderskabet forstaar den Kunst at gøre Jorden haard!« Men Kvinden svarede, at det forstod hun ikke. Efter tre Gange at være bleven adspurgt og hver Gang have givet det samme Svar, sagde hun endelig fjerde Gang: »Godt, jeg tror jeg kan; jeg skal forsøge!« Derpaa sammenkaldte hun Medlemmerne af Bro-

derskabet og sagde til dem: »Vor Moder Sussistinnako byder os arbejde for hende og gøre Jorden haard, saa Folket kan drage over den!« Kvinden dannede nu en Vej af fint Bomuldsspind, som hun uddrog af sit eget Legeme, og befæstede den nogle faa Fod over Jorden, hvorpaa hun bød Folket drage over den; men Vejen saa saa skrøbelig ud, at de ikke turde betro sig til den. Da sagde Utset: »Jeg vil have en Mand og ikke en Kvinde af Edderkoppe-Broderskabet til at arbejde for mig!«

En Mand, der hørte til Broderskabet, kom nu tilstede og udkastede en »Slange«, et Tryllemiddel af Tremmeværk, der er saaledes sammensat, at det kan udvides og trækkes sammen, og da den var trukket ud, naaede den til midt paa Jorden. Han udkastede den først mod Syd, dernæst mod Øst og Vest. En ny Fetich, sammensat af tynde Træpinde, der udstraaler fra Midten, hvor de sammenholdes af et fint Bomuldsspind med deri fæstede Ørnefjer, blev nu kastet paa Jorden og traadt paa, efter at den var bleven anbragt imod alle fire Himmelhjørner, og nu blev Jorden fast, saa Folket kunde vandre over den.

Utset udvalgte nu en Mand af Majs-Folket til sin Stedfortræder, der kunde føre dem til Jordens Midte, og sagde til ham: »Jeg, Utset, vil snart forlade Jer. Jeg vender tilbage til det Hjem, hvorfra jeg kom. Du skal være for mit Folk som jeg selv og lede dem ad den lige Vej. Selv vil jeg forblive nede i min Bolig og høre alt, hvad du siger til mig. Jeg skænker dig al min Visdom, mine Tanker, mit Hjerte og alt.

Jeg fylder dit Hoved med min Hu!« Derpaa overgav hun sin Stedfortræder en Krumstav som Tegn paa hans Værdighed og sagde: »Det er mig selv, behold den for bestandig!« — »Tak, Moder!« svarede han og hele Folket greb om Staven og indaandede dens Duft. Derpaa fortsatte hun: »Jeg skænker dig alle de kostelige Genstande, som jeg medbragte til denne Verden. Vær vis paa altid at følge den ene lige Vej alle Aarene igennem og i Evighed. Dit Navn skal være Tiæmoni, den øverste Hersker. Jeg befaler dig at lytte til alt, hvad der er godt, og vende dig fra alt, hvad der er slet!« Og han svarede: »Ja, Moder, jeg skal gøre, som Du siger.« Derpaa viste hun Herskeren, hvordan han skulde danne en Fetich, der skulde forestille hende, saa hun altid kunde være iblandt dem og kendes af dem. Og endelig sagde Utset: »Naar Du ønsker noget, saa lav Fjerstokke og plant dem i Jorden; de vil bære dit Budskab til din Moder i Underverdenen!«

Før hun forlod denne Verden, udvalgte Utset endnu seks Sia-Kvinder, som for bestandig skulde bosætte sig i de fire Himmelhjørner, ved Zenith og Nadir, for at de kunde være i Nærheden af Sky-Herskerne der og bistaa Jordens Folk, og hun paalagde sit Folk i Nødens Tid at bede disse Kvinder gaa i Forbøn for dem hos Sky-Folket.

Sia-Folket var det eneste, der fulgte den lige Vej, medens alle andre Stammer ad forskellige andre Veje drog imod Jordens Midtpunkt. Efter Utsets Bortdragen vandrede Sia-Folket videre og byggede sig en By af skønne, hvide

Sten, og her opholdt de sig i fire Aar (Tidsperioder); men her maatte Forældrene gennemgaa stor Sorg, fordi den øverste Hersker satte sig imod, at Folket forøgedes i Antal, og en Tidlang lod alle Børnene dræbe. Og næppe var de kommen over denne Ulykke, før der opstod alvorlige Vanskeligheder mellem deres Mænd og Kvinder.

En stor Skare Kvinder sad en Aften og malede Mel og sang; de havde arbejdet strængt hele Dagen, og da nu Mændene kom hjem, begyndte Kvinderne at udskælde dem og sagde: »I duer ikke til noget, I gider ikke bestille noget, men vil blot være sammen med Kvinderne hele Tiden. Hvis I lod fire Dage gaa imellem, vilde Kvinderne bryde sig mer om Jer!« Og Mændene svarede: »I Kvinder vil jo være sammen med os baade Dag og Nat; hvis I kun saa Mændene hver fjerde Dag, vilde I være meget ulykkelige.« Men Kvinderne gav til Gensvar: »Det er Jer Mænd, der vilde være ulykkelige, hvis I kun hver fjerde Dag kunde komme sammen med Kvinderne!«

Imidlertid blev de mer og mer forbitrede paa hinanden, og Mændene raabte: »Om det saa skulde vare ti, tyve eller tredive Dage, kunde vi blive borte fra Jer uden at føle os ulykkelige!« Og Kvinderne svarede: »Det tror vi ikke; men vi Kvinder kunde godt være borte fra Jer i tredsindstyve Dage.« Og Mændene vedblev: »Vi vilde gerne være borte fra Jer Kvinder i fem Maaneder!« Herover blev Kvinderne endnu mere forbitrede og skreg: »I taler ikke Sandhed; vi Kvinder vilde være glade ved at være

skilt fra Jer i ti Maaneder.« Og Mændene fortsatte: »Vi kunde blive borte fra Jer Kvinder i tyve Maaneder og dog føle os meget tilfredse.« — »I taler ikke Sandhed!« sagde Kvinderne; »I vil helst være hos os hele Tiden, baade Dag og Nat!«

Saaledes kivedes de i tre Dage, og paa den fjerde skiltes de, Kvinderne gik til den ene Side af Byen, og Mændene og Drengene samlede sig paa den anden Side. Kvinderne gik ind i et Forsamlingshus og snakkede sammen, og Mændene holdt Raadslagning i et andet, begge Parter var meget forbitrede.

Den øverste Hersker, som førte Forsædet under Raadslagningen, sagde da: »Jeg tror, at hvis I og Kvinderne lever hver for sig, vil begge Parter blive tilfredse!« Og næste Morgen lod han alle Mændene og de Børn af Mandkøn, som ikke diede deres Mødre, gaa over den store Flod, der løb forbi Landsbyen, medens Kvinderne blev tilbage i Byen. Ved Daggry drog Mændene bort, og Kvinderne var henrykte og sagde: »Vi kan selv godt gøre alt Arbejdet, ogsaa Mændenes!« Og Mændene erklærede, at de selv kunde gøre Kvindernes Gerning. Da de drog bort, raabte de til Kvinderne: »Vi overlader jer nu til jer selv for et Aar eller to, maaske for længere Tid. Et Aarstid vil I maaske være glade ved at være fri for os; maaske vil vi være glade ved at være skilt fra jer, maaske ikke; det er umuligt at sige, thi vi Mænd er mere tilbøjelige til Kærlighed end I!«

Det tog Mændene nogen Tid at komme over Floden, der var temmelig bred; den øverste

Hersker førte dem an og blev hos dem. Naar Drengebørnene hørte op at die, maatte Kvinderne sende dem over Floden, og i de første ti Maaneder følte baade Mænd og Kvinder sig lykkelige over Adskillelsen. Mændene gik paa Jagt og bragte rigeligt Bytte hjem, men Kvinderne fik ingen Kødmad, saa da de ti Maaneder var forløbne, begyndte nogle af Kvinderne at længes efter Mændene. Mens disse blev store og stærke, blev Kvinderne bestandig magrere. Efter det andet Aars Forløb var der endnu flere af Kvinderne, der længtes efter Mændene, men disse var overmaade vel tilfredse med at være borte fra Kvinderne. Da tre Aar var gaaet, var Kvinderne endnu ivrigere efter, at Mændene skulde komme tilbage, men disse længtes ikke synderlig efter Kvinderne, og da Halvdelen af det fjerde Aar var forløbet, raabte Kvinderne til Herskeren, at Mændene skulde komme tilbage. Pigebørnene var imidlertid voksede op saa tynde som Siv, de havde næsten intet Kød paa Kroppen. Morgenen efter, at Kvinderne havde bedt Mændene komme tilbage, gik disse tilbage over Floden for igen at leve sammen med Kvinderne, og allerede fire Dage efter havde disse genvundet deres Huld.

Medens Kvinderne var adskilte fra Mændene, var der bleven født flere Børn, men disse lignede slet ikke Sia-Folket og var af en hel anden Race. Da Mødrene saa dette, brød de sig ikke om dem, men jog dem hjemmefra, og disse Børn voksede hurtig op til Modenhed og blev til Kæmpe-Kannibaler. Saa snart de blev voksne, gav de sig til at æde Folk af Sia-

Stammen. De snappede Børnene, ligesom Prærieulven fanger sit Bytte, tændte Baal mellem store Klippestykker, kastede Børnene deri og stegte dem levende for siden at æde dem. Naar Forældrene gik ud i Skovene for at lede efter deres Børn, blev ogsaa de fanget af Kæmperne og stegt, og ikke en vendte nogensinde tilbage, der kunde sige, hvad der var foregaaet. Det var ikke alene Kæmperne, der aad Sia-Folkene, ogsaa de Dyr, der havde ligget i Kiv med dem paa den Tid Mændene og Kvinderne var uenige, sluttede sig til Kæmperne for at angribe Sia-Folket.

Skønt Børnene saaledes blev dræbt, saa snart de vovede sig bort fra Hjemmet, blev Stammen dog frelst ved Forældrenes Aarvaagenhed, og trods de talrige Dødsfald øgedes Folket og byggede mange Huse. I fire Aar fangede og aad Kæmper og Dyr Medlemmerne af Sia-Folket, saa snart de fjernede sig fra Landsbyerne; dog skulde de ikke for bestandig lide under denne Ulykke.

Solen besluttede at fri Folket ud af dets Elendighed og avlede to Tvillingsønner.

Jomfruen Kochinako, den gule Kvinde fra Norden, befandt sig paa Rejse til Jordens Midte og havde lagt sig til Hvile, da hun blev favnet af Solen, og fra denne Omfavnelse blev hun svanger. Efter fire Dages Forløb viste der sig Tegn paa hendes Tilstand, otte Dage efter blev denne endnu tydeligere, og tolv Dage senere bragte hun Tvillinger til Verden. Under Svangerskabet blev hendes Moder, Edderkoppe-Kvinden, meget opbragt og vilde endelig vide,

hvem der var Fader til Barnet, men Datteren kunde intet sige, og da hun bestandig intet Svar kunde faa, sagde Moderen: »Jeg bryder mig ikke om at se Barnet, naar det er født; jeg rejser langt bort!« Og saa snart Datteren følte Fødselsveerne begynde, forlod Moderen hende, dog følte hendes Hjerte Medlidenhed med hendes Barn, og hun vendte snart igen tilbage. Fire Dage efter Fødselen var Drengen allerede i Stand til at gaa.

Kochinako kaldte sin førstefødte Søn *Maasewe* og den yngste *Uyuuyewe.* De voksde hurtigt i Forstand, men vedblev at være smaa af Vækst. En Dag spurgte de deres Moder: »Hvor er vor Fader?« og Moderen svarede: »Han er langt borte; spørg ikke mere!« Men de spurgte igen: »Hvor er vor Fader?« Anden og tredje Gang fik de samme Svar; men da de spurgte fjerde Gang, svarede Moderen: »Stakkels Børn, jeres Fader bor langt borte mod Øst.« De erklærede da, at de vilde drage ud til ham; men hun holdt dem tilbage og sagde, at for at naa til ham, maatte de drage gennem en stor Flod. Imidlertid trængte de saaledes ind paa hende med deres Bønner, at Moderen endelig gav sit Samtykke. Deres Bedstemoder, Edderkoppe-Kvinden, skænkede hver af dem en Bue og Pile, og Drengene begav sig paa Rejse.

De vandrede længe afsted, og omsider naaede de Floden; men nu vidste de ikke, hvordan de skulde komme ind i Faderens Hus, og mens de stod der og overvejede, viste Bedstemoderen sig for dem og sagde: »Jeg skal bygge jer en Bro!« Hun spandt nu sit Væv frem og

tilbage; men da Broen var færdig, turde Drengene ikke gaa over den, da den forekom dem saa skrøbelig. Bedstemoderen prøvede nu Broen for at vise, at den var sikker, hvorpaa de gik over og steg ned midt i Floden, hvor de fandt Faderens Hus. Her spurgte Faderens Hustru de to Drenge: »Hvem er I, og hvor kommer I fra?« — »Vi kommer for at søge efter vor Fader.« Kvinden spurgte nu: »Hvem er jeres Fader?« og de svarede: »Solen er vor Fader!« Men Kvinden blev vred og sagde: »I taler Usandhed;« og bød dem en Skaal Mad, der blot bestod af hendes Børns Levninger.

Lidt efter vendte Solen hjem. Hans Hustru var meget fornærmet: »Jeg troede, du drog kun ud for Verdens Skyld, men disse Børn siger, du er deres Fader!« Solen svarede: »De er mine Børn, fordi alle Folkeslag er mine Børn!« Hermed slog Hustruen sig til Ro, skønt Børnene kaldte ham ligefrem »Fader«, og da Solen saa, at det var Levninger, Børnene spiste, greb han Skaalen, tømte Indholdet ud og lod sin Hustru give dem ordentlig Mad. Derpaa kaldte han paa en af de Mænd, der arbejdede for ham, og sagde: »Tænd et stort Baal i et Hus, der er indvendig besat med Turkiser, og opvarm det med hede Stene!« (Ogsaa disse var Turkiser). Ind i dette Hus sendte han Børnene, hvorpaa han lukkede Døren efter dem. Derpaa bød Solen, at der skulde hældes Vand ned paa de ophedede Stene gennem en Aabning i Taget for at Rummet kunde fyldes med Damp; men Børnene afsvalede Svedehuset ved at udspytte smaabitte Konkyljer.

Da Solen lod Døren til Svedehuset aabne, forbausedes han ved at finde Børnene i Live endnu. Han lod dem da anbringe i et andet Hus, der var meget rummeligt og fuldt af Elsdyr, Hjorte, Antiloper og Bøfler; men da han kiggede gennem et Hul i Væggen, saa han Drengene ride paa Ryggen af Elsdyrene og Hjortene, og de syntes meget fornøjede. Dernæst lod han dem sætte ind i et Hus fuldt af Bjørne, Kuguarer og Klapperslanger; men han fandt dem igen ridende paa Bjørnene og Kuguarerne uden at være det mindste bange. Da sagde han: »Det er i Sandhed mine Børn!« aabnede Døren og lod dem ud, idet han spurgte: »Mine Børn, hvad ønsker I af mig?« — »Intet, Fader!« svarede de. »Vi er kun komne for at finde vor Fader.« Han gav dem nu hver en Bue med Pile og tre Fjerstokke, hvilke sidste han først bød dem bruge, naar de var komne hjem; thi hvis de kastede en af dem en kort Strækning, vilde den flyve langt bort. De var imidlertid kun komne et kort Stykke paa Vej, før den ældste sagde til den yngste: »Lad os prøve vore Fjerstokke og se, hvor langt de vil gaa!« men Uyuuyewe svarede: »Nej, vor Fader bød os ikke bruge dem, før vi var komne hjem.« Maasewe vedblev at trænge ind paa den yngre Broder, men han var klog og vilde ikke give efter. Endelig kastede Maasewe en af sine Stokke, og de fløj langt bort; men han standsede den ved at udspytte Konkyljer.

Moderen og Bedstemoderen blev henrykte ved at se Drengene igen og atter kunne samles alle under et Tag, men Drengene, særlig Maa-

sewe, vilde snart igen ud paa Togt. De havde Lyst til at prøve de Buer og Pile, deres Fader havde givet dem, og da de havde været fire Dage hjemme, begav de sig paa Jagt.

Trods Moderens Formaninger drog Brødrene først til en Sø langt borte, hvor de dræbte en ond Ulv, skønt den var beskyttet af en Stenskjorte. Derpaa opsøgte de Kuguaren, der kastede de Vejfarende ned i en Afgrund, og lod den lide samme Skæbne, og endelig nedlagde de en Bjørn, flaaede den og bragte den til Hjemmet.

Derefter blev Drengene hjemme i to Dage og gjorde deres Pile i Stand. Da sagde Maasewe til Moderen: »Moder, vi vil ud at jage Dyr. Vi har gode Pile og vi maa have Kød.« — »Det er godt, mine Børn; men hør nu! Langt sydpaa findes der en Ørn paa Toppen af en høj Klippe. Den har to Unger. Faderen opholder sig ogsaa der, og begge de gamle er meget store, og de æder alle de smaa, de kan finde.« — »Der vil vi ikke gaa hen,« svarede Maasewe; men aldrig saa snart var han ude af Moderens Øjesyn, før han erklærede, at de maatte begive sig til Ørnens Hjem. Da de havde gaaet et Stykke Vej, fik de Øje paa et Dyr, og Maasewe spændte sin Bue og skød det gennem Hjertet. De skar Brystet op, drog Indvoldene ud og efter at have renset dem for Blod bandt Drengene dem om deres Hals, Arme og Bryst, om den højre Skulder og omkring Livet. »Nu,« sagde Maasewe, »kan vi nærme os Ørnens Hjem.«

Da Drengene nærmede sig, fløj Ørnene ned paa Jorden. Den ene af dem greb Maasewe, fløj højt op over Huset og lod ham falde ned paa

en skarp Klippekant foran Huset. Stenen var saa skarp som Bladet paa en Kniv og den gennemskar Dyrets Indvolde, der beskyttede ham mod Klippekanten, og Blodet strømmede ned som Regn. Maasewe blev liggende uden at røre sig, og Ørnen troede, at han var død. Nu fløj dens Mage ned og greb Uyuuyewe, og ogsaa den fløj op over Huset og lod ham falde ned paa en Sten. Ogsaa han blev liggende stille, saa Ørnene troede, han var død. »Nu,« sagde Ørnene, »vil vore Børn blive glade, for de har rigeligt med Kød.« Og kort efter begav de to Fugle sig paa en lang Rejse.

Da Ungerne havde faaet at vide af de Gamle, at de var rigelig forsynede med Føde, som de kunde finde foran Døren, naar de var sultne, kom de ud efter Kødet. Til deres store Forbavselse gav Maasewe og Uyuuyewe sig til at tale til dem og spurgte: »Naar vender jeres Moder hjem?« Ungerne svarede: »Moder vender tilbage i Løbet af Formiddagen.« — »Kommer jeres Moder her til Huset, naar hun vender tilbage?« — »Nej,« svarede de unge Ørne, »hun vil komme til Huset oppe paa Klippen og først senere kommer hun her.« — »Naar vender jeres Fader tilbage?« — »Han kommer lidt senere.« — »Kommer han hertil?« — »Nej, han vender tilbage til Huset ovenpaa.« Derpaa dræbte Maasewe de unge Ørne og kastede dem paa Jorden neden under. Da Moderen kom hjem og satte sig paa Klippen, sigtede Maasewe paa den og skød den gennem Hjertet, og den faldt død til Jorden, og da Faderen senere vendte tilbage, mødte den samme Skæbne.

Drengene havde nu dræbt Verdens onde Ørne, og Maasewe sagde: »Min yngre Broder, hvordan skal vi komme ned herfra? Vejen ned til Jorden er meget lang!« og idet han saa op, fortsatte han: »Ogsaa Vejen til Klippen ovenover er meget lang!« I det samme saa han et lille Jordegern og kaldte paa det, idet han sagde: »Min lille Broder, vi kan ikke komme ned herfra. Hvis du vil hjælpe os, vil vi betale dig derfor og give dig nogle smukke Ørnefjer!«

Egernet plantede da en Pinon-Nød i Jorden lige foran Drengene, og i Løbet af kort Tid — næsten øjeblikkelig — thi Egernet kendte ikke saa lidt til hemmelige Kunster, groede der et højt Træ op. »Her,« sagde Egernet, »har I en god Vej. Her kan I se!« Og det lille Dyr løb op ad Træet og ned igen, og Drengene fulgte efter.

Da de var komne hjem, spurgte Moderen: »Hvor har I været?« Og da de fortalte hende, at de havde besøgt Ørnenes Hus, sagde hun: »I har baaret jer meget dumt ad.« Først vilde hun ikke tro, at de havde dræbt Ørnene; men endelig lykkedes det dem at overbevise hende og med Stolthed omfavnede hun sine Drenge. Ogsaa Bedstemoderen var yderst tilfreds.

Kun to Dage blev Drengene hjemme, saa blev Maasewe igen utaalmodig efter at komme afsted og sagde til sin Broder: »Lad os igen drage ud!« Drengenes Hjem laa nærved Jordens Midte, da Moderen, Kochinako, endnu forblev der en Tid efter deres Fødsel. Da hun mærkede, at de igen var ved at drage ud paa Jagt, bad hun dem ikke gaa for langt bort, der fandtes endnu onde Mennesker i Omegnen; og

Maasewe lovede, at de nok skulde holde sig i Nærheden. De var ikke kommen langt, før de saa en Kæmpekvinde nærme sig bærende en stor Bylt; den var fastgjort til Ryggen med Snore, der var spændt omkring Armene oppe ved Skuldrene. Maasewe hviskede til sin Broder: »Se, der kommer en Kæmpe!« Drengene stod ved Siden af hinanden, da hun nærmede sig og sagde: »Hvad bestiller I Børn her?« — »Vi ser os blot om; det er det hele!« svarede Maasewe. Kæmpekvinden strøg med Hænderne hen over Drengene og sagde: »Hvilke kønne Drenge! Hvilke kønne Børn! Følg hjem med mig!« — »Javel, vi vil gaa med!« svarede Maasewe, der var Fortaleren. »Kryb op i Bylten paa Ryggen af mig, saa skal jeg bære jer!« Og da Drengene var pakket ind i Bylten, begav Kæmpekvinden sig paa Hjemvejen.

Efter nogen Tids Forløb kom hun til en bred, græsklædt Slette, og Maasewe raabte: »Kvinde, gaa ikke for langt ind i det Land uden Træer, for Solen brænder, og naar der ingen Skygge er, faar jeg Hovedpine. Se der, Kvinde — derhenne i Bjergene er der Træer og der er ogsaa den bedste Vej!« Kvinden raabte: »Javel!« og gav sig paa Vej hen imod Bjergene. Hun kom da til et Sted, hvor hun maatte bukke sig for at komme frem under nogle nedhængende Grene, hvori der hang Kviste, der var faldet ned fra andre Træer. Nu hviskede Maasewe til sin Broder: »Naar hun bukker sig for at slippe under, griber vi fat i Træet og bliver hængende der, til hun er gaaet.« Drengene greb da fat i Grenene, der laa paa tværs i Træet, og Kæmpekvinden

drog videre uden at ane, at de var undslupne. Da hun var gaaet et Stykke, undrede det hende, at hun ikke hørte en Lyd og kaldte: »Børn!« — Intet Svar. Igen kaldte hun: »Børn!« men da hun intet Svar fik, raabte hun: »Fald ikke i Søvn! Fald ikke i Søvn!« Da hun ikke hørte et Ord fra Drengene, rystede hun Bylten for at vække dem, da hun tænkte, de sov fast. Da heller ikke dette bragte noget Svar, lagde hun Bylten paa Jorden; men til hendes Overraskelse var Drengene borte. »De slemme Drenge! de slemme Drenge!« raabte hun, og vendte tilbage for at se efter dem. »Hvor kan de være blevet af?«

Da hun fandt dem hængende i et Træ, raabte hun: »I slemme Drenge, hvorfor hænger I der?« Maasewe svarede: »Nej, Kvinde, vi er ikke slemme. Vi vilde blot standse her og se paa Træerne; det er saa kønt.« Hun tvang dem imidlertid til at gaa ind i Bylten igen og begav sig atter paa Vej, idet hun formanede Børnene til endelig ikke at falde i Søvn. Det var en lang Vej, før de naaede Kæmpekvindens Hus. »Jeg er glad, jeg er hjemme igen!« sagde hun, satte Bylten paa Gulvet og sagde til Drengene, at de skulde komme ned. »Jeg er træt og sulten, Børn! Løb ud og skaf mig noget Brændsel!« Og Maasewe hviskede til sin yngre Broder: »Lad os gaa efter Brænde!«

Ikke længe efter kom Drengene tilbage med Knipper af Brænde paa Ryggen. Hun viste dem da et lille kegleformet Hus i Nærheden og sagde: »Børn, bring Brændet derhen!« Derpaa gjorde hun Ild inde i Huset og kaldte paa Drengene: »Kom her og se Ilden: den er god og

varm.« Maasewe hviskede til sin yngre Broder: »Hvad mon det er, Kvinden vil?« Og da de traadte nærmere, sagde Kæmpekvinden: »Se, jeg har tændt et stort Baal, og det er godt og varmt. Se engang derind!« Da Børnene nu traadte hen foran hende, skubbede hun dem ind i Huset og lukkede Døren. Hun vilde stege Børnene til sin Aftensmad og smækkede allerede med Læberne i Forudnydelsen af, hvad der ventede hende. Men hun blev skuffet, thi Drengene blev ved at udspytte Konkyljer, der beskyttede dem mod Heden.

Da hun havde stænget Døren for Drengene, gik Kvinden ind i sit Hus igen, vaskede Hovedet og badede sig over hele Kroppen i et stort Kar fuldt af Yuccaskum; derpaa satte hun sig ned og sagde til sig selv: »Alt er vel, og jeg er lykkelig og tilfreds.« Ogsaa Drengene var tilfredse, de havde skjult sig i den ene Side af Huset og forholdt sig ganske stille. Da Konen syntes, det maatte være paa Tide, at Aftensmaden var stegt færdig, tog hun Stenen bort, som hun havde anbragt i Døraabningen og fæstnet med Kalk. Inde i Huset laa der noget Skarn; det antog hun for Kødet af dem, sankede det sammen med stor Omhu og begyndte at spise deraf, mens hun sagde til sig selv: »Hvor det er velsmagende og godt gennemstegt!« og atter og atter gentog hun for sig selv, hvor liflig en Duft og Smag denne Ret havde. Til sidst raabte Maasewe: »Det er ikke vort Kød, du spiser, men noget Skarn!« Kvinden saa sig om, men kunde ikke faa Øje paa nogen. Saa raabte Uyuuyewe: »Det er Skarn, du spiser!« og igen lyttede hun og saa

sig om uden at kunne finde nogen. Drengene blev ved at raabe, og da der var gaaet nogen Tid, fandt hun dem endelig siddende i den fjerneste Krog af Stuen. »Hvad I dog er for nogle slemme Drenge!« sagde hun; »jeg troede, det var jeres Kød, jeg spiste.« Og dermed skyndte hun sig ud af Huset og kastede det altsammen op.

Hun sendte nu igen Drengene ud efter Brænde og sagde, de skulde bringe en hel Mængde, og de kom tilbage med store Knipper paa Ryggen, men hun sendte dem ud for at hente mere. Hun tændte igen Ild i det lille Hus og gik bort, og Drengene raabte: »Sikken et stort Baal!« og Maasewe kaldte paa Konen: »Kom og se paa Ilden; sikken et Baal, denne Gang tror jeg, min Broder og jeg dør!« Da Kvinden bøjede sig ned for at se ind i Ilden, sagde Maasewe: »Se helt derinde! Denne Gang vil vi sikkert dø! Se, derhenne er det hedest!« Mens han stod bagved og pegede over hendes Skulder, bukkede hun stadig Hovedet lavere for bedre at kunne se og sagde: »Ja, derhenne er Ilden bedst!« Kæmpekvinden stirrede interesseret derpaa, men da de havde faaet hende til at bøje Ansigtet helt hen til Døraabningen, skubbede de hende ind i Baalet, saa hun brændte ihjel.

Nu blev Drengene glade, og Maasewe sagde: »Lad os gaa ind i Kvindens Hus, nu da hun er død!« Og de fandt Huset meget stort og rummeligt og fuldt af Stuer og Døre. Midt i Gulvet saa de en lille rund Dør, som Maasewe aabnede, og da han kiggede ned igennem den, saa han, at det var meget mørkt neden under. Han pegede ned og sagde: »Skønt jeg ikke kan se noget, er

jeg vis paa, at dette er det aller smukkeste Værelse. Jeg tror, jeg gaar derned; maaske finder vi mange gode Ting dernede!« Men saa snart han var krøbet ned igennem Lemmen, forsvandt han, og Broderen kunde hverken se eller høre noget til ham. Da Uyuuyewe ikke fik noget Svar paa sin Kalden, tænkte han ved sig selv: »Maasewe har nok fundet en hel Mængde kønne Sager dernede; det er derfor, han ikke vil svare. Jeg vil selv gaa ned og se efter!« Næppe var han steget ned gennem Lemmen, før han befandt sig lige ved Siden af sin ældre Broder, og sammen med ham styrtede han nu dybere og dybere ned i Underverdenen.

Da Maasewe var naaet ned til denne nye Verden, var han i Begyndelsen bevidstløs efter Faldet; men da han var kommen saa meget til sig selv, at han kunde sidde op, opdagede han Uyuuyewe, der ligeledes kom styrtende ned og faldt lige ved Siden af ham. »Min yngre Broder, hvorfor fulgte du efter mig?« spurgte Maasewe, og da Uyuuyewe ogsaa var kommen sig saa meget, at han kunde sidde op, fortsatte den ældste: »Min yngre Broder; jeg tror, vi er kommen til en anden Verden. Jeg ved hverken, hvor vi er, eller hvad Tid paa Dagen det er; men jeg tænker, det er omtrent Middag. Hvad mener du?« Og Uyuuyewe svarede: »Det ved du bedst, min ældre Broder! Hvad du mener, er rigtigt!« — »Godt!« svarede Maasewe; »lad os nu følge Vejen til det Hus, hvor Solen gaar ind om Aftenen, for jeg tror, dette er den Verden, hvor vor Fader, Solen, opholder sig om Natten.«

Lidt efter Middagstid vandrede de to Brødre

afsted, Maasewe lidt foran Uyuuyewe, og da han hørte Støj i det Fjerne, sagde han: »Jeg tror, vi kommer til en Landsby.« Da de kom nærmere, hørte de Lyden af en Tromme og tænkte, at der holdtes Fest paa Torvet, og kort efter fik de Øje paa Landsbyen og saa, at der virkelig afholdtes en stor Fest. Alle Beboere var forsamlede paa Torvet. Forsamlingshuset laa lidt borte fra Landsbyen, og da Drengene nærmede sig det og steg op ad Indgangsstigen, saa de, at der var ingen derinde. Maasewe sagde da: »Dette er Forsamlingshuset; lad os gaa derind!« De saa nu, at Huset var meget stort og smukt, og at der hang en Mængde prægtige Buer og Pile langs Væggene. De tog Buerne ned og undersøgte dem og sagde til hinanden: »Hvilke smukke Buer og Pile! Se, hvor fine de er!« Og de fik stor Lyst til at eje dem. Maasewe foreslog da, at de skulde hver tage en Bue og nogle Pile og skynde sig bort; da alle Beboerne var paa Torvet og saa paa Dansen, vilde ingen opdage dem. Og de ilede bort med deres Skatte. Og Maasewe sagde: »Min yngre Broder, lad os vende tilbage ad samme Vej som vi kom!«

Men ikke længe efter havde en Mand et Ærinde i Forsamlingshuset; han opdagede straks Fodsporene, og da han kom ind, saa han, at der var stjaalet Buer og Pile. Han skyndte sig hen paa Torvet og meddelte Tyveriet, idet han sagde: »To Mænd har været inde i Forsamlingshuset; jeg saa deres Fodspor!« og Folk raabte: »Lad os følge efter dem!« og gav sig til at løbe ad den Vej, Drengene havde

taget. Disse var næsten naaet tilbage til det Sted, hvor de var landet, da de kom ned til denne lavere Verden, og Folkene var lige i Hælene paa dem.

De smaa Fyre maatte løbe, alt hvad de kunde, men de holdt fast paa deres Buer og Pile, og just som de satte Foden paa det Sted, hvor de var falden ned, og Forfølgerne var lige ved dem, grebes de af en Hvirvelvind, der bar dem opad, gennem Døren og tilbage i Kæmpekvindens Hus. Da sagde Maasewe: »Min yngre Broder, lad os skynde os hjem til Moder. Hun maa være bedrøvet; hvad tror du, hun tænker, der er blevet af os?« Uyuuyewe svarede: »Jeg antager, hun tror, vi er blevet slaaet ihjel.« Nu begav Drengene sig paa Hjemvejen, og mens de endnu var langt fra Huset, spurgte Maasewe: »Min yngre Broder, hvor tror du disse Buer og Pile er lavede?« Og han holdt dem op for sine Øjne og sagde: »Jeg synes, de er meget smukke!« Hvortil Uyuuyewe svarede: »Ja, de er smukke.«

Maasewe skød nu en af Pilene langt bort, og den frembragte en stærk Larm og saa prægtig ud og var rød at se til. Ogsaa Uyuuyewe afskød en af sine. »Min yngre Broder,« sagde Maasewe; »det er smukke Pile, men de er fløjet langt bort.« Da de kom i Nærheden af Moderens Hus, brugte de igen deres Buer, og de var saa henrykte over det Lys, Pilene frembragte, at de afskød den ene efter den anden. Moderen og Bedstemoderen hørte Larmen og løb ud af Huset; de blev meget forskrækkede, da de saa ud over Sletten og opdagede Lysglimtene,

men derpaa segnede de begge om som døde. Indtil dette Øjeblik havde Lynpilene været ukendte for Menneskene, da Lynfolket endnu aldrig havde ladet nogen af deres Pile falde til Jorden. Da Moderen endelig var kommen til sig selv igen, blev hun meget vred og spurgte Drengene, hvor de havde fundet den Slags Pile og hvorfor de havde bragt dem med hjem. Men Drengene raabte: »Aah, Moder, de er saa smukke, og vi holder saa meget af dem!«

Drengene blev nu hjemme i tre Dage, og paa den fjerde Dag viste der sig en Mængde Skyer, der lignede Lavlandets, og som kom og bragte de Pile tilbage, som Drengene havde skudt ud imod den store Slette, og da Skyfolket kom hen over Drengenes Hjem, begyndte de at vande Jorden; det regnede meget stærkt, og kort efter begyndte Pilene at falde ned. Maasewe raabte af Glæde: »Se, min yngre Broder, Lynfolket har bragt os Pilene tilbage, lad os gaa ud og sanke dem op!« I to Dage arbejdede Skyfolket med at sende Regn, hvorpaa de atter vendte hjem.

Igen sagde Maasewe til sin Moder: »Nu vil vi se os lidt om i Egnen!« Hun bønfaldt dem om ikke at drage for langt bort. »Vestpaa,« sagde hun, »lever der en meget ond Antilop, som vil spise Jer!« Maasewe lovede Moderen, at de ikke skulde gaa ret langt; men da de var komne lidt bort fra Hjemmet, sagde han til sin yngre Broder: »Hvorfor vil Moder ikke have, at vi skal gaa derhen?« — han pegede mod Vest — »lad os blot drage afsted!« Uyuuyewe svarede: »Nej, Moder holder ikke af det!« Men omsider lod

han sig overtale af Maasewe, og da de var komne i Nærheden af Antilopens Hus, fik de Øje paa den. Der var hverken Græs eller anden Plantevækst i Nærheden, men kun en Sandslette uden Træer eller Sten. »Det er vist en af dem, som Moder sagde vilde æde os!« — »Det er det vist!« svarede Uyuuyewe. »Lad os gaa lidt nærmere, yngre Broder!« — »Du ved, hvad der er bedst,« gentog Uyuuyewe; »jeg vil gøre, som du siger; men hvis du gaar nærmere, tror jeg, den løber sin Vej!« De raadslog da en Tid, men under deres Samtale kom en Muldvarp frem af sit Hus og sagde: »Drenge, kom med ned i min Bolig!« — »Nej,« svarede de, »vi vil dræbe Antilopen,« og Maasewe tilføjede: »Du ved vel Besked om den?« — »Ja,« svarede Muldvarpen, »jeg har været ganske tæt ved den og gaaet rundt om den.« Saa sagde Maasewe, at den skulde gaa ned i sin Bolig og lave en Vej, saa Antilopen ikke lagde Mærke til, at de nærmede sig. Og Muldvarpen borede saa en underjordisk Vej hen til det Sted, hvor Antilopen stod med Hovedet imod Vest; derefter borede den et lille bitte Hul i Jorden over denne Gang, og da den kiggede op, kunde den se lige op paa Antilopens Hjerte og se det slaa. »Det er vist godt,« raabte den og skyndte sig tilbage for at fortælle det til Drengene. »Nu er alt i Orden,« sagde Muldvarpen; »I kan gaa ned i mit Hus og komme nær hen til Antilopen.« Da de var naaet hen til det lille Hul i Jorden, saa Maasewe op og sagde: »Se, min yngre Broder; der er Antilopens Hjerte lige over os; nu skyder jeg først!« og dermed rettede han Pilen lige imod Antilopen og spænd-

te Buen til det yderste og gennemborede Hjertet, saa Pilen næsten blev helt skjult i dens Krop. »Vi har dræbt Antilopen,« raabte Maasewe; »lad os nu skynde os tilbage ad den underjordiske Gang!« Mens Drengene endnu befandt sig i Gangen, blev Antilopen, der ikke var bleven dræbt paa Stedet, vanvittig af Raseri og løb først mod Vest for at se efter sine Fjender, men kunde ingen finde; derpaa løb den mod Syd og Øst med samme Resultat og endelig mod Nord, hvor den var bleven skudt, og da den saa ned paa Jorden, opdagede den det lille Hul. »Aah,« tænkte den; »der er vist nogen dernede, som har prøvet at dræbe mig.« Imidlertid var Drengene allerede komne et godt Stykke bort fra Hullet, hvorigennem Pilen var bleven skudt ud; men Antilopen borede sit venstre Horn ned i Aabningen og rev Jorden op langs med Gangen. Det var, som naar man sprætter et Stykke Skind op med en Kniv; men den var kun kommen et kort Stykke Vej, da den faldt død om. Nu kom Drengene frem af Muldvarpens Hus og raabte: »Se, Antilopen er død!«

Maasewe sagde da: »Min yngre Broder, lad os gaa hen og hente Kødet af Antilopen!« Men Uyuuyewe svarede: »Den er maaske ikke død endnu.« Da sagde Muldvarpen: »Vent her, Drenge; saa skal jeg gaa hen og se, om den endnu er i Live!« og da den havde undersøgt Antilopen og var gaaet helt rundt om den, fandt den, at Kroppen var ganske kold, hvorpaa den vendte tilbage til Drengene og sagde: »Jo, Drenge, Antilopen er død.« — »Maaske du ikke taler Sandhed!« sagde Maasewe; men Muldvar-

pen gentog: »Antilopen er død.« Maasewe holdt imidlertid paa, at Muldvarpen skulde undersøge den igen, og det lille Dyr gik atter derhen. Denne Gang dyppede den Hænderne i Antilopens Hjerteblod og gned det ud over sit Ansigt, Hoved, Krop, Arme og Ben, thi Maasewe havde beskyldt den for at lyve, og denne Gang vilde den bevise, at Antilopen virkelig var død. Den vendte saa tilbage til Drengene og raabte: »Her kan I se, Drenge, jeg er bedækket med Blod og har ikke løjet!« — Maasewe foreslog da, at de tre skulde følges ad, og da de var kommet hen, hvor Antilopen laa, skar han dens Bryst op med sin Stenkniv, idet han gjorde et Snit fra Struben nedefter. Derpaa flaaede de Antilopen, og Maasewe skar Hjertet og Kødet i smaabitte Stykker og kastede dem ud imod de fire Himmelhjørner og sagde, at herefter skulde Antilopen ikke længer være en Fjende af hans Folk, men forsyne det med Kød. Og han talte til Antilopen og sagde: »Fra nu af skal du kun æde Planteføde og ikke længer Kød; thi du skal forsyne mit Folk med Kødspise!« Og til Muldvarpen sagde han: »Indvoldene af Antilopen skal være din Føde!« hvorover Muldvarpen blev meget fornøjet og svarede: »Tak, Drenge! Tak!«

Derpaa vendte Drengene igen hjem til deres Moder, der spurgte: »Hvor har I været? I har været saa længe borte. Jeg troede, I var døde; hvor har I været henne?« Og Maasewe svarede: »Vi har været i Antilopens Hus, den som æder Mennesker!« — »I er nogle ulydige Drenge!« sagde Moderen; men Maasewe vedblev: »Vi har dræbt Antilopen, og nu er alle de Kæmper dræbt,

der lagde vort Folk øde, og alle Folkene i Landsbyerne vil glæde sig og vil faa lykkelige Tider.«

Efter at Maasewe og Uyuuyewe saaledes havde dræbt Alverdens ildesindede Kæmper, levede Folk i Fryd og Glæde, og ingen var længer bange for at færdes omkring; selv Smaabørn kunde gaa, hvor de vilde, og rundt i Landsbyerne holdtes der stadige Fester og glade Gæstebud.

Oraibierne holdt saaledes en stor Fest, og da Maasewe og hans Broder meddelte deres Moder, at de gerne vilde være med, gav hun sit Samtykke. Da de var kommen i Nærheden af Oraibiernes Landsby, opdagede de Biens Hjem, og Maasewe sagde: »Se, Broder, der er Biens Hus! Lad os gaa derind; der er vist en Mængde Honning!« De fandt ogsaa en stor Vokskage fuld af Honning, og Maasewe foreslog Broderen, at de skulde smøre hele Kroppen ind i Honning, saa Oraibierne ikke kunde kende dem, men vilde antage dem for fattige, snavsede Drenge: »For som vi nu ser ud, kender Alverden os, og i Dag vil vi være ukendte!« — »Godt!« svarede Uyuuyewe, hvorpaa de indsmurte sig med Honning. »Nu er vi rede til at gaa til Festen,« sagde de til hinanden; »det er godt, for Oraibierne er gode Folk!«

Paa Torvet fandt de en stor Folkemængde forsamlet, og alle Hustagene var tæt besatte af Tilskuere, der saa paa de Dansende. Drengene nærmede sig Torvet ad en smal Gade og blev i nogen Tid staaende ved Indgangen. Da bemærkede Maasewe: »Jeg tror, Folk ser paa os og antager os for nogle meget fattige Drenge, siden

de gaar forbi uden at tale til os. Men da vi er sultne, saa lad os gaa rundt og se, om vi kan finde noget at spise!« De kiggede nu ind i alle de Huse, der vendte ud mod Torvet, og saa dem holde Gæstebud derinde, men ingen indbød dem til at komme ind og spise; og skønt de undersøgte hvert eneste Hus i Landsbyen, blev de kun indbudt i et eneste. I dette Hus sagde Konen: »Kom ind og faa noget at spise, Drenge! I er vist sultne.« Da de havde spist, takkede de for Maaltidet, som havde smagt dem godt, og Maasewe sagde: »Du, Kone, og Du, Mand!« — han henvendte ogsaa Ordet til hendes Husbond — »I og hele jeres Familje er gode Folk. Vi har nu spist i jeres Hus, og vi takker jer mange Gange; men hør nu, hvad jeg siger: I og alle jeres Børn skal begive jer bort herfra til et andet Hus, til et Hus, der staar alene for sig selv — det runde Hus noget borte fra Landsbyen! Der skal I allesammen blive i nogen Tid!« Derpaa forlod Drengene dem, men da de var gaaet, gav Konen sig til at drikke af det Kar, de havde brugt, og hun smækkede med Læberne og sagde til sin Husbond: »Der er noget i det Kar, som smager saa sødt!« Derpaa drak alle Børnene af det, ogsaa de fandt, at Vandet smagte sødt, og Konen sagde da: »Lad os gøre, som de Drenge vilde have og gaa hen til det Hus, de omtalte!« Hendes Husbond samtykkede, og de begav sig med alle deres Børn ud til det runde Hus og blev der en Tidlang.

Maasewe og Uyuuyewe strejfede om i Nærheden af Landsbyen, mens Folk dansede paa Torvet og holdt Fest i Husene, da de med et

allsammen blev forvandlede til Sten. Baade de, der dansede, og de, der holdt Fest, ja, selv Mødre, der var ved at give deres Børn Die, blev pludselig til Sten; men de Væsener, der saaledes forlod deres Legemer, fløj til Vejrs som Skovskader. Derpaa vendte Drengene hjem igen og sagde: »Moder, vi er sultne, vi maa have noget at spise!« Moderen spurgte da, om det ikke havde været en fornøjelig Fest: »Hvor kan I være sultne? Fik I ikke nok at spise ved Festen?« — »Jo,« svarede Maasewe, »men vi er sultne.« Moderen anede Uraad og sagde: »Jeg er bange, I ikke har været gode Drenge; I har da vel ikke ødelagt Landsbyen, før I gik?« Men Maasewe svarede Nej. Fire Gange udtalte Moderen sin Frygt for, at de havde tilintetgjort Landsbyen; endelig tilstod Maasewe: »Jo, vi har virkelig ødelagt Landsbyen; da vi var med til Oraibiernes Fest, maatte vi gaa hele Dagen sultne omkring; kun i et eneste Hus bød de os noget at spise.« Først blev Moderen vred, men da Maasewe sagde, at det var Grunden til, at de havde ødelagt Landsbyen, raabte hun: »Det er godt! Jeg er glad over, at I ødelagde de Folk, for de var onde og slette!«

Drengene havde kun været hjemme i to Dage, da der skulde afholdes en stor Festdans af Folket med Uhyrehovederne i en Landsby i Nærheden, og Landsbyens Øverste havde indbudt alle Landsbybeboerne fra nær og fjern til denne Dans. Maasewe sagde da til sin Moder og Bedstemoder (Edderkoppekvinden): »Vi gaar nu til Landsbyen for at se paa Uhyrernes Dans!« De svarede, at de ikke holdt af, at Drengene gik; men endelig gav de efter.

Landsbyen laa langt borte, og Drengene medtog de Buer og Pile, som deres Fader, Solen, havde givet dem. De var kun kommet et lille Stykke bort fra Hjemmet, da Solen bød dem hver sætte sig paa en Pil, hvorpaa han selv spændte sin Bue og afskød begge Pilene samtidig, saa de faldt til Jorden lige ved det Sted, hvor Dansen skulde afholdes Drengene steg nu ned fra Pilene og gik ind i Landsbyen, hvor alle undrede sig over, at de havde været i Stand til at naa Landsbyen i saa kort Tid. Men det gik her som i Oraibi-Landsbyen, ingen indbød dem til Maaltid uden en eneste Familje, som alene blev reddet, da de andre forvandledes til Sten, og ingen fik nogensinde at vide, hvad der var blevet af Uhyrerne.

Derpaa sagde Maasewe: »Min yngre Broder, hvad synes du nu?« og Uyuuyewe svarede: »Jeg synes ingenting; du ved bedst Besked.« — »Ja,« sagde Maasewe, »jeg tænker, det er bedst, at vi ikke vender hjem til Moder og Bedstemoder. Vi har nu forvandlet Folkene i to Landsbyer til Sten, og jeg tror, Moder vil blive meget ulykkelig derover.« Og igen spurgte Maasewe: »Hvad synes du?« og Uyuuyewe svarede: »Jeg synes ingenting; du, Maasewe, du ved bedst Besked.« Da sagde Maasewe: »Godt, saa synes jeg, vi skulde besøge vor Fader!« og heri var Uyuuyewe enig med ham.

Nu fandtes der en mægtig Regnbue i den øvre Verden, og den strakte sig fra Jorden til Himlen. »Lad os begive os paa Vej!« sagde Drengene, hvorpaa de traadte op paa Regnbuen,

og inden kort Tid naaede de op til deres Fader, Solen, som befandt sig midt paa Himlen. Regnbuen bevægede sig hurtig, og Solen saa de to Drenge nærme sig paa den, og han kunde se, at det var hans Børn. Han vaagede altid over dem, og da de kom nærmere, sagde han: »Mine Børn, jeg er lykkelig over at se jer. I har tilintetgjort alle Jordens Kæmper, der aad mit Folk, og jeg er glad over, at de ikke længer er til. Det var godt, I forvandlede Folkene i de to Landsbyer til Sten; de var ikke gode.« Maasewe svarede: »Fader, hør nu, hvad jeg vil sige. Du skal fortælle os, hvor vi skal drage hen!« — »Det skal jeg,« sagde Faderen. »Jeg ved, hvor det er bedst for jer at opslaa jert Hjem. Nu er alle Jordens Folk gode, og de vil vedblive at være gode i Fremtiden. Jeg tror, I vil gøre vel i at opslaa jert Hjem der højt oppe over Jorden og ikke vende tilbage til Jordens Folk.« — »Godt, min Fader!« svarede Maasewe; »nu er vi tilfredse og lykkelige ved at gøre, som du siger.« —

Før de forlod deres Folk, indstiftede Maasewe de hemmelige Broderskaber i den øvre Verden, hvorpaa de to smaa Helte slog sig ned paa Sandia Bjerget, hvor de har opholdt sig siden og vedblivende drager ad Regnbuen.

Da der var forløbet fire Aar, fik Folkets Øverste Lyst til at drage videre til Jordens Midte, men før de var komne ret langt, fandt de til deres Skuffelse, at Vandet begyndte at stige ligesom i Underverdenen, og hele Jorden forvandledes til en Flod. Vandene naaede næsten op til Højsletten, hvorpaa de steg op for at

være i Sikkerhed. Den Øverste bragte mange Ofre af Fjer og andre kostelige Sager for at forsone Vandfloden, men dette standsede ikke de vrede Vande, hvorfor de klædte en ung Mand og Kvinde i deres bedste Klæder, smykkede dem med mange kostbare Perler og kastede dem ned fra Højslettens Tinde, og straks begyndte Vandene at vige. Da Jorden atter kom tilsyne, var den meget blød, saa at Dyrene sank i til Skuldrene, naar de fjernede sig fra Højsletten. Jorden var fortørnet. Folkets Øverste kaldte da Kapina-Broderskabet sammen og sagde: »I ved sikkert, hvordan Jorden skal gøres haard, saa vi kan vandre over den!« Og Broderskabets Præst svarede: »Det ved jeg vistnok!« og paa samme Maade som forrige Gang blev Jorden igen gjort haard. Præsten vendte derpaa tilbage og sagde: »Fader, jeg har fuldfort mit Arbejde og hele Jorden er nu haard!« Hvortil Folkets Øverste svarede: »Det er godt. Jeg er tilfreds. Om fire Dage vil vi drage videre mod Jordens Midte!«

Paa sit Tog fra det hvide Hus imod Nord byggede Sia-Folket mange Landsbyer, som laa i ringe Afstand fra hinanden, da man ikke ønskede at vandre længe ad Gangen. Da de endelig mente, at de omtrent havde naaet Jordens Midte, besluttede de at opfore sig et blivende Hjem, og da deres Øverste vilde, at det skulde blive en nøjagtig Efterligning af Huset, der var bygget af hvide Sten oppe imod Nord, holdt han Raad, for at indhente Oplysninger angaaende Opførelsen af den hvide Landsby. Men ingen kunde findes, som var i Stand til at give en nøj-

agtig Beskrivelse. Raadet blev afholdt ved Nattetid, og den Øverste sagde: »Imorgen vil jeg sende En tilbage til det hvide Hus for at undersøge det nøje. Jeg tænker, Svalen er en god Mand. Han er et godt Hoved; ham tror jeg, jeg vil sende!« Og han kaldte Svalen til sig og sagde: »Hør nøje efter; jeg vil, at du skal drage afsted og undersøge, hvorledes det hvide Hus oppe imod Nord er bygget. Skaf alt at vide derom og bring mig Detaljerne af Bygningerne, hvorledes det ene ligger til det andet.« Svalen svarede: »Javel, Fader! jeg skal drage afsted imorgen tidlig.« Til Trods for den lange Afstand besøgte Svalen det hvide Hus og vendte tilbage lidt efter, at Solen havde indtaget sit Middagsmaaltid. »Fader,« sagde Svalen, »jeg har omhyggeligt undersøgt det hvide Hus oppe mod Nord, mens jeg fløj ud og ind. Jeg kan meddele dig alt desangaaende.« Den Øverste blev meget glad derover, thi han havde tænkt meget over det hvide Hus, som var overordentlig smukt.

Han lod straks alle give sig i Kast med Arbejdet efter den Plan, som Svalen forelagde dem, og da Landsbyen var færdig, gav den Øverste den Navnet *Koasaia.* Derpaa gik han og hele hans Folk ind i det store Forsamlingshus og afholdt en Takkefest. Stor var Glæden over Landsbyens Fuldendelse, og Folket gav sig til at plante Majs og havde snart prægtige Marker.

X.

En Indianers Vidnesbyrd om sit Folk.

Længe før jeg nogensinde havde hørt om Kristus eller set en hvid Mand, havde en jævn Kvinde uden videre Lærdom lært mig Moralens Grundsætninger. Ud fra selve Naturen belærte hun mig om Ting, der var ganske simple, men af den største Betydning. Jeg lærte at kende Gud. Jeg forstod, hvad Godhed betyder. Jeg saa og elskede, hvad der virkelig er skønt. Civilisationen har intet bedre lært mig.

Som Barn forstod jeg den Kunst at give; den Evne har jeg glemt, siden jeg blev civiliseret. Jeg levede et naturligt Liv, medens jeg nu lever et kunstigt. Dengang var enhver køn Smaasten mig kær, hvert Træ, der groede, en Genstand for min Ærbødighed. Nu føler jeg med den hvide Mand Andagt for et malet Landskab, hvis Værdi udregnes i Dollars. Saaledes omformes Indianeren, ligesom den naturlige Sten males til Støv og omdannes til kunstige

Blokke, der kan indpasses i det moderne Samfunds Mure.

Den oprindelige Amerikaners Stolthed var paa en ejendommelig Maade blandet med Ydmyghed. Aandeligt Hovmod var hans Natur og Lære fremmed. Han har aldrig hævdet, at Evnen til artikuleret Tale beviste, at han stod over de stumme Skabninger; paa den anden Side var det en farlig Gave for ham. Han tror fuldt og fast paa Tavshed — som Bevis paa fuldkommen Ligevægt. Tavshed er Udtryk for Legemets, Tankens og Aandens fuldkomne Ro og Ligevægt. Den, der formaar at bevare sit eget Væsen bestandig roligt og urystet af Tilværelsens Storme — ikke som et Blad, der skælver paa Træet, ikke som en Krusning paa det skinnende Vand — han indtager i den kloge Vildes Tanker den ideelle Stilling i Livet.

Hvis Du spørger ham: »Hvad er Tavshed?« vil han svare: »Det er det store Ubekendte. Den hellige Tavshed er Hans Stemme.« Hvis Du spørger ham: »Hvad er Tavshedens Frugter?« vil han sige: »Det er Selvbeherskelse, det sande Mod eller Udholdenhed, Taalmodighed, Værdighed og Ærbødighed. Tavsheden er Karakterens Hovedhjørnesten.«

»Vogt din Tunge i Ungdommen,« sagde den gamle Høvding Wabashaw, »saa vil Du, naar Du bliver til Aars, maaske kunne fostre en Tanke, der kan blive til Nytte for dit Folk!«

I samme Øjeblik Manden opfattede Betydningen af at eje et fuldkomment, smidigt, symmetrisk, yndefuldt og udholdende Legeme, i samme Øjeblik havde han lagt Grunden til en

Moral. Ingen kan vente at vedligeholde et saadant Aandens Tempel udover Ungdomstiden, med mindre han er i Stand til at tøjle sine sandselige Lyster. Paa denne Sandhed byggede Indianeren et strengt System af fysisk Træning, en social og moralsk Lov, der var Rettesnoren for hans Liv.

Allerede som Barn var der vakt i ham et højt Ideal af mandig Styrke og Skønhed, som kun kunde opnaas ved strengt Maadehold i Levnet og kønslige Forhold i Forbindelse med haard og vedholdende Øvelse. Det var hans Ønske at blive et værdigt Led i Slægten, og ikke ved sin Svaghed tilintetgøre den Blodets Kraft og Renhed, der var bleven erhvervet ved saa megen Selvfornægtelse af en lang Række Forfædre.

Det blev krævet, at han fra Tid til anden skulde faste i kortere Perioder og aflede sin overflødige Energi ved anstrængende Løben, Svømning og ved at tage Dampbade.

Kyskhed med sin Person blev tidlig indøvet som Værn sammen med stærk Selvfølelse og Familie- og Racestolthed. Dette opnaaedes til Dels ved altid at fremstille Barnet for Offentligheden, fra Fødselen af og fremdeles. Dets Indtræden i Verden, særlig naar det var den førstefødte, forkyndtes tidt offentlig af Herolden, medens der samtidig uddeltes Foræringer til gamle og trængende. Det samme fandt Sted, første Gang han begyndte at gaa, naar hans Øren blev gennemstukne, og naar han skød sit første Stykke Vildt, saa hans Barndoms Bedrifter og Fremskridt blev bekendt for

hele Klanen som for en større Familiekreds, og han voksede op til Mand med den styrkende Bevidsthed om at have et Ry at hævde.

Ungdommen opmuntredes til tidlig at indtræde i offentlig Tjeneste og til at udvikle en sund Ærgerrighed for at opnaa Hæderspladsen som Fører eller Vært, som aldrig kan indrømmes ham, med mindre han er sanddru og ædelmodig saa vel som tapper, og stadig værner om sin personlige Kyskhed og Ære. Der fandtes mange Ceremonier og Skikke, der var af udpræget moralsk Betydning; Kvinderne blev paa visse Tider strængt afsondrede, og den unge Husbond maatte ikke nærme sig sin egen Hustru, mens man forberedte sig paa Krig eller en eller anden religiøs Begivenhed. Indianerens offentlige eller Stamme-Position er ganske afhængig af hans personlige Egenskaber, og han maa aldrig glemme, at han ikke lever for sin egen Skyld alene, men ogsaa for sin Stamme og sin Klan. Saaledes indøvedes han tidlig i fuldkommen Selvbeherskelse, og der fandtes ingen unaturlige Forhold eller indviklede Fristelser, der kunde tage Magten over ham, før han mødte og blev slaaet til Jorden af en stærkere Race.

For at holde unge Mænd og Kvinder til strængt at værne om deres Ære, iagttoges i min egen Tid visse aarlige Ceremonier af halv-religiøs Natur. En af de mest gribende af disse var den hellige »Jomfruernes Fest«, som, første Gang den fejredes, var ensbetydende med, at Offentligheden underrettedes om, at en ung Pige havde naaet den giftefærdige Alder. He-

rolden begav sig da rundt i Wigwam-Landsbyen og forkyndte Højtideligheden paa følgende Maade:

»Den smukke Væsel-Kvinde, Datter af »den tapre Bjørn«, vil i Morgen antænde sit første Pige-Baal. Alle I, der aldrig har givet efter for en Mands Bønner, som ikke har mistet eders Uskyld, I alene indbydes til paany at forkynde for Solen og Jorden, for eders Kammerater og foran »det store Ubekendte« eders jomfruelige Kyskhed og Renhed. Kom, alle I som ikke have kendt nogen Mand!«

Hele Landsbyen kom pludselig i Bevægelse i Anledning af den forestaaende Begivenhed, der ansaas for at være af størst Betydning for Offentligheden næst efter Sol-Dansen og »den store Medicin-Dans«. Den fandt altid Sted midt om Sommeren, naar en Mængde forskellige Klaner var samlede i Anledning af Sommer-Festlighederne, og afholdtes midt i den store runde Indhegning.

Man tegnede her to Cirkler, den ene indenfor den anden, i Nærheden af en plumpt hjerteformet Sten, der blev overmalet med Rodt, og paa hver Side af Stenen blev der i Jorden plantet en Kniv og to Pile. Den inderste Cirkel var for Pigerne, den yderste for deres Bedstemødre eller kvindelige Ledsagere, der antoges at have overskredet den kritiske Periode i Livet. Uden om selve Festkredsen fandtes den store offentlige Forsamling, hvor visse Krigere af højeste Ry holdt Orden. Enhver af de mandlige Tilskuere havde Ret til at nærme sig og udfordre enhver ung Kvinde, som han vidste

var uværdig; men hvis Anklageren ikke var i Stand til at bevise sin Paastand, plejede Krigerne at straffe ham strængt.

En efter en nærmede nu de unge Piger sig den hellige Sten og lagde sin Haand højtideligt paa den. Dette betød den religiøse Bekræftelse af hendes Renhed og hendes Løfte om at forblive kysk til sit Ægteskab. Skulde hun nogensinde bryde sin Pige-Ed, da skulde den skarpe Kniv og disse skarpe Pile være velkomne!

Vore Piger var ivrige efter at bivaane en Række af disse Fester før Giftermaalet, og undertiden hændte det, at en Pige blev nødt til at foranstalte en saadan Fest paa Grund af Folkesnak. Det var da en Art Udfordring til dem, der havde udspredt Rygterne, om at bevise deres Ord. En lignende Fest afholdtes undertiden af de unge Mænd, for hvem Reglerne var endnu strængere, da ingen ung Mand maatte deltage i Festen, der havde saa meget som talt om Elskov til en ung Pige. Det blev anset for en stor Ære iblandt os at have vundet Anseelse i Krig eller paa Jagt og fremfor alt at være bleven opfordret til at tage Sæde i Raadet, før man havde »talt« til nogen Pige undtagen sin egen Søster.

Det var vor Tro, at Lyst til at besidde Ejendom er en Svaghed, der bør overvindes. Den appellerer til Menneskets materielle Side, og faar den frit Løb, vil den med Tiden forstyrre Mandens aandelige Ligevægt. Derfor skal Barnet allerede tidligt lære den Skønhed, der hviler over Gavmildhed. Det lærer at give

det bort, som det sætter mest Pris paa, og for at det kan lære at kende den Lykke, som følger med at give, gøres det i en ung Alder til Familiens Uddeler. Har et Barn Tilbøjelighed til at rapse eller til at holde for meget af sine smaa Ejendele, fortælles der det Smaahistorier, der kan indprente det den Foragt og Skam, der rammer den, som er paaholdende og simpelttænkende.

Offentligt at skænke Gaver er et Led af enhver betydningsfuld Ceremoni. Det hører sammen med enhver Højtidelighed, der er knyttet til Fødsel, Ægteskab og Dødsfald, og naar som helst man ønsker særlig at hædre en Person eller Begivenhed. Ved saadanne Lejligheder er det ganske almindeligt at skænke bort, indtil man selv staar fuldstændig fattig tilbage. I sin Enfoldighed giver Indianeren bogstavelig alt, hvad han ejer, bort til Slægtninge eller Gæster fra en anden Stamme eller Klan, men fremfor alt til de fattige og gamle, fra hvem han ikke kan vente Gengæld. Selve Gaven til »det store Ubekendte«, det religiøse Offer, er maaske i sig selv kun af ringe Værdi, men for selve Giveren vil det dog altid bevare den Betydning og medføre den Belønning, som et ærligt Offer skænker.

For Forældreløse og Gamle sørges der altid, ikke blot af de nærmeste Slægtninge, men af hele Klanen. Det er Forældrenes Stolthed, at deres Døtre besøger de ulykkelige og hjælpeløse, bringer dem Mad, reder deres Haar og bøder paa deres Klæder. Navnet »Wenonah« eller »ældste Datter«, indbefatter tydeligt i sig

alt dette, og en Pige, der svigtede sine Barmhjertighedspligter, ansaas for uværdig til at bære Navnet.

Den, der er en dygtig Jæger, og hvis Hustru er klar over sine Opgaver, holder mange Fester, hvortil han sørger for at indbyde de ældre af sin Klan, fordi han indser, at de har overlevet den Tid, da de kunde være virksomst, og nu sætter mest Pris paa at spise i godt Selskab og i Erindringen genopleve det forbigangne. De gamle Mænd gør paa deres Side deres Bedste for at gengælde hans Gæstfrihed med en lille Tale, i hvilken de lægger Vind paa at nævne alle de tapre og ædle Gerninger, Værtens Forfædre har øvet, og til sidst ønsker de ham til Lykke, fordi han er en værdig Efterkommer af en ædel Stamme. Saaledes vinder han Ry baade som Jæger og Vært, og den, der har erhvervet sig et anset Navn og Stilling som »en Fredens Mand«, er næsten ligesaa berømt som en stor Kriger.

Den virkelige Indianer værdsætter hverken sin Ejendom eller sit Arbejde. Hans Gavmildhed indskrænkes kun af hans Styrke og hans Dygtighed. Han anser det for en Ære at blive udpeget til at udføre et vanskeligt eller farligt Arbejde, og vilde anse det for en Skam at forlange nogen Belønning derfor; snarere vilde han sige: »Lad den, jeg tjener, udtrykke sin Tak overensstemmende med sin egen Opdragelse og sin Æresfølelse.«

Ikke desto mindre respekterer han Ejendomsretten. At stjæle fra en af sin egen Stamme vilde sikkert betragtes som en Vanære, og

hvis det opdagedes, vilde Navnet »Mamanon«, Tyv, for bestandig hæfte ved ham som en undslettelig Plet. En eneste Undtagelse fra Regelen danner Fodemidler, der altid staar til den Sultnes Raadighed, saafremt ingen er tilstede, som kan byde dem. Moralens Lov maatte være den eneste Beskyttelse i et Indianer-Samfund, hvor der hverken fandtes Laase eller Døre, og hvor alt stod aabent med let Adgang for enhver.

Fjendens Ejendom betragtes som Krigsbytte, og det er altid tilladt at konfiskere det, hvor det er muligt. Imidlertid fandt der i gamle Dage ikke meget Røveri Sted. Før den hvide Mands Komme var der i Virkeligheden liden Fristelse eller Lejlighed til at røve fra Fjenden; men i nyere Tid er den Praksis »at stjæle Heste« fra fjendtlige Stammer bleven almindelig og anses langtfra for uhæderlig.

Krig betragtedes som en Institution, der skyldtes »det store Ubekendte« — en ordnet Turnering eller Væddekamp for Mod og Færdighed med detaljerede Regler og »Points« for Opnaaelsen af den saa eftertragtede Ære at erhverve Ørnefjeren. Krig ansaas for at udvikle Manddommens Egenskaber, og Bevæggrunden dertil var af ridderlig eller patriotisk Art; den udsprang aldrig fra Ønsket om at forøge sit Landomraade eller besejre en Brodernation. Det var i fordums Tid almindeligt, at en Kamp eller Skærmydsel varede hele Dagen og medførte en rig Udfoldelse af Dristighed og Ridekunst, men der blev sjælden dræbt eller saaret flere, end der til Tider bæres hjem fra Marken

efter et Fodboldsspil ved et eller andet Universitet.

Den, der havde dræbt en Mand i Kamp, maatte sørge over ham i tredive Dage, idet han sværtede sit Ansigt og løste sit Haar, alt efter Skik og Brug. Selvfølgelig ansaa han det ikke for nogen Synd at tage Fjendens Liv, og denne Sørgeceremoni var et Tegn paa Ærefrygt for den bortgangne Aand. At Non-Kombattanter som Kvinder og Børn dræbtes i Krig, maa til Dels forklares ved den Kendsgerning, at en Kvinde uden Husbond eller Beskytter blandt de Vilde indtager en ynkværdig Stilling, og man antog, at Krigerens Aand vilde føle sig bedre tilfreds, naar der ingen Enke eller Faderløse blev tilbage for blot at lide Nød eller græde over ham.

En Skalp kunde oprindelig kun tages af Føreren for en Krigs-Afdeling, og paa den Tid fandt ingen anden Lemlæstelse Sted. Det var en lille Haartot, ikke mer end to Tommer i Firkant, der kun blev baaret de tredive Dage, Sejren festligholdtes, og derpaa begravedes under religiøse Ceremonier. Vilde Grusomheder og barbariske Krigsskikke udvikledes i høj Grad ved den hvide Mands Komme, da denne medbragte Ildvand og dødbringende Vaaben, vakte Indianerens værste Lidenskaber, fremkaldte Hævnfølelse og Begærlighed, ja, endog satte en Pris paa Skalper af uskyldige Mænd, Kvinder og Børn.

Mord indenfor Stammen var en alvorlig Forseelse, der maatte sones paa den Maade, Raadet bestemte, og det skete ofte, at Morde-

ren maatte bøde derfor med sit eget Liv. Han gjorde intet Forsøg paa at flygte eller unddrage sig Retfærdigheden. At Forbrydelsen havde fundet Sted i Skovens Dyb eller Nattens Mørke, gjorde ingen Forskel i hans Syn derpaa. Han var fuldkommen overbevist om, at alt var kendt af »det store Ubekendte«, og tøvede derfor ikke med at melde sig selv for at underkaste sig Rettergang af de gamle og vise Mænd fra Offerets Klan. Hans egen Familie eller Klan kunde paa ingen Maade søge at undskylde eller forsvare ham, men Dommerne tog alle Omstændigheder i Betragtning, og hvis det viste sig, at han havde dræbt i Selvforsvar, eller at han var bleven stærkt opægget, kunde han sættes i Frihed, naar han havde sørget tredive Dage i Ensomhed. Ellers fik den Myrdedes nærmeste Slægtninge Ret til at tage hans Liv, og hvis de undlod dette, hvad tidt hændte, vedblev han at være udstødt af sin Klan. Overlagt Mord fandt sjælden Sted, før Whisky og Drukkenskabs-Slagsmaal indførtes, thi vi var ikke noget voldsomt eller stridbart Folk.

Det er vel bekendt, at »Krage-Hund«, der dræbte Sioux-Høvdingen »Plettet-Hale« i 1881, rolig overgav sig selv og blev underkastet Forhør og dømt af Domstolene i Syd Dakota. Efter Domfældelsen gav man ham overordentlig megen Frihed i Fængslet, mer end vistnok nogen hvid Mand nogensinde har opnaaet efter at være dømt til Døden.

Grunden til Drabet var den, at dette Hverv højtideligt var ham overdraget af hans Folk, næsten tredive Aar tidligere, paa en Tid, da »Plet-

tet-Hale« tiltvang sig Høvdingskabet ved Hjælp af Militæret, som han havde understøttet. »Krage-Hund« havde da afgivet det Løfte at dræbe Høvdingen, hvis han nogensinde skulde forraade eller vanære Brulé Siouxernes Navn. Der er ingen Tvivl om, at »Plettet-Hale« havde begaaet Forbrydelser baade offentlig og privat, idet han baade havde gjort sig skyldig i Misbrug af sit Embede og havde forbrudt sig haardt imod Moralen, hvorfor hans Død ikke var Følgen af privat Hævn, men af Folkets Gengældelse.

Nogle faa Dage, før »Krage-Hund« skulde henrettes, bad han om Tilladelse til at besøge sit Hjem og sige Farvel til sin Hustru og deres Tvillingsønner, som dengang var ni eller ti Aar gamle. Mærkeligt nok blev Ønsket tilstaaet og den Dødsdømte sendt hjem under Bevogtning af Sheriffen, der blev tilbage ved Indianer-Agenturet efter blot at have paalagt sin Fange at melde sig der den næste Dag. Da han ikke viste sig til den fastsatte Tid, sendte Sheriffen Indianer-Politiet ud efter ham. De fandt ham imidlertid ikke, og hans Hustru sagde simpelthen, at »Krage-Hund« havde ønsket at ride alene tilbage til Fængslet og vilde naa dertil paa den fastsatte Dag. Al Tvivl bortvejredes næste Dag ved et Telegram fra Rapid City, to Hundrede Mil derfra, som sagde: »»Krage-Hund« har lige meldt sig her.«

Denne Begivenhed samlede den offentlige Opmærksomhed om Indianer-Morderen og resulterede ganske uventet i, at Sagen blev tagen op igen, og »Krage-Hund« blev frikendt. Han

lever endnu som en vel-konserveret Mand paa omtrent 75 Aar og er meget agtet blandt sit Folk.

Man siger, at i meget gamle Dage blev det at lyve betragtet som en Forbrydelse, der straffedes med Døden. Da man mente, at den, der løj forsætlig, var i Stand til at begaa enhver som helst Forbrydelse, naar den kunde skjules bag fejg Usandhed og Falskhed, blev den, der forraadte den gensidige Tillid, uden videre dræbt, for at Ondet ikke skulde brede sig videre.

Selv Indianernes værste Fjender, der beskylder ham for Falskhed, Blodtørst, Grusomhed og Vellyst, har aldrig frakendt ham Mod; men efter deres Mening er det et Mod, der stammer fra Uvidenhed, Brutalitet og Fantasi. Hans eget Begreb om Tapperhed gør det imidlertid til en moralsk Dyd af høj Værdi; thi for ham bestaar det ikke saa meget i aggressiv Selvhævdelse som i absolut Selvbeherskelse. Den virkelig tapre Mand, mener vi, giver hverken efter for Frygt eller Vrede, Ønsker eller Smerter; han er til enhver Tid Herre over sig selv; hans Tapperhed hæver sig op i Højde med Ridderlighed, Patriotisme og sandt Heltemod.

»Lad hverken Kulde, Sult eller Smerter, eller Frygten derfor, hverken Farens truende Tænder eller selve Dødens Gab afholde dig fra at gøre en god Gerning!« sagde en gammel Høvding til en Scout, der stod i Begreb med at opsøge Bøflerne midt om Vinteren for at hjælpe et Folk, der led Hungersnød. Det var hans barnlige Opfattelse af Mod.

